

Święci Pańscy

Styczeń	Luty	Marzec
Kwiecień	Maj	Czerwiec
Lipiec	Sierpień	Wrzesień
Październik	Listopad	Grudzień

[Biogramy w układzie alfabetycznym](#)

Na podstawie:

**„Leksykon Świętych”, Ks. Wiesław Al. Niewęglowski
Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999**

**„Żywoty Świętych Pańskich na każdy dzień”
Według Kalendarza Rzymskiego opracował O. Hugo Hoever SOCiest
Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne, Olsztyn 1985**

„Leksykon Świętych” jest książką dla każdego, kto nosi imię. Swoim życiem święci wyznaczyli granicę, do której człowiek może wzlecieć w człowieczeństwie. Wedle uproszczonego schematu byli dobrzy od pierwszego oddechu aż po ostatni. Faktycznie byli ludźmi wewnętrznych zmagających się ze sobą, często z otoczeniem. Nie pozbawieni wad. Wybitni myśliciele, pisarze, artyści, społecznicy, reformatorzy, politycy, uczeni, ludzie prości - geniusze serca i poświęcenia. Występowali przeciw niewolnictwu, nieśli oświatę, zakładali pierwsze bezpłatne szpitale i pierwsze uniwersytety, przyznawali kobietom należne im miejsce w społeczeństwie. Ewangelia była im światłem i siłą, prowadziła i odradzała. Czasami proponowane przez nich wzory życia bywają nieaktualne, jednak niektóre z nich powracają z nową wyrazistością. Ich droga podobna do naszej - zmieniły się tylko pojazdy, stroje i rekwizyty. Każda epoka czy okres historii miały swojego świętego, który wyciskał piętno na ich duchowości, kulturze, cywilizacji. Oni współtworzyli Europę, świat. Aureola, jaką się legitymują, jest odbłaskiem dobra, któremu się oddali. W uznaniu cnót otrzymali najwyższe wyróżnienie, jakie Kościół nadaje po dziś dzień.

Pojawiali się, gdy panowało zło, aby je przezwyciężyć lub łagodzić. Brali na siebie ciężar swoich trudnych czasów. Często nie pojmujemy ich roli, cierpień, doświadczeń, ponieważ zbyt powierzchownie patrzymy na odległą i niedawną przeszłość. Problem ich świętości jest tajemnicą. Nie sposób dotrzeć do tego, co w nich najgłębsze i najistotniejsze. Wśród rozlicznie przypisywanych im cudów pewne jest, że „jedynym cudem, jakiego dokonali, było ich własne życie”, jak napisała Phyllis McGinley. Ich tropem idą następni - współcześni święci, którzy znoszą prześladowanie, występują przeciw krzywdzie, zajmują się narkomanami i chorymi na AIDS, uczą czytania analfabetów, doglądają starych i nieszczęśliwych, opatrują rannych na polach bitew. Żyją wśród nas. Rozmawiamy z nimi, podajemy im dłonie na powitanie lub słuchamy, co mówią. Ogromna większość z nich nigdy nie będzie wyniesiona na ołtarze. Jednak bez wątpienia wśród nich są i nasi bliscy, znajomi. Książka ta ma swoją historię. Kiedy po raz pierwszy zwrócono się do mnie z prośbą o napisanie tekstu o świętych, odmówiłem. Podczas drugiej wizyty zacząłem się nieco wahać, ale nadal nie byłem przekonany. I wtedy wydarzyła się dziwna rzecz. Byłem

---

umówiony na rozmowę z pewną osobą. Przyszła wkrótce po moim spotkaniu z Wydawcami. Już na początku wizyty rozwinęła aksamitną materię i wyjęła z niej jakiś przedmiot. "Pragnę księdzu przekazać ten upominek" - powiedziała wręczając mi zawiniątko. Kiedy rozpakowałem je, oczom moim ukazał się piękny relikwiarz. W srebrnej XVIII-wiecznej ramce za kryształowym szkłem znajdowały się relikwie prawie stu Świętych! Ich drobne cząstki uszeregowano w kolejności kalendarzowej - na każdy dzień kwietnia, maja i czerwca. Zapewne jest to część większej całości. Relikwiarz składał się z czterech części - zimowej, wiosennej, letniej i jesiennej. Mnie dostała się właśnie wiosenna. Byłem głęboko poruszony darem. Razem z ofiarodawczynią przyszło stu Świętych. Ona wyszła. Oni pozostali. Podjąłem pracę, a jej owoc składałem w ręce Czytelnika. Niniejsza publikacja prezentuje świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego, którzy mają szczególne znaczenie w jego historii, duchowości oraz w kulturze Europy. Uwzględnia wszystkich świętych i błogosławionych w Polsce. Odwołuje się do onomastyki - nauki o znaczeniu i pochodzeniu imion - podając krótką charakterystykę identyfikującą osobę, do hagiografii przywołującej świętych, którzy nosili to imię i je "uświęcili" swoim życiem, do ich żywotów oraz do krótkiej refleksji nad ich ikonografią i atrybutami. Kult świętych sięga II wieku, kiedy oddawano cześć męczennikom tamtego czasu. "Dzień śmierci" był dniem ich narodzin dla nieba - "dies natalis, nataliciae", stąd tradycja Kościoła przejęła ten zwyczaj i uczyniła go dniem Świętego. Jego dzień jest zazwyczaj obchodzony jako dzień imienin. Jednak nie zawsze jest możliwe dokładne ustalenie owej daty, zwłaszcza w życiu dawnych męczenników i świętych. Źródłem zamieszania były różne lokalne kalendarze - martyrologia, synaksarza, redagowane niezależnie od siebie, a także wpisywanie dat przeniesienia relikwii danego świętego (translacji) lub złożenia go w ołtarzu albo na innym honorowym miejscu (elewacji). Kult świętego oznaczał miejscowy biskup. Spontaniczny kult stopniowo został ujęty w ściślejsze normy kanoniczne. Obrzęd oficjalnej kanonizacji wywodzi się ze średniowiecza. Pierwszy dekret papieski o kanonizacji sięga 993 roku. Kościół Wschodu i Zachodu oddaje wspólnie cześć świętym wyniesionym przed rokiem 1054. Istnieje także pewien wspólny kanon świętych, aniołów i postaci biblijnych. Ostatnią próbę uporządkowania kalendarza świętych, przywracającą ich właściwe miejsce - dies natalis, podjęto po Soborze Watykańskim II (1969). Beatyfikacja dozwala na kult lokalny, w danym kraju lub regionie. Kanonizacja, akt ogłoszenia świętego, dozwala na kult w całym Kościele katolickim.

[...]

Postaci świętych stanowiły niewyczerpane źródło nie tylko chrześcijańskiej wiary, ale i artystycznej inspiracji. Ikonografia hagiograficzna ma w sztuce szczególne miejsce i sobie właściwy język. Poprzez atrybuty wypowiada osobę świętego lub szczególne fragmenty z jego życia, jego duchowość lub działalność. Praca niniejsza po raz pierwszy w Polsce, prezentując świętych przywołuje szerzej ich bogatą ikonografię, uwzględnia także właściwe im atrybuty i symbole.

Święci żyją w Bogu. Są mieszkańcami nieba. Nadal stanowią pouczenie, przykład, zachętę. Można i trzeba odwołując się do nich, bliskich nam nie tylko imieniem, prosić ich o pomoc i wstawiennictwo u Boga. Są bowiem prawdziwie wiernymi przyjaciółmi.

Ks. Wiesław Al. Niewęglowski

**Kalendarz zawiera żywoty w układzie kalendarzowym
według martyrologium rzymskiego**

A

Św. Adam	24 grudnia
Św. Adelajda +999	16 grudnia
Św. Adrian +710	9 stycznia
Św. Agapit I pp. +536	22 kwietnia
Św. Agata +251	5 lutego
Św. Agnieszka +305	21 stycznia
Św. Agnieszka z Montepulciano +1317	20 kwietnia
Św. Agnieszka z Pragi +1282	6 marca
Św. Albert +1214	14 września
Św. Albert - Adam Chmielowski +1916	17 czerwca
Św. Albert Wielki +1280	15 listopada
Św. Albin	1 marca
Św. Aleksander +328	26 lutego
Św. Aleksander Sauli +1592	11 października
Św. Aleksandra	20 marca
Św. Aleksy + V w.	17 lipca
Św. Aleksy Falconieri +1310	17 lutego
Św. Alfons Maria Liguori +1787	1 sierpnia
Św. Alfons Rodriguez +1617	31 października
Św. Alina z Forest +640	17 czerwca
Św. Alojzy Gonzaga +1591	21 czerwca
Bł. Alojzy Orione +1940	12 marca
Bł. Amadeusz +1472	30 marca
Św. Ambroży +397	7 grudnia
Św. Anastazja +67	15 kwietnia
Św. Anastazy + 401	19 grudnia
Św. Andrzej +1374	4 lutego
Św. Andrzej Ap. +70	30 listopada
Św. Andrzej Boboła +1657	16 maja
Św. Andrzej Kim Taegon +1839	20 września
Św. Andrzej Świerad i Benedykt +1030, 1033/1037?	13 lipca
Św. Aniela +1309	4 stycznia
Św. Aniela Merici +1540	27 stycznia
Bł. Aniela Salawa +1922	9 września
Św. Anna + I w.	26 lipca
Św. Antoni +356	17 stycznia
Bł. Antoni Chevrier +1879	2 października
Św. Antoni Maria Claret +1870	24 października
Św. Antoni Maria Zaccaria +1539	5 lipca
Św. Antoni Peczerski +1073	10 lipca
Św. Antoni z Padwy +1231	13 czerwca
Św. Anzelm +1109	21 kwietnia
Św. Apolonia +248/249	9 lutego
Św. Arkadiusz +305	12 stycznia
Św. Atanazy Wielki +373	2 maja

Św. Atanazy z Athos +1003	5 lipca
Św. August Schoeffler +1851	1 maja
Św. Augustyn +430	28 sierpnia
Św. Augustyn z Canterbury +604/605?	27 maja
Św. Aureliusz + V w.	26 kwietnia
B	
Św. Bakchus + III/IV w.	7 października
Św. Barbara +306	4 grudnia
Św. Barnaba Ap. +60	11 czerwca
Św. Bartłomiej Ap. + I w.	24 sierpnia
Św. Batylda	30 stycznia
Św. Bazyli +379	2 stycznia
Św. Beata + III w.	8 marca
Bł. Beatricze d'Este +1226	10 maja
Św. Beda +735	25 maja
Św. Benedykt (Baducinga)	12 stycznia
Św. Benedykt +547	11 lipca
Śwśw. Benedykt, Jan, Mateusz, Izaak, Krystyn +1003	13 listopada
Bł. Benedykt XI pp. +1304	7 lipca
Św. Benedykt Józef Labre +1783	16 kwietnia
Św. Benedykt z Anianu +821	12 lutego
Św. Beniamin +424	31 marca
Bł. Benigna +1241	20 czerwca
Bł. Benwenuta Bojani +1292	30 października
Św. Bernadeta Soubirous +1879	16 kwietnia
Św. Bernard +1081	15 czerwca
Św. Bernard z Clairvaux +1153	20 sierpnia
Św. Bernardyn ze Sieny +1444	20 maja
Św. Bernardyn Realino +1616	2 lipca
Św. Błażej +316?	3 lutego
Bł. Bogumił +1183	10 czerwca
Bł. Bolesława Lament +1946	29 stycznia
Św. Bonawentura +1274	15 lipca
Św. Bonifacy +305	14 maja
Św. Bonifacy Winfryd +754	5 czerwca
Bł. Bronisława +1259	1 września
Św. Bruno(n) Bonifacy z Kwerfurtu +1009	12 VII
Św. Brunon Kartuz +1101	6 października
Św. Brygida +1373	23 lipca
Św. Brygida z Kildar +523	1 lutego
C	
Św. Cecylia + II/III w.	22 listopada
Św. Cezary z Nazjanzu +369	25 lutego
Św. Chryzant +283/284?	25 października
Św. Cyprian +258	16 września
Św. Cyryl +869	14 lutego
Św. Cyryl Aleksandryjski +444	27 czerwca
Św. Cyryl Jerozolimski +386	18 marca
Bł. Czesław +1242	20 lipca

D

Św. Damazy I pp. +384	11 grudnia
Św. Damian + III w.	26 września
Św. Daniel +309	6 lutego
Św. Daria +283/284?	25 października
Św. Dionizy +180	8 kwietnia
Św. Dominik +1221	8 sierpnia
Św. Dominik Savio +1857	9 marca
Św. Donacjan i Rogacjan + III w.	24 maja
Św. Donat +875/8777	22 października
Św. Dorota +305	6 lutego
Bł. Dorota z Mątówów +1394	25 czerwca

E

Św. Edgar Spokojny +975	8 lipca
Św. Edmund Campion +1581	1 grudnia
Św. Edward +978	18 marca
Św. Edward Wyznawca + 1066	5 stycznia
Św. Edwin +633	12 października
Św. Efrem +373	9 czerwca
Św. Egwin +717	30 grudnia
Św. Elżbieta Anna Saton	4 stycznia
Św. Elżbieta + I w.	5 listopada
Bł. Elżbieta od Trójcy Przenajświętszej +1906	9 listopada
Św. Elżbieta Portugalska +1336	4 lipca
Św. Elżbieta Węgierska +1231	17 listopada
Św. Elżbieta z Schönau +1164	18 czerwca
Św. Ernest +1147(?)	27 marca
Św. Eryk IX Jedvardsson +1160	18 maja
Św. Etelbert	24 lutego
Św. Eucheriusz	20 lutego
Św. Eugeniusz + poł. IV w.	20 grudnia
Św. Eulegiusz	11 marca
Św. Euzebiusz z Vercelli +371	2 sierpnia
Św. Ewa	24 grudnia

F

Św. Fabian pp. +250	20 stycznia
Św. Faustyna Kowalska +1938	5 października
Św. Felicjan bp +251	24 stycznia
Św. Felicjan +III w.	29 października
Św. Felicyta +203	7 marca
Św. Feliks +260?	14 stycznia
Św. Feliks III pp. + 492	1 marca
Św. Filip Ap. + I w.	6 maja
Św. Filip Neri +1595	26 maja
Św. Flora +851	24 listopada
Św. Florian +304	4 maja
Św. Franciszek Caracciolo +1608	4 czerwca
Św. Franciszek Ksawery +1552	3 grudnia
Św. Franciszek Salezy +1622	24 stycznia

Św. Franciszek z Asyżu +1226	4 października
Św. Franciszek z Paoli +1507	2 kwietnia
Św. Franciszka Ksawera Cabrini +1917	22 grudnia
Św. Franciszka Rzymianka +1440	9 marca
Św. Fulbert +1028	10 kwietnia

G

Św. Gabriel Archanioł	29 września
Św. Gabriel Lalemant +1649	16 marca
Św. Gabriel Possenti +1862	27 lutego
Św. Gemma Galgani +1903	11 kwietnia
Św. Genowefa +500/502?	3 stycznia
Św. Gerard +1046	24 września
Św. German z Paryża +576	28 maja
Św. Gertruda +653/659?	17 marca
Św. Gertruda Wielka +1302	16 listopada
Św. Gerwazy +38	19 czerwca
Św. Gildas	29 stycznia
Bł. Gizela +1060	7 maja
Św. Godfryd +1115	8 listopada
Św. Grzegorz I Wielki pp. +604	3 września
Św. Grzegorz II pp. +731	11 lutego
Św. Grzegorz III pp. +741	10 grudnia
Św. Grzegorz VII pp. +1085	25 maja
Św. Grzegorz z Nazjanzu +389/390?	2 stycznia
Św. Grzegorz z Nyssy +395	10 stycznia
Św. Guntram	28 marca
Św. Gwidon +1012?	12 września

H

Św. Helena +328	2 marca; 18 sierpnia
Św. Henryk +1160	19 stycznia
Św. Heribert	16 marca
Św. Hiacynt +304?	11 września
Św. Hiacynta Marescotti +1640	30 stycznia
Św. Hieronim +420	30 września
Św. Hieronim Emiliani +1537	8 lutego
Św. Hilary +367	13 stycznia
Św. Hilary I pp. +468	28 lutego
Św. Hipolit +235	13 sierpnia
Bł. Honorat Koźmiński +1916	13 października
Św. Honorata +500	11 stycznia
Św. Hugon +1132	1 kwietnia

I

Św. Ignacy Antiocheński +107	17 października
Św. Ignacy z Loyoli +1556	31 lipca
Św. Ildefons +667	23 stycznia
Św. Innocenty I pp. +417	27 lipca
Bł. Innocenty XI pp. +1689	12 sierpnia
Św. Ireneusz +202	28 czerwca
Św. Ita	15 stycznia

Św. Iwo(n) +1303	19 maja
Św. Izaak +1003	13 listopada
Św. Izabela +1270	23 lutego
Św. Izydor bp +636	4 kwietnia
Św. Izydor + ok. 1130	15 maja
J	
Św. Jacek Odrowąż +1257	17 sierpnia
Św. Jadwiga Królowa +1399	17 lipca
Św. Jadwiga Śląska +1243	16 października
Św. Jakub Mniejszy Ap. +62	6 maja
Bł. Jakub Strzemię +1409	21 października
Św. Jakub Większy Ap. +44	25 lipca
Bł. Jakub de Voragine +1289	14 sierpnia
Św. Jan +362	26 czerwca
Św. Jan I pp. +526	18 maja
Św. Jan Ap.i Ew. + ok. 100	27 grudnia
Św. Jan Bosco +1888	31 stycznia
Św. Jan Boży - Jan Cidade +1550	8 marca
Św. Jan Chrzyciel + ok. 32	24 czerwca
Św. Jan Chrzyciel de la Salle +1719	7 kwietnia
Św. Jan Chryzostom +407	13 listopada
Św. Jan Damasceński +ok. 749	4 grudnia
Św. Jan Eudes +1680	19 sierpnia
Św. Jan Fisher +1535	22 czerwca
Bł. Jan Fra Angelico +1445	18 lutego
Św. Jan Józef od Krzyża - Karol Gaetano +1734	5 marca
Św. Jan Kanty +1473	20 października
Św. Jan Kapistran +1456	23 października
Bł. Jan Karol Steeb +1856	15 grudnia
Św. Jan Kemble +1679	22 sierpnia
Św. Jan Klimak	30 marca
Św. Jan Maria Vianney +1859	4 sierpnia
Św. Jan Nepomucen +1393	21 maja
Św. Jan od Krzyża +1591	14 grudnia
Św. Jan Sarkander +1620	30 maja
Św. Jan Wall +1679	22 sierpnia
Św. Jan z Dukli +1484	3 października
Św. January +305	19 września
Św. Jerzy +305?	24 kwietnia
Bł. Jerzy Matulewicz (+ 1927)	27 stycznia
Św. Joachim +I w.	26 lipca
Św. Joanna +1505	4 lutego
Św. Joanna D'Arc +1431	30 maja
Św. Joanna Franciszka de Chantal +1641	12 grudnia
Św. Joanna Maria de Maille +1414	28 marca
Bł. Jolanta +1298	15 czerwca
Bł. Jordan z Saksonii +1237	13 lutego
Św. Jozafat Kuncewicz +1623	12 listopada
Św. Józef - Oblubieniec NMP + I w.	19 marca; 1 maja
Św. Józef Benedykt Cottolengo +1842	30 kwietnia

Św. Józef Cafasso +1860	23 czerwca
Św. Józef Kalasanty +1648	25 sierpnia
Bł. Józef Sebastian Pelczar +1924	19 stycznia
Św. Józef z Arymatei + I w.	31 sierpnia
Św. Juda Tadeusz Ap. + I w.	28 października
Św. Julian +305?	9 stycznia
Św. Juliana +305	16 lutego
Bł. Julian(n)a pustelnica +1258	5 kwietnia
Św. Juliusz I pp. +352	12 kwietnia
Św. Justyn +165	1 czerwca
Św. Justyna +1319	12 marca
Bł. Juta z Chełmży +1260	5 maja

K

Śwśw. Kacper, Melchior, Baltazar + I w.	6 stycznia
Św. Kajetan +1547	7 sierpnia
Św. Kalikst I pp. +222/223?	14 października
Św. Kalinik +638	6 listopada
Św. Kamil de Lellis +1614	14 lipca
Bł. Kamila Verano +1524	31 maja
Bł. Karol +1127	2 marca
Św. Karol Boromeusz +1584	4 listopada
Św. Karol Lwanga +1886	3 czerwca
Bł. Karolina Kózkówna +1914	18 listopada
Św. Kasper del Bufalo +1836	28 grudnia
Św. Katarzyna Aleksandryjska +307/312?	25 listopada
Św. Katarzyna Genueńska +1510	15 września
Św. Katarzyna Laboure +1876	31 grudnia
Św. Katarzyna Mammolini +1463	9 marca
Św. Katarzyna Ricci +1590	2 lutego
Św. Katarzyna Szwedzka +1380	24 marca
Św. Katarzyna ze Sieny +1380	29 kwietnia
Św. Kazimierz +1484	4 marca
Bł. Kinga +1292	24 lipca
Św. Klara +1253	11 sierpnia
Św. Klaudiusz +1682	15 lutego
Św. Klemens I pp. +97	23 listopada
Św. Klemens Maria Hofbauer-Dworzak +1820	15 marca
Św. Klet pp. +88?/90	26 kwietnia
Św. Klotylda +545	3 czerwca
Bł. Kolumba Gabriel +1926	24 września
Św. Koleta	6 marca
Św. Konrad z Piacenzy +1351	19 lutego
Św. Konstancja + IV w.	18 lutego
Św. Konstantyn +598	11 marca
Św. Korneliusz +253	16 września
Św. Kosma + III w.	26 września
Św. Krystyn +1003	13 listopada
Św. Krystyna +559	13 marca
Św. Krzysztof +250	25 lipca
Św. Kunegunda +1033	3 marca

L

Św. Lea	22 marca
Św. Leokadia +304	9 grudnia
Św. Leon I Wielki pp. +461	10 listopada
Św. Leon IX pp. 4-1054	19 kwietnia
Św. Leonard z Porto Maurizio +1751	26 listopada
Św. Leoncjusz z Rostowa +1071	23 maja
Św. Lidia +I w.	3 sierpnia
Św. Linus +76	23 września
Św. Lucjan + 250/251?	26 października
Św. Lucjan kpł. +312	7 stycznia
Św. Ludger +809	26 marca
Św. Ludwik IX +1270	25 sierpnia
Św. Ludwik Bertrand +1581	8 października
Św. Ludwik Maria Grignon de Monfort +1716	28 kwietnia
Św. Ludwika de Marillac +1660	15 marca
Św. Lutgarda +1246	16 czerwca

Ł

Św. Łazarz + I w.	17 grudnia
Św. Łucja + ok. 304	13 grudnia
Św. Łukasz Ew. + I w.	18 października

M

Św. Maciej Ap. + ok. 50	14 maja
Św. Magnus z Fussen +ok. 772	6 września
Św. Makary kp. + poł. IV w.	20 grudnia
Św. Makary bp	10 marca
Św. Makryna Młodsza +379	19 lipca
Św. Maksym Wyznawca +662	13 sierpnia
Św. Maksymilian +295	12 marca
Św. Maksymilian Maria Kolbe +1941	14 sierpnia
Św. Malachiasz +1148	2 listopada
Św. Małgorzata +1270	18 stycznia
Św. Małgorzata Clitherow +1586	25 marca
Św. Małgorzata Maria Alacoque +1690	14 października
Św. Małgorzata Ward +1588	30 sierpnia
Św. Małgorzata z Kortony +1297	22 lutego
Św. Mamert +477	11 maja
Św. Marcei I pp. +309	16 stycznia
Św. Marcelin +299/304?	2 czerwca
Św. Marcin I pp. +655	13 kwietnia
Św. Marcin de Porres +1639	3 listopada
Św. Marcin z Tours +397	11 listopada
Św. Marcjan +250/251?	26 października
Św. Marek Ew. +I w.	25 kwietnia
Św. Marek+1510	24 lutego
Bł. Maria Angela Truszkowska +1899	10 października
Św. Maria Goretti +1902	6 lipca
Bł. Maria Klementyna Nengapeta +1965	29 listopada
Św. Maria Kleofasowa +I w.	9 kwietnia

Św. Maria Magdalena +I w.	22 lipca
Św. Maria Magdalena de Pazzi +1607	25 maja
Św. Maria Magdalena Postel +1846	16 lipca
Bł. Maria od Aniołów Wüllenweber +1907	25 grudnia
Bł. Maria od Jezusa Ukrzyżowanego Baourdy+1878	26 sierpnia
Bł. Maria od P.J. Dobrego Pasterza – Fr. Siedliska +1902	25 listopada
Bł. Maria od Wcielenia Guyard-Martin +1672	30 kwietnia
Bł. Maria Teresa Ledóchowska +1922	6 lipca
Św. Marian +1083/1086?	9 lutego
Św. Mariusz	19 stycznia
Św. Marta +I w.	29 lipca
Najśw. Maryja Panna + I w.	1 I; 2 II; 11 II; 25 III; 3 V; 24V; 31 V; 16 VII; 5 VIII; 15 VIII; 22 VIII; 26 VIII; 8 IX; 12 IX; 15 IX; 7 X; 21 XI; 8 XII
Św. Mateusz +1003	13 listopada
Św. Mateusz Ap. i Ew. + I w.	21 września
Św. Matylda +968	14 marca
Św. Maurycy + III w.	22 września
Św. Maurycy Csak +1336	20 marca
Św. Medard +560	8 czerwca
Św. Melchior Grodziecki +1619	7 września
Św. Metody +885	14 lutego
Św. Metody Wyznawca +847	14 czerwca
Św. Michał Archanioł	29 września
Bł. Michał Kozal +1943	14 czerwca
Św. Mikołaj + 343/352?	6 grudnia
Św. Mikołaj Tavelič +1391	14 listopada
Św. Mikołaj z Flüe +1487	21 marca
Św. Monika +387	27 sierpnia
N	
Św. Nikodem + I w.	31 sierpnia
Św. Norbert +1134	6 czerwca
O	
Św. Odo(n) z Cluny +942	18 listopada
Św. Oktawian +1132	6 sierpnia
Św. Olimpia +408	25 lipca
Św. Onezym	16 lutego
Św. Onufry + 1V/V w.	12 czerwca
Św. Oskar +865	3 lutego
Św. Oswald	29 lutego
Św. Oswald +642	5 sierpnia
Św. Otton z Bambergi +1139	1 lipca
P	
Św. Pachomiusz Starszy +347	9 maja
Św. Pankracy +354	12 maja
Św. Paschalis Baylon +1592	17 maja
Św. Patrycja + I	13 marca
Św. Patryk +461	17 marca

Św. Paulin	11 stycznia
Św. Paweł +362	26 czerwca
Św. Paweł Ap. +67	25 stycznia, 29 czerwca
Św. Paweł Chong Hasang +1867	20 września
Śśw. Paweł Mi, Piotr Doung-Lac, Piotr Truat +1838	18 grudnia
Św. Paweł Mika +1597	6 lutego
Św. Paweł od Krzyża +1775	19 października
Św. Paweł Pustelnik +341	15 stycznia
Św. Perpetua +203	7 marca
Św. Piotr + 299/304?	2 czerwca
Św. Piotr Ap. +67	29 czerwca
Św. Piotr Chryzolog +450	30 lipca
Św. Piotr Damiani +1072	21 lutego
Św. Piotr Kanizy +1597	21 grudnia
Św. Piotr Klawer +1654	9 września
Św. Pius X pp. +1914	21 sierpnia
Św. Polikarp +ok. 167	23 lutego
Św. Poncján +235	13 sierpnia
Św. Porfiriusz	26 lutego
Św. Prot +304?	11 września
Św. Protazy +386	19 czerwca
Św. Prudencjusz +861	6 kwietnia
Św. Pulcheria +453	10 września

R

Bł. Radzim Gaudenty +1006/1011?	14 października
Św. Rafał Archanioł	29 września
Bł. Rafał Melchior Chyliński +1741	2 grudnia
Św. Rafał Kalinowski +1907	20 listopada
Św. Robert +1159	7 czerwca
Św. Robert op. +1111	17 kwietnia
Św. Robert Bellarmin +1621	17 września
Św. Roch +1327/1379?	16 sierpnia
Św. Roderyk	13 marca
Św. Roman Jurajski +463	28 lutego
Św. Romaryk +653	8 grudnia
Św. Romuald z Camaldoli +1027	19 czerwca
Św. Rozalia +1165/1170?	4 września
Św. Róża z Limy +1617	23 sierpnia
Św. Róża z Viterbo +1253	6 marca
Św. Rupert	27 marca
Bł. Rycheza +1063	21 maja
Św. Ryszard +722	7 lutego
Św. Ryszard de Wyche +1253	3 kwietnia
Św. Ryszard Pampuri +1930	18 kwietnia
Św. Ryta +1457	22 maja

S

Św. Saba Jerozolimski +532	5 grudnia
Św. Sabina m. + II w.?	29 sierpnia
Św. Sabina + II/III w.	27 października

Bł. Sadok +1259/1260?	2 czerwca
Bł. Salomea +1268	19 listopada
Św. Saturnin	12 lutego
Św. Sawa	14 stycznia
Św. Scholastyka +542	10 lutego
Św. Sebastian +288?	20 stycznia
Bł. Serafina de Montefeltro +1478	8 września
Św. Sergiusz + III/IV w.	7 października
Św. Serwacy +384	13 maja
Św. Seweryn +482	8 stycznia
Bł. Stanisław Kazmierczyk +1489	5 maja
Św. Stanisław Kostka +1568	18 września
Św. Stanisław ze Szczepanowa +1079	8 maja
Św. Stefan I +1038	16 sierpnia
Św. Stefan IX pp. +1058	29 marca
Św. Stefan Młodszy +764	28 listopada
Św. Sykstus II pp. +258	7 sierpnia
Św. Sylwester I pp. +335	31 grudnia
Św. Symplicjusz I pp. +483	10 marca
Św. Szczepan +36?	26 grudnia
Św. Szymon Ap. + I w.	28 października
Św. Szymon Słupnik +459	5 stycznia
Św. Szymon Stock +1265	16 maja
Bł. Szymon z Lipnicy +1482	18 lipca
T	
Św. Tarsycjusz +257	15 sierpnia
Św. Tarazjusz	25 lutego
Św. Teodor +306	7 lutego
Św. Teofan	12 marca
Św. Teofil +792	30 stycznia
Bł. Teresa Benedykta - Edyta Stein +1942	9 sierpnia
Św. Teresa od Dzieciątka Jezus +1897	1 września
Św. Teresa od Jezusa +1582	15 października
Św. Tomasz Ap. + ok. 67	3 lipca
Św. Tomasz Becket +1170	29 grudnia
Św. Tomasz More +1535	22 czerwca
Św. Tomasz z Akwinu +1274	28 stycznia
Św. Tyburiusz z Mogrovejo +1606	23 marca
Św. Tymoteusz + I w.	26 stycznia
Św. Tytus + I w.	26 stycznia
U	
Św. Urban I pp. +230	19 maja
Bł. Urszula Ledóchowska +1939	29 maja
W	
Św. Wacław +929	28 września
Św. Walenty +270	14 lutego
Św. Walerian + II/III w	14 kwietnia
Św. Wawrzyniec (Laurencjusz) +258	10 sierpnia
Św. Wawrzyniec z Brindisi +1619	21 lipca

Św. Weronika + I w.	4 lutego
Św. Weronika Giuliani +1727	9 lipca
Bł. Weronika Nagroni +1497	13 stycznia
Św. Wiktor + ok. 610	25 lutego
Św. Wiktor I pp.+198	28 lipca
Św. Wiktoria + III/IV w.	23 grudnia
Św. Wiktoryn + ok. 98	5 września
Św. Wilhelm z Bourges	10 stycznia
Św. Wilhelm +1075	2 września
Św. Willibrord +739	7 listopada
Św. Wincenty + 304	22 stycznia
Św. Wincenty de Paul + 1660	27 września
Św. Wincenty Ferreriusz +1419	5 kwietnia
Bł. Wincenty Kadłubek +1223	9 października
Św. Wincenty Pallotti + 1850	22 stycznia
Św. Wirgiliusz Fergal + 784	27 listopada
Św. Wit +304/305?	15 czerwca
Św. Władysław +1095	30 czerwca
Bł. Władysław z Gielniowa +1504	25 września
Św. Wojciech +997	23 kwietnia
Św. Wolfram	20 marca
Św. Woluzjan	18 stycznia
Św. Wulstan	19 stycznia
Z	
Św. Zachariasz + I w.	5 listopada
Św. Zachariasz pp. +752	22 marca
Bł. Zdzisława +1252	3 stycznia
Św. Zenobiusz +310	20 lutego
Św. Zenon z Werony +371	12 kwietnia
Św. Zofia + II w.	15 maja
Św. Zygmunt +524	2 maja
Św. Zyta +1272	27 kwietnia

STYCZEŃ

1 stycznia

MARYJA

akkad. mariam - napelnia radością; egip. meri-jam - ukochana przez Boga; hebr. Mirjam - pani.

Ze względu na cześć wobec Matki Bożej używa się imienia Maryja; kobiety, które przyjęły Jej imię, używają formy: Maria.

Maryja, Święta Boża Rodzicielka. Pochodziła z królewskiego rodu Dawida, z pokolenia Judy. Córka Joachima i Anny. Przez Boga wybrana na Matkę Jezusa Chrystusa. Jej postać jest obecna na kartach Nowego Testamentu od chwili Zwiastowania po Zesłanie Ducha Świętego. Anioł Gabriel zwiastuje Jej narodzenie Syna, który będzie "Synem Najwyższego" (Łk 1,26-38). Od tej chwili całkowicie oddała się Bogu. Za wskazaniem anioła odwiedza swoją krewną, św. Elżbietę, przyszlą matkę Jana Chrzciciela (Łk 1,39-58). Wraz ze swym oblubieńcem, św. Józefem, w związku ze spisem ludności udaje się do Betlejem, miasta, z którego wywodzi się Jej ród. Tutaj przychodzi na świat Jezus (Łk 2,1-20). Zgodnie z żydowskim obyczajem ofiarowuje Syna w świątyni (Łk 1, 21-38). Wobec zagrożenia ze strony Heroda ucieka z Jezusem i św. Józefem do Egiptu (Mt 2,13-18). Po śmierci króla wraca do Nazaretu (Mt 2,19-23). Podczas pobytu w Jerozolimie przeżywa niepokój z powodu zagubienia swego Syna (Łk 2,41-49). Na godach weselnych w Kanie poprzez Jej wstawiennictwo Jezus czyni swój pierwszy cud (J 2,1-11). Maryja - świadek narodzin i śmierci Chrystusa. Stoї pod krzyżem Jezusa, który powierza Ją opiece swego umiłowanego ucznia Jana (J 19,25-27). Pod krzyżem zostaje Matką Kościoła i ludzkości. Po ukrzyżowaniu i zmartwychwstaniu pozostaje wśród apostołów w Jerozolimie. Osoba najbliższa Jezusowi. Ma szczególną rolę w dziele Zbawienia. Jej niezwykle posłannictwo i miejsce w chrześcijaństwie odsłania tekst Apokalipsy Kościół od początku wierzył, że Jezus zachował ciało Maryi od skażenia śmiercią. Zabrał Ją z ciałem i duszą do nieba, koronując Ją na Królową nieba i ziemi. Jest patronką Kościoła powszechnego, wielu diecezji, zakonów, krajów, miast oraz asysty kościelnej, lotników, matek, motocyklistów, panien, piekarzy, prządek, studentów, szkół katolickich.

Według tradycji po wniebowstąpieniu Jezusa żyła jeszcze 12 lat. Niektóre dokumenty mówią, że mieszkała ze św. Janem w Efezie, inne, że nie opuszczała Jerozolimy. Pusty grób Maryi znajduje się obok Ogrodu Oliwnego w dolinie Cedron. Fakty z Jej życia, tytuły i wezwania modlitewne oraz cudowne wydarzenia za Jej przyczyną Kościół rozważa w ciągu wielu świąt podczas całego roku liturgicznego.

W ikonografii Najświętsza Panna Maryja obok Jezusa jest najczęściej występującą postacią. Sztuka chrześcijańska rozwinęła szereg typów Madonny: z Dzieciątkiem, Matki Bożej tkliwej, majestatycznej (w sztuce bizantyjskiej), tronującej, opiekuńczej, orędującej, dziewczęcej, surowej władczyni, królowej, mieszczi, wieśniaczki, wytwornej damy Ukazywana jest jako Bogurodzica, Niepokalana, Bolesna, Wniebowzięta, Niewiasta z Apokalipsy, Różańcowa, Wspomożycielka, Królowa, Matka Kościoła. Jej atrybutami są m.in.: gołąb - symbol Ducha Świętego, siedem gołębi - oznaczających siedem darów Ducha Świętego, jagnię, jaskółka, jednorożec; ciała niebieskie: gwiazdy księżyc, półksiężyc, słońce i gwiazdy; kwiaty: anemon, fiołek, irys, lilia, lilia w ręku - symbol Niepokalanej, róża, różany szpaler; drzewa: cedr, dąb, drzewo figowe; owoce: cytryna -znak cierpienia, goździk, jabłko - symbol Odkupienia, truskawka, winorośl, winogrono jako symbol Jezusa zrodzonego ze szlachetnego winnego szczepu; ciernie, Iza, mały krzyż, krucyfiks, miecz, miecz w piersi, siedem mieczów, narzędzia męki w dłoniach anioła; Boskie Miasto, kielich, kielich z hostią, korona, księga, otwarta księga, naszyjnik, naszyjnik z koralami, perła, różaniec, smok u stóp, studnia.

Święto Bożej Rodzicielki Maryi. Najwyższy tytuł Maryi. Podkreśla wagę Jej macierzyństwa. To najstarsze Maryjne święto.

św. Almachiusza m. (+ ok. 400),

św. Fulgencjusza bpa (+ 533),

św. Józefa Marii Tomasi kard. (+ 1713),

św. Martyny dz. m. (+ ok. 226),

św. Odilona op. (+ 1049),
św. Wincentego Marii Strambi bpa zk. (+ 1824).

2 stycznia

BAZYLI

gr. *basileus* - wódz, król, cesarz.

Św. Bazyli Wielki, pustelnik, biskup, doktor Kościoła (329 - 379). Urodził się w rodzinie zamożnej i głęboko religijnej. Jego babka, matka Emmelia, siostra Makryna Młodsza i dwaj bracia - Grzegorz z Nyssy i Piotr z Sebasty, zostali wpisani do kanonu świętych. Jest to wyjątkowy fakt w dziejach Kościoła. Studiował retorykę oraz prawo w Konstantynopolu i Atenach. W tym okresie zaprzyjaźnił się z Grzegorzem z Nazjanzu. Przeżycia po śmierci brata poważnie wpłynęły na jego życie. Odbił podróż po Egipcie, Palestynie, Syrii, Mezopotamii, zapoznając się z życiem ascetów. Powróciwszy do rodzinnego domu, rozdał swoją majątność ubogim, a sam podjął życie pustelnicze. Nad rzeką Iris założył pustelnię, gdzie zaczęły gromadzić się zastępy mnichów. W 364 roku został kapłanem, sześć lat później arcybiskupem w swoim mieście - Cezarei Kapadockiej. Człowiek szerokiej wiedzy, znakomity mówca, pracowity i miłosierny. Bronił chrześcijaństwa przed arianami. Pozostawił bogatą spuściznę literacką. Poprzez swój "Asceticon" stał się ojcem i prawodawcą monastycyzmu wschodniego. Twórca liturgii wschodniej. W Kościele Wschodnim doznaje czci jako jeden z najbardziej popularnych świętych. Patron bazylianów i sióstr św. Krzyża.

W ikonografii przedstawiany jest św. Bazyli jako biskup w pontyfikalnych szatach rytu łacińskiego, a także ortodoksyjnego, jako mnich w benedyktyńskiej kukulli, eremita. Jego atrybutami są: czaszka, gołąb nad głową, księga, model kościoła, paliusz, rylec.

GRZEGORZ

gr. *gregórios* - gorliwy, czuwający.

Św. Grzegorz z Nazjanzu, pustelnik, biskup, patriarcha, doktor Kościoła (330 - 389/390). Był wielkim teologiem, humanistą i poetą. Po studiach w Cezarei Palestyńskiej, Aleksandrii i Atenach podjął życie klasztorne w Foncie, gdzie przebywał już św. Bazyli. Był biskupem Sasiny a następnie pierwszym patriarchą Konstantynopola. Zrzekł się godności metropolity, aby w samotni oddawać się kontemplacji i pracy pisarskiej. W swych poematach, których ocalało 245, pisze o tajemnicy wiary oraz przeżycia mistycznego. Patron bazylianów i poetów.

W ikonografii św. Grzegorz ukazywany jest jako biskup rytu bizantyjskiego lub w pontyfikalnych szatach rytu rzymskiego. Czasami u jego stóp Lucyfer - symbol herezji. Jego atrybutami są: anioł, księga Ewangelii, paliusz.

św. Adelarda (+ 837),
śwśw. braci: Argeusa, Narcyza, Marcelina mm. (+ pocz. IV w.),
św. Makarego z Aleksandrii kpł. op. (+ 394),
św. Martyniana bpa (+ ok. 431),
bł. Stefanii Ouinzani zk. (+ 1540).

3 stycznia

GENOWEFA

z rom.- celt. i germ. *gena-* - ród, gatunek i *-wifa* - żona, kobieta; "kobieta szlachetnego rodu".

Św. Genowefa, dziewica (422 - 500/502?). Pochodziła z rycerskiego rodu. Prowadząc życie ascetyczne, pełne gorliwości i wyrzeczeń, oddziaływała szeroko poprzez swoją duchowość. Kilkakrotnie stawiała się wybawicielką Paryża. W roku 451 na wieść o nadciągających Hunach pod wodzą Attyli powstał popłoch w mieście, gdyż obawiano się najazdu hordy Genowefa zachęcała do zachowania spokoju, przepowiadając, że Bóg ochroni miasto. Rzeczywiście Attyla skierował swoje wojsko w inną stronę. Gdy mieszkańcom Paryża groził głód, zorganizowała flotyllę rzeczną, która zaopatrzyła miasto w żywność. Zmarła 3

---

stycznia 500/502? roku. Główna patronka Francji i Paryża. Jest także patronką dziewic, pasterzy, producentów świec woskowych, rybaków, rzemieślników, właścicieli składu win, żołnierzy.

W ikonografii św. Genowefa przedstawiana jest jako młoda mniszka lub pasterka pasąca owce. Malowana także z dwoma kluczami Paryża, zawieszonymi u pasa; ukazywana, gdy przywraca wzrok, a także ze świecą, którą - według legendy - zdmuchiwał diabeł podczas modlitwy, a anioł zapalał z powrotem. Jej atrybutami są: anioł i księga, czasza, kądziel, kij pasterski, dwa klucze, medalik, naczynie; niewidomy, którego uzdrawia; owca.

ZDZISŁAWA

imię słow. zdi- - kłaść, podziwiać i -staw – sława.

Bł. Zdzisława Czeska, żona, matka (1215 - 1252). Błogosławiona urodziła się na zamku Krzyżanow (Morawy). Jako 17-letnia dziewczyna wyszła za mąż, stając się panią na Lemberku. Wychowała wzorowo czworo dzieci. Oddana modlitwie i ludziom. Jest patronką młodych małżeństw i matek. Obchodzący w dniach 29 stycznia, 28 listopada, 16 grudnia swoje imieniny, mają tylko tę patronkę.

św. Antera pp. m. (+ 236),

śwśw. Cyryna, Pryma, Teogenesa, mm. (+ 320),

św. Florencjusza bpa (+ ok. 378),

św. Gordiusza setnika, m. (+ ok. 304),

św. Piotra m. (+ ok. 310),

śwśw. Teopempta, Teonasa, mm. (+ 300).

4 stycznia

ANIELA

łac. angela - anielska, posłanniczka.

Bł. Aniela, wdowa, pustelnica (1248 - 1309) z Foligno we Włoszech. Żona, matka kilku synów, kobieta ciesząca się pełnią zamożnego życia, mając około czterdziestu lat traci (zapewne podczas epidemii) matkę, męża, dzieci. Rozpoczyna inne życie - w wyrzeczeniu, pokucie, modlitwie. Ostatni czas spędziła jako rekluza - pustelnica zupełnie odcięta od świata. Odznaczała się szczególnym nabożeństwem do Trójcy Przenajświętszej oraz Chrystusa cierpiącego. Zaliczana jest do największych mistyczek średniowiecza. Relikwie bł. Anieli spoczywają w kościele św. Franciszka w Foligno. Jako mistyczka otrzymała znak na sercu, który można oglądać w osobnym relikwiarzu.

ELŻBIETA

Św. Elżbieta Anna Seton, wdowa. Urodziła się w roku 1774 w zamożnej i szanowanej rodzinie należącej prawdopodobnie do episkopalnego kościoła Świętej Trójcy w Nowym Jorku. Była wierną i gorącą zwolenniczką tego kościoła, aż do nawrócenia się na wiarę katolicką. W roku 1794 wyszła za mąż za Williama Setona. Pośród cierpień i chorób wychowała pięcioro dzieci. Św. Elżbieta i jej chory mąż popłynęli do Livorno we Włoszech, gdzie William zmarł. We Włoszech św. Elżbieta zetknęła się z katolicyzmem i w roku 1805 złożyła katolickie wyznanie wiary. W roku 1808 założyła pierwszą katolicką szkołę w Baltimore, a w następnym roku szkołkę wyznaniową w Emmitsburgu. Matka Seton dożyła czasu, kiedy jej szkołka sióstr nauczających rozrosła się i rozprzestrzeniła; podobne szkoły powstały w Nowym Jorku (1814), Cincinnati (1829), Halifax (1849), New Jersey (1859), Greensburgu (1870) i St. Louis (1909). Umarła 4 stycznia 1821 roku. Została beatyfikowana w roku 1963, kanonizowana 14 września 1975 roku przez papieża Pawła VI.

św. Dafrozy żony matki m. (+ ok. 362),

św. Grzegorza bpa w Langres (+ 539),

śwśw. Hermeta, Ageusza, Kajusa, mm. (+ 235/238?),

św. Rygoberta bpa w Reims (+ ok. 740).

---

5 stycznia

EDWARD

germ. ed- - dobrobyt, posiadłość, dziedzictwo i -weard - opiekun, obrońca, stróż; "stróż dziedzictwa".

Św. Edward Wyznawca, król. Urodził się około 1003 roku w Islip koło Oksfordu. Wstąpił na tron Anglii w wieku 39 lat, słynąc z wielkiej pobożności. Jako król cieszył się miłością i szacunkiem swoich poddanych. Otaczał opieką ubogich, chorych, ułomnych. Tryb życia bardziej mniszy niż królewski dał mu przydomek "Wyznawca". Zmarł 5 stycznia 1066. Pochowany w katedrze westminsterskiej, którą ufundował, w kaplicy mieszczącej się za głównym ołtarzem. Kanonizowany przez Aleksandra III w 1161 roku. Od XIV wieku główny patron Anglii oraz angielskich królów. W kalendarzu wspominany także 13 października - w rocznicę pierwszego przeniesienia relikwii Świętego (1166 r.).

W ikonografii św. Edward przedstawiany jest jako wysoki mężczyzna z brodą, w królewskim płaszczu. Czasami niesie chorego. Podanie bowiem głosi, że sam brał niejednego z nich na plecy i zanosił do swego zamku. Czasem ukazywany jako rycerz w pełnej zbroi. Jego atrybutami są: anioł, berło królewskie, kubek, miecz, pierścień, postać trędowatego.

SZYMON

imię biblijne pochodzenia hebr. shime'on - oznacza "Bóg wysłuchał". Występuje w dwóch formach: **SYMEON i SZYMON**.

Św. Szymon Słupnik, asceta. Urodził się w końcu IV wieku w rodzinie pasterza w Sis - na pograniczu Cylicji i Syrii. Próbował stosować w życiu różne formy ascezy. Wreszcie zamieszkał w pobliżu Antiochii Syryjskiej na zbudowanym przez siebie kamiennym słupie z małą platformą, na której przebywał około 40 lat (stąd jego przydomek Słupnik). Był człowiekiem kontemplacji i wielkim pokutnikiem. Pokarm ograniczał do minimum. Przed deszczem i upalnym słońcem chronił go jedynie płaszcz z kapturem. Ta nietypowa forma surowej ascezy i modlitwy ściągała wielu przybyszów - jedni prosili o radę, drudzy o modlitwę, innymi kierowała ciekawość. Wtedy kolumna, na której przebywał, stawała się amboną. Zmarł 28 sierpnia 459 roku. Na miejscu, gdzie stał słup, wybudowano świątynię, do której wędrowali pątnicy do XVII wieku. Później została ona zburzona przez Arabów. Dziś stoi tam ołtarz.

W ikonografii św. Szymon przedstawiany jest najczęściej w scenie na słupie. Jego atrybutem jest bicz.

św. Emiliany dz. (+ VI w.),

św. Jana Nepomucena Neumanna bpa Filadelfii (+ 1860),

bł. Piotra Bonilli kpł. zk. (+ 1935),

bł. Rogera kpt. zk. (+ 1237), św. Telesfora pp. m. (+ 136).

6 stycznia

TRZEJ KRÓLOWIE: KACPER, MELCHIOR, BALTAZAR

Kacper (Kasper) - z per. słowa: gizbar - stróż skarbcza, strażnik, albo od gathaspar - wspaniały,

Melchior - hebr. melki-or - oznacza "Bóg (król) jest moją światłością",

Baltazar - sem. Belszassar - "Niech Bóg zachowa jego życie".

Pokłon Mędrców ze Wschodu złożony Dzieciątku Jezus, opisywany w Ewangelii przez św. Mateusza (2,1-12), symbolizuje pokłon świata pogan, wszystkich ludzi, którzy klękają przed Bogiem Wcielonym. To jedno z najstarszych świąt w Kościele. Trzej królowie być może byli astrologami, którzy ujrzeli gwiazdę - znak narodzin Króla. Jednak pozostanie tajemnicą, w jaki sposób stała się ona dla nich czytelnym znakiem, który wyprowadził ich w daleką i niebezpieczną podróż do Jerozolimy. Herod podejmując ich dowiadyuje się o celu podróży Podejrzewa, że narodził się rywal. Na podstawie proroctwa w księdze Micheasza (5,1) kapłani jako miejsce narodzenia Mesjasza wymieniają Betlejem. Tam wyruszają Mędrcy Odnajdując Dziecię Jezus, ofiarowują mu swe dary. Otrzymałszy we śnie wskazówkę, aby nie wracali do Heroda, udają się do swoich krajów inną drogą. Tradycja na podstawie trzech hojnych darów: złota, kadzidła i mirry określa ich liczbę, wiek, kolor skóry i symbolikę. W VI wieku dodano im tytuły królew-

---

skie i święte, a w IX imiona: Kacper, Melchior i Baltazar. Z czasem kształtuje się wyobrażenie, że reprezentują trzy znane części świata: Europę, Azję i Afrykę. Trzej Mędrcy byli natchnieniem dla artystów i poetów.

W ikonografii od czasów wczesnochrześcijańskich są przedstawiani jako ludzie Wschodu w barwnych, częstokroć perskich szatach. W X wieku otrzymują korony. Z czasem w malarstwie i rzeźbie rozwijają się różne typy ikonograficzne Mędrców.

św. Andrzeja Corsini mn. bpa Fiesole (+ 1374),

św. Karola z Sezze zk. (+ 1670),

św. Makry dz. m. (+ III w.),

św. Melaniasza bpa Rennes (+ ok. 530),

św. Piotra Tomasza mn. bpa m. (+ 1366),

św. Rafaela Marii Porradsz. (+ 1925).

7 stycznia

LUCJAN

łac. Lucius - urodzony o pierwszym promieniu słońca, o świetle; Lucjanus - należący do Lucjusza.

Św. Lucjan, kapłan, męczennik. Wszechstronnie wykształcony, założył własną szkołę w Antiochii i Nikomedii. W prowadzonych studiach biblijnych przyznawał pierwszeństwo dosłownej interpretacji Pisma Świętego, chyba że tekst natchniony ma sens ukryty, jak w przypowieści, przenośni itp. Ta norma obowiązuje do dzisiaj. Za cesarza Licyniusza torturowano go, aby wyrzekł się Chrystusa. Święty mieczem 7 stycznia 312 roku. Podanie głosi, że cesarz Konstantyn Wielki kazał złożyć ciało św. Lucjana w Helenopolis. Pod koniec życia miał przyjąć chrzest przy relikwiach tego Męczennika.

św. Kanuta Lawarda księcia (+ 1131),

bł. Mateusza z Agrigento bpa (+ 1451),

św. Niceta bpa (+ V w.),

św. Rajmunda de Penafort kpł. zk. (+ 1275),

św. Teodora mn. (+ VI w.)

8 stycznia

SEWERYN

łac. severus - poważny, surowy.

Św. Seweryn, pustelnik (410 - 482). Pochodził z rzymskiego rodu. Z pustym, gdzie wiódł życie pełne pokuty udał się do starożytnej prowincji Noricum (obecne tereny Austrii). W czasie niespokojnym, zakłócanym przez najazdy Germanów, chronił miejscową ludność. Spełniwszy swe publiczne, charytatywne zadania, udawał się do klasztoru, który założył w Favianac, gdzie w ascezie poświęcał wiele godzin modlitwie. Austria czci św. Seweryna jako swojego głównego patrona. Także Bawaria i diecezja w Linz. W ikonografii św. Seweryn przedstawiany jest jako mnich lub pielgrzym. Jego atrybutem jest anioł i dzban na oliwę.

św. Erharda bpa Ratyzbony (+ ok. 689),

św. Maksyma bpa Pawii (+ VI w.),

św. Pacjensa bpa (+ II w.),

śwśw. Teofila dk. i Helladiusza, mm. (+ ok. 340),

św. Wawrzyńca Justiniani bpa patr. Wenecji (+ 1455).

9 stycznia

ADRIAN

imię łac. od nazwy miejscowości Hadria koło Wenecji.

Św. Adrian, opat. Urodził się w Północnej Afryce. Będąc zakonikiem w klasztorze niedaleko Monte Cassino, otrzymał nominację na arcybiskupa Canterbury. Wymówił się od tej godności. Po pewnym czasie udał się do Brytanii, aby nauczać tam wiary. Zmarł w 710 roku.

JULIAN

imię starorzym. *Iulianus*.

Św. Julian, męczennik. Pochodził z rzymskiej rodziny zamieszkałej w Antiochii - stolicy Syrii. Przymuszony przez rodziców do małżeństwa, za obopólną zgodą ze swą małżonką Bazylisą, postanowił żyć w dziewictwie (podobne postanowienia w hagiografii nie należą do rzadkości). Podczas krwawego prześladowania chrześcijan przez Dioklecjana zadenuncjowano go, iż w swoim domu dawał schronienie kapłanom. Będąc w więzieniu swoją wiarą nawrócił m. in. 20 żołnierzy rzymskich. Po torturach ścięty mieczem w roku 305(?).

bł. Alicji Le Clerc zk. (+ 1622),

bł. Antoniego Fatati bpa Ancony (+ 1484),

św. Marcelina bpa Ancony (+ ok. 550),

św. MarcJany dz. m. (+ ok. 303),

św. Piotra bpa Sebasty (+ 391).

10 stycznia

GRZEGORZ

Św. Grzegorz z Nyssy, biskup, doktor Kościoła (335 - 395). Młodszy brat św. Bazylego. Retor, pisarz. Wstąpił do klasztoru położonego nad Morzem Czarnym, który założył jego brat, św. Bazyli. Stamtąd powołano go na biskupa Nyssy (371). W 380 roku wybrany metropolitą Sebasty. Na soborze w Konstantynopolu (381) witano go owacyjnie jako "filar Kościoła". Jeden z najwybitniejszych teologów Kościoła Wschodniego. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę pism religijnych, m. in. ascetycznych i mistycznych, komentarzy biblijnych.

W ikonografii św. Grzegorz ukazywany jest jako grecki biskup. Trzyma ewangeliarz.

WILHELM

Św. Wilhelm z Bourges, biskup. Wilhelm de Donjeon był potomkiem rodziny dawnych hrabiów z Nevers. Wychowywał go wuj Piotr, archidiacon z Soissons. Już w młodości nauczył się pogardzać próżnością tego świata, z zapałem praktykował cnotę pobożności i zdobywał wiedzę. Po przyjęciu święceń kapłańskich został kanonikiem w Soissons i w Paryżu. Później postanowił opuścić świat i wstąpił do zakonu w Granimont. Przez pewien czas żył w tym zakonie i praktykował wielką ascezę. Na skutek waśni pomiędzy ojcami i braciszkami postanowił przejść do surowego zakonu w Citeaux, który został niedawno założony. Przywdział habit w Pontigny i po pewnym czasie został opatem, najpierw w Fontaine-Jean, a potem w Chalis niedaleko Senlis. Odznaczał się szczególnym nabożeństwem do Najświętszego Sakramentu i z upodobaniem spędzał długie godziny u stóp ołtarza. W roku 1200 duchowieństwo w Bourges wybrało go na swego arcybiskupa, miał zostać następcą Henryka z Sully. Wieść ta napełniła go smutkiem i tylko podwójny rozkaz: jego generała, opata w Citeaux, i papieża zmusił go do przyjęcia tej godności. Na nowym urzędzie zdwoił ascezę; zawsze nosił włosiennicę i nigdy nie jadał mięsa. Śmierć zaskoczyła go w trakcie przygotowań do misji wśród albigensów. Umarł na klęczkach, przy modlitwie, w roku 1209. Zgodnie ze swym życzeniem został pochowany w trumnie wypełnionej popiołem i we włosiennicy.

św. Agatona pp. (+ 682),

bł. Anny od Aniołów Monteagudo zk. (+ 1686),

bł. Grzegorza X pp. (+ 1276),

bł. Idziego zk. (1518),

św. Jana Dobrego bpa w Mediolanie (+ VII w.),

św. Marcjana kpt. (+ 470),

św. Piotra Orseolodoży mn. (+ 987),

11 stycznia

HONORATA

łac. Honorata - czczona, szanowana.

Św. Honorata, dziewica. Urodziła się w Pawii. Jako młoda dziewczyna poświęciła się Bogu. Gdy w roku 476 Odoaker, król Gotów, złupił miasto, znalazła się wśród branek. Wraz z innymi jeńcami wykupił ją św. Epifaniusz, biskup, jej brat. Życie Honoraty pełne było modlitwy, miłosierdzia i oddania ludziom, którzy darzyli ją powszechnie czcią. Zmarła około 500 roku.

W ikonografii św. Honorata ubrana jest w tunikę. Trzyma księgę.

PAULIN

Św. Paulin, patriarcha Akwilei. Św. Paulin urodził się około roku 726 na wsi w pobliżu Friuli we Włoszech. Młodość spędził pomagając borykającej się z trudnościami rodzinie, pracował w polu, ale znalazł także czas na naukę. Wkrótce stał się tak biegły w gramatyce, iż zyskał rozgłos i tytuł profesora. Około roku 776 Karol Wielki zaprosił go na swój dwór. Tam spotkał znanego Alkuina z Yorku i zaprzyjaźnił się z nim. W roku 787 cesarz wyznaczył go na patriarchę Akwilei. Były to jego strony rodzinne, Akwilea również leży w północnych Włoszech, niedaleko Friuli. Dzięki jego gorliwości, pobożności i nadzwyczajnym zdolnościom Akwilea stała się słynna w całych Włoszech. Brał udział we wszystkich wielkich synodach, które odbywały się w owym czasie; sam zwołał synod we Friuli w roku 791 (lub 796), aby zwalczać powszechne wówczas błędy na temat tajemnicy Wcielenia. Napisał nawet dwie rozprawy przeciwko najważniejszemu z tych błędów, adopcjanizmowi, który twierdził, że Chrystus jako człowiek jest tylko adoptowanym Synem Bożym. Napisał również hymny, wiersze i inne dzieła. Kiedy Pepin podbił Aearów, św. Paulin wysłał natychmiast misjonarzy, by nawracali tych pogan. Jednak stanowczo potępił ówczesne praktyki udzielania zbiorowego chrztu nie douczonym jeszcze nawróconym lub nawracania siłą tych, którzy sobie tego nie życzyli. 11 stycznia 804 roku zakończyła się ziemska droga świętego męża.

św. Anastazego mn. (+ ok. 570),

św. Hygina pp. m. (+ 140),

św. Melchiadesa (Miicjadesa) pp. m. (+ 314),

św. Palemona op. (+ ok. 330),

św. Salwiusza bpa Amiens m. (+ ok. 625),

św. Teodozego Cenobiarchy mn. (+ 529),

bł. Tomasza z Cori kpł. zk. (+ 1729).

12 stycznia

ARKADIUSZ

gr. Arkddios - rodem z Arkadii, krainy prostoty i szczęśliwości.

Św. Arkadiusz, męczennik (284 - 305). Pochodził z Cezarei Mauretańskiej (dzisiaj w Algierii). Na początku prześladowania chrześcijan za czasów Dioklecjana Arkadiusz uciekł z miasta i ukrywał się. Na wieść o aresztowaniu rodziny wrócił i sam stawił się przed sędzią. Po bezskutecznych namowach, aby porzucił wiarę, poddano go torturom. Połamawszy mu nogi ukrzyżowano.

BENEDYKT

Św. Benedykt (Biscopa Baducinga), opat. Św. Benedykt lub Bennet jak go się powszechnie nazywa, pochodził z angielskiej szlachty. Był synem oficera. Ojciec jego służył pobożnemu królowi Nortumbrii, w siódmym wieku. Mając dwadzieścia pięć lat opuścił dom, pielgrzymując do Rzymu, po powrocie zaczął pilnie studiować Pismo św., oddawał się też pobożnym praktykom. Po dwóch latach spędzonych w odnowionym klasztorze w Lerynie przywdział habit i towarzyszył św. Teodorowi arcybiskupowi Canterbury i św. Adrianowi w podróży do Anglii na życzenie papieża Witalisa. Kilkakrotnie wracał do Rzymu,

---

aby studiować teologię i zbierać książki i święte obrazy. Po odbyciu służby u Teodora i Adriana otrzymał od króla darowiznę i wybudował słynne klasztory w Wearmouth i Jarrow. Sprowadził z Francji budowniczych i rzemieślników, starając się zbudować klasztory na wzór rzymski, który pamiętał ze swych podróży. Aby maksymalnie upodobnić swoje klasztory do wzorów rzymskich, uprosił papieża Agatona, aby ten pozwolił mu zabrać z powrotem do Anglii kantora bazyliki św. Piotra w Rzymie. Kantor miał uczyć mniichów śpiewu gregoriańskiego. Po trzech latach cierpień, spowodowanych nieuleczalną chorobą, zmarł w styczniu 690 roku.

bł. Aelreda op. (+ 1167),
św. Antoniego Marii Pucci kpł. zk. (+ 1892),
bł. Bernarda z Corleone zk. (+ 1667),
św. Jana bpa Rawenny (+ 494),
bł. Małgorzaty Bourgeoys dz. zk. z Kanady (+ 1770),
śwśw. Tygriusza kpł. i Eutropiusza lektora, mm. (+ 404).

13 stycznia

HILARY

łac. *hilaris* - pogodny, radosny, wesoły.

Św. Hilary z Poitiers, biskup, doktor Kościoła. Urodził się około 315 roku, jako syn pogańskich notabli. Studia filozoficzne i lektura Ewangelii doprowadziły go do chrześcijaństwa. Przyjął chrzest jako żonaty mężczyzna w 345 roku. Był na tyle gorliwym wyznawcą, iż w 350 roku obrano go biskupem rodzinnego miasta. Zgodnie z ówczesną praktyką czasami żonaci mogli być podnoszeni do takiej godności. Za sprzeciw wobec arian skazano go na wygnanie do Azji Mniejszej. Po powrocie prowadził czynne życie jako pasterz, teolog, wpływając na charakter Kościoła Galii. Zmarł w 367 roku. Pozostawił po sobie sporą spuściznę literacką. Św. Hilary należy do pierwszych wyznawców, któremu Kościół na Zachodzie zaczął oddawać publicznie liturgiczną cześć. Dotychczas było to niemal wyłącznym przywilejem męczenników. Patron Poitiers, La Roche. Jako nauczyciel i obrońca prawd wiary został ogłoszony doktorem Kościoła. Modlą się do niego ukąszeni przez węże.

W ikonografii św. Hilary przedstawiany jest w stroju biskupim. Jego atrybutami są: księga, laska pasterska, mitra, pióro pisarskie, piorun; smok lub wąż - symbolizujące arian.

WERONIKA

gr. *Berenike* - przynosząca zwycięstwo; w wiekach średnich imię to tłumaczono jako *iere eikon* - "święte oblicze" i łączono z podaniem o chuście Weroniki.

Bł. Weronika Nagroni, mniszka (1445 - 1497). Pochodziła z bardzo ubogiej rodziny w Binasco. Jako 22-letnia dziewczyna wstąpiła do klasztoru o surowej regule. W nim nauczyła się czytać i pisać, a przede wszystkim poznawać i kochać Boga. Była mistyczką. Słyszela z mądrości, proctw oraz daru czytania w ludzkich sercach.

św. Agrycjusza bpa Trewiru (+ ok 335),
św. Głafiry dz. (+ IV w.),
śwśw. Gumezynda kpł. i Servusdei mn, mm. w Hiszpanii (+ 852),
śwśw. Hermyla i Stratonika, mm. (ok. 315),
św. Leoncjusza bpa w Cezarei Kapadockiej (+ IV w.),
św. Remigiusza bpa w Reims (+ 533).

14 stycznia

FELIKS

łac. *felix* - szczęśliwy, przynoszący szczęście, urodzajny.

Św. Feliks, kapłan z Noli (Włochy). Był Syryjczykiem, synem oficera. Przyjął święcenia kapłańskie. Za panowania Decjusza, gdy wybuchło prześladowanie wyznawców Chrystusa, został osadzony w więzieniu. Według relacji św. Paulina - Feliks był torturowany. Jego poranione ciało wleczono po ostrych muszlach i skorupach. Podobnie jak ongiś św. Piotr, uszedłszy z więzienia, ukrywał się przez pewien czas w wyschłej studni. Po śmierci cesarza powrócił do swej miejscowości. Ponieważ jego rodzinny majątek skasowano, żył z pracy rąk. Zmarł około 260 roku.

W ikonografii przedstawiany jest w towarzystwie anioła. Obok niego pajak symbol roztropności, ostrożności, ocalenia - bowiem otwór studni, gdzie św. Feliks spędził kilka miesięcy, był osłonięty pajęczyną, która ochroniła go przed prześladowcami.

SAWA

Św. Sawa, biskupa, patron Serbii. Rastko, młodszy syn księcia Stefana I, założyciela niepodległego państwa Serbii, urodził się w roku 1175. W roku 1191 został mnichem na górze Athos, przybierając zakonne imię Sawa. W roku 1219 został metropolitą cerkwi serbskiej, która za jego życia była zjednoczona z Rzymem. Serbowie zaliczali się wówczas do najbardziej zaniedbanych ludów Europy. Sawa zorganizował właściwie Kościół w Serbii, sprowadził zakonników, którzy prowadzili pracę duszpasterską i misyjną. Niestrudzonym wysiłkiem umocnił chrześcijaństwo wśród Serbów i ustanowił hierarchię kościelną. Działał również aktywnie w sprawach świeckich, przyczyniając się do zjednoczenia Królestwa Serbii pod panowaniem swego brata Stefana II. Umarł w roku 1235 w Tyrnowie, w Bułgarii, wracając z podróży do Palestyny i Egiptu. Pochowany w monasterze serbskim w Milieszewie.

św. Dacjusza bpa w Mediolanie (+ 552),
św. Makryny (+ 340),
św. Malachiasza proroka (+ V w. przed Chr.),
św. Nino (+ IV/V w.),
bł. Odoryka z Porcletone kpł. zk. (+1331),
św. Piotra Dondersa kpł. misjonarza w Gujanie (+ 1887).

15 stycznia

PAWEŁ

łac. paulus - mały, drobny.

Św. Paweł z Teb, pustelnik (228 - 341). Urodził się w starożytnej stolicy faraonów. Za jego czasów Teby były już tylko małą wioską. Gdy za cesarza Dioklecjana rozpoczęło się prześladowanie, aby uniknąć tortur i śmierci, uszedł na pustynię. Miał wtedy 20 lat. Mimo zakończonego wkrótce prześladowania pozostał na niej aż do śmierci. Był człowiekiem modlitwy i wielkiego wyrzeczenia. Jako pustelnik, mieszkając w jaskini, spędził samotnie 90 lat. Zmarł mając 113 lat. Zakon paulinów czci go jako swego patrona.

Także piekarze i tkający dywany

W ikonografii św. Paweł Pustelnik przedstawiany jest w tkanej sukni z liści palmowych. Jego atrybuty: kruk, kruk z chlebem w dziobie, lew kopiący grób, przełamany chleb.

ITA

Św. Ita, dziewica. Św. Ita urodziła się w hrabstwie Waterford pod koniec szóstego wieku. Pochodziła z rodziny szlacheckiej. Dość wcześnie postanowiła poświęcić się Bogu. Założyła klasztor w Killeedy, w hrabstwie Limerick, gdzie pozostała przez całe życie. Klasztor stał się później sławny jako szkoła dla chłopców. Z jej świątłych rad korzystali nawet biskupi. Dzięki jej wskazówkom dwaj uczący się w klasztorze chłopcy zostali później świętymi. Jeden z nich imieniem Brendan zapytał ją pewnego ranka, jakie trzy rzeczy Bóg ukochał szczególnie? Odpowiedziała: "Prawdziwą wiarę czystego serca w Boga, zwyczajne życie według zasad religii i szczodroblivość kierowaną miłosierdziem". Zapytana, jakie trzy rzeczy budzą w Bogu szczególną odrazę, odpowiedziała: "Skrzywiona złością twarz, upór w czynieniu

---

zła i zbytnia ufność w potęgę pieniądza”. Św. Ita umarła 15 stycznia 570 roku; jest znana jako druga św. Brygida. Obydwie są najbardziej czczonymi świętymi w Irlandii.

św. Arnolda Janssena założyciela werbistów (+ 1909),
św. Bonita bpa Clermont (+ 710),
bł. Franciszka de Capillas kpł. i zk. (+ 1648),
św. Izydora z Aleksandrii (+ 404),
św. Jana Calibita mn. (+ 450),
św. Makarego op. (+ 390),
św. Maksyma bpa (+ III w.),
św. Maura op. (+ VI/VII w.).

16 stycznia

MARCELI

łac. Marcelli - starożytny ród patrycjuszowski.

Św. Marceli I, papież, męczennik. Jego pontyfikat trwał krótko - od maja 306 roku do 16 stycznia 309. Zreorganizował rozbitą w wyniku prześladowań administrację kościelną. Dużo przykrości doznał ze strony tzw. lapsi - chrześcijan, którzy w czasie prześladowań wyrzekli się wiary, a po wymaganym warunkom pokuty Papież został aresztowany na rozkaz cesarza Maksencjusza. Obito go różgami, a następnie zesłano na wygnanie, gdzie umarł w nędzy. Patron Raciborza oraz stajennych. Według panującej opowieści, w dzień Świętego - 16 stycznia 1241 roku - Tatarzy obiegli miasto Racibórz. Wówczas pojawił się na obłokach św. Marceli. Oddziały przelewały się tego niezwykłego widoku i odstąpiły od miasta. Wdzięczni mieszkańcy ufundowali figurę Papieża w kaplicy i na miejskim placu.

W ikonografii św. Marceli przedstawiany jest w stroju papieskim. Jego atrybutami są: dyscyplina, konie przy żłobie, osioł.

św. Furseusza (+ 648),
bł. Gonsalwa zk. (+ ok. 1259),
św. Hilarego bpa (+ 429),
św. Honorata op. (+ ok. 450),
św. Melasa bpa (+ ok. 390),
śwśw. Ottona kpł., Bernarda dk., Akursjusza, Adiuta, Piotra braci zakonnych - mm. w Maroku (+ 1220),
św. Pryscylii (+ koń. I w.),
św. Tycjana bpa (+ V w.).

17 stycznia

ANTONI

imię starorzym. Antoninus - pochodzący z rodu Antoniuszów.

Św. Antoni, opat (251-356), zwany w Kościele Wschodnim “Wielkim”. Urodził się w Środkowym Egipcie. Rodziców stracił wczesnie. Mając 20 lat, rozdał ubogim odziedziczony majątek i udał się na pustkowie, gdzie prowadził życie pełne umartwienia, milczenia, modlitwy. Miał dar widzenia rzeczy przyszłych. Słynął ze świętości i mądrości. Walki wewnętrzne, jakie ze sobą stoczył, stały się później ulubionym tematem malarzy (np. H. Bosch, M. Gruncwald) i pisarzy (G. Flaubert, A. France). Jego postawa znalazła wielu naśladowców. Sława i cuda sprawiły, że zaczęli ściągać uczniowie, pragnący poddać się jego duchowemu kierownictwu. Po wielu sprzeciwach zdecydował się ich przyjąć i odtąd oaza Farium na pustyni zaczęła zapełniać się rozrzuconymi wokół celami eremitów (miało ich być około 6000). Owe wspólnoty pustelników nazwano “laurami” (później także “ławrami”). Życie św. Antoniego było przykładem dla wielu nie tylko w Egipcie, ale i w innych stronach chrześcijańskiego świata. Patron zakonu antoninów, dzwonników, chorych, hodowców trzody chlewnej, koszykarzy, rzeźników, szczotkarzy,

---

ubogich. Orędownik w czasie pożarów. W ciągu wieków wzywano go podczas epidemii oraz chorób skórnych.

W ikonografii św. Antoni przedstawiany jest jako pustelnik, czasami w długiej szacie mnicha. Szczególne zainteresowanie artystów budził temat kuszenia św. Antoniego. Jego atrybutami są: jeden, dwa lub trzy diabły, diabeł z pucharem, dzwonek, dzwonek i laska, krzyż egipski w kształcie litery "Tau", księga reguły monastycznej, lampa, lampka oliwna, laska, lew kopiący grób, pochodnia, świnia, pod postacią której kusił go szatan, źródło.

śwśw. Antoniego, Merula, Jana, mn. (+ VI w.),

św. Juliana ps. (+ IV w.),

bł. Rozeliny mn. (+ 1329),

św. Sulpicjusza bpa (+ 647).

18 stycznia

MAŁGORZATA

gr. *margerites* – perła.

Św. Małgorzata Węgierska, królowna, zakonnica. Córka króla Węgier Beli IV i Marii Laskaris. Jej dziadek po kądzieli był cesarzem bizantyjskim. Na wychowanie oddano ją do klasztoru, była bowiem ofiarowana Bogu jako votum dziękczynne za ocalenie kraju od najazdu Tatarów. Gdy chciano ją później zwolnić z zobowiązań, aby mogła wyjść za mąż, odmówiła. Przebywała w ufundowanym przez ojca klasztorze na wyspie, która od jej imienia wzięła miano i dzisiaj jest częścią Budapesztu. Prowadziła życie surowe. Uczynna, miłosierna, miała dar kontemplacji. Zmarła 18 stycznia 1270 roku w wieku 28 lat. Beatyfikowana w 1776 roku, kanonizowana w 1943.

W ikonografii przedstawiono Świętą w habitie dominikańskim, z królewską koroną złożoną u jej stóp, do ręki zaś włożono lilię i księgę. Atrybutem jej są także stygmaty.

WOLUZJAN

Św. Woluzjan, biskup. Legenda mówi, że św. Woluzjan pochodził z rodziny senatorskiej. Sprawował urząd biskupa Tours w latach 488-496. Skąpe informacje, jakie o nim mamy, dotyczą ostatnich lat jego życia. Z racji swego pochodzenia brał żywy udział w ówczesnych sprawach politycznych. W rezultacie Wizygoci wypędzili go z biskupstwa, byli bowiem przekonani, że biskup zamierzał sprzymierzyć się z Frankami przeciwko nim. Św. Woluzjan musiał ratować się ucieczką. Udał się na wygnanie do Hiszpanii, gdzie wkrótce zmarł. Niektórzy historycy utrzymują, że w ślad za św. Woluzjanem podążyli do Hiszpanii wysłannicy Wizygotów, którzy pojмали go i ścięli. To prawdopodobne męczeństwo stało się podstawą kanonizacji św. Woluzjana.

DEIKOL

Św. Deikol, opat. Św. Deikol, znany również jako św. Desli, opuścił ojczystą Irlandię razem ze św. Kolumbanem. Obydwaj osiedlili się w Luxueil we Francji. Św. Deikol założył klasztor w Lurc, gdzie pozostał do końca życia jako eremita. Pomimo cierpień zawsze był pogodny i uśmiechnięty. Kiedy św. Kolumban zapytał go: "Dlaczego zawsze się uśmiechasz?", święty odpowiedział mu po prostu: "Ponieważ nikt nie może mi zabrać Boga". Umarł około roku 625.

św. Atenogena teologa m. (+ III/IV w.),

św. Beatrycze d'Este wdowy (+ 1262),

św. Krystyny Ciccarelli zk. (+ 1543),

św. Leobarda ps. (+ ok. 593),

św. Liberaty dz. (+ 580),

śwśw, Moseusza i Ammoniusza żołnierzy, mm. (+ ok. 250),

św. Pyski dz. m. (+ 250),

---

19 stycznia

HENRYK

imię germ. złożone z elementów, heim- -ojcowizna i -rihhi - władca. Calość można interpretować jako "pan domu, władca ojczyzny".

Św. Henryk, biskup, męczennik, pochodził zapewne z Anglii. Do Szwecji przybył w roku 1153, towarzysząc legatowi papieskiemu, Mikołajowi z Albano, późniejszemu papieżowi Hadrianowi IV. Został biskupem Uppsali. Stąd wyprawił się z królem szwedzkim do Finlandii, gdzie podjął działalność misyjną i organizowanie Kościoła. Zginął w roku 1160 na zamarznętej taili jeziora Kyulo, zamordowany przez wieśniaka, którego już wcześniej za zabójstwo obłożył kanoniczną klątwą. Św. Henryk jest patronem Finlandii.

W ikonografii św. Henryk przedstawiany jest w stroju biskupim z mitrą i pastorałem. Niekiedy towarzyszy mu postać chłopca-zabójcy.

JÓZEF

hebr. jasaf- przydać; Joseph lub Jehoseph - "niech Bóg pomnoży".

Bł. Józef Sebastian Pelczar, rektor uniwersytetu, biskup. Urodził się 17 stycznia 1842 roku w Korczynie koło Krosna. Po święceniach kapłańskich podjął pracę w Samborze. Następnie studiował w Rzymie, gdzie uzyskał dwa doktoraty: z teologii i prawa kanonicznego. Był profesorem seminarium przemyskiego, następnie dziekanem i rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1900 roku został biskupem w Przemyślu. Z myślą o opiece nad służącymi i robotnikami założył zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego - sercanki. Zmarł 28 marca 1924 roku w opinii świętości. Beatyfikowany w Rzeszowie 2 czerwca 1991 roku przez Jana Pawła II.

W ikonografii bł. Józef Pelczar przedstawiany jest w stroju biskupim i w mitrze.

MARIUSZ

imię starorzym. Marianus.

Św. Mariusz, męczennik. Według starego martyrologium przybył z Persji do Wiecznego Miasta, aby odwiedzić groby Apostołów. Za panowania cesarza Dioklecjana zginął śmiercią męczeńską wraz ze swoją żoną Martą oraz synami: Audifaksem i Abakukiem przy Via Cornelia pod Rzymem.

WULSTAN

Św. Wulstan, biskup. Św. Wulstan, benedyktyn, był jedną z najwybitniejszych postaci w historii Kościoła w Anglii. Urodzony w roku 1009 spędził dwadzieścia pięć lat w klasztorze w Worcester. Cieszył się tam wielkim szacunkiem z racji swojej ascezy i pokory. W roku 1062 przyjął, acz niechętnie, urząd biskupa w Worcester. Zasłynął jako zdolny administrator swojej diecezji. Zmarł w roku 1095. Działając wspólnie z arcybiskupem Lanfrankiem z Canterbury zlikwidował handel niewolnikami, który kwitł wówczas w Brytanii i Irlandii. W ówczesnych walkach opowiedział się po stronie Wilhelma I przeciwko baronom i Wilhelma II przeciwko Walijczykom, Przekonań swoich nie zmienił nawet wówczas, gdy władzę objął Wilhelm Zdobywca. Uważa się go za inicjatora odwiedzin duszpasterskich na terenie Brytanii.

św. Basjana bpa (+ 413),

św. Germanika m. (+ 156),

św. Jana bpa Rawenny (+ 167),

św. Kanuta króla m. (+ 1086),

bł. Marcela Spinola y Maestre bpa Sewilli kard. (+ 1906),

śwśw. Pawła, Geroncjusza, Januarego, Saturnina, Sukcesa, Juliusza, Katusza, Pil, Germany, mm. (+ IV w.),

św. Poncjana m. (+ ok. 160),

---

20 stycznia

FABIAN

z łac. fabius - uprawiający bób.

Św. Fabian, papież, męczennik. Jego pontyfikat, podczas którego umocnił i usprawnił organizacyjnie Kościół rzymski, dzieląc Wieczne Miasto na siedem dystryktów, trwał 14 lat. Za czasów Decjusza stał się ofiarą prześladowań. Poniósł śmierć męczeńską na arenie 20 stycznia 250 roku. Jego płytę nagrobną z imieniem wypisanym po grecku odkryto na cmentarzu Kaliksta w 1854 roku. Patron garncarzy.

W ikonografii Święty jest przedstawiany w papieskim stroju pontyfikalnym lub w kapie i tiarze. Czasami z gołębiem na głowie. Podanie głosi, że Fabian znalazł się na zgromadzeniu kleru i ludu, które zwołano w celu wybrania nowego papieża po śmierci Anterosa. Niespodziewanie spoczął nad jego głową gołąb. Fakt ten odczytano jako widomy znak Boży i dokonano wyboru. Jego atrybutami są: anioł z narzędziami męki, krucyfiks, miecz, palma męczeńska.

SEBASTIAN

gr. sebastos - czcigodny, dostojny, święty, szanowany, znakomity.

Św. Sebastian, żołnierz, męczennik. Być może był oficerem gwardii cesarskiej. W czasie prześladowań, za wyznawanie nauki Chrystusa, umęczony "Dioklecjan kazał żołnierzom przywiązać go na środku pola i zabić strzałami z łuków. Tyle strzał tedy utkwilo w nim, że podobny był do jeża, a żołnierze przypuszczając, że już nie żyje, odeszli" - zapisał Jakub De Voragine. Na pół umarłego odnalazła go pewna niewiasta i zaopiekowała się nim. Skoro Sebastian odzyskał zdrowie i siły, ponownie udał się do cesarza, wyrzucając mu krzywdę i niesprawiedliwość wobec chrześcijan. Wówczas cesarz kazał go zabić pałkami. Był rok 288(?). Ciało męczennika wrzucone do Cloaca Maxima odnaleziono i pochowano w rzymskich katakumbach. Patron Niemiec; inwalidów wojennych, kamieniarzy, łuczników, myśliwych, ogrodników, rusznikarzy, strażników, strzelców, rannych, żołnierzy Sebastian należał przez stulecia do najbardziej znanych świętych. Poświęcono mu liczne i wspaniałe dzieła. Jego męczeństwo natchnęło wielu artystów - malarzy, rzeźbiarzy, pisarzy muzyków.

W ikonografii przedstawiany jest w białej tunice lub jako piękny obnażony młodzieniec, przywiązany do słupa albo drzewa, przeszyty strzałami. Czasami u jego nóg leży zbroja. Na starochrześcijańskiej mozaice w kościele św. Piotra w Okowach w Rzymie ukazany jest jako człowiek stary z białą brodą, w uroczystym dworskim stroju. Atrybuty Świętego: krucyfiks, palma męczeństwa, włócznia, miecz, tarcza, dwie strzały w dłoniach, przybity wyrok śmierci nad głową.

bł. Eustochii dz. zk. (+ 1486),

św. Eutymiusza op. (+ 483),

św. Maura bpa (+ ok. 946).

21 stycznia

AGNIESZKA

Św. Agnieszka, dziewica, męczennica. Jedna z najbardziej popularnych świętych w starożytności. Jako 12-letnia dziewczynka, pochodząca ze starego rodu, miała ponieść męczeńską śmierć na stadionie Domicyjana około 305 roku. Na miejscu "świadectwa krwi" dzisiaj jest Piazza Navona - jedno z najpiękniejszych i najbardziej uczęszczanych miejsc Rzymu. Tuż obok, nad grobem męczennicy, wzniesiono bazylikę pod jej wezwaniem, w której 21 stycznia - zgodnie ze starym zwyczajem - poświęca się dwa białe baranki. Patronka dzieci, panien, ogrodników. Według legendy św. Agnieszka, całkowicie obnażona na stadionie, została rzucona na pastwę spojrzeń tłumu. Za sprawą cudu okryła się płaszczem włosów.

W ikonografii przedstawia się Świętą z barankiem mającym nimb lub z dwiema koronami - dziewictwa i męczeństwa. Nieraz obok płonie stos, na którym ją prawdopodobnie spalono. Jej atrybutami są: baranek z nimbem lub ze sztandarem, gałązka palmowa, dwie korony - dziewictwa i męczeństwa, kość słoniowa, lampka oliwna, lilia, miecz, zwój.

św. Epifaniasza bpa Pawii (+ 496),
śwśw. Fruktuosa bpa, Auguriusza, Eulogiusza dk., mm. (+ ok. 260),
bł. Jana Chrzyciela Turpin du Cormier (+ 1794),
bł. Józefa Nascimbeni kpł. (+ 1922),
św. Meinrada kpt. mn. (+ 862),
św. Patroklusa m. (+ II w.),
św. Publiusza bpa Aten (+ ok. 1000).

22 stycznia

WINCENTY

łac. *vinco* - zwyciężać; "zwycięzca".

22 stycznia wspomina się dwóch świętych o tym samym imieniu:

św. Wincentego - męczennika i św. Wincentego Pallottiego.

Św. Wincenty, diakon, męczennik. Archidiakon w Saragossie. Powierzono mu opiekę nad ubogimi oraz zarządzanie dobrami diecezji. Podczas prześladowań poddany torturom, aby wyrzekł się wiary a także wydał dobra kościelne. Zamęczony 22 stycznia 304 roku. Patron Portugalii oraz leśników, drwali, rolników.

Św. Wincenty Pallotti, kapłan, zakonnik (1795 - 1850). Urodził się i pracował w Rzymie. Doktor filozofii i teologii, magister filologii greckiej. Duszpasterz chorych, więźniów, żołnierzy i ubogich. Tworzył szkoły wieczorowe, stowarzyszenia cechowe dla robotników, sierocińce ochronki dla dziewcząt. Założyciel Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego charakteryzującego się nowatorskim programem duszpasterskim, który opiera się na współpracy świeckich i duchownych. Centralną część tego dzieła stanowią księża i bracia pallotyni oraz siostry pallotyńki. Zmarł 22 stycznia z powodu choroby, której nabawił się spowiadając w zimnym kościele, oddawszy swój płaszcz żebrakowi. Papież Pius XII ogłosił Wincentego błogosławionym, a Jan XXIII świętym.

św. Anastazego mn. m, (+ 628),
św. Dominika op. (+ 1031),
św. Gaudentego bpa Nawarry (+ 418),
bł. Laury Nicuna (+1904).

23 stycznia

ILDEFONS

germ. *hild-* - walka; *-funs* -gotowy; "gotów do walki".

Św. Ildefons, zakonnik, biskup (607 - 667). W hagiografii jedyny o tym imieniu. Syn Wizygota osiadłego w okolicach Toledo. Otrzymał staranne wykształcenie. Pisarz i teolog. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką, m.in. znaną rozprawę "De virorum illustrium scriptis" - "O pismach słynnych mężów".

św. Agatangela m. (+ 303),
św. Asklasa m. (+ ok.287),
św. Bernarda bpa w Vienne (+ 841),
św. Emerencji dz. m. (+ ok. 305),
św. Klemensa bpa m. (+ ok. 303),
św. Martyriusza mn. (+ VI w.),
św. Permensasasa dk. m. (+ ok.110),
śwśw. Seweriana i jego żony Akwili, mm. (+ III w.).

---

24 stycznia

FRANCISZEK

germ. frank - wolny, wolno urodzony.

Św. Franciszek Salezy, biskup, doktor Kościoła (1567-1622). Syn hrabiego Sales w Sabaudii. Studia teologiczne, biblijne i prawnicze na uniwersytetach w Paryżu oraz Padwie zakończył doktoratem. Po powrocie do domu przyjął święcenia kapłańskie, na co rodzice niechętnie udzielili mu zgody. Pracował w kalwińskim okręgu Chablais. Na murach i parkanach rozlepił ulotki - zwięzłe wyjaśnienia prawd wiary. W epoce fanatyzmu i zaciekłych sporów objawiał wprost wyjątkowy umiar i łagodność. Jego ujmująca uprzejmość i takt spowodowały, iż nazwano go "światowcem pośród świętych". W kontaktach między ludźmi wyznawał zasadę: "Więcej much się złapie na kroplę miodu aniżeli na całą beczkę octu". Mając 35 lat został biskupem Genewy. Stworzył nowy ideał pobożności - życie duchowe, wewnętrzne, praktykowane w klasztorach, wydobył z ukrycia, aby "wskazywało drogę tym, którzy żyją wśród świata". Ze św. Joanną de Chantal założył zakon Sióstr Nawiedzenia NMP (wizytki). Autor wielu pism zaliczanych do klasyki literatury francuskiej. Jego relikwie znajdują się w kościele Nawiedzenia NMP w Annecy. Doktor Kościoła. Patron wizyttek, salezjanów i salezjanek; Annecy Chabery Genewy; dziennikarzy i pisarzy, prasy katolickiej.

Ikonografia przedstawia św. Franciszka Salezego w stroju biskupim - w rękawiczkach i mantolecie lub w stroju pontyfikalnym z mitrą na głowie. Jego atrybutami są: gorejąca kula ośmiopłomienna, księga, pióro, serce przeszyte strzałą i otoczone cierniową koroną trzymane w dłoni.

FELICJAN

łac. felix - szczęśliwy, urodzajny.

Św. Felicjan, biskup, męczennik. Apostoł Umbrii, biskup Foligno. Zginął jako męczennik w okresie prześladowań za cesarza Decjusza (249-251). Orędownik podczas trzęsienia ziemi. Patron diecezji i miasta Foligno.

W ikonografii św. Felicjan przedstawiany jest w paliuszu. Jego atrybutami są narzędzia męki: gwoździe, haki, obcęgi, żelazne pazury, którymi go szarpano, paliusz.

śwśw. Babilasa bpa Antiochii oraz Urbana, Prylidiana, Epoloniusza mm. (+ ok. 250),

bł. Markolina zk. (+ 1317),

bł. Pauli Gambari-Gosta wdowy tercjarki (+ 1315),

św. Surana op. (+ VI w.),

bł. Tymoteusza Giaccardo (+ 1948).

25 stycznia

PAWEŁ (zob. 15 stycznia)

W dniu dzisiejszym wspominany jest św. Paweł Apostoł i jego nawrócenie (zob. 29 czerwca). u bram Damaszku w 35 roku. O tym wydarzeniu opowiedział św. Łukasz (Dz 9) i sam Apostoł w Liście do Filipian.

św. Ananiasza m. (+ I w.),

św. Bretaniona bpa w Tomi (+ IV w.),

św. Emanuela Domingo y Sol kpł. (+ 1909),

śwśw. Juwentyna i Maksyma mm. (+ ok. 362),

św. Popona op. (+ 1048),

śwśw. Projekta bpa Clermont i Amaryna op., mm. (+ 676).

26 stycznia

TYMOTEUSZ

gr. time- cześć i theós - Bóg; "oddający cześć Bogu".

Św. Tymoteusz, biskup (+ I w). Urodził się w Listrze - ojciec był Grekiem, matka Żydówką. Wierny i oddany uczeń oraz współpracownik św. Pawła. Towarzyszył mu w podróżach apostoelskich oraz w więzieniu w Rzymie (Flp 2,19-22). Apostoł Narodów wysyłał go w trudnych i poufnych misjach do gmin chrześcijańskich w Koryncie, Filipi, Tesalonikach. Dwa listy Pawiowe do Tymoteusza znajdują się w kanonie ksiąg Nowego Testamentu. Pierwszy biskup Efezu. Miał misjonować w Dalmacji i na Krecie. Tradycja głosi, że za czasów Trajana poniósł śmierć męczeńską. Kiedy Tymoteusz zaprotestował publicznie przeciwko krwawym igrzyskom, wzburzony tłum ukamienował go. Patron Krety. Relikwie Świętego przeniesiono z Efezu do Konstantynopola (356 r.), a następnie krzyżowcy (XII w.) wywieźli je do włoskiego miasta Termoli. Zamurowane, zostały odnalezione przypadkiem 7 maja 1945 roku. W ikonografii św. Tymoteusz przedstawiany jest w tunice lub jako biskup w liturgicznych szatach. U jego stóp leżą kamienie.

TYTUS

łac. titus - dziki gołąb.

Św. Tytus, biskup (+ I w). Znany jest wyłącznie z listów św. Pawła. Pochodził z rodziny greckorzymskiej, zamieszkałej w okolicy Antiochii Syryjskiej. Jeden z najbliższych i najbardziej zaufanych uczniów św. Pawła. Towarzyszył mu w podróżach i na sobór apostoelski w Jerozolimie. Paweł ustanowił go biskupem gminy chrześcijańskiej na Krecie. List Apostoła Narodów skierowany do niego należy do kanonu biblijnych ksiąg. Zmarł mając 94 lata. Patron Krety.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w stroju biskupim. Jego atrybutem jest księga.

bł. Andrzeja z Peschiera zk. (+ 1485),
św. Pauli wdowy (+ 404),
św. Teogenesa bpa Hippony m. (+ ok. 258).

27 stycznia

ANIELA (zob. 4 stycznia).

Św. Angela Merici, dziewica, zakonnica. Urodziła się w roku 1470(?) w Desenzano nad jeziorem Garda w północnych Włoszech. Wcześniej osierocona, przebywała u dalszej rodziny, zajmując się gospodarstwem. Miała 40 lat, gdy zamieszkała w mieście. Należąc do ruchu "Del Divino Amore" podjęła pracę charytatywną. Prowadziła życie pełne modlitwy i wyrzeczenia. Zyskała wkrótce taki autorytet, że zaproponowano jej prowadzenie dzieł dobroczynnych w Wenecji, a następnie w Rzymie. Trzeźwa obserwacja oraz pogłębione życie duchowe doprowadziły ją do poszukiwania nowych dróg duchowości w chrześcijaństwie. Wśród skromnych posług, jakie wykonywała, umiała odnaleźć nową rolę kobiety w społeczeństwie przekształconym przez Odrodzenie. Podjęła pracę wychowawczą, uważając, "iż nieład w społeczeństwie wywodzi się z nieładu w rodzinie". Założyła nowy zakon - Sióstr Urszulanek - którego członkinie, nie wyróżniając się strojem, nie będąc zamknięte w klauzurze, poświęcają się wychowaniu dziewcząt, przyszłych matek. Swoim zakonnicom kazała "iść w lud". Stworzyła nowy model apostołowania w Kościele. Nie mając elementarnej wykształcenia, posiadała wyjątkową inteligencję i wielką mądrość. Pod jej duchowym wpływem pozostawała poważna część elity ówczesnych Włoch. Zmarła 27 stycznia 1540 roku. W ikonografii Święta przedstawiana jest w habitie urszulanki z białą chustą na szyi.

JERZY

gr. georgo - uprawiam, georgos – rolnik.

Bł. Jerzy Matulewicz (Jurgis Matulaitis), zakonnik, biskup. Urodził się w 1871 roku w wielodzietnej rodzinie litewskiej, we wsi Lugine koło Mariampola na Suwalszczyźnie. Oboje rodzice umarli, gdy był małym dzieckiem. Po paru latach nauki w gimnazjum na prawach ekstremisty zachorował na gruźlicę kości. Choroba ta gnębiła go do końca życia. Studiował w seminarium duchownym w Kielcach. Zapamiętano go jako kleryka pełnego spokoju, wewnętrznej równowagi, otwartego, pracowitego. Gdy władze carskie zamknęły seminarium, kontynuował naukę w Warszawie, następnie w Petersburgu. Święcenia ka-

---

płańskie przyjął w 1898 roku. Doktorat uzyskał na uniwersytecie we Fryburgu Szwajcarskim. Powrócił do Kielc, gdzie podjął zajęcia jako profesor seminarium. Następnie rozwinął działalność społeczną w Warszawie, zakładając m. in. Stowarzyszenie Robotników Katolickich oraz gimnazjum na Bielanach. Był założycielem zgromadzenia Sióstr Ubogich od Niepokalanego Poczęcia NMP. W 1907 roku objął katedrę socjologii w Akademii Duchownej w Petersburgu. W dwa lata później wstąpił do zakonu marianów. Zreformował go, przystosowując do potrzeb współczesności. W 1911 roku został generałem zakonu, którym kierował do śmierci. W 1918 roku mianowano go biskupem wileńskim. W 1925 został arcybiskupem i wizytatorem apostolskim Litwy. Zmarł 27 stycznia 1927 roku w Kownie. Beatyfikowany przez Jana Pawła II w 1987 roku. Jego relikwie spoczywają w kościele w Mariampolu. Jest jednym z patronów Litwy.

śwśw. Dacjusza i Reatrusa mm. (+ V w.),
św. Jana z Warneton bpa Cambrais (+ 1130),
św. Witaliana pp. (+ 672).

28 stycznia

TOMASZ

aram. toma - bliźniak; hebr. t'om; gr. Thomas.

Św. Tomasz z Akwinu, dominikanin, doktor Kościoła (1226 - 1274). Urodził się na zamku Roccasecca niedaleko Akwinu jako syn rycerza. Wychowywał się w klasztorze Monte Cassino. Podczas studiów na uniwersytecie w Neapolu wstąpił do zakonu dominikanów, co spotkało się z dezaprobatą rodziny. Wszelkimi sposobami, włącznie z dwuletnim aresztem domowym, próbowano zmienić jego decyzję. Bezskutecznie. Dalsze studia odbył w Kolonii, przyjął święcenia kapłańskie. Wykładał na macierzystych uczelniach, w Rzymie oraz na dworze papieża Urbana IV Kaznodzieja, poeta, ale przede wszystkim wielki myśliciel, człowiek niezwykłej wiedzy, którą umiał połączyć z nie mniej wielką świętością. Powiedziano o nim, że "między uczonymi był największym świętym, a między świętymi największym uczonym" W swej skromności odmawiał kilkakrotnie propozycji zostania biskupem. Stworzył zwarty system nauki filozoficznej i teologii katolickiej, zwany tomizmem. Wywarł głęboki wpływ na ukierunkowanie zachodniej myśli chrześcijańskiej. Jego spuścizna naukowa obejmuje dziesiątki tomów. Zadziwia w nich uniwersalizm podejmowanych zagadnień, głębia i prostota wyjaśnień, błyskotliwość myśli. Św. Tomasz zmarł w drodze do Lyonu, podążając na sobór. Miał 48 lat. Jest doktorem Kościoła. Patron dominikanów, szkół katolickich, księgarni, studentów, teologów. Opiekun podczas sztormów.

W ikonografii św. Tomasz przedstawiany jest w białym habicie dominikańskim, w czarnym habicie i białym szkaplerzu. Jego atrybutami są: anioł, gołąb; infula u nóg, której nie przyjął; kielich, kielich z Hostią, księga, laska, model kościoła, monogram IHS, monstrancja, pióro pisarskie, różaniec, słońce na piersiach, które symbolizuje jego Boską inspirację. Jego znakiem jest także Chrystus w aureoli.

św. Flawiana m. (+ 303),
św. Jakuba ps. (+ VI w.),
bł. Józefa Freinademetza zk. w Chinach (+ 1908),
św. Juliana bpa w Cuence (+ 1208),
bł. Juliana Maunoir ap. Bretanii (+ 1683),
św. Leonidasa m. (+ 303),
śwśw. Leucjusza, Tyrsa, Kalinika, mm. (+ ok. 250),
bł. Marii Mancini wdowy zk. (+ 1431),
św. Piotra Nolasco zk. (+ 1256),
św. Piotra Tomasza bpa m. (+ 1366).

---

29 stycznia

BOLESŁAWA

słow. bolje- - dużo, więcej i -sława; “ta, która będzie miała dużo sławy”.

Bł. Bolesława Maria Lament, zakonnica. Urodziła się w 1862 roku w Łowiczu. Ojciec jej był rzemieślnikiem. Mając 22 lata wstąpiła do zgromadzenia Sióstr Rodziny Maryi. Pracowała jako nauczycielka i wychowawczyni w Warszawie, Petersburgu i na Krymie. Założyła nowe zgromadzenie Misjonarek Świętej Rodziny (1905), którego celem była praca ekumeniczna na ziemiach pińskiej, białoruskiej, wileńskiej - terenach zróżnicowanych pod względem narodowościowym i wyznaniowym, a także pomoc ludziom biednym, upośledzonym, zepchniętym na margines społeczeństwa. Bolesława założyła nowe placówki swego zgromadzenia na Białorusi, w Estonii, Finlandii, Litwie, Polsce, Rosji, Ukrainie. Stawiając siostrą i sobie wzór Świętej Rodziny, naśladowała Ją w ubóstwie, umiłowaniu pracy, wytrwałości, delikatności. W jej duchowości uderza wierność woli Bożej, postawa wstawiennicza i wynagradzająca. Zmarła 29 stycznia 1946 roku w Białymstoku w opinii świętości. Beatyfikował ją w 1991 roku Jan Paweł II. Relikwie Błogosławionej spoczywają w kościele w Ratowie.

W ikonografii bł. Bolesława przedstawiana jest w habitach zgromadzenia. W dłoniach trzyma otwartą księgę.

GILDAS

Św. Gildas, zwany Mądrym, opat. Urodzony około roku 500 w Brytanii św. Gildas jest otaczany wielką czcią jako nauczyciel i pierwszy brytyjski historyk. Fakty z jego życia są raczej niepewne. Zgodnie z najwcześniejszą wersją, jaką posiadamy, musiał szukać schronienia w Walii, gdzie ożenił się, a gdy owdowiał, został uczniem św. Illtuda. Przez pewien czas przebywał w Irlandii, następnie zaś około roku 520 odbył pielgrzymkę do Rzymu. W drodze powrotnej założył w Ruys w Brytanii dom religijny; do Walii dotarł w roku 527. Później odwiedził ponownie Ruys i Irlandię. Zmarł w Ruys 29 stycznia 570 roku otoczony przez swoich uczniów. Św. Gildas napisał słynny list potępiający wady i nadużycia duchownych i świeckich; jest to jedyna historia Celtów. Obejmuje okres od przybycia Rzymian do jego czasów. Św. Gildas pisał ją jednak bardziej jako napominający wiernych nauczyciel - niż jako historyk, stąd tendencyjność i pewna jednostronność jego dzieła. Napisał również kilka kanonów pokutniczych.

św. Konstancjusza bpa Perugii m. (+ II w.),

śwśw. Papiusa i Maura żołnierzy mm. (+ 303),

śwśw. Sarbeliusza i jego żony Barbei mm. (+ II w.),

św. Sulpicjusza Sewera bpa w Bourges (+ ok. 590).

30 stycznia

HIACYNTA

gr. Hyakinthos - imię to nosił mitologiczny ulubieniec Zeusa i Zefira. Z jego krwi wyrosły kwiaty zwane hiacyntami.

Św. Hiacynta (Giacinta Marescotti), księżniczka, dziewica, zakonnica (1585 - 1640). Pochodziła ze starego rzymskiego rodu. Mając 19 lat wstąpiła do klasztoru klarysek w Viterbo. Dopiero podczas ciężkiej choroby poznała właściwy sens swojego powołania. Po ustąpieniu choroby podjęła życie modlitwy i pokuty. Rozwijała szeroką działalność charytatywną. Nawiedzała więzienia, szpitale, przytułki, niosąc tam pomoc i spełniając najniższe posługi. Założyła dwa stowarzyszenia (1636, 1638) opiekujące się ludźmi chorymi i starymi. Jako można pani, posługująca nędzy ludzkiej, dawała wielce budujący przykład ludziom tamtego czasu. Mistyczka. Spisała diariusz duchowy. Beatyfikowana w 1726 roku, kanonizowana w 1807.

TEOFIL

gr. theos- - Bóg, -philos - przyjaciel; “przyjaciel Boga”.

Św. Teofil, żołnierz, męczennik. Był dowódcą garnizonu cesarskiego. W czasie jednej z wypraw arabskich został pojmany i wzięty do niewoli. Przez cztery lata wśród poniżeń i mąk więziono go na Cyprze. Kalif Hamn-al-Raszyd bezskutecznie usiłował go skłonić, aby przyjął islam. 30 stycznia 792 roku zamordował go rozfanatyzowany tłum świętujący zakończenie ramadanu.

W ikonografii Świętego przedstawia się z okrętem, czasami z obrazem Matki Bożej.

św. Aldegundy dz. (+ 684),

św. Aleksandra m. (+ 250),

św. Armentariusza bpa Pawii (+ VIII w.),

św. Barsa bpa Edessy m. (+ 378),

św. Barsymeusza bpa Edessy m. (+ pocz. II w.),

św. Batyldy królowej (+ 680),

św. Martynty dz. m. (+ III w.).

31 stycznia

JAN

hebr. imię biblijne Johhanan - “Bóg jest łaskawy”.

Św. Jan Bosco, kapłan (1815 - 1888). Syn wieśniaków piemonckich. Miał 2 lata, gdy zmarł mu ojciec. Młode lata spędził w ubóstwie. Wcześniej musiał podjąć pracę zarobkową. W 1841 roku otrzymał święcenia kapłańskie. Wkrótce potem rozpoczął pracę wśród ubogiej, zaniedbanej i opuszczonej młodzieży. Szukał dla niej zatrudnienia, uczył rzemiosła, organizował szkoły elementarne, zawodowe, internaty Troscie o byt towarzyszyły działania katechetyczne, a także i rekreacyjne. “Zaniósł wiarę, nadzieję i pokój tam, gdzie samotność rodziła nędzę” (z hymnu brewiarzowego). Ten apostoł młodzieży uważany jest za jednego z największych pedagogów w dziejach Kościoła. Aby zapewnić stałą pieczę nad młodzieżą, założył rodzinę zakonną tzw. salezjanów. Jan Bosco proponował uświęcenie przez sumienne wypełnianie obowiązków. Będąc tak aktywny, potrafił odnajdywać czas na modlitwę, głębokie życie wewnętrzne. Obdarzony niezwykłymi charyzmatycznymi przymiotami, mając dar czynienia cudów (które skrupulatnie udokumentowano podczas procesu kanonicznego), pozostawał człowiekiem pokornym i skromnym. Uważał siebie za liche narzędzie Boga. Jest patronem młodzieży, młodych robotników, rzemieślników.

W ikonografii św. Jana Bosco przedstawiany jest jako kapłan w sutannie zakonnej.

BATYLDA

Św. Batyllda, wdowa. Św. Batyllda była Angielką. Żyła w VII wieku. Pochwycona przez piratów, została sprzedana jako niewolnica rodzinie burmistrza Paryża w roku 641. Zmuszono ją do poślubienia króla Klodwiga II, szalonego i rozwiązłego człowieka. Po jego śmierci została regentką. Zwalczała symonię i handel niewolnikami; za jej sprawą dokonano się wiele zmian na lepsze w życiu ludu francuskiego. Ufundowała opactwo w Corbie i żeński klasztor w Challes. W roku 665 sama schroniła się do tego klasztoru, aby poświęcić się bez reszty modlitwie i ascezie. Zmarła w roku 680.

śwśw. Cyrusa i Jana mm. (+ 303),

św. Franciszka Ksawerego Bianchi zk. (+ 1815),

św. Geminiana bpa Modeny (+ 348?),

bł. Ludwiki Albertoni wdowy (+ 1533),

św. Marceli wdowy (+ 410),

św. Metrana m. (+ ok. 250).

LUTY

1 lutego

BRYGIDA

celt. brig - siła, cnota, męstwo.

Św. Brygida z Kildar, dziewica, ksieni (przełożona zakonu) (452 - 523). Pogodna i hojna, energiczna i przedsiębiorcza, dobra i sprawiedliwa. Założyła w Kildar, na zachód od Dublina, pierwszy klasztor w Irlandii. Niosła pomoc cierpiącym i ubogim. Jest patronką Irlandii. Opiekunka pracujących na roli.

W ikonografii Święta przedstawiana jest w stroju mniszki, w białym habicie i czarnym welonie. Czasami rozdaje oselki masła. Jej atrybutami są: otwarta księga, u jej stóp krowa, pastorał ksieni, płomień nad głową, świeca w dłoni.

bł. Andrzeja de Segni kpł. zk. (+ 1302),

bł. Anny Michelotti zk. (+ 1888),

św. Pawła bpa (+ VI w.),

św. Pioniusza kpł. m. (+ 250),

św. Sewera bpa Rawenny (+ 344),

św. Wiridiany dz. ps. (+ 1242).

2 lutego

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Matka Boża Gromniczna. Od V wieku obchodzone jako święto Ofiarowania Pańskiego. Cesarz Justynian I w 542 roku uczynił je obowiązującym w całym cesarstwie rzymskim. W Polsce - święto Maryjne, sięga wczesnego średniowiecza. Poświęcenie świec i procesja od X wieku.

KATARZYNA

gr. katharos - czysty, bez skazy, prawy.

Św. Katarzyna Ricci, dziewica, zakonnica. Urodziła się 23 kwietnia 1522 roku we Florencji. Ojciec był naczelnikiem republiki florenckiej. Kiedy miała 5 lat, po śmierci matki, została umieszczona na wychowanie w klasztorze benedyktynek, gdzie opatką była jej ciotka. Mając kilkanaście lat, wstąpiła do klasztoru dominikanek w Prato. W kilka lat później została przeoryszą. Wielka mistyczka i stygmatyczka. Przeżywała w sposób wyjątkowy mękę Chrystusa. Swoją apostołat spełniała za pomocą listów kierowanych do ważnych osobistości życia kościelnego i świeckiego. Zostawiła po sobie pisma ascetyczne, utwory poetyckie, korespondencję, Zmarła 2 lutego 1590 roku.

św. Andrzeja Karola Ferrari bpa kard. (+ 1921),

św. Aproniana m. (+ IV w.),

św. Floskula bpa Orleanu (+ ok. 450),

bł. Jana Teofana Venarda kpł. m. w Chinach (+ 1861),

św. Joanny de Lestonnac wdowy (+ 1640),

św. Korneliusza setnika (+ I w.),

bł. Mikołaja Saggio de Longobardi (+ 1709),

śwśw. Piotra Baptysty, Marcina, Franciszka kpł. Filipa, Gundisalwusa, Franciszka braci zk., mm. (+ 1597),

bł. Stefana Belessini kpł. zk. (+ 1840),

św. Wawrzyńca bpa Canterbury (+ 619).

3 lutego

BŁAŻEJ

łączone z nazwą rodu rzym. Blasia - "człowiek z rodu Blasia", lub od łac. blaesus - sepleniący, także z gr. blaisos - krzywonogi, chory na artretyzm.

Św. Błażej, biskup, męczennik, pochodził z Sebasty w Armenii. Studiował filozofię. Został lekarzem. Porzucił jednak swój zawód i podjął życie na pustyni. Stamtąd wezwano go na stolicę biskupią w rodzinnym mieście. Podczas prześladowań za cesarza Licyniusza został aresztowany i uwięziony. Po okrutnych torturach ścięty mieczem w 316(?) roku. Patron m. in. kamieniarzy i miasta Dubrownika. Przyzywany podczas chorób gardła. Opiekun zwierząt. Jeden z Czternastu Świętych Wspomożycieli.

W ikonografii św. Błażej przedstawiany jest jako biskup, który błogosławi. Atrybutami jego są: jeleni, pastorał, ptaki z pożywieniem w dziobie, dwie skrzyżowane świece, zgrzebło - narzędzie tortur.

OSKAR

staroniem. Ans- - bóg mitologii germ. i -ger - oszczep, włócznia; "posiadający włócznię Ansa".

Św. Oskar, zakonnik, biskup (801 - 865). Urodził się w rodzinie szlacheckiej we Francji. Pierwszy biskup Hamburga, Arcybiskup Bremy Przez Grzegorza IV mianowany legatem papieskim na kraje skandynawskie. "Apostoł Północy" - ewangelizował Danię, a następnie Szwecję, gdzie zbudował pierwszy kościół. Ochrzcił Eryka, króla Jutlandii. Zwalczał handel niewolnikami. "Na zewnątrz był apostołem, wewnątrz - mnichem". Jest patronem Szwecji.

św. Ansgara bpa Hamburga (+ 865),

św. Celeryna dk. m. (+ 280),

bł, Jana Nelsona kpł. m. w Londynie (+ 1578),

śwśw. Laurentyna, Ignacego, Celeryna, mm. (+ 280).

4 lutego

ANDRZEJ

gr. andreas - męski, mężny, dzielny, odważny.

Św. Andrzej, biskup (1302 - 1374). pochodził z możnego rodu florenckiego Corsinich. Po okresie burzliwej młodości wstąpił do karmelitów bosych. "Tak spełnił się sen jego matki, która przed urodzeniem syna ujrziała wilka wstępującego do pewnego klasztoru we Florencji, W progu zamienił się on w baranka". Po studiach w Paryżu i Awinionie, mając 22 lata, przyjął święcenia kapłańskie. Został prowincjałem. W parę lat później, mimo protestów i ucieczki, biskupem Fiesole. Miłosierny i energiczny, kilkakrotnie godził zwaśnione między sobą włoskie miasta. Kanonizowany w 1724 roku.

JOANNA

żeńska forma imienia Jan - hebr. Johbanan - "Bóg Jest łaskawy".

Św. Joanna de Valois, księżna. Córka Ludwika XI, króla Francji, i Charlotty Sabaudzkiej. Jako 12-letnią dziewczynkę, ze względów dynastycznych i politycznych, wydano za mąż za Ludwika, księcia Orleanu. Małżeństwo nie było udane. Kiedy Ludwik otrzymał koronę francuską, przeprowadził kanoniczne unieważnienie małżeństwa. Joanna pozbawiona tytułu królewskiego otrzymała księstwo Berry. Administrowała nim sprawiedliwie i mądrze. Otaczała troską chorych, upośledzonych, opuszczonych. Księżna była człowiekiem modlitwy i wyrzeczenia. Założyła zakon klauzurowy annuncjatek, których celem było naśladowanie cnót Najświętszej Maryi Panny. Zmarła 4 lutego 1505 roku, mając 41 lat.

WERONIKA (zob. 11 stycznia)

Św. Weronika - niewiasta jerozolimska (+ I w.). Towarzysząc Jezusowi niosącemu krzyż na Górę Kalwarię, wytarła Mu chustą twarz. Jak przekazuje tradycja, otrzymała w zamian odbity na płótnie obraz Jego oblicza: "Vera icon" - "Prawdziwy wizerunek". Jest patronką m. in. fotografów.

W ikonografii przedstawiana jest z odbitym wizerunkiem twarzy Chrystusa.

św. Awentyna kpł. (+ ok. 537),

św. Eustachego m. (+ III w.),

św. Fileasza bpa m. (+ 306),

św. Gilberta kpł. zk. (+ 1190),
św. Izydora kpł. (+ 449),
św. Jana de Britto zk. m. w Indiach (+ 1693),
św. Józefa z Leonissy zk. (+ 1612).

5 lutego

AGATA

z gr. Agathé - dobra, dobrze urodzona, pochodząca ze szlachtetnego rodu.

Św. Agata, dziewica, męczennica. Jedna z najbardziej czczonych w chrześcijaństwie świętych. Według opisu męczeństwa, tzw. - "Passio" z VI wieku, pochodziła z Katanii na Sycylii. Po przyjęciu chrztu postanowiła poświęcić się Chrystusowi. Jej uroda zwróciła uwagę Kwincjana, prefekta miasta. Zaproponował jej małżeństwo. Agata odmówiła, wzbudzając w odrzuconym senatorze pragnienie zemsty. Trwały wówczas prześladowania chrześcijan, zarządzane przez cesarza Dioklecjana. Namiestnik oddał Agatę do domu rozpusty, o czym opowiada w "Żywotach" ks. Piotr Skarga. Namiestnik skazał św. Agatę na okrutne tortury, podczas których obcięto jej piersi. Poniosła śmierć, rzucona na rozżarzone węgle, w roku 251. Św. Agata jest patronką Sycylii, miasta Katanii; ludwisarzy Wzywana przez kobiety karmiące, w chorobach piersi.

W ikonografii św. Agata przedstawiana jest w długiej sukni, z kleszczami, którymi ją szarpano. Atrybutami są: chleb, dom w płomieniach, korona w rękach, kość słoniowa - symbol czystości i niewinności oraz siły moralnej, palma męczeńska, obcięte piersi na misie, pochodnia, płonąca świeca - symbol Chrystusa.

św. Adelajdy ksieni (+ 1015),
św. Albuina bpa Brixen (+ 1006),
św. Awita bpa w Vienne (+ 525),
św. Ingenuina bpa (+ ok. 640),
św. Izydora żołnierza m. (+ 250).

6 lutego

DOROTA

gr. doron – dar, theós – Bóg; "dar od Boga".

Św. Dorota, dziewica, męczennica (+ 305). "Martyrologium rzymskie" w paru zdaniach opisuje jej dzieje: "W Cezarei, w Kapadocji, rocznica zgonu św. Doroty. Z wyroku Saprycjusza, namiestnika tej prowincji, najpierw dręczono ją w katowni, w końcu skazano na ścięcie. Na widok jej męczeństwa nawrócił się młody mówca imieniem Teofil. Zaraz też męczono go okrutnie na katowni, następnie ścięto mieczem". Patronka m.in. młodych małżeństw, ogrodników, botaników, górników. Jej postać jest w herbie Wrocławia. Jedna z Czternastu Świętych Wspomożycieli. Św. Dorotę, czczona szeroko w Europie, upodobały sobie sztuka i literatura. Opis śmierci Świętej przekazuje legenda. Teofil (adwokat, kat?) miał skazaną zapytać z ironią, czemu jej tak spieszo do śmierci. Ta miała odpowiedzieć: "Bowiem idę do niebieskich ogrodów". Wówczas ten młody przeciwnik chrześcijan powiedział kpiąco: "Gdybyś mi z twoich ogrodów niebieskich podarowała owoce i kwiaty, to uwierzyłbym". Nagle, mimo że była to zima, zjawiono się pacholę z koszykiem pełnym dorodnych jabłek i pięknych róż. Fakt ten miał stać się przyczyną nawrócenia Teofila.

W ikonografii atrybutami św. Doroty są: anioł, trzy jabłka i trzy róże lub kosz z owym rajskim prezentem, a także korona, krzyż, lilia, miecz, palma męczeństwa. Św. Dorota przedstawiana jest w stroju królewskim z koroną na głowie. Czasami wśród chórów anielskich.

PAWEŁ (zob. 15 stycznia)

Św. Paweł Mika, męczennik (1505 - 1597). Na początku XVI wieku chrześcijaństwo w Japonii rozwijało się dynamicznie. Prześladowanie chrześcijan w tym kraju wybuchło nagle. Wśród umęczonych znalazł

---

się Paweł Mika i 25 osób, które razem z nim zostały oskarżone. Św. Paweł urodził się koło Kioto w zamoznej rodzinie. Kształcił się u jezuitów, do których potem wstąpił. Po nowicjacie i studiach jako katecheta przemierzył niemal całą Japonię, głosząc naukę Chrystusa, Aresztowano go i poddano torturom, aby wyrzekł się wiary. W pobliżu miasta Nagasaki wraz z innymi chrześcijanami został ukrzyżowany, a następnie przeбиты włócznią. Są to pierwsi męczennicy Dalekiego Wschodu.

św. Amanda mn. bpa Utrechtu (+ 676/679?),
św. Guaryna bpa kard. (+ 1158),
św. Wedasta bpa (+ 540).

7 lutego

RYSZARD

germ. rich- - władca, -hard - mocny, trwały.

Św. Ryszard, król. Książę, a następnie król zachodniej Saksonii. Wiadomości o nim są skąpe. Najbardziej istotną informacją jest świętość jego trojga dzieci: Willibalda, Winebalda i Walburgii, które zostały wyniesione na ołtarze. Święty zmarł w 722 roku w Luce podczas pielgrzymki do Rzymu.

TEODOR

łac. theo (Iheos) - bóg, doros – darowany.

Św. Teodor, żołnierz w armii cesarza Maksymiana. Dokumentując swoją wiarę, podpalił świątynię pogańska i został za to zamęczony w 306 roku w Euchaicie.

bł. Antoniego ze Stronccone zk. (+ 1461),
św. Auguła bpa m. (+ ok. 305),
bł. Egidiusza Marii od św. Józefa zk. (+ 1812),
bł. Eugenii Smet zk. (+ 1871),
błbł. Jakuba de Sales kpł. i Wilhelma Sautemouche mm. (+ 1593),
bł. Jana z Triory kpł. m. w Chinach (+ 1816),
św. Mojżesza bpa (+599),
bł. Rizeriusza zk. (+ 1236).

8 lutego

HIERONIM

gr. hierós - święty, ónoma - imię: "noszący święte imię".

Św. Hieronim Emiliani, kapłan (1486 - 1537). Urodził się w Wenecji w starej, patrycjuszowskiej rodzinie. Ojciec był senatorem, matka pochodziła z dożów. W czasie wojny był dowódcą jednej z twierdz Wenecji. Po przegranej wojnie republiki weneckiej z królem francuskim Ludwikiem XII został uwięziony w Castel Nuovo. W odosobnieniu podejmuje decyzję o zmianie swego życia. Po udanej ucieczce rozpoczyna studia teologiczne, zostaje kapłanem, służy chorym, ubogim, opuszczonym. Około roku 1530 św. Hieronim zakłada pierwszy w historii sierociniec. W następnych latach założył kolejne. Wychowanie sierot połączono z nauką zawodu. Budował także szpitale i domy opieki. Z myślą o prowadzeniu podjętego dzieła założył w Somasca zgromadzenie zakonne Kleryków Regularnych, które do dzisiaj realizuje program wytyczony przez Świętego. Zmarł jako ofiara epidemii, w czasie której pielęgnował chorych. Beatyfikowany w 1747 roku, kanonizowany w 1767 r. Patron sierot i opuszczonej młodzieży.

W ikonografii św. Hieronim przedstawiany jest jako kapłan w otoczeniu dzieci. Jego atrybutami są: łańcuch na rękach - znak wyzwolenia z niewoli, złożone ręce.

św. Honorata bpa (+ ok. 570),
bł. Izajasza Bonera zk. (+ 1471),
św. Juwencjusza bpa (+ 396),

św. Kointy m. (+ ok. 250),
św. Pawła bpa Verdun (+ 649),
bł. Piotra bba Albano kard. (+ 1089),
św. Stefana op. (+ 1124).

9 lutego

APOLONIA

gr. Apollon - należąca do Apolla.

Św. Apolonia, dziewica, męczennica. Pierwszy historyk Kościoła, Euzebiusz, przytacza list św. Dionizego Wielkiego, który opisuje pogrom chrześcijan, jaki odbył się w Aleksandrii pod koniec 248 roku lub na początku 249 r. Być może, Dionizy był naocznym świadkiem wydarzeń. Na pewno znał świadków. W jednym z fragmentów owego listu jest opis męczeństwa św. Apolonii. "Apolonia była już podeszła wiekiem. A jednak poganie, nie patrząc na to, rzucili się na nią, zmiażdżyli jej szczęki i powybijali wszystkie zęby. Następnie tłum rozszalały żądzą krwi rozpałił stos przed miastem i zagroził Świętej, że ją żywcem spali, jeśli nie będzie złorzeczyć Chrystusowi. Na to Święta poprosiła o chwilę do namysłu, a potem gotowa na ofiarę, sama się w ogień rzuciła i spłonęła". "Pontyfikat krakowski" z XV wieku nazywa św. Apolonię patronką Regni Poloniae - Królestwa Polskiego.

W ikonografii św. Apolonia przedstawiana jest z kleszczami, którymi wyrwano jej zęby. Jej atrybuty to: korona, księga, palma męczeństwa oraz stos, na którym spłonęła.

MARIAN

łac. Marianus - należący do Mariusa, przyjęty do rodu Mariusów.

Bł. Marian Szkot, opat. Pochodził z Irlandii. Przez pewien czas przebywał w klasztorze św. Michała w Bambergu. Około 1072 roku osiedlił się w Ratzbonie jako rekluz. Tam wybudował irlandzki klasztor św. Piotra, w którym założył skryptorium do przepisywania ksiąg. Zmarł w 1083/1086? roku.

św. Ansberta bpa Rouen (+ 693),
św. Apolonii dz. m. (+ 248/249),
św. Cyryla bpa Aleksandrii (+ 4441),
bł. Jakuba Cusmano kpł. (+ 1888),
śwśw, Pryma dk., Donata dk., mm. (+ 361),
św. Sabina bpa (+ pocz. VI w.).

10 lutego

SCHOLASTYKA

Św. Scholastyka, dziewica, ksieni. Pochodziła z Nursji. Ksieni klasztoru żeńskiego w Plombariola - w pobliżu klasztoru na Monte Cassino, założonego przez jej brata św. Benedykta. Umarła 10 lutego 542 roku. Uważana za matkę duchową rodzin wszystkich benedyktynek. Patronka miast Lc Mans i Subiaco.

W ikonografii Święta przedstawiana jest z gołębiem. Wiąże się to z relacją św. Grzegorza Wielkiego, papieża, który poświęcił jej piękne wspomnienie w swoich "Dialogach". Opowiada w nim między innymi, i kiedy św. Benedykt patrzył ze swej klasztornej celi na Monte Cassino i na klasztor, w którym żyła św. Scholastyka, ujrzał jej duszę w postaci białej gołębicy, unoszącą się do nieba. Sztuka religijna ukazuje św. Scholastykę w habicie benedyktyńskim. Jej atrybutami są: krzyż, księga, pastorał ksieni.

św. Austreberty dk. (+ 704),
św. Michata Febres Corderoy Munoz (+ 1910),
św. Soterydz. m. (+ 304),
św. Wilhelma ps. (1157).

---

11 lutego

MARYJA

NMP z Lourdes. W 1858 roku, w cztery lata po ogłoszeniu dogmatu o Niepokalanym Poczęciu, Matka Boża zjawiła się ubogiej pasterce Bernadecie Soubirous (zob. 16 kwietnia) w Grocie Massa-bielskiej, w Lourdes. Podczas osiemnastu zjawień Maryja wzywała do modlitwy i pokuty. Poleciała, aby na miejscu objawień wybudowano kościół. Dzisiaj Jest to jedno ze światowych centrów kultu Maryjnego. Święto ustanowił Leon XII. Decyzją Piusa X obchodzone w całym Kościele od 1907 r.

GRZEGORZ

Św. Grzegorz II, Rzymianin, papież. Urodził się w 669 roku w Rzymie. Młodość spędził na dworze papieskim - Po święceniach diakonatu papież Konstantyn zabrał go ze sobą do Konstantynopola na rozmowy z cesarzem Justynianem II, podczas których św. Grzegorz wykazał mądrość, roztropność i stanowczość. Po śmierci Konstantyna został wybrany jego następcą. Dopiero wtedy otrzymał święcenia kapłańskie, sakrę biskupią, a następnie władzę Najwyższego Kapłana. Podczas 16 lat pontyfikatu realizował program rozszerzenia chrześcijaństwa w Niemczech, dokąd wystąpił św. Bonifacego. Po najeździe Longobardów na państwo kościelne i zniszczeniu Rzymu zajął się odbudową miasta oraz spustoszonego kraju. Zmarł 11 lutego 731 r.

św. Cedmona brata zk. (+ 6801),

św. Jonasza op. (+ IV w.),

św. Lucjusza bpa m. (+ 348),

św. Łazarza bpa Mediolanu (+ 450),

św. Paschalisa I pp. (+ 824),

śwśw Saturnina kpl., Ampeliusza, Feliksa, Datywa, mm. (+ ok. 304),

św. Seweryna op. (+ 507),

św. Teodory cesarzowej (+ 867).

12 lutego

BENEDYKT

łac. *benedicere* - dobrze komuś życzyć, dobrze o kimś mówić; *benedictus* - taki, któremu dobrze życzone.

Św. Benedykt z Aniami, opat (750 - 821). Urodził się w rodzinie możnowładcy Dworzanin Pepina i Karola Wielkiego. Mając 24 lata, wstąpił do klasztoru Saint-Seine. Niedługo potem został w nim opatem. Szukając form życia bardziej doskonałego, udał się na pustelnię. W wyniku przemyśleń założył klasztor oparty na odnowionej regule. W ciągu lat następnych podjął reorganizację i dzieło odnowy życia zakonnego w całym cesarstwie Franków. Był doradca Ludwika Pobożnego.

SATURNIN

Św. Saturnin i towarzysze męczennicy. Około 304 roku podczas prześladowań zarządzonych przez cesarza Dioklecjana w Abisynii w Afryce został uwięziony kapłan oraz czterdziestu ośmiu innych chrześcijan, mężczyzn, kobiet i dzieci. Pochwycono ich podczas niedzielnej Mszy św. i uwięziono, ponieważ odmówili oddania Pisma świętego. Wśród uwięzionych było czworo dzieci św. Saturnina, dwoje najstarszych było lektorami: Maria - dziewica poświęcona Bogu i Hilary - młody chłopiec. Wszyscy zostali wysłani do Kartaginy na przesłuchanie i stanęli przed prokonsulem Anulimusem. Niektórych torturowano, ponownie postawieni przed obliczem Anulimusa 11 lutego 304 roku zażarcie bronili swojej wiary. Odesłano ich więc z powrotem do więzienia. Nie wiemy na pewno, czy wierni wyznawcy Chrystusa zginęli jeszcze tego samego dnia, czy też prokonsul pozwolił im umrzeć z głodu.

św. Antoniego bpa (+ 901),

św. Eulalii dz. m. (+ 304),

św. Gaudentego bpa Werony (+ V w.),

św. Melecjusza bpa Antiochii (+ 581),

13 lutego

JORDAN

hebr. Jordan - rzeka biblijna; yarad - spadać, pędzić w dal.

Bł. Jordan z Saksonii, zakonnik, kapłan. Urodził się w Borberge koło Paderborn. Studiował w Paryżu. W 1220 roku wstąpił do dominikanów, w dwa miesiące później został prowincjałem Lombardii, a w 1222 roku generałem zakonu. Podejmował działalność porządkującą prawo zakonne oraz troszczył się o wykształcenie zakonników. Był świetnym kaznodzieją. Miał poważny udział w misji dominikanów do Maroka i do Pieczyngów. Podczas podróży z Ziemi Świętej okręt, którym płynął, rozbił się na wybrzeżu syryjskim. Jordan utonął 12/13? lutego 1237 roku. Beatyfikowany przez Leona XII w 1827 r.

św. Benignusa kpł. m. (+ pocz. IV w.),

św. Eulogiusza bpa patr. Aleksandrii (+ 608),

św. Giiberta bpa (+ 1008),

bł. Jakuba z Viterbo bpa (+ 1308),

śwśw. Maury i jej córki Fuski mm. (+ poł. III w.),

św. Polieukta mm z Armenii (+ 259),

św. Stefana bpa Lyonu (+ ok. 517),

św. Stefana op. (+ VI w.).

14 lutego

CYRYL

gr. Kyrillos - należący do Pana.

Św. Cyryl (Konstanty) mnich, patron Europy (826 - 869). Urodził się w Tesalonikach jako siódme dziecko w rodzinie Leona, który był wyższym oficerem miejscowego garnizonu. Jego właściwe imię to Konstanty, imię Cyryl przyjął pod koniec życia, wstępując do zakonu. Po studiach w Konstantynopolu został bibliotekarzem, przy kościele Hagia Sophia. Później odsunął się na ubocze. Jednak odnaleziony, podjął w szkole cesarskiej wykłady z filozofii. Wkrótce potem udał się na górę Olimp do klasztoru w Bitynii, gdzie przebywał już jego starszy brat - św. Metody Na żądanie cesarza Michała III wyruszyli obaj do kraju Chazarów na Krym, aby rozwiązać spory religijne między chrześcijanami, Żydami i Saracenami. Św. Cyryl przygotował się do tej misji bardzo starannie - nauczył się języka hebrajskiego i syryjskiego. Po udanej misji został wysłany z bratem przez patriarchę św. Ignacego, aby nieść chrześcijaństwo Bułgarom. Pośród nich pracowali pięć lat. Następnie, na prośbę księcia Roścysława udali się z podobną misją na Morawy, gdzie wprowadzili do liturgii język słowiański pisany alfabetem greckim (głagolicę). Św. Cyryl przetłumaczył Pismo Święte na język starocerkiewno-słowiański. Inkulturacja chrześcijaństwa stała się przyczyną ich cierpień, a nawet prześladowań. Wezwani do Rzymu, spotkali się ze zrozumieniem papieża Hadriana II. Wkrótce potem św. Cyryl wstąpił do jednego z greckich klasztorów, gdzie zmarł.

METODY

gr. methodos - myślenie, plan. umiejętność, metoda.

Św. Metody biskup, patron Europy (815 - 885). Jego imię chrzestne - Michał, W młodym wieku zostaje archontem, czyli zarządcą cesarskim w jednej ze słowiańskich prowincji. Rezygnuje z urzędu, wstępując do klasztoru w Bitynii, gdzie zostaje przełożonym. Około 855 roku przybywa jego starszy brat św. Cyryl, Odtąd dzieła razem swój los w ziemi Chazarów, Bułgarów, na Morawach, Po śmierci św. Cyryla Hadrian II konsekruje św. Metodego na arcybiskupa Moraw i Panonii (Węgier) oraz daje mu uprawnienia legata. Jako biskup kontynuuje rozpoczęte dzieło. Z powodu wprowadzenia obrządku słowiańskiego, mimo aprobaty Rzymu, jest atakowany przez arcybiskupa Salzburga, który podczas synodu w Ratzybonie uwięzili go w jednym z bawarskich klasztorów. Interwencja papieża Jana VII przynosi św. Metodemu wol-

---

ność. Udaje się ponownie do Rzymu, a stamtąd do Konstantynopola, gdzie zostaje przyjęty uroczyscie przez cesarza i patriarchę. Powróciwszy na Morawy, wkrótce umiera w Welehradzie.

Obaj święci są uważani za apostołów Słowian. W roku 1980 papież Jan Paweł II ogłosił ich współpatronami Europy.

W ikonografii obaj Święci przedstawiani są w stroju pontyfikalnym jako biskupi greccy lub łacínscy Czasami trzymają w rękach model kościoła. Św. Cyryl ukazywany jest w todzie profesora, w ręce ma księgę pisaną cyrylicą. Ich atrybutami są: krzyż, księga i kielich, rozwinięty zwój z alfabetem słowiańskim.

WALENTY

łac. *valens* - mocny, potężny, zdrowy.

Św. Walenty, biskup, męczennik. Był biskupem Terni w Umbrii. Za czasów panowania Klaudiusza II Gota wybuchło kolejne prześladowania chrześcijan. Św. Walenty zostaje aresztowany, poddany torturom. Następnie przewieziony do Rzymu i ścięty. Był 270 rok. W średniowieczu na terenie niemieckim Święty był wzywany jako orędownik podczas ciężkich chorób, zwłaszcza nerwowych i epilepsji. Św. Walenty przedstawiany jest jako kapłan w ornacie, z kielichem w lewej ręce, a z mieczem w prawej, także w stroju biskupa uzdrawiającego chłopca z padaczki.

św. Aksencjusza op. (+ V w.),

św. Antonina op. (+ 830),

św. Eleuchadiusza bpa Rawenny (+ ok. 112),

bł. Mikołaja Palea z Giovinazzo zk. (+ 1255),

św. Nostriana bpa Neapolu (+ ok. 450),

św. Zenona m. (+ III w.).

15 lutego

KLAUDIUSZ

łac. *Claudius* - człowiek należący do rodu Klaudiuszów.

Św. Klaudiusz de La Colombiere, kapłan, zakonnik (+ 1682). po wstąpieniu do jezuitów studiował w Lyonie, Awinionie, Paryżu. Zyskał sławę jako mówca i wychowawca. Będąc spowiednikiem sióstr z klasztoru wizytek w Paray-le-Monial, poznał św. Małgorzatę Marię Alacoque, apostołkę kultu Najświętszego Serca Jezusowego. Od tej chwili upowszechnia nabożeństwo do Serca Pana Jezusa słowem i piórem. W 1676 roku zostaje kapelanem księżnej Yorku, Marii Beatrycze d'Este, przyszłej królowej Anglii. Księżnę jako katoliczkę i jej dwór inwigilowano. Ponieważ Klaudiusz nawrócił księcia Yorku i kilku anglikanów, został wtrącony do lochów więzienia King Bench. Po paru tygodniach aresztu, gdzie zapadł na nieuleczalną chorobę, został wydalony z kraju, Kilka miesięcy później umiera w Paray-le-Monial, mając 41 lat. Beatyfikowany w 1929 roku. Kanonizowany przez Jana Pawia II w 1992 r.

św. Dekoroza bpa Kapui (+ ok. 680),

śwśw. Faustyna i Jowity mm. (+ II/III w.),

św. Georgii dz. (+ 500),

św. Kwinidiusza bpa (+ ok. 578),

św. Sewera kpł. (+ ok. 530),

bł. Wirginii Centurione-Bracelli wdowy zk. (+ 1651),

św. Zygryda bpa misjonarza (+ poł. XI w.).

16 lutego

DANIEL

imię biblijne Dam-y-al lub Dan-i-el "Bóg osądził".

Św. Daniel, męczennik. Był Egipcjaninem. Oskarżono go wraz z towarzyszami: Eliaszem, Izaakim, Jeremiaszem i Samuelem, iż są wyznawcami Chrystusa. Po bezskutecznych namowach, aby wyparli się wiary, na rozkaz namiestnika Cezarei Palestyńskiej, Frimiliana, zostali ścięci w 309 r.

JULIANA, JULIANNA

łac. imię męskie **Julius** - pochodzący z rodu Julia, **Julianus** - nosił je rzymski cesarz **Flavius Claudius Julianus**.

Św. Juliana, dziewica, męczennica (+ 305). Ojciec postanowił ją wydać za prefekta Nikomedii. Wobec odmowy kazał swą córkę, jako chrześcijankę, przyprowadzić przed sąd, któremu przewodniczył. Kiedy zachęty i groźby nie odnosiły skutku - nie mogąc pojąć, jak może odrzucać zaszczytną dla siebie ofertę małżeńską - poddał ją torturom, a następnie skazał na śmierć przez ścięcie mieczem.

W ikonografii św. Juliana przedstawiana jest w długiej szacie. Jej atrybutami są: u stóp diabeł w łańcuchach, korona, księga, krzyż, lilia, miecz, palma męczeńska.

ONEZYM

Św. Onezym, męczennik. Św. Onezym pochodził z Frygii. Ograbił swego nauczyciela Filemona i zbiegł do Rzymu. Tam spotkał św. Pawła, który był wówczas więźniem. Apostoł nawrócił go, ochrzcił i odesłał do Kolosów z pismem do Filemona. W piśmie była prośba o przebaczenie dla dawnego ucznia. Ten list napisany własnoręcznie przez św. Pawła odniósł skutek: św. Onezym otrzymał przebaczenie. Następnie powrócił do św. Pawła, któremu wiernie służył. W końcu razem z Tychikiem wysłano go do Kolosów, aby doręczył pismo znane potem jako List do Kolosan.

bł. Bernarda Scammaca (+ 1486),

bł. Filipy Marerii dz. zk. (+ 1236),

17 lutego

ALEKSY

gr. **Aleksis** od słowa **álexi** - pomoc, opieka.

Św. Aleksy Falconieri, zakonnik. Mieszkał we Florencji w czasach, kiedy kraj przeżywał rozdarcie i bratobójcze walki. Był zapewne kupcem. Wraz z sześciu rówieśnikami, florenckimi kupcami, porzucił zajęcia i usunął się na ubocze, gdzie był w ubóstwie i pokucie. Założył z nimi pobożną konfraternię, która podejmowała zadośćuczynienie za życie i grzechy współziomków. Z czasem przeniosła się ona na Monte Senario. Jej członkowie rozważali Mękę Pańską i mieli żywą cześć do Matki Bożej Bolesnej. Za Jej natchnieniem w roku 1233 powołali nowy zakon, tzw. serwitów, czyli sług Maryi. Jako wędrowni kaznodzieje przemierzali Italię, Francję, Niemcy, Węgry. Dotarli nawet do Polski. Św. Aleksy zmarł w 1310 r. dożywszy 100 lat.

św. Fintana op. (+ 603),

bł. Łukasza Belludi zk. (+ 1285),

bł. Reginalda zk. (+ 1220),

św. Sylwana bpa (+ 715),

św. Teodula m. (+ 309).

18 lutego

JAN

Bł. Jan z Fesulis, Fra Angelico, kapłan, zakonnik. Gnido da Piętro urodził się około 1400 roku w Castello Vecchio w Mugello. Wstąpił do dominikanów mając 20 lat. Śluby złożył około 1425 roku, przyjmując imię zakonne Jan. Gdy zawakowało biskupstwo florenckie, zaproponowano mu je. Brat Jan błagał papieża, aby nie musiał przyjmować tego obowiązku. "Był nie mniej znakomitym malarzem, jak i miniaturzystą, i niezwykle przykładnym mnichem" - zapisał Giorgio Vasari. Jego głównym źródłem natchnienia

---

było Pismo Święte. W otoczeniu Jana i w dziejach sztuki przyjęło się nazywać go Angelico - anielski. Zmarł w 1445 roku w Rzymie. Został pochowany w kościele Sancta Maria Sopra Minerva. Beatyfikowany przez Jana Pawła II w 1982 roku. W Polsce jest patronem historyków sztuki.

KONSTANCJA

łac. Constantius - stały, stateczny, konsekwentny.

Św. Konstancja, córka cesarza, wdowa (+ IV w.). Córka cesarza Konstantym Wielkiego i Flawii Maksymy Fausty Poślubiła jednego ze swych kuzynów, Hannibaliana, Po śmierci męża początkowo miała prowadzić życie swobodne. Kiedy przyjęła chrzest, zmieniła się radykalnie. Zmarła w opinii świętości.

św. Pawiana bpa patr. Konstantynopola (+ 451),

bł. Gertrudy Comensoli zk. (+ 1903),

św. Helladiusza bpa Toledo (+ ok. 631),

bł. Jana Piotra Neel kpł. m. w Chinach (+ 1862),

śwśw, Klaudiusza, Jego żony Prepedigny, ich synów Aleksandra i Kucjasza, Maksyma, mm. (+ pocz. IV w.),

św. Symeona bpa m. (+ ok. 107).

19 lutego

KONRAD

germ. kuoni- - śmiały i -rai - rada; "śmiały w radzie".

Bł. Konrad z Piacenzy, pustelnik, urodził się w roku 1290. W czasie polowania spowodował pożar, za co skazano na śmierć niewinnego człowieka. Dowiedziawszy się o tym, Konrad przyznał się do winy a następnie sprzedał swój majątek wynagradzając straty. Wydarzenie to stało się przełomem religijnym w życiu jego i małżonki, która wstąpiła do klasztoru klarysek. Bł. Konrad zaczął prowadzić żywot wędrownego ascety. Jako pielgrzym pokutny odwiedził wiele sanktuariów Italii. Osiadł jako pustelnik w dolinie Noto koło Syrakuz na Sycylii, gdzie wiódł życie pełne wyrzeczenia. Posiadał dar prorokowania. Zmarł 19 lutego 1351 r.

bł. Alwareza zk. (+ 1420),

św. Barbatusa bpa Benewentu (+ 682),

św. Gąbina kpł. m. (+ pocz. IV w.),

św. Mansweta bpa (+ 680),

św. Zambdasa bpa (+ 304).

20 lutego

ZENOBIUSZ

gr. imię teoforyczne: Zeus - bóg i bios - życie

Św. Zenobiusz, lekarz, kapłan, męczennik. Kapłan w Sydonie (Liban). Historyk kościelny Enzebiusz (+ 340) zapisał: "W Antiochii chrześcijanie przez swą wytrwałość, posuniętą do śmierci, uwielbili Boże Słowo. [...] Zenobiusz, najlepszy z lekarzy, śmierć poniósł wśród strasznych męczarni, zadawanych mu w boki". Stało się to około 310 roku.

EUCHERIUSZ

Św. Eucheriusz, biskup. Św. Eucheriusz urodził się w Orleanie we Francji. Rozmyślania nad listami św. Pawła skłoniły go do porzucenia życia świeckiego. W roku 714 osiadł w klasztorze Jumieges w diecezji Rouen. Wkrótce zyskał opinię świętego i po śmierci wuja biskupa Orleanu zaczęto wymieniać św. Eucheriusza jako kandydata na stolicę biskupią. Karol Martel (Młot), marszałek królewskiego dworu, który praktycznie rządził Francją, spełnił powszechne życzenie, mimo iż nie lubił świętego. W ten sposób św. Eucheriusz opuścił ukochaną samotność i w roku 721 przyjął godność biskupa. Apostolską gorliwość

---

umiał połączyć z łagodnością, która zjednywała mu prawdziwe uwielbienie wszystkich, którzy go znali. Wkrótce jednak Karol Młot zesłał go na wygnanie za sprzeciwianie się konfiskacie majątków kościelnych. Św. Euchariusz przebywał w Kolonii i Leodium. Nie chcąc narażać tych, co mu udzielili gościny, na gniew królewski, wrócił z wygnania i schronił się w klasztorze w Saint-Trond, gdzie spędził resztę życia na modlitwie i rozmyślaniach. Umarł w roku 743.

św. Eleutera bpa m. (+ ok. 491),
bł. Jana Ogilvie kpł. m. (+ 1615),
św. Leona bpa Katanii (+ 787),
św. Sadota m. (+ 342),
śwśw. Tyrannia, Sylwana, Peleusa, Nilusa bpów mm. (+ pocz. IV w.).

21 lutego

PIOTR

Św. Piotr Damiani, opat, biskup, doktor Kościoła. Urodził się w 1007 roku w Rawennie, w licznej i niezamożnej rodzinie. Wcześnie osierocony. Wykształcenie zawdzięczał starszemu bratu. Studiował w rodzinnym mieście, w Faenzie i Farmie. Przyjął święcenia kapłańskie. Po pewnym czasie zrezygnował z czynnego życia. Został mnichem, a następnie opatem eremu w Ponte Avellana. Odnowił życie zakonne. Był przyjacielem kolejnych cesarzy: Ottona III i Henryka IV, doradcą papieży: Klemensa II, Damazego II, Leona IX, Stefana II. Ten ostatni mianował go biskupem Oslii i kardynałem. Piotr Damiani pracował nad wewnętrzną odnową Kościoła. Bywał legatem papieskim na synodach oraz wielokrotnie pełnił funkcję mediatora. Wielki znawca Biblii i Ojców Kościoła oraz, znakomity prawnik, kanonista. Pozostawił bogatą spuściznę literacką, w tym 240 utworów poetyckich. Zmarł w 1072 r.

W ikonografii św. Piotr przedstawiany jest jako biskup w mitrze, jako kardynał w cappa magna lub jako mnich w habicie. Atrybuty: anioł trzymający kapelusz kardynalski, cappa magna, czaszka, krucyfiks.

bł. Henryki Dominici zk. (+ 1894),
św. Pateriusza bpa Brescii (+ ok. 604),
św. Piotra z Majumy m. (+ 743),
św. Roberta Southwell m. (+ 1594),
św. Sewerlana bpa m. (+ 452).

22 lutego

MAŁGORZATA

Św. Małgorzata z Kortony, pokutnica (1247 - 1297). Urodziła się w Toskanii. Wyróżniała się niezwykłą urodą. Jako młoda dziewczyna związała się z bogatym wielbicielem, prowadząc życie będące zgorzeniem dla okolicy. Nieoczekiwana śmierć kochanka spowodowała w niej wewnętrzny wstrząs. Oddała się surowej pokucie. Z czasem doświadczyła mistycznych łask. Wywarła poważny wpływ na wielu ludzi we Włoszech, Francji, Hiszpanii.

św. Abiliusza bpa Aleksandrii (+ I w.),
św. Jakuba Canzhalho kpł. m. w Japonii (+ 1624),
św. Konkordii m. (+ III w.),
św. Maksymiana bpa (+ 556),
św. Papiasza bpa Hierapolu (+ II w.),
św. Paschazego bpa Vienne (+ ok. 312).

23 lutego

POLIKARP

gr. polykarpos – urodzajny.

Św. Polikarp, biskup, męczennik (+ ok. 167). Był uczniem św. Jana Ewangelisty. W Rzymie z papieżem Anicetem prowadził rozmowy ustalające termin obchodzenia Wielkanocy. Biskup Smyrny Oskarżono go o lekceważenie pogańskiego zwyczaju. Prokonsul Stacjusz Kodrados nakłaniał go do zaparcia się wiary, na co św. Polikarp odpowiedział: "Osiemdziesiąt sześć lat służę Chrystusowi, nigdy nie wyrządził mi krzywdy, jakżebym mógł bluźnić memu Królowi i Zbawcy?" Został skazany na śmierć przez spalenie. Gdy na stadionie wykonywano na nim wyrok, płomienie się go nie imały Zabito go pchnięciem sztyletu. Pozostawił po sobie list do Filipian - świadectwo tradycji apostołskiej.

W ikonografii św. Polikarp przedstawiany jest jako męczennik lub jako biskup.

IZABELA

hiszp. forma imienia Elżbieta.

Św. Izabela Francuska, królowa, dziewica, zakonnica. Rodzona siostra króla św. Ludwika IX. Urodziła się w 1225 roku. Ze względów dynastycznych kilkakrotnie proponowano jej małżeństwo. Odmawiała. Nie zgodziła się na zaślubiny z Konradem, synem cesarza Fryderyka II, mimo interwencji papieża Innocentego IV. Wybrała służbę Bogu, spełniając czyny pokutne i dzieła miłosierdzia. Założyła nową rodzinę zakonna - klarysek w Longchamps koło Paryża. Tam też spędziła swoje ostatnie lata. Zmarła 23 lutego 1270 r.

św. Feliksa bpa (+ 656),

św. Łazarza mn. (+ 867),

św. Marty dz. m. (+ ok. 250),

św. Miłburgi królowny dz. (+ 722),

św. Romany dz. (+ IV w.),

św. Syrena m. (+ pocz. IV w.).

24 lutego

MAREK

łac., pochodzi od rzymskiego boga wojny Marsa; Marcus - należący do Marsa, związany z Marsem.

Św. Marek Marcom, zakonnik (1480 - 1510). Urodził się niedaleko Mantui. Jako 10-letni młodzieniec wstąpił do klasztoru. Zasłynął z życia pobożnego i daru prorokowania.

ETELBERT

Św. Etelbert, król Kentu. Św. Etelbert był potomkiem Hengista, legendarnego założyciela pokolenia Jutów z Kentu. Został królem w roku 560 i rozszerzył swoje panowanie na całą Brytanię. Ożenił się z chrześcijańską księżniczką Bertą, córką merowińskiego króla Chariberta. Wtedy to po raz pierwszy wprowadzono w Anglii chrześcijaństwo, ponieważ ojciec Berty nalegał, aby córce pozostawiono swobodę w wyznawaniu jej wiary. Kiedy św. Augustyn z Canterbury przybył na misje do Brytanii w roku 597 - został życzliwie przyjęty przez Etelberta, który sam był nadal poganinem. Pobudzony przykładem swojej małżonki i gorliwością św. Augustyna, Etelbert tego samego roku nawrócił się i został ochrzczony w Zielone Święta, stając się pierwszym chrześcijańskim władcą Brytanii. W następnych latach popierał krzewienie chrześcijaństwa w swoim królestwie, nieustannie troszcząc się o dobro swojego ludu. Za jego rządów powstał kodeks praw, który przez długie wieki cieszył się uznaniem w Brytanii. W całym królestwie został zniesiony kult bożków, a ich świątynie zamieniono na kościoły lub zamknięto. Św. Etelbert przyczynił się również do nawrócenia Seberta, władcy plemion saksońskich we wschodniej Brytanii i Redwala, władcy Anglów. Umarł w roku 616 po przeszło półwiecznym panowaniu.

bł. Awartana mn. (+ 1380),

św. Jana "Żniwiarza" mn. (+ 1130),

bł. Józefy Naval Girbes (+ 1893),

św. Modesta bpa Trewiru (+ 480),

śwśw. Montana, Lucjusza, Juliana, Wiktoryka, nawiana, mm. (+ ok. 255),
św. Pretekstata bpa Rouen m. (+ 586),
św. Sergiusza m. (+ ok. 304).

25 lutego

CEZARY

łac. Caesar; “dziecko urodzone w wyniku cesarskiego cięcia” lub od caesaries - długowłosa, kędzierzawa.

Św. Cezary z Nazjanzu, pustelnik (330 - 369). Pochodził z rodziny świętych: ojciec - św. Grzegorz z Nazjanzu, matka - św. Nona, siostra - św. Gorgonia, brat - św. Grzegorz. Teolog. Urodził się w Azjanzos. Studiował medycynę, filozofię, astronomię i geometrię w Aleksandrii. Był cesarskim lekarzem w Konstantynopolu. Cesarz Walens mianował go namiestnikiem i powierzył zarządzanie dobrami prowincji Bitynii. Cezary przyjął chrzest mając 38 lat. Wkrótce potem zrezygnował z życia publicznego, zostając pustelnikiem.

WIKTOR

łac. victor – zwycięzca.

Św. Wiktor, pustelnik pod Arcis-sur-Aube. Zmarł około 610 roku.

TARAZJUSZ

Św. Tarazjusz, biskup. Św. Tarazjusz był poddanym Imperium Bizantyjskiego. Został podniesiony do najwyższych godności Imperium jako konsul, a później sekretarz cesarza Konstantyna i jego matki Ireny. Wybrany patriarchą Konstantynopola, zgodził się przyjąć ofiarowaną mu godność pod warunkiem, że Rada Główna rozwiąże spór o sposób oddawania czci świętym obrazom (Konstantynopol oddzielił się od Stolicy Apostolskiej z powodu wojny między cesarzami). Rada zebrała się dwukrotnie: w roku 786 w kościele Świętych Apostołów w Konstantynopolu i ponownie w Nicei w następnym roku. Jej dekrety zostały zatwierdzone przez papieża. Św. patriarcha naraził się cesarzowi, ponieważ konsekwentnie odmawiał mu uznania rozwodu z prawowitą cesarzową. Był świadkiem śmierci Kontantyna, spowodowanej przez jego matkę, przeżył panowanie i upadek cesarzowej Ireny i objęcie władzy przez uzurpatora Niceforusa. Całe życie św. Tarazjusza jako biskupa było pasmem pokuty, modlitwy i ciężkiej pracy nad uświęcaniem swego kleru i wiernych. Trwało to dwadzieścia jeden lat i dwa miesiące. Jego charakterystyczną cechą było miłosierdzie wobec biednych. Osobiście odwiedzał wszystkie domy opieki i szpitale w mieście nie pomijając nikogo w rozdziale jałmużny. Został wezwany po wieczną nagrodę w roku 806.

śwśw. Donata, Justa, Heleny mm. (+ 253),
bł. Konstancjusza z Fabriano zk. (+ 1481),
św. Walburgii królowny dz. (+ 779),
śwśw. Wiktoryna, Wiktora, Nicefora, Klaudiana, Dioskora, Serapiona, Papiasa, mm. (+ 284).

26 lutego

ALEKSANDER

gr. alexo - bronię, wspomagam, oraz ner - mąż. mężczyzna; “broniący mężów, troszczący się o mężów”.

Św. Aleksander, biskup (250 - 328). Był biskupem i patriarchą Aleksandrii. Żarliwy obrońca wiary oraz doskonały administrator i duszpasterz. Zwołał synod biskupów Egiptu i Libii (320). Uczestniczył w pierwszym soborze powszechnym, który obradował w 325 roku w Nicei (Azja Mniejsza). Znany orator i autor listów, których część się zachowała.

W ikonografii przedstawiany jest z rylcem w dłoni.

PORFIRIUSZ

Św. Porfiriusz, biskup. Św. Porfiriusz urodził się w Tesalonice w Macedonii. W roku 378, jako dwudziestoletni młodzieniec opuścił dom i przyjaciół, by poświęcić się Bogu w gronie egipskich mnichów. Po pięciu latach ćwiczeń zakonnych wybrał się do Palestyny, aby odwiedzić święte miejsca w Jerozolimie, a następnie zamieszkał w pieczarze nad rzeką Jordan, gdzie spędził jeszcze pięć lat. Pewnego dnia, kiedy modlił się na Górze Kalwarii, został cudownie uzdrowiony z choroby, po której nie zostało ani śladu. W roku 393 biskup Jerozolimy, wbrew życzeniom świętego, wyświęcił go na księdza i powierzył mu opiekę nad Świętym Krzyżem. W trzy lata później, Jan, arcybiskup Cezarei, użył podstępny, by uczynić go biskupem Gazy: pod pozorem zasięgnięcia rady sprowadził go do Cezarei, a kiedy miał go już w swojej mocy, narzucił mu święcenia biskupie. Św. Porfiriusz zmarł 26 lutego 420 roku. Jego żywot, spisany przez diakona Marka, wiernego ucznia i towarzysza, jest ważnym źródłem informacji na temat pogaństwa istniejącego wówczas na chrześcijańskim Wschodzie. Św. Porfiriusz dokładał wszelkich starań, aby pogaństwo wykorzenił całkowicie. Od cesarzowej Eudoksji otrzymał pozwolenie na zburzenie świątyni Marnasa w Gazie, co wywołało przeciw niemu i chrześcijanom namiętne napaści zwolenników pogaństwa. Na miejscu tej świątyni zbudował św. Porfiriusz wielki kościół i poświęcił go w roku 408.

św. Faustyniana bpa Bolonii (+ ok. 350),

św. Nestora Ppa m. (+ ok. 250),

27 lutego

GABRIEL

hebr. geber- - mąż silny i -el - Bóg; “mąż Boży”, “mąż silny Bogiem”, “Bóg jest moim męstwem”.

Św. Gabriel od Matki Bożej Bolesnej (Francesco Possnii), zakonnik (1838 - 1862). Urodził się w Asyżu. Ojciec piastował urząd gubernatora tego miasta i okolic. W czwartym roku życia umiera mu matka. Po krótkim okresie zbyt swobodnej młodości wstąpił do klasztoru pasjonistów w Morovalle, gdzie przyjął imię zakonne Gabriel. Podejmując pokutę, wyrzeczenia oraz pogłębiając w sobie nabożeństwo do Męki Pańskiej i do Matki Bożej Bolesnej w ciągu zaledwie kilku lat doszedł do prawdziwej świętości. Zmarł na gruźlicę mając 24 lata. Włosi nazywają św. Gabriela “Santo del sorriso” - “Świętym uśmiechu”. Jest patronem młodzieży włoskiej, kleryków, młodych zakonników. Beatyfikowany w 1908 roku, kanonizowany w 1920 r.

św. Baldomera mn. (+ 650),

śwśw. Bazylego i Prokopa (+ ok. 740),

św. Bezasa żołnierza m. (+ 250),

śwśw. Juliana, Eunusa, mm. (+ 250),

śwśw. Leonarda Ppa i Florentyny z Sewilli (+ 600),

bł. Willany zk. (+ 1560).

28 lutego

HILARY

Św. Hilary I, papież. Pochodził z Sardynii. Był legatem papieskim na synodzie w Efezie. Został wybrany na stolicę Piotrową 19 listopada 461 roku. Próbował uporządkować Kościół od strony administracyjnej, zwłaszcza na terenie Galii. W Rzymie wybudował m. in. bazylikę św. Wawrzyńca za Murami. Zmarł 29 lutego 468 roku.

29 lutego

ROMAN

łac. Romanus - z Rzymu pochodzący.

Św. Roman Jurajski, opat (ok. 400 - 463). Urodził się we francuskich górach Jura. Mając 35 lat udał się na pustkowie i osiadł jako pustelnik. Niedługo potem dołączył do niego młodszy brat - św. Lupicyn, a

---

potem coraz liczniejsi uczniowie. Tak powstał w Galii pierwszy klasztor - Saint-Claude. Napływ kandydatów był tak duży że trzeba było założyć kolejne dwa ośrodki. W ikonografii Święty przedstawiany jest z dyscypliną.

OSWALD

Św. Oswald, biskup. Duńczyk z urodzenia, św. Oswald studiował we Francji w domu swego wuja, arcybiskupa Odon z Fleury. Tam też został wyświęcony na księdza. Gdy wrócił do Brytanii w roku 959, św. Dunstan mianował go biskupem Worcesteru (962). Na tym urzędzie ciężko pracował nad usunięciem nadużyć; zbudował wiele klasztorów, w tym również słynny klasztor w Ramsay. W roku 972 św. Oswald został arcybiskupem Yorku, zachowując jednak biskupstwo w Worcesterze. W ten sposób mógł strzec swoich reform życia klasztornego, przeciw którym występował Elfher, król Mercji. Usilnie starał się poprawić moralność swego kleru, nieustannie pracował również nad pogłębieniem swojej wiedzy teologicznej. Napisał dwa traktaty i kilka dekretów synodalnych. Przez większość życia publicznie współpracował ze św. Dunstanem i św. Etelwoldem. Zmarł w roku 992. Niebawem jego imię stało się popularne jak kult, którym otaczano św. Dunstana i św. Etelwolda. Odtąd czczono go jako jednego z trzech świętych, którzy odnowili życie klasztorne w Brytanii.

bł. Antonii wdowy, ksieni (+ 1472).

MARZEC

1 marca

FELIKS

łac. felix - szczęśliwy, przynoszący szczęście.

Św. Feliks III, papież. Za młodu owdowiał, pozostając z dwojgiem dzieci. Kilka miesięcy przedtem utrzymał diakonat. Musiał się wyróżniać wyjątkowymi darami umysłu i serca, skoro jedenaście lat później, w roku 483 został wyniesiony na stolicę Piętrową. Przyjął imię Feliks III. Za jego pontyfikatu wybuchła schizma akacjańska, powodująca pierwsze oderwanie się Kościoła Wschodniego od Zachodniego. Dotkliwy cios spotkał także Kościół w Afryce Północnej, na terenach dzisiejszego Maroka, Algierii i Tunisu, które zajęli wtedy ariańscy Wandalowie. Zmarł 1 marca 492 roku. Pochowano go w bazylice św. Pawła za Murami.

ALBIN

Św. Albin, biskup. Albin urodził się w szlacheckiej rodzinie w Brytanii. Od dzieciństwa żarliwie praktykował pobożność; przyjął habit zakonny w Cincillae w pobliżu Angers. W roku 504, mając trzydzieści pięć lat, został wybrany opatem; urząd ten sprawował przez dwadzieścia pięć lat, aż do czasu, gdy został biskupem Angers. Rządził diecezją aż do śmierci, co nastąpiło w roku 554. Jako zakonnik św. Albin był doskonałym wzorem cnót, zwłaszcza w modlitwie, umartwianiu się i posłuszeństwie. Nie dbał o siebie, żył tylko dla Chrystusa. Jako biskup gorliwie zarządzał diecezją przywracając wszędzie dyscyplinę; jako człowiek żył równie świątobliwie jak wtedy, gdy był zakonnikiem. Jego pokora była równa innym cnotom; sam uważał się za najlichszego ze sług Bożych.

św. Antoniny m. (+ ok. 306),

św. Dawida bpa Walii (+ 601),

św. Eudocji m. (+ ok. 152),

św. Herkulana bpa m. (+ ok. 552),

św. Suitberta bpa (+ 713),

św. Sywiarda op. (+ ok. 680).

2 marca

KAROL

starogerm. karl, charal, carl - mąż, bohater, człowiek wolnego stanu.

Bł. Karol, król, męczennik. Był synem św. Kanuta IV króla Danii. Po śmierci ojca wychowywał się na dworze swojego dziadka, Roberta II hrabiego Flandrii. Po śmierci dziadka, a następnie stryja Balwina został władcą tej ziemi. Odznaczył się mądrością, miłosierdziem, świętością. Do historii przeszedł jako Karol Dobry. Został zamordowany przez przeciwników w Brugii 1127 roku. Wyniesiony na ołtarze jako błogosławiony.

W ikonografii bł. Karol przedstawiany jest w stroju królewskim. Atrybutem jego jest korona.

HELENA (zob. 18 sierpnia).

św. Ceaddy bpa (+ 672),

bł. Henryka Suzo zk. (+ 1366),

św. Łukasza Casali op. (+ ok. 800).

3 marca

KUNEGUNDA

germ. kunni - ród i gund – walka.

Św. Kunegunda, cesarzowa, wdowa zakonnica (978 - 1033). Była córką Zygryda, hrabiego Luksemburga. Poślubiła Henryka II, księcia Bawarii, który po śmierci Ottona III został wybrany cesarzem Niemiec.

Wraz z mężem otrzymała w Rzymie koronę z rąk papieża Benedykta VIII. Oboje żyli jako dziewicze małżeństwo. Po śmierci męża wstąpiła do klasztoru, który ufundowała. Podczas uroczystości poświęcenia tegoż klasztoru, po liturgii Słowa, cesarzowa zdjęła cesarskie szaty, ostrzygła włosy i odziała się w zgrzebny habit. Zrobiło to wielkie wrażenie na uczestnikach ceremonii. Opisuje to wydarzenie ks. Piotr Skarga w "Żywotach Świętych". Jako zakonnica służyła z oddaniem ludziom, zwłaszcza ubogim. Zmarła 3 marca. Pochowano ją obok męża w katedrze bamberskiej.

W ikonografii Święta występuje w stroju cesarskim, najczęściej z mężem św. Henrykiem. Przedstawia się ją także w habicie zakonnym trzymającą w ręku kościół.

śwśw. braci Hemiteriusza i Cheledoniusza żołnierzy mm. (+ 298),

bł. Innocentego z Berzo kpł. zk. (+ 1890),

bł. Jakuba de Canepacci zk. (+ 1508),

bł. Jana Scalvinoni zk. (+ 1890),

śwśw. Kleonika, Eutropiusza, Bazyliszka, mm. (+ pocz. IV w.),

śwśw. Maryna żołnierza i Asteriusza senatora, mm. (+ III w.),

bł. Teresy Eustochii Verzeri dz. zk. (+ 1852),

św. Tycjana bpa (+ ok. 526).

4 marca

KAZIMIERZ

słów.: kazi - kazić, niszczyć: mir - pokój, przymierze (Każe-mir - "nakazuje pokój").

Św. Kazimierz, królewicz. Drugi z kolei syn Kazimierza Jagiellończyka. Urodził się 3 października 1458 roku w Krakowie na Wawelu. "Był młodzieńcem szlachetnym, rzadkich zdolności i godnego pamięci rozumu" - pisał jego nauczyciel, ks. Jan Długosz. W 1471 roku wyrusza na Węgry gdzie obiecano mu koronę. Wyprawa kończy się fiaskiem. Po powrocie do kraju królewicz bierze czynny udział w życiu politycznym. Podczas dwuletniego pobytu ojca na Litwie jako namiestnik rządzi w Koronie. Obowiązki państwowe umiał pogodzić z bogatym życiem duchowym. Wezwany przez ojca do Wilna, umiera w drodze. W Grodnie "Opowiedziawszy dzień śmierci swej tym, którzy mu w niemocy służyli [...] ducha Panu Bogu poleciwszy wypuścił 4 dnia marca R.P. 1484, lat mając 26" - napisał ks. Piotr Skarga. Pochowano go w katedrze wileńskiej, która od tej pory stała się miejscem pielgrzymek. Jest jednym z najbardziej popularnych świętych polskich. Patron Polski, Litwy.

W ikonografii atrybutem Świętego jest mitra książęca. Przedstawiany także ze zwojem w dłoni, na którym są słowa łacińskiego hymnu: "Omni die dic Mariae" - ku czci Matki Bożej, do której św. Kazimierz miał wielkie nabożeństwo.

śwśw. Bazylego, Eugeniusza, Agathodora, Elpidiusza, Kapitona, Efrema, Nestora, Arkadiusza, bpów mm. (+ ok. 300),

św. Kajusa m. (+ 260),

św. Lucjusza I pp. m. (+ 254),

bł. Placydy Viel zk. (+ 1877),

bł. Umberta III (+ 1189).

5 marca

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Józef od Krzyża (Karol Gaetano), zakonnik. Urodził się w połowie XVII wieku na wyspie Ischia koło Neapolu. Mając 16 lat wstąpił do zakonu franciszkańskiego o najsurowszej regule. Kapłan. Reformator zakonu. Mistrz nowicjatu. Prowincjał. Człowiek wielkiej pokory, umartwienia, roztropności. Obdarzony darem kontemplacji, prorokowania, bilokacji. Zmarł w Neapolu 5 marca 1734 roku.

św. Fokasa m. (+ ok. 320),

św. Gerazyma op. ps. (+ ok. 475),
bł. Krzysztofa z Mediolanu kpł. zk. (+ 1485),
św. Teofila bpa (+ ok. 195),
św. Wirgiliusza bpa (+ 618).

6 marca

AGNIESZKA (zob. 21 stycznia)

Św. Agnieszka z Pragi (Agnieszka Czeska), królowna, ksieni (1205 - 1282). Córka króla Czech Przemysław Ottokara I. Przez dłuższy czas wychowywała się u św. Jadwigi w Trzebnicy. Po śmierci narzeczonego - jednego z synów Henryka Brodatego - odmówiła ręki starającym się o nią, m. in. cesarzowi Fryderykowi II. Prowadziła życie pełne wyrzeczenia i dzieł miłosierdzia. Zmarła jako ksieni klarysek. Jan Paweł II kanonizował ją w 1989 roku.

W ikonografii św. Agnieszka z Pragi przedstawiana jest w habicie franciszkańskim.

RÓŻA

łac. rosa – róża.

Św. Róża z Viterbo, dziewica, zakonnica. Jej rodzice zajmowali się rolnictwem. Róża mając 12 lat zapisała się do III Zakonu św. Franciszka. Po ciężkiej chorobie przywdziała zakonny habit. Podejmowała gorliwą modlitwę i surowe praktyki pokutne w intencji nawrócenia grzeszników. Swymi wystąpieniami wzbudziła gniew mieszkających w Viterbo palarników i katarów, którzy zmusili ją i jej rodzinę do opuszczenia miasta. Po śmierci Fryderyka II, kiedy miasto zajęły wojska papieskie, mogła powrócić do rodzinnego domu, który przetrwał do dziś. Zmarła 6 marca 1253 roku, mając 20 lat. Jej ciało w stanie nienaruszonym spoczywa w kościele klarysek. We Włoszech jest patronką młodzieży żeńskiej oraz Akcji Katolickiej.

W ikonografii Święta przedstawiana jest z krzyżem.

KOLETA

Św. Koleta, dziewica. Św. Koleta (Nicolette Boilet) urodziła się we Francji, w roku 1381. Oboje rodzice byli wówczas w dość zaawansowanym wieku. Gdy miała dwadzieścia dwa lata, rodzice ją odumarli, wtedy została pustelnicą żyjącą według reguły trzeciego zakonu św. Franciszka. Po czterech latach została natchniona do wprowadzenia surowej reguły w zakonie klarysek; w owych czasach klaryski miały w praktyce dość dużą swobodę w ramach swojej reguły. Z powierzoną przez papieża Benedykta XIII misją reformy trzeciego zakonu św. Franciszka, św. Koleta jako generalna przełożona zakonu podróżowała po całej Francji, Sabaudii i Niemczech, zakładając nowe lub reformując istniejące zakony. Legenda głosi, że w jednej ze swych podróży spotkała się ze św. Joanną d'Arc w Moulins w roku 1429. W ciągu czterdziestoletniej działalności musiała przezwyciężyć wiele duchowych i fizycznych trudów; efektem tej pracy było ustanowienie siedemnastu nowych klasztorów. Przez pamięć dla niej jeden z odłamów klarysek jest do dziś nazywany "koletyńskim". Śmierć zastała tę świętą i niestrudzoną pracownicę Bożą w Gandawie w roku 1447.

św. Cyryla z Konstantynopola mn. (+ 1224),
św. Ewagriusza bpa (+ 378),
św. Fridolina misjonarza (+ 540),
bł. Jordana zk. (+ 1311),
św. Konona m. (+ 250),
św. Ollegarego bpa Tarragony (+ 1137).

7 marca

PERPETUA

łac. perpetuus, -a - nieprzerwany, ciągły, wieczny.

FELICYTA

błogosławieństwo; “uosobienie szczęścia”.

Św. Perpetua i św. Felicyta, mężatki, męczennice (+ 203). Obie były młodymi mężatkami. Oskarżone jako chrześcijanki zostały pojmane i sprowadzone do Kartaginy. Św. Perpetua miała malutkiego synka, którego przynoszono jej do karmienia. Św. Felicyta była w ósmym miesiącu ciąży. Urodziła w więzieniu dziecko, które odebrano jej. Zachowały się autentyczne dokumenty, opisujące powyższe wydarzenia - pamiętnik pisany w więzieniu przez św. Perpetuę oraz relacja naocznego świadka - Mimo próśb ojca, który odwiedzał Perpetuę w więzieniu, nie wyrzekła się swojej wiary. Podczas procesu obie kobiety i trzech mężczyzn skazano na śmierć. Tuż przed męczeństwem otrzymały chrzest, bowiem w czasie aresztowania były jeszcze katechumenkami. Na arenie wypuszczono na nie dzikie zwierzęta, które nie okazały się zbyt drapieżne. Jedynie dotkliwie poraniły kobiety. Gladiatorzy dobili je mieczami. Męczeństwo to stało się sławne w całym Kościele, Liturgia przypominała imiona świętych “bohatek wiary” Perpetuy i Felicyty w każdej Mszy aż do 1969 roku.

W ikonografii św. Perpetua przedstawiana jest w bogatym stroju patrycjuszki, z naszyjnikiem, welonem. Św. Felicyta w skromnej sukni bez ozdób.

św. Eubula m. (+ 308),

św. Gaudioza bpa (+ 445),

św. Pawła ps. (+ 540),

św. Pawła bpa Pelusium (+ 850),

św. Teofila bpa (+ 845),

św. Teresy Małgorzaty Redi m. (+ 1770).

8 marca

BEATA

łac. beatus - uszczelniony bogaty, wspaniały, szczęśliwy.

Św. Beata, dziewica, męczennica (+ III w.). Pochodziła z Afryki. Podczas prześladowań poniosła śmierć męczeńską za wiarę. Nie zachowały się akta jej męczeństwa.

JAN (zob. 31 stycznia).

Św. Jan Boży (Jan Cidade), brat zakonny. Urodził się w Portugalii. Mając kilka lat, pod wpływem opowieści przygodnego wędrowcy wiedziony chęcią poznania świata, opuścił potajemnie rodzinny dom. Po parotygodniowej wędrówce znalazł schronienie i opiekę u jednego z mieszkańców hiszpańskiego miasteczka Oripeza, który nazwał małego chłopca “Janem otrzymanym od Boga - a Deo”. Mając dwadzieścia kilka lat opuścił dom opiekunów. Kilkakrotnie zaciągał się do wojska, Brał udział w wojnie hiszpańsko-francuskiej, był pod Wiedniem z korpusem ekspedycyjnym księcia d'Alba. Przebywał w afrykańskiej Ceucie, następnie na Gibraltarze. Przez pewien czas był wędrownym księgarzem. Podczas pobytu w Granadzie, pod wpływem kazania św. Jana z Avili, podjął radykalną zmianę swego życia. Żywiołowość, z jaką okazywał żal za grzechy i duchową przemianę, spowodowała, że posądzono go o postradanie zmysłów. Umieszczono go w szpitalu dla umysłowo chorych, w którym zetknął się z nieludzkimi sposobami traktowania chorych. Kiedy odzyskał wolność, podjął się na stałe opieki nad chorymi. Założył własny szpital, który utrzymywał z kwesty. Organizował w nowej formie szpitalnictwo. Opiekował się także sierotami, ludźmi starymi, bezdomnymi, ubogimi, wędrowcami. Z czasem pozyskał sobie towarzyszy - tworząc początki zakonu szpitalnego zwanego “dobrymi braćmi – bonifratrami”. Wyczerpany pokutą i niezwykle aktywnym trybem życia, św. Jan zmarł w roku 1550, mając 55 lat. Jego relikwie spoczywają w Granadzie. Jest patronem Granady; księgarzy, chorych, pielęgniarek i szpitali, opiekunem służby zdrowia.

W ikonografii przedstawiany jest w prostym habicie bonifratra. W ręku trzyma przekrojony owoc granatu, z którego wyrasta krzyż. Jego atrybutami są: cierniowa korona, żebrak na plecach, żebrak u stóp.

śwśw. Apoloniusza dk. Filemona, mm. (+ 511),
śwśw. Ariana, Teotyka, mm. (+ ok. 311),
św. Feliksa bpa (+ 647),
śwśw. Franciszka, Szymona, Berneux i Antoniego Davelny, bpów mm. w Korei (+ 1866),
św. Juliana bpa Toledo (+ 690),
św. Poncjusza dk. m. (+ 260).

9 marca

FRANCISZKA (zob. 24 stycznia)

Św. Franciszka Rzymianka, wdowa (1384-1440). Urodziła się w patrycjuszowskiej rodzinie w Perrione koło Rzymu. W bardzo młodym wieku wydano ją za męża. Miała troje dzieci. Zastępnęła z dobroczynności. Podczas wojny króla Neapolu z papieżem pałac jej zrabowano, traci środki do życia, pozostaje sama, bowiem męża i syna skazano na wygnanie. W czasie epidemii, jaka nawiedziła Rzym w latach 1413 - 1414, z narażeniem własnego życia usługuje zarażonym. Jej przykład przyciągnął do pracy charytatywnej, modlitwy i pokuty inne rzymskie matrony. Utworzyły one stowarzyszenie podporządkowane regule św. Benedykta. Po śmierci ostatniego syna, a następnie męża Franciszka przyjęła habit i zamieszkała przy kościele S. Maria Nova blisko Forum Romanum. W nim pochowano Świętą, która zmarła 9 marca, mając 56 lat. Była obdarzona niezwykle łaskami mistycznymi.

W ikonografii św. Franciszka przedstawiana jest w czarnej sukni i białym welonie, towarzyszy jej anioł, cieszyła się bowiem przywilejem częstego oglądania swego Anioła Stróża. Na niektórych obrazach jej atrybutem jest osioł - symbol pracowitości, wytrwałości, cierpliwości, zdrowego rozsądku, - oraz otwarta księga.

KATARZYNA

gr. katharós - czysty, niepokalany, bez skazy.

Św. Katarzyna Mammolini, dziewica, ksieni (1413-1463). Otrzymała przydomek Bolońskiej. Córka profesora uniwersytetu. Wykształcona, utalentowana. Mając 18 lat wstąpiła do jednego z najsurowszych zakonów - klasztoru klarysek. Przyzwyczajona do wygod, jakie miała w domu, podjęła życie surowe, wykonując najniższe posługi. Kiedy mieszkańcy w jej rodzinnym mieście Bolonii ufundowali klasztor klarysek, przeniesiono ją z Ferrary. Została przełożoną. Pozostawiła po sobie pisma ascetyczne, poezje, rysunki. Przepowiedziała dokładnie datę swej śmierci. Jest patronką Bolonii.

DOMINIK

łac. dominicus - pański, należący do Pana Boga.

Św. Dominik Savio, zakonnik (1842-1857). Najmłodszy wyznawca, którego kanonizował Kościół. Urodził się w wiosce Riva di Chieri w Piemencie. Jego ojciec był rzemieślnikiem, matka krawcową. Mając 12 lat spotkał św. Jana Bosco, który przyjął go do swego Oratorium w Turynie. Nawiązała się między nimi szczególna duchowa więź. W trzy lata później zmarł. Mimo bardzo młodego wieku, pośród zwyczajnych obowiązków codzienności, przebywając między rówieśnikami, osiągnął świętość. Jej rozumienie zawarł w liście do przyjaciela: "Tu, na ziemi świętość polega na tym, aby stale być radosnym i wiernie wypełniać nasze obowiązki". Pius XI powiedział o nim; "Mały święty ale gigant ducha". Beatyfikowany w 1950 roku, kanonizowany w 1954. Jest patronem ministrantów i młodzieży.

Ikonografia ukazuje Świętego z lilią lub z krzyżem w dłoni. Czasami stoi przed statuą Matki Bożej, Bywa przedstawiany z aniołem.

śwśw. Cyriona, Kandyda, mm. (+ ok. 320),
św. Grzegorza bpa (+ 394),
św. Pacjana bpa Barcelony (+ 390).

---

10 marca

SYMPLICJUSZ

łac. *simplex* - prosty, uczciwy, szczerzy.

Św. Symplicjusz I, papież. Urodził się w Tivoli. Jego pontyfikat obejmował lata 468-483. W swej działalności podejmował sprawę prerogatyw biskupa Rzymu na Wschodzie oraz zwalczał monofizytyzm.

MAKARY

Św. Makary, biskup. Św. Makary był biskupem Jerozolimy prawdopodobnie w latach 314-334. Do końca swoich dni był zawziętym przeciwnikiem arianizmu i energicznie zwalczał tę herezję. Wziął udział w soborze nicejskim w roku 325; wniósł duży wkład w redakcję podstawowych dokumentów soborowych. Wkrótce po soborze wspólnie ze św. Heleną dokonał cudownego odkrycia: odnalazł w Jerozolimie autentyczny krzyż Pana Jezusa. Syn św. Heleny, cesarz Konstantyn, upoważnił go do zbudowania kościoła pod wezwaniem Grobu Świętego i Zmartwychwstania. Nieco później św. Makary i jego towarzysze, biskupi palestyńscy, otrzymali następną pismo od Konstantyna, nakazujące wybudowanie kościoła w Mamre.

św. Attali op. (+ 626),

św. Droktoweusza op. (+ ok. 580),

bł. Eugenii Milleret zk. (+ 1898),

śwśw. Kajusa i Aleksandra, mm. (+ II w.),

bł. Piotra od Jeremiasza zk. (+ 1452).

11 marca

KONSTANTYN

łac. *constans* - niezmienny, stały, wytrwały, stanowczy.

Św. Konstantyn, król, kapłan, męczennik (+ 598). Był królem Szkocji. Prowadził życie występne. Jednak opamiętał się i rozpoczął żarliwą pokutę. W roku 587 abdykował. Wstąpił do klasztoru irlandzkiego w Offaly. Po otrzymaniu święceń kapłańskich udał się do rodzinnego kraju, aby nieść Ewangelię. Poniósł śmierć męczeńską.

EULOGIUSZ

Św. Eulogiusz, męczennik. Św. Eulogiusz pochodził z rodziny szlacheckiej. Urodził się w Kordobie, która wówczas była hiszpańską stolicą Maurów. Po odebraniu święceń kapłańskich został kierownikiem słynnej na całą Hiszpanię szkoły kościelnej w Kordobie. Jego cnoty, wspomagane wytrwałą modlitwą i postami, zdobyły mu powszechny szacunek. W roku 850, w czasie gwałtownego prześladowania chrześcijan, dodawał odwagi męczennikom, za co został wtrącony do więzienia razem ze swoim biskupem i wieloma księżmi. Napisał egzortę upamiętniającą męczeństwo dziewic Flory i Marii, które ścięto 24 listopada 851 roku. Obydwie święte przyrzekły modlić się za swoich towarzyszy. W tydzień po ich śmierci św. Eulogiusz i inni zostali wypuszczeni na wolność. Prześladowania trwały nadal. Św. Eulogiusz był prawdziwą podporą rozproszonych chrześcijan. Do końca dodawał odwagi grupie męczenników, którzy zostali straceni w roku 853. Napisał ich historię zatytułowaną "Pamiętnik świętych", z kart książki emanuje żarliwa wiara i duch męczeństwa. W roku 858 przyszła kolej na św. Eulogiusza. On także miał ponieść męczeńską śmierć za wiarę. Dziewica zwana Leokrycją (lub Lukrecją) ze szlacheckiego rodu Maurów nawróciła się. Szukając schronienia przed gniewem rodziców, zwróciła się do św. Eulogiusza, który ukrył ją u swoich przyjaciół. Przypadek sprawił, że wszyscy zostali odkryci - skazano ich na śmierć. Św. Eulogiusz został ścięty 11 marca 859 roku, a św. Leokrycja cztery dni później.

św. Benedykta bpa Mediolanu (+725),

bł. Dominika Cam kpł. m. w Indochinach (+1859),

św. Eulogiusza kpł. m. w Kordobie (+ 859),

św. Eutymiusza bpa m. (+ 829),

---

bł. Jana z Farbiano kpł. zk. (+ 1539),
św. Sofroniusza bpa patr. Jerozolimy (+638),
św. Teresy Małgorzaty m. (+ 1770),
śwśw. Trofima i Talusa, mm. (+ 308).

12 marca

MAKSYMILIAN

łac. *maximus* - bardzo duży. największy.

Św. Maksymilian, męczennik. Pochodził z Numidii (dzisiejsza Algieria). Był synem legionisty Pabiusza Wiktoryna. Mając 21 lat został powołany do wojska. Przekonany, zgodnie z właściwym w tym czasie rozumieniem, że służba ta jest sprzeczna z życiem chrześcijanina, odmówił jej. Został za to skazany na śmierć przez ścięcie mieczem 12 marca 295 roku. Zachowały się akta procesu św. Maksymiliana.

JUSTYNA

łac. *Justinus* - należąca do Justa.

Św. Justyna Francucci Bezzoli, dziewica, mniszka. Była zakonnicą u benedyktynek z klasztoru S. Maria del Ponte w Arezzo (Włochy). Wybrała życie w pustelni, gdzie przebywała przez wiele lat. Gdy straciła wzrok, powróciła do klasztoru. Wyróżniała się wielką gorliwością oraz duchem pokory Zmarła 12 marca 1319 roku.

ALOJZY

germ. *al-wis* - wszystko wiedzący.

Bł. Alojzy Orione, kapłan, zakonnik (1872-1940). Syn kamieniarza. Studiował w seminarium duchownym w Tortonie. Już jako kleryk zajmował się opuszczonymi dziećmi i młodzieżą. Stał się ich wychowawcą i powiernikiem. Włochy przeżywały wtedy kryzys gospodarczy W związku z tym wiele młodych osób, nie mogąc znaleźć pracy, większość czasu spędzało na ulicach. Alojzy po święceniach zakłada szkoły, uczy w nich rzemiosła, przygotowuje do pracy na roli, tworzy internaty Aby zapewnić młodzieży stałą opiekę i pracę, powołuje zgromadzenie zakonne zwane później orionistami - linię męską i żeńską. Następnie zakłada zakon kontemplacyjny, który ma stanowić duchowe i modlitewne zaplecze dla podejmowanej działalności. Don Orione łączył aktywność z kontemplacją. Słynne stały się jego akcje ratunkowe prowadzone po trzęsieniu ziemi na Sycylii. Miał duże poczucie humoru. Don Orione zmarł na zawał serca. Jan Paweł II ogłosił go błogosławionym w 1980 r.

TEOFAN

Św. Teofan, kronikarz. Można by rzec, iż świat sprzysiągł się przeciwko temu świętemu starając się przeskodzić wszystkim jego poczynaniom. Św. Teofan urodził się w Samotrace w Grecji, około roku 759. Bogata i wpływowa rodzina zmusiła go do małżeństwa, mimo iż on sam był tym planom przeciwny. Kiedy za jego aprobatą żona wstąpiła do zakonu, wycofał się z dworu cesarza Konstantyna V i zaczął żyć w samotności. Był współzałożycielem dwóch klasztorów. W jednym z nich, na górze Sigriana, chciano mianować go opatem, jednak nie przyjął tej godności. Poświęcił się badaniom naukowym i zaczął pisać chronografię, czyli historię świata. Ale nawet tutaj spotkało go niepowodzenie. Poszukiwania naukowe zostały przerwane przez cesarza Leona Izauryjczyka (Ormianina), który znając jego wpływy, pragnął pociągnąć go do obrazoburstwa. Gdy to się nie powiodło, kazał św. Teofana oćwiczyć i uwięzić. Po dwu latach więzienia św. Teofan został wygnany na wyspę Samotrakę i tam, w siedemnaście dni po przybyciu, zmarł na skutek wyczerpania. Mimo wszystkich przeciwności i ciężkich prób, św. Teofan nie utracił miłości Boga. Pan sprawił, że wszystko, co święty robił, obracało się na jego korzyść.

św. Bernarda bpa Kapui (+ ok. 1109),
św. Egduna kpł. m. (+ pocz. IV w.),
św. Innocentego I pp. (+ 417),

św. Piotra dworzanina cesarza m. (+ 303),

13 marca

KRYSTYNA

łac. *Christinus* - należący do Chrystusa.

Św. Krystyna, męczennica, urodziła się w Persji. Podczas krwawego prześladowania z nakazu króla Chozroesa I zginęła śmiercią męczeńską 13 marca 559 roku.

W ikonografii św. Krystyna przedstawiana jest w szacie matrony z palmą męczeńską w ręku.

PATRYCJA

łac. *patricius* – patrycjusz.

Patrycja z Nikomedii, męczennica (+ IV w.). Według skąpych informacji “Breviarium syryjskiego” była żoną kapłana Macedoniusza, matką Modesty Razem z nimi poniosła śmierć za wiarę. Jest patronką Neapolu.

RODERYK

Św. Roderyk, męczennik. Roderyk (Ruderyk albo Rodryg) był kapłanem. Żył w IX wieku w Hiszpanii zajętej wówczas przez Maurów. Miał dwóch braci: jeden został muzułmaninem, drugi praktycznie porzucił wiarę. Pewnego dnia, próbując pogodzić kłócących się braci, został przez nich ciężko pobity. Jeden z braci zaczął wówczas obnosić nieprzytomnego Roderyka po całym mieście, oświadczając publicznie, że oto brat wyrzekł się Chrystusa i chce umrzeć jako muzułmanin. Roderyk, zbyt pobity, żeby mówić, cierpiał w milczeniu, ale gdy przyszedł trochę do siebie, wyrwał się z rąk brata i salwował się ucieczką. Brat schwytał go jednak i doprowadził przed oblicze sędziego oskarżając, że przeszedłszy na mahometanizm, znów powrócił do wiary chrześcijańskiej. Święty oświadczył dumnie, iż nigdy nie zaparł się swojej wiary. Jego słowa nie znalazły uznania w oczach sędziego, który kazał uwięzić św. Roderyka w jednym z najgorszych lochów Kordoby. Tam Roderyk zaprzyjaźnił się z Salomonem, którego również oskarżono o odstępstwo od mahometanizmu. Obaj ofiarni wyznawcy Chrystusa nawzajem dodawali sobie odwagi; pobyt w więzieniu był długi, gdyż w ten sposób chciano złamać ich upór. Widząc, że ta strategia nie daje żadnych rezultatów, sędzia kazał ich rozdzielić; kiedy to również nie dało efektu, w roku 857 skazał obydwóch na ścięcie. Św. Eulogiusz (którego zamęczono podczas tego samego prześladowania: zob. 11 marca) widział, jak żołnierze topili w rzece zbroczone krwią świętych kamienie, aby mieć pewność, że chrześcijanie nie uczynią z nich relikwii.

bł. Angellusa z Pizy kpł. m. (+ 1232),

św. Ansowina bpa Camerino (+ 840),

św. Salomona, m. (+ 857),

św. Sabina m. (+ IV w.).

14 marca

MATYLDA

germ. *ma(h)t* - moc, męstwo, siła; *-hild* - walka, wojna.

Św. Matyllda, królowa (895-968). Córka księcia saskiego Teodoryka i Reinhildy - pochodzącej z duńskiego rodu królewskiego. Wychowywała ją babka - ksieni klasztoru w Herford. Mając 14 lat poślubiła Henryka Ptasznika, który w dziesięć lat później został królem Niemiec. Była matką pięciorga dzieci - m. in. Ottona I, cesarza. Po śmierci męża oddaje się modlitwie i czynom miłosierdzia. Codziennie gościła przy stole ubogich, widząc w nich samego Chrystusa. Była fundatorką kościołów i klasztorów. Ostatnie lata spędziła w opactwie w Kwedlinburgu. Tam też w kaplicy zamkowej została obok męża pochowana.

bł. Ewy z Leodium ps. (+ 1264?),

św. Eutychiusza patrycjusza m. (+ 740),

św. Łazarza bpa Mediolanu (+ 449),
śwśw. Piotra i Afrodyzjusza mm. (+ V w.).

15 marca

LUDWIKA

germ. hlud- - sławny, głośny; -wig -walka, bitwa, wojna.

Św. Ludwika de Marillac, wdowa, zakonnica (1591-1660). Urodziła się w Paryżu. Jej ojciec był radcą parlamentu francuskiego. Mając 24 lata poślubiła Antoniego Le Gras, sekretarza Marii Medycejskiej. W dwanaście lat później została wdową. Była osobą wykształconą. Do dzieła pomocy potrzebującym włączył ją św. Wincenty a'Paulo. Wizytowała założone przez niego bractwa miłosierdzia, prowadzące szpitale, przytułki, sierocińce. Wtedy stawała się aprowizatorką, pielęgniarką, katechetką. Pragnąc zapewnić stałą i fachową opiekę chorym i ubogim, z pomocą św. Wincentego założyła zakon Sióstr Miłosierdzia, zwany u nas szarytkami. Zmarła 15 marca. Jest patronką służby socjalnej.

KLEMENS

łac. clemens - łagodny, spokojny, cichy, łaskawy, pobłażliwy.

Św. Klemens Maria Hofbauer (Dworzak), kapłan, zakonnik. Urodził się 26 grudnia 1751 roku na Morawach w Tasovicach w licznej rodzinie rzeźnika. Po śmierci ojca pracował jako piekarz. Długi czas poszukiwał swego miejsca w życiu. Dzięki wytrwałości i ludzkiej pomocy ukończył studia uniwersyteckie w Wiedniu. W Rzymie zetknął się z zakonem redemptorystów, do którego wstąpił. Po otrzymaniu święceń kapłańskich wysłano go do Wiednia, a następnie na Pomorze, Ze względu na złe drogi i ostrą zimę zatrzymał się na jakiś czas w Warszawie. Chwilowy postój przemienił się w pobyt trwający 21 lat, Klemens wraz z dwoma towarzyszami otrzymał w opiekę kościół św. Benona, dom sierot i szkołę rodzin rzemieślniczych. Czasami musiał zebrać, aby je utrzymać. "Pewnego dnia zaszedł po prośbie do karczmy Kiedy zwrócił się o datek do grających w karty, jeden z graczy uderzył go w twarz, na co Święty odpowiedział: <To dla mnie, a co dla moich sierot?> Skruszeni kompani oddali całą ugraną". Prowadził działalność charytatywną, opiekę nad służącymi - których było wtedy w stolicy około 11000. Uruchomił drukarnię i wydawnictwo książek religijnych oraz stowarzyszenie dla pogłębiania wiedzy religijnej. W ten sposób powstała pierwsza placówka jego zakonu w Polsce. Był wybitnym kaznodzieją. W roku 1808 wydano dekret o kasacie zakonu redemptorystów. Klemens wraz z innymi został wywieziony do twierdzy w Kostrzynie. Po uwolnieniu został przymuszony do opuszczenia Polski. Udał się więc do Wiednia, gdzie rozpoczął działalność duszpasterską, zwłaszcza wśród młodej inteligencji. Jego gorliwość budziła sprzeciw miejscowych władz. Zmarł w opinii świętości 15 marca 1820 roku. Patron Warszawy Także kelnerów i piekarzy.

W ikonografii św. Klemens przedstawiany jest w habicie. Jego atrybutem jest krzyż.

św. Leokrycji dz. m. (+ ok. 860),
św. Matrony m. (+ 304),
św. Menigna m. (+ 250),
św. Nikandra m. (+ ok. 304),
św. Placyda Riccardi m. (+ 1915),
św. Probusa bpa Rieti (+ ok. 570),
św. Specjoza mn. (+ ok. 545),
św. Zachariasza pp. (+ 752).

16 marca

GABRIEL (zob. 27 lutego)

Św. Gabriel Lalemant, zakonnik, męczennik. Urodził się w 1610 roku w Paryżu. Był synem adwokata. Mając 20 lat wstąpił do jezuitów. Studiował teologię w Bourges. Przyjąwszy święcenia kapłańskie uczył w La Feche, Moulins, Bourges. W 1646 roku przybył do Quebecu, gdzie prowadził działalność ewangeli-

---

zacyjna. W 1648 roku razem z Janem de Brebeuf podjął pracę misyjną wśród Indian. Zginął śmiercią męczeńską 16 marca 1649 roku podczas walki Irokezów z Huronami. Beatyfikowany przez Piusa XI w 1925 roku, kanonizowany w 1930 r.

HERIBERT

Św. Heribert (Herbert), biskup. Św. Heribert urodził się w Wormacji w Niemczech około roku 970; wychował się w klasztorze w Lotaryngii. Tamże chciał wstąpić do zakonu benedyktynów, ale posłuszny wezwaniu ojca wrócił do Wormacji, gdzie otrzymał kanonię. Jako młody kapłan został zaufanym doradcą młodego cesarza Ottona III, kanclerzem diecezji, a w końcu w roku 998 arcybiskupem Kolonii. W tym samym roku wyjechał z cesarzem do Rzymu; towarzyszył również cesarzowi w jego ostatnich chwilach. Otton III zmarł w roku 1002. W sporze o sukcesję św. Heribert występował początkowo przeciwko Henrykowi II, z którym był poróżniony. Jednak wkrótce obaj święci, arcybiskup i cesarz, uroczyście się pogodlili i odtąd pracowali wspólnie dla dobra ludzi. Św. Heribert był wzorem człowieka i kapłana. Z natury był łagodny i spokojny, ale równocześnie bardzo wymagający, świątobliwy, ale znający wartość pieniądza. Osobiście pilnował, aby jego majątek był zawsze sprawiedliwie dzielony między biednych. Był człowiekiem modlitwy. Pewnego razu jego modlitwy sprowadziły ulewny deszcz, który uratował zbiory i pozwolił uniknąć klęski głodu. Umarł w roku 1021. W modlitwach wzywa się go w czasie suszy.

św. Abrahama ps. (+ IV w.),

św. Agapita bpa (+ ok. 232),

śwśw. Jana de Brebeuf kpł. Antoniego Daniela, Karola Garnier, Natalisa Chabanela, zk. mm. (+ 1649),

św. Juliana m. (+ IV w.),

św. Papasa m. (+ ok. 300),

bł. Torello ps. (+ 1282).

17 marca

PATRYK

ang. forma imienia łac. *Patricius* - szlachetnie urodzony, "członek rodu, którego ojciec zasiadał w senacie".

Św. Patryk, biskup. Urodził się w Brytanii w 385 roku. Kiedy miał 16 lat, porwano go do Irlandii. Przez 6 lat był pasterzem owiec. Na przypadkowym statku udało mu się zbiec do północnej Francji. Podjął studium przygotowujące go do pracy na misjach. Był uczniem św. Germana z Auxerre. Przez jakiś czas przebywał w Italii i w koloniach mniszycy na wyspach Morza Tyrreńskiego. Jako biskup podjął pracę w Irlandii, ziemi swej młodzieńczej niedoli, która była wtedy krajem misyjnym. Swoim umiarem, spokojem zyskał przychylność dla pasterskiej posługi. Niestrudzenie podróżował po całej Zielonej Wyspie. Założył stolicę biskupią w Armagh, które stało się siedzibą prymasów irlandzkich. Zorganizował hierarchię kościelną w Irlandii. Ostatnie lata spędził w klasztorze. Zmarł 17 marca 461 roku. Jest apostołem i patronem Irlandii; fryzjerów; kowali, górników, upadłych na duchu oraz opiekunem zwierząt domowych.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w biskupim stroju. Jego atrybutem jest liść koniczyny, wąż.

GERTRUDA

germ. *ger-* - oszczep, *dzida*; *-trude* - wierny, drogi, miły.

Św. Gertruda, królewna, ksieni. Urodziła się w Nivelles w 626 roku. Córką króla Pepina i św. Idubergi. Jej matka po śmierci męża założyła klasztor żeński, do którego wstąpiła wraz z córką. Z czasem Gertruda, pełna gorliwości i miłosierdzia, została w nim ksienią. Dzięki jej wysiłkom klasztor zasłynął jako ośrodek promieniujący wiedzą i kulturą. Zmarła 17 marca 653/659? roku. Jest patronką miasta Nivelles; pielgrzymów, podróżujących, ogrodników, szpitali. Opiekunka kotów.

W ikonografii Święta przedstawiana jest w uroczystych szatach z koroną książęcą na głowie. Jej atrybuty: korona, model kościoła, a także szpitala, otwarta księga, mysz na książce lub u stóp.

św. Agrykoli bpa (+ 580),
św. Patryka bpa (+ 461),
św. Pawła m. (+ ok. 760).

18 marca

CYRYL (zob. 14 lutego)

Św. Cyryl Jerozolimski, biskup, doktor Kościoła. Urodził się około 313 roku w Jerozolimie. Był mnichem. Później został biskupem. Trzykrotnie zsyłany na wygnanie z powodu zdecydowanej postawy wobec arian. Uczestniczył w Soborze Konstantynopolitańskim I (381). Zmarł 18 marca 386 roku. Pozostawił po sobie spuściznę literacką, Leon XIII ogłosił go doktorem Kościoła w 1882 r.

EDWARD (zob. 5 stycznia)

Św. Edward, król, męczennik. Urodził się w 963 roku. Był najstarszym synem Edgara Spokojnego, króla Anglii. Miał 12 lat, gdy objął tron. Za doradcę obrał sobie św. Dunstana, prymasa Anglii. Za jego panowania nastąpiła reakcja przeciw prochrześcijańskiej polityce ojca. 18 marca 978 roku, jadąc z polowania, udał się na zamek Corfe, aby odwiedzić macochę i brata. Zanim zsiadł z konia, napadli go i zamordowali najemnicy nasłani przez macochę(?). Pochowano go w opactwie Shaftesbury. Grób otoczono czcią, którą wzmógł rozgłos cudów. W ikonografii św. Edward ukazywany jest z koroną na głowie w długiej, królewskiej szacie. Jego atrybutami są: sztylet, puchar z wężem.

św. Anzelma bpa Mantui (+ 1086),
św. Frigidiana bpa (+ 588),
śwśw. Narcyza bpa i Feliksa dk. mm. (+ IV w.),
św. Salwatora z Horty m. (+ 1567).

19 marca

JÓZEF (zob. 19 stycznia)

Św. Józef, Małżonek i Oblubieniec Najświętszej Maryi Panny, opiekun pana Jezusa. Wywodził się z rodu króla Dawida. Mimo wysokiego pochodzenia nie posiadał żadnego majątku. Na życie zarabiał stolarstwem, ciesielką. Zaręczony z Maryją, stanął przed tajemnicą cudownego poczęcia. Postanowił wówczas dyskretnie się usunąć. Wprowadzony jednak przez anioła w tajemnicę, wziął Maryję do siebie, do domu w Nazarecie (Mt 1-2; 13, 55; Łk 1-2). Podporządkowując się dekretowi o spisie ludności, udał się z nią do Betlejem, gdzie urodził się Jezus. Po nadaniu Dziecku imienia i przedstawieniu Go w świątyni, w obliczu prześladowania ucieka z Matką i Dzieckiem do Egiptu. Po śmierci Heroda wraca do Nazaretu. Po raz ostatni Józef pojawia się na kartach Pisma Świętego podczas pielgrzymki z dwunastoletnim Jezusem do Jerozolimy. Uważa się, że zmarł wcześniej, jeszcze przed rozpoczęciem nauczania publicznego przez Pana Jezusa. Apokryfy i pisma Ojców Kościoła wysławiają jego cnoty i niewysłowione powołanie - oblubieńca Maryi, żywiciela i wychowawcy Jezusa. Jest patronem Kościoła powszechnego, licznych zakonów, krajów: Austrii, Czech, Filipin, Hiszpanii, Kanady, Portugalii, Peru, wielu diecezji, miast oraz patronem małżonków i rodzin chrześcijańskich, ojców, sierot, a także cieśli, drwali, rękodzielników, robotników, rzemieślników, wszystkich pracujących, uciekinierów. Patron dobrej śmierci.

W ikonografii św. Józef przedstawiany jest z Dzieciątkiem Jezus na ręku, z lilią w dłoni. Jego atrybutami są m. in. narzędzia ciesielskie: piła, siekiera, warsztat stolarski; bukłak na wodę, kij wędrowca, kwitnąca różdżka (Jessego), miska z. kaszą, lampa, winorośl.

bł. Jana z Parmy kpł. m. (+ 1289),
św. Jana z Syrii m. (+ IV w.),
śwśw. Landoalda kpł. Amancjusza dk. mm. (+ 668),
św. Marcela Callo (+ 1945),
św. Marka z Montegallo kpł. m. (+ 1496),

św. Panchariusza m. (+ ok. 303),
św. Sybiliny Boscossi ps. (+1367).

20 marca

ALEKSANDRA (zob. 26 lutego)

Św. Aleksandra, męczennica. Pochodziła z Ancyry (dzisiejszej Ankary). Miała odmówić udziału w procesji z posążkami Artemidy i Ateny. Podczas wyznania wiary w Chrystusa została skazana na śmierć. Utopiono ją wraz z sześcioma innymi dziewczętami w bagnach, w pobliżu rodzinnego miasta.

MAURYCY

łac. **Maurus lub Mauritius** - należący do Maurusa.

Św. Maurycy Csak zwany także Panońskim, ksiądz, zakonnik (1280-1336). Pochodził z rodziny węgierskiego możnowładcy. Po trzech latach małżeństwa jego żona wstąpiła do dominikanek, on zaś do dominikanów rezydujących na wyspie św. Małgorzaty w Budapeszcie. Zasłynął z gorliwości w modlitwie, pokorze, w posługiwaniu potrzebującym.

WOLFRAM

Św. Wolfram (Wulfram), biskup. Jego ojciec był oficerem na dworze francuskiego króla Dagoberta. On sam spędził kilka lat na dworze króla Klotara III, władcy, który mimo światowych pokus gorliwie praktykował cnoty. W roku 682 został konsekrowany na arcybiskupa Sens; zarządzał diecezją przez dwa i pół roku. Przykład misjonarzy angielskich nawracających pogańskich Fryzów skłonił św. Wolframa do rezygnacji z biskupstwa. Po krótkim pobycie w klasztorze w Fontenelle wyjechał do Fryzji jako misjonarz. Udało mu się ochrzcić dużą liczbę pogan. Zakończywszy pracę we Fryzji, ponownie udał się do klasztoru w Fontenelle. Tam przygotowywał się na śmierć. Umarł około roku 703.

bł. Ambrożego z Sieny zk. (+ 1286),
bł. Hipolita Galantini zk. (+ 1619),
św. Kutberta bpa (+ 687),
św. Nicetasa bpa w Apolonii (+ 735),

21 marca

MIKOŁAJ

gr. **Nikolaos; nike-** - zwycięstwo, **-laos** - lud; “oby odnosił zwycięstwo dla swego ludu”; “oby zwyciężał lud”.

Św. Mikołaj z Filie, pustelnik (1417-1487). Syn skromnego górala. Na życzenie rodziców pojął za żonę Dorotę Wyss, z którą miał dziesięcioro dzieci. Mikołaj był radcą, kantonalnym sędzią, deputowanym do federacji kantonów szwajcarskich. W latach 1433-1460 pełnił służbę wojskową w randze oficera. Cieszył się poważaniem i szacunkiem. Mając 50 lat za zgodą małżonki opuścił dom, rodzinę i został pustelnikiem. Przychodzili doń ludzie szukając rady i pomocy. Modlitwę łączył z pokutą. Był jednym z najwybitniejszych mistrzów medytacji u schyłku średniowiecza. Mistyk. Obdarowany niezwykle charyzmatami - przez 19 lat jego pożywieniem była wyłącznie Eucharystia. Podczas wojny domowej pomiędzy stanami uratował jedność Szwajcarii. Mediował w sporze między Austrią, a swoją ojczyzną. Zmarł 21 marca 1487 roku. Główny patron Szwajcarii.

W ikonografii św. Mikołaj przedstawiany jest w długiej pokutnej szacie, boso. Jego atrybutami są: kij wędrowca, wieniec z róż.

bł. Hugolina Zeffirini ps. (+ 1370),
św. Lupicyna op. (+ 480),
św. Serapiona ps. bpa (+ ok. 362).

---

22 marca

ZACHARIASZ

hebr. imię teoforyczne Zekkarjah - pamięć Jahwe; "Jahwe pamięta".

Św. Zachariasz, papież. Był Grekiem. W roku 741 roku wybrany na stolicę Piotrową. Łagodnością i życzliwością zjednał sobie lud Italii, cesarza, sąsiadów. Utrzymywał dobre stosunki z Konstantynopolem. Zawarł pokój z Longobardami, odzyskując część ziem i jeńców. Kiedy zaprzyjaźniony król Ratchis utracił tron, przyjął go do siebie. Zawarł sojusz z Frankami oraz udzielił poparcia Pepinowi Małemu. Zmarł w 752 roku.

LEA

Św. Lea, wdowa. Jedyne wiadomości o św. Lei, pobożnej wdowie z IV wieku, znajdują się w liście, który św. Hieronim napisał do św. Marcelli. Po śmierci męża usunęła się do rzymskiego klasztoru; w końcu została jego przełożoną. św. Hieronim tak o niej pisze: "Bo któż może godną pochwałą wysławić życie naszej Lei? Tak całkowicie nawróciła się do Pana, że stała się przełożoną klasztoru i dziewic; nosiła kiedyś miękkie szaty, teraz workiem ciało umartwiała; noce spędzała na modlitwach i towarzyszki swoje więcej nauczyła przykładem niż słowami. Odznaczała się tak wielką i uległości pełną pokorą, że - niegdyś pani nad wieloma - mogła być uważana za sługę wszystkich, gdyby nie była raczej służebnicą Chrystusa niż panią ludzi. Prosta szata, skromny pokarm, głowa niepielegnowana - we wszystkim jednak, co czyniła, unikała popisywania się przed innymi, aby nie wziąć nagrody na tym świecie. Teraz więc za krótką pracę zażywa wiecznej szczęśliwości; przyjmują ją chóry anielskie, przebywa na łonie Abrahama i z Łazarzem niegdyś ubogim widzi, jak bogacz odziany purpurą i konsul, nie uwieńczony, ale obleczony w żałobną szatę, prosi o podanie kropli wody na małym palcu (por. Łk 16, 19 i nn.). O jakaż odmiana! Ten, którego przed niewielu dniami ozdabiały najwyższe godności, który jakby nad podbitymi wrogami triumf odnosił, wstępował na zamek kapitoński, ten, którego oklaskami, z uciechą przyjął lud rzymski, którego zgonem całe miasto zostało poruszone, teraz jest opuszczony i nagi, nie w mlecznym pałacu nieba, jak sobie tłumaczy nieszczęśliwa żona (Aconia Fabia Paulina, kapłanka Cerezy), ale zamknięty w gęstych ciemnościach. Ta zaś, którą otaczały ściany jednej ukrytej izdebki, która wydawała się ubogą i nic nie znaczącą, której życie uważano za szaleństwo, idzie za Chrystusem i mówi: »Jakośmy słyszeli, takeśmy widzieli w mieście Boga naszego« itd. (Ps 47, 9). Przeto ostrzegam i z płaczem oraz wzdychaniem błagam, byśmy dopóki bieżymy drogą tego świata, nie odziewali się w dwie tuniki, tj. w podwójną wiarę, nie obciążali się skórzanym obuwiem, t.j. uczynkami martwymi (por. Mt 10, 10 i nn.), byśmy nie szukali różeg, t.j. podpory w świeckiej władzy, byśmy nie chcieli równocześnie posiadać Chrystusa i świata. Niech zato po tym, co krótkie i znikome, nastąpią rzeczy wieczne i gdy codziennie - mówię o ciele - umieramy, nie uważajmy się w innych rzeczach za wiecznych, byśmy wieczni być mogli."

bł. Baldwina z Boucle m. (+ 1205),

św. Bazylego kpł. m. (+ ok. 362),

św. Benwenuta bpa Osimo (+ 1282),

św. Deogratias bpa Kartaginy (+ 457),

bł. Isnarda zk. (+ 1244),

św. Oktawiana adk. m. (+ ok. 484),

św. Pawła bpa w Narbonne m. (+ III w.).

23 marca

TYBURIUSZ

łac. thuribulum – kadzielnica.

Św. Tyburiusz z Mogrovejo, biskup. Urodził się w 1531 roku w rodzinie szlacheckiej w Mayorga - prowincja Leon (Hiszpania). Studiował w Salamance i Koimbrze, W 1579 roku został biskupem Limy W ogromnej, prawie misyjnej diecezji próbował uporządkować życie religijne, podnieść poziom intelektualny i moralny kleru. Był człowiekiem modlitwy. Prowadził życie pełne umartwienia. Zmarł podczas pa-

---

sterskiej wizytacji 23 marca 1606 roku. Beatyfikował go Innocenty XI w 1679 r., kanonizował Benedykt XIII w 1726 r. Jest patronem Peru.

św. Benedykta m. (+ VI w.),
św. Józefa Oriol kpl. (+ 1702),
św. Nikona m. (+ 251),
bł. Rebeki Al-Rayes zk. (+ 1914),
św. Wiktoriana prokonsula m. (+ 434).

24 marca

KATARZYNA (zob. 2 lutego)

Św. Katarzyna Szwedzka, księżniczka, zakonnica (1330-1380). Córka św. Brygidy i księcia Ulfa Gudmarssona. Podczas pielgrzymowania z matka do Wiecznego Miasta otrzymuje wiadomość o śmierci męża. Odtąd podejmuje dzieła miłosierdzia, pomaga swej matce w założeniu i utrwaleniu nowej rodziny zakonnej, brygidek; pielgrzymuje z nią do miejsc świętych. Po powrocie z Ziemi Świętej w roku 1373 umiera św. Brygida. Katarzyna przewozi jej ciało z Rzymu do Szwecji. Podczas tej podróży przejeżdża przez polskie Pomorze. W roku 1377 otrzymuje od papieża aprobatę zakonu, któremu patronowała. Umiera w klasztorze brygidek w Vadsena. Jest patronką Szwecji, a także ludzi dotkniętych niepowodzeniami.

W ikonografii Święta ukazywana jest z kielichem w dłoni.

bł. Józefa Dydaka kpl. zk. (+ 1801),
bł. Jana del Bastione zk. (+ 1290),
św. Latyna bpa (+ ok. 115),
św. Pigmeniusza kpl. m. (+ ok. 362),
śwśw. braci Romulusa i Sekunda mm. (+ 305),
św. Symeona m. (+ 1475),
śwśw. Tymolaua, Aleksandra, Dionizego, Pauzydesa, Agapiusza, mm. (+ ok. 305).

25 marca

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Zwiastowanie NMP. Święto, w którym czci się i rozważa misterium Wcielenia Syna Bożego. Przypomina przywilej Boskiego Macierzyństwa Maryi. Obchodzone od VI wieku.

MAŁGORZATA (zob. 18 stycznia)

Św. Małgorzata Clitherow, męczennica (1555-1586). Urodziła się w Anglii, w rodzinie anglikańskiej. Mając kilkanaście lat wychodzi za mąż. Matka dwojga dzieci. W kilka lat po ślubie przyjmuje katolicyzm. Za udzielanie schronienia w swym domu katolickim księżom zostaje aresztowana i osadzona w więzieniu, gdzie wywierano na nią presję, aby wyrzekła się wiary. Po dwóch latach więzienia wykonano na niej wyrok śmierci przez zmiżdżenie.

śwśw. Baronejusza, Dezyderego (+ VII w.),
św. Hermelanda op. (+ ok. 720),
św. Ireneusza bpa m. (+ 305),
św. Łucji Filippini dz. zk. (+ 1732),
św. Kwiryra m. (+ ok. 268),
św. Pelagiusza bpa Laodycei (+ 381),
św. Prokopa op. (+ 1053).

---

26 marca

LUDGER

germ. Ludger – “wojownik słynny oszczepem”.

Św. Ludger, biskup. Urodził się około 742 roku w Fryzji. Wykształcenie uzyskał w szkole przyklasztornej w Utrechcie oraz w Yorku. Przyjąwszy święcenia kapłańskie podjął pracę misyjną. Po pewnym czasie, z powodu powstania Sasów, udał się do benedyktynów na Monte Cassino. Tam przebywał około trzech lat. Wezwany przez Karola Wielkiego (787), podjął przerwana pracę misyjną, stając się apostołem Fryzów, Danii, Westfalii, Zakładał liczne kościoły oraz klasztory. W 804 roku został biskupem Minigardford. Stało się ono załóżkiem miasta Münster. Biskup Ludger zmarł 26 marca 809 r.

św. Brauliona bpa Saragossy (+ ok. 651),

św. Dyzmy “Dobrego łotra” (+ I w.),

św. Eutychiusza m. (+ VI w.),

św. Feliksa bpa Trewiru (+ ok. 400),

św. Kastula m. (+ pocz. IV w.).

27 marca

ERNEST

germ. ernst, ernust - powaga, surowość, zapal; “oby był poważny, wytrwały”.

Św. Ernest, opat, męczennik. Pochodził z rodziny szlacheckiej. Był opatem w klasztorze w Zwiefalten. Wziął udział w II wyprawie krzyżowej do Ziemi Świętej. Zginął pod Doryleą we Frygii w 1147 roku podczas bitwy z wojskami otomańskimi. Według innej wersji głosił Ewangelię Persom i Arabom. Zginął w 1148 roku śmiercią męczeńską z rąk muzułmanów w Mekce.

RUPERT

Św. Rupert z Salzburga, biskup. Św. Rupert, narodowości frankońskiej, był biskupem w Wormacji aż do ostatnich lat VII wieku (697), kiedy to udał się na misje do Regensburga w Bawarii. Zdołał nawrócić i ochrzcić księcia Teodora, który sprawował tam władzę absolutną. Zjednawszy sobie księcia, św. Rupert i jego towarzysze mogli bez przeszkód prowadzić dzieło nawrócenia zarówno wśród możnych, jak i wśród ludu. Zachęcony dobrymi wynikami swej pracy w Regensburgu gorliwy biskup udał się następnie do Allotting, obejmując swoją działalnością misyjną ogromny obszar ziem nad Dunajem. Praca ta wydała wspaniałe owoce. W centrum tego terytorium leżało stare zrujnowane miasto Juvavum; św. Rupert odbudował je i przemianował na Salzburg. Oprócz dzieła nawracania i wznoszenia kościołów i klasztorów, święty zajmował się również cywilizowaniem nawróconych: przyczynił się do rozwoju kopalń soli w rejonie Salzburga. Dbał więc nie tylko o dusze, ale także o ciała swego ludu. Pan wezwał swego sługę po nagrodę w Niedzielę Wielkanocną około roku 710.

św. Aleksandra żołnierza m. (+ pocz. IV w.),

bł. Franciszka Fa di Bruno kpł. zk. (+ 1888),

św. Gelazego bpa Armagh (+ 1174),

św. Jana ps. (+ 394),

śwśw. Zanitasa, Łazarza, Marotasa, Narsesa, mm. (+ IV w.).

28 marca

JOANNA (zob. 4 lutego)

Bł. Joanna Maria de Maillé, wdowa (1332 - 1414). Poślubiła młodego barona de Silly, który wróciwszy z niewoli angielskiej zmarł z trudów i wyczerpania. Joanna osiadła w Lours, w skromnym mieszkaniu przylegającym do klasztoru franciszkanów. Wiodła życie pełne umartwienia, modlitwy i poświecenia. Przez pewien czas pracowała jako posługaczka w miejscowym szpitalu. Umarła mając 82 lata.

GUNTRAM

Św. Guntram, król Franków. Św. Guntram, czwarty syn Klotara I, był królem Burgundii i dużej części Akwitanii w latach 561-592. Cieszył się za życia popularnością wśród poddanych, którzy potem czcili go jak świętego. Cześć ta słusznie się mu należała, mimo iż czasami ulegał ludzkim słabostkom, np. rozwiódł się z pierwszą żoną i miał syna, lekarza, z inną kobietą skazaną potem na karę śmierci. Jednak dużo pokutował i przejawiał wielką gorliwość religijną. Kiedy jego ziemię zaczęła pustoszyć epidemia znana pod nazwą "ognia św. Antoniego", pilnował, aby najbiedniejsi i dotknięci chorobą mieli opiekę, narzucił sobie surowe posty, a w końcu złożył siebie jako ofiarę Boskiej sprawiedliwości, aby ocalić swój lud. Św. Guntram był władcą sprawiedliwym i gorliwym krzewicielem wiary. Wniósł znaczny wkład w organizację trzech synodów, aby podnieść dyscyplinę kleru; hojnie uposażył kościoły i klasztory.

św. Kastora m. (+ pocz. IV w.),

śwśw. Pryskusa, Malachiasza, Aleksandra, mm. (+ ok. 260),

śwśw. Rogata, Sukcesa, mm. (+ 513),

św. Spesa op. (+ 513).

29 marca

STEFAN

gr. stéphanos - wieniec, korona.

Św. Stefan IX, papież (+ 1058). Był synem diuka Lotaryngii, wnukiem ostatniego króla Italii. Leon IX zabrał go ze sobą do Rzymu. Po śmierci papieża udał się na Monte Cassino. Tam został opatem, a wkrótce kardynałem. W roku 1057 wybrany na stolicę Piotrową. Podjął wewnętrzną reformę Kościoła. Jego pontyfikat trwał niecały rok.

śwśw. Armogasta dworzanina, Maskulg aktora, Satura, mm. (+ V w.),

bł. Bertolda m. (+ poł. XIII w.),

św. Cyryla dk. m. (+ ok. 362),

św. Eustazjusza bpa Neapolu (+ III w.),

św. Ludolfa z Ratzenburga (+ 1250).

30 marca

AMADEUSZ

łac. amo - kochać i deus - Bóg; "miły Bogu".

Bł. Amadeusz IX Sabaudzki, książę. Syn Ludwika księcia Sabaudii. Pragnął zostać duchownym, ale podając się woli ojca poślubił Joannę, córkę Karola VII, króla Francji. Był ojcem Ludwika, późniejszej błogosławionej. Jako książę przywiązywał wagę do życia duchowego. Był wielkim jałmużnikiem. Zmarł 30 marca 1472 roku, mając 37 lat.

JAN

Św. Jan Klimak, opat na Synaju. Św. Jan "Scholastyk", zwany Klimakiem od swojej książki "Drabina (Klimax) doskonałości do raju", żył na przełomie VI i VII wieku. Gdy miał szesnaście lat, wyrzekł się dóbr ziemskich, by poświęcić się Bogu, i wstąpił do klasztoru. Przez czterdzieści lat żył jako pustelnik w Palestynie u stóp góry Synaj. W roku 600 został wybrany opatem na Synaju i przełożonym - generałem wszystkich zakonników i eremitów w tym kraju. Sława jego była tak wielka, iż św. Grzegorz Wielki, papież, napisał do niego, polecając się jego modlitwom i przysłał mu dary dla jego szpitala w pobliżu Synaju. Św. Jan nigdy nie szukał chwały ani sławy; przeciwnie, usiłował ukryć swoje zarówno naturalne, jak i nadprzyrodzone dary, aby tym skuteczniej praktykować pokorę. Jego słynne dzieło "Drabina doskonałości do raju" zostało napisane na zamówienie. Jest to zwięzły traktat duchowy, zawierający kilkanaście przykładów, które opisują ówczesne życie klasztorne. Kierował klaszturem na Synaju przez cztery lata, z pokorą znosząc ciężar tej godności, zrezygnował z niej na krótko przed śmiercią. Kontemplowanie

---

nieba i ciągle ćwiczenia w miłości Bożej i modlitwie były mu pociechą i ulgą w ziemskiej pielgrzymce. 30 marca 645 roku świątobliwy mąż zmarł w swojej pustelni, która była świadkiem jego nieprzerwanej łączności z Bogiem. Od początku swego klasztorowego życia usilnie zwalczał w sobie uczucie zadowolenia z własnych osiągnięć, praktykował milczenie jako naukę pokory. Z pokory uczynił zasadę, której nigdy nie złamał i nigdy z nikim nie dyskutował. Jego poddanie się woli Bożej było tak wielkie, iż można by niemal powiedzieć, iż nie miał własnej woli.

św. Kliniusza (+ V w.),

św. Leonarda Murialdo zk. (+ 1900),

św. Piotra Regalata kpł. zk. (+ 1456),

św. Zozyma bpa w Syrakuzach (+ ok. 662).

31 marca

BENIAMIN

hebr. Ben-jamin - "syn prawicy".

Św. Beniamin, diakon, męczennik (+ 424). Był diakonem biskupa Abdasa. Kiedy w Persji wybuchło prześladowanie w latach 420 - 422, Beniamin dostał się do więzienia. W wyniku interwencji ambasadora Bizancjum zaprzestano prześladowań. Wraz z innymi zwolniono i Beniamina pod warunkiem, że zaprzestanie apostołowania. Jednak wkrótce potem został powtórnie uwięziony, torturowany i ścięty.

św. Balbiny dz. m. (+ IV/V w.),

bł. Bonawentury Torielli zk. (+ 1491),

św. Gwidona z Pompozy op. (+ 1046),

bł. Joanny z Tuluzy zk. (+ XIV w.).

KWIECIEŃ

1 kwietnia

HUGON

germ. *hugu* (*huge*) - zmysł, rozum, talent.

Św. Hugon, książę, biskup, mnich (1053 - 1132). Pochodził z książęcej rodziny. Po ukończeniu szkoły katedralnej i studiów w Walencji został kanonikiem katedry. Mając 27 lat otrzymał sakrę biskupią w Rzymie z rąk papieża Grzegorza VII. Objął biskupstwo w Grenoble, okazując się dojrzałym "tak w cnotach, jak i w sztuce rządzenia". Wprowadził reformy, porządkujące życie w podległej mu diecezji. Za jego czasów rozkwitło biskupie miasto. Po 45 latach posługi pasterskiej zrealizował pragnienie życia klasztornego. Został kartuzem w zakonie Chartreuse, którego założenie wspomagał jako biskup. Umarł 1 kwietnia.

W ikonografii św. Hugon przedstawiany jest w stroju biskupim lub w zakonnym habicie. Atrybutem Świętego jest Dzieciątko Jezus w kielichu, łabędź - symbol doskonałości, mądrości, umiejętności odróżniania spraw istotnych od nieistotnych, jaka go cechowała.

śwśw. sióstr Agape, Chionii, Ireny, mm. (+ 304),
św. Celsa bpa (+ 1129), św. Makarego (+ 830),
bł. Tomasza z Tolentino misjonarza m. w Indiach (+ 1322),
św. Waleryka op. (+ 619),
św. Wenancjusza bpa m. (+ poł. III w.).

2 kwietnia

FRANCISZEK (zob. 24 stycznia)

Św. Franciszek z Paoli, pustelnik. Urodził się w 1416 r. Pochodził z ubogiej rodziny w Kalabрії. Mając kilkanaście lat udał się na pustkowie i podjął życie eremity. Jego asceza, gorliwość sprawiły, że zaczęli przybywać do niego uczniowie. Z myślą o nich założył klasztor i nazwał ich "braćmi najmniejszymi" - *minimi*. Wezwany do Francji przez umierającego Ludwika XI, wywarł na nim i na otoczeniu niezapomniane wrażenie. Został doradcą Karola VIII. Jako asceta wzorował się na doświadczeniach ojców pustyni. Umarł 2 kwietnia 1507 r. w Tours. Beatyfikowany w 1513 r., kanonizowany w 1519. Św. Franciszek (de Paula) jest głównym patronem Królestwa Neapolu, Sycylii, Kalabрії. Za swego opiekuna uznali go m. in. miasta: Tours, Frejus, Turyn, Genua, Neapol. Podanie głosi, że kiedy statek nie chciał zabrać Świętego na Sycylię, gdzie miał założyć nowy klasztor, przepłynął z Italii na tę wyspę na swoim płaszczu. Patron włoskich marynarzy.

św. Abundiusza bpa Como (+ 468),
św. Afiana m. (+ pocz. IV w.),
bł. Franciszka Coli kpł. (+ 1875),
bł. Leopolda z Gaiche kpł. zk. (+ 1815),
św. Marii Egipcjanki pokutnicy (+ V w.),
św. Nicecjusza bpa Lyonu (+ 573),
św. Teodozji z Tyru m. (+ pocz. IV w.),
św. Urbana bpa (+ ok. 450),
św. Wiktora bpa Kapui (+ 554)

3 kwietnia

RYSZARD (zob. 7 lutego)

Św. Ryszard de Wyche, biskup (1197 - 1253). Po ukończeniu studiów w Oksfordzie swoją wiedzę pogłębiał na uniwersytetach w Paryżu i Bolonii. Miał 38 lat, kiedy wybrano go rektorem uniwersytetu w Oksfordzie. Wkrótce potem został mianowany kanclerzem prymasa Anglii. Po kilku latach przyjął święcenia kapłańskie i został proboszczem. W 1244 r. mianowany biskupem Chichester. Sakrę otrzymał z rąk Inno-

centego IV. Zajmował jednoznaczne stanowisko w sprawie niezależności Kościoła od władzy świeckiej. Umarł w Dover podczas wizytacji pasterskiej 3 kwietnia.

Ikonografia przedstawia Świętego w stroju biskupim. Trzyma w dłoni kielich - przypominający pewne wydarzenie z jego życia. Według starej opowieści, kiedy św. Ryszard odprawiał Mszę świętą, wypadł mu z ręki kielich, ale konsekrowane wino - Krew Chrystusa - nie wylało się z niego.

św. Benedykta zk. (+ 1589),
św. Burgundofary (Fary) dz. ksieni (+ 657),
bł. Gandulfa z Binasco kpł. zk. (+ 1260),
bł. Jana kpł. zk. (+ 1275),
św. Józefa Hymnografa (+ 886),
św. Nicetasa op. (+ 824),
św. Pankracego bpa Toarminy m. (+ I w.),
św. Sykstusa I pp. m. (+ 126),
św. Wulpiana m. (+ III w.).

4 kwietnia

IZYDOR

gr. Isidoros; imię bogini egipskiej - Izis-i -doron - dar; "dar Izidy".

Św. Izydor z Sewilli, biskup, doktor Kościoła. Urodził się około 560 r. w Kartaginie. Pochodził z rodziny, która dała Kościołowi dzieci wyniesione do chwały ołtarzy - św. Leonarda i św. Fulgencjusza, braci św. Izydora, oraz św. Florentynę - ich siostrę. Wychowywał się i kształcił u boku swego starszego brata Leonarda, biskupa Sewilli. Po jego śmierci objął biskupstwo. Podjął wysiłek odnowy Kościoła. Kierował synodami w Sewilli (619), w Toledo (633), które m. in. ułożyły symbol wiary odmawiany w Hiszpanii oraz ujedynolicił liturgię. Fundator kościołów, klasztorów, szkół, bibliotek. Zabiegał o podniesienie poziomu intelektualnego i duchowego kleru. Był znakomitym pisarzem. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką. Jego największym dziełem jest dwudziestotomowy "Codex etimologiarum" - pierwsza próba naukowej encyklopedii, synteza wiedzy, jaką posiadano za jego czasów. Zapamiętano go jako człowieka wyjątkowego miłosierdzia. Zmarł 4 kwietnia 636 r. Kanonizowany w 1598 r. Innocenty XIII ogłosił go doktorem Kościoła (1722). Jest patronem Hiszpanii, Sewilli.

W ikonografii św. Izydor przedstawiany jest w stroju biskupim. Ma paliusz. Czasami ukazywany jako jeździec na koniu. Jego atrybutem jest miecz.

śwśw. Agatopoda dk., Teodula mm. (+ pocz. IV w.),
bł. Józefa Benedykta Dusmena bpa kard. (+1894),
św. Platona op. (+ 814?).

5 kwietnia

JULIANA (zob. 16 lutego)

Bł. Julian(n)a z Mont Cornillon, pustelnica. Urodziła się w 1192 r. w Retinne koło Liege. Po śmierci rodziców została oddana do konwentu sióstr augustianek w Cornillon. Mając 15 lat wstąpiła do tej zakonnej wspólnoty. Podczas pobytu w klasztorze doznawała wizji mistycznych. Pod ich wpływem, już jako przełożona, wystąpiła do miejscowego biskupa o wprowadzenie święta Bożego Ciała. Po raz pierwszy obchodzono to święto w 1247 r. w Liege. Miejscowy archidiakon, Jakub Pantaleon, był szczególnym orędownikiem nabożeństwa do Ciała i Krwi Chrystusa. Kiedy został papieżem, przyjmując imię Urbana IV, wprowadził święto Bożego Ciała jako obowiązujące w całym Kościele. Bł. Juliana nie doczekała tego faktu. Usunięta z funkcji przełożonej spędziła resztę życia jako rekluza - pustelnica zamurowana w swej celi. Zmarła w dniu, który przepowiedziała: 5 kwietnia 1258 r.

WINCENTY (zob. 22 stycznia)

Św. Wincenty Ferreriusz, zakonnik, kapłan (1350 - 1419). Urodził się w Walencji. Mając 17 lat wstąpił do dominikanów. Studiował w Walencji, w Barcelonie i w Leridzie. Otrzymał święcenia kapłańskie w wieku 25 lat. Nauczyciel filozofii. Przeor dominikanów. Był spowiednikiem antypapieża Benedykta XII, ale opuścił go, kiedy nie udało mu się nakłonić go do rezygnacji. Mając 50 lat podjął wielką misję kaznodziejską, przemierzając Europę. Nawoływał do pokuty Przemawiał na placach, bo żadne kościoły nie mogły pomieścić gromadzących się tłumów. Swoją charyzmą budził zachwyt, ale i sprzeciw. Zmarł w Vannes, wracając z misji w Anglii, gdzie przebywał na zaproszenie króla.

W ikonografii św. Wincenty bywa przedstawiany w habicie dominikańskim. Jego atrybutem jest koń.

św. Ireny dz. m. (+ 304),

bł. Jeremiasza z Wołoszczyzny zk. (+ 1625),

św. Katarzyny Thomas zk. (+ 1574),

bł. Marii Krescencji Hasszk. (+ 1744).

6 kwietnia

PRUDENCJUSZ

łac. *prudens* - ostrożny, doświadczony.

Św. Prudencjusz, biskup. Nosił imię Galendo. Pochodził z Hiszpanii. Był kapelanem na dworze Ludwika I Pobożnego. W 843 r. został biskupem w Troyes. Po reorganizacji życia kościelnego przeszedł do obozu przeciwników królewskich. Opowiadał się za skrajnym augustianizmem. Autor "Annales Martiniani". Zmarł 6 kwietnia 861 r.

św. Galii wdowy (+VI w.), św. Marcelina m. (+ 413),

bł. Michała Rua zk. (+ 1910),

bł. Notkiera Jąkaty zk. (+ 912),

św. Piotra z Werony kpł. zk. (+ 1252),

św. Wilhelma op.(+ 1203).

7 kwietnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Chrzyciel de la Salle, ksiądz, zakonnik, kapłan (1651 - 1719). Urodził się w podupadłej rodzinie księżęcej jako najstarszy z jedenaściorga rodzeństwa. Straciwszy rodziców przerwał studia na paryskim uniwersytecie, aby zająć się najbliższą rodziną. Po pewnym czasie kontynuował naukę, kończąc ją doktoratem. W wieku 27 lat przyjął święcenia kapłańskie. Jako proboszcz zajmował się na terenie własnej parafii opuszczonymi dziećmi. Gromadził ich na swej plebanii, której część zamienił na internat. Następnie na użytek biednych dzieci oddał swój rodzinny pałac. Z jego ofiarnych pomocników wyłoniło się zgromadzenie zakonne pod nazwą Braci Szkolnych. Św. Jan stworzył wiele typów szkół - podstawowe, wieczorowe, niedzielne, zawodowe, średnie, seminaria nauczycielskie. Nauka w nich odbywała się w języku ojczystym i była bezpłatna. Podjęte i prowadzone przez św. Jana szkolnictwo objęło dużą część Francji, stając się wzorcowym i konkurencyjnym. Dzisiaj Bracia Szkolni mają swe szkoły w prawie 90 krajach. Zmarł 7 kwietnia 1719 r. Św. Jan Chrzyciel de la Salle pozostawił po sobie pisma, które przez długi okres należały do kanonu dydaktyki. Beatyfikowany w 1888 r., kanonizowany w 1900. Jest patronem nauczycieli i wychowawców.

św. Afrahata ps. (+ IV w.),

św. Hegezypa (+ II w.),

bł. Józefa Hermana zk. (+ 1241),

św. Kaliopiusza m. (+304),

bł. Marii Assunty Pallotta misjonarki (+ 1905),

św. Teresy Małgorzaty od Serca Jezusowego zk. (+ 1770).

8 kwietnia

DIONIZY

gr. Dionysios - należący do boga Dionizosa.

Św. Dionizy, biskup, męczennik (+ 180). Dionizy był biskupem w Koryncie. Autor siedmiu listów katolickich, m. in. do Lacedemończyków, Ateńczyków, Nikomedyjczyków, Rzymian, mieszkańców Krety Są one źródłem wiedzy o zasadach wiary i moralności wczesnego chrześcijaństwa. Św. Dionizy odbiera cześć jako męczennik. Informację o nim czerpiemy z pism św. Hieronima i Euzebiusza z Cezarei. Krzyżowcy w połowie XIII wieku przewieźli ciało św. Dionizego do Rzymu i oddali pod opiekę klasztoru pod wezwaniem Świętego.

św. Amancjusza bpa (+ 446),
św. Edezzusza m. (+ pocz. IV w.),
śwśw. Herodiana, Asynkryta, Flegona (+ I w.),
bł. Juliana od św. Augustyna zk. (+ 1606),
św. Julii Billiard dz. zk. (+ 1816),
św. Perpetuusa bpa Tours (+ 419),
św. Redemptusa bpa FerentinI (+ 586),
św. Waltera op. (+ 1095).

9 kwietnia

MARIA (zob. 1 stycznia)

Św. Maria Kleofasowa, małżonka (+ I w.). Należała do rodziny Maryi. Być może była rodzoną siostrą św. Józefa lub żoną Kleofasa albo któregoś z braci św. Józefa (tradycja apostołska nazywa Kleofasa bratem św. Józefa). Synami Mani Kleofasowej byli: św. Jakub Młodszy, Józef i Juda Tadeusz, których Ewangelie nazywają "braćmi", czyli krewnymi Jezusa. Maria należała do najbliższego grona Pana Jezusa. Wraz z innymi pobożnymi niewiastami towarzyszyła Mu podczas wędrówek apostołskich. Trwała przy Nim aż do śmierci. "Obok krzyża Jezusowego stały: Matka Jego i siostra matki Jego - Maria, żona Kleofasa" - potwierdza bezpośredni świadek, św. Jan Apostoł (19,25). Kiedy udała się w poranek wielkanocny do Grobu Pana Jezusa, aby namaścić Jego ciało olejkami, pierwsza ujrzała anioła - świadka zmartwychwstania i rozmawiała z nim.

św. Akacjusza bpa (+ V w.),
bł. Antoniego Pavoni zk. (+ 1374),
św. Eupychiusza m. (+ ok. 362),
św. Heliodora bpa (+355),
św. Hugona bpa Rouen (+ 730),
św. Marcelego bpa Digne (+ 474),
bł. Waldetrudy p. (+688).

10 kwietnia

FULBERT

germ. volk- - lud i -berht - sławny; "który ma sławny lud", "który pochodzi ze sławnego ludu".

Św. Fulbert, biskup (960 - 1028). Uczył się w szkole katedralnej w Reims. Jego mistrzem był Gerbert, późniejszy papież Sylwester II. Około 990 r. przybył do Chartres, gdzie tamtejszą szkołę katedralną uczynił ośrodkiem kulturalnym Francji. Tam też został biskupem (1006). Był czynny w wielu dziedzinach życia publicznego, kulturalnego i kościelnego. Wnikliwy teolog. Łączył mądrość ze świętością. Po pożarze katedry podjął jej odbudowę. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką.

---

bł. Antoniego Neyrot zk. (+ 1460),
św. Apoloniusza kpł. m. (+ pocz. IV w.),
św. Magdaleny z Canossy dz. zk. (+ 1835),
św. Makarego bpa Antiochii (+ 1012),
św. Marka Fantuzzi kpł. zk. (+ 1479),
św. Michała de Sanctis zk. (+ 1625),
św. Palladiusza bpa (+ 660),
śwśw. Terencjusza, Afrykanina, Pompejusza, mm. (+ ok. 250).

11 kwietnia

GEMMA

łac. *gemma* - szlachetny kamień, klejnot.

Św. Gemma Galgani, dziewczica (1878 - 1903). Pochodziła z ubogiej, wielodzietnej rodziny. Mając 8 lat straciła matkę. Jako kilkunastoletnia dziewczyna, po śmierci ojca, pozostała bez środków do życia. Ostatnie 4 lata życia spędziła u zaprzyjaźnionej rodziny Gianninich. Doświadczała bólu i cierpienia wynikającego z kolejnych chorób gruźlicy, schorzenia kręgosłupa, głuchoty, paraliżu. W głębokich doświadczeniach wspięła się na szczyty mistyki chrześcijańskiej. Była stygmatyczką. Zmarła 11 kwietnia, mając 25 lat. Beatyfikowana przez Piusa XI w 1933 r., kanonizowana przez Piusa XII w 1940.

bł. Anioła z Chivasso kpł. zk. (+ 1495),
św. Antypasa m. (+ I w.),
św. Barsanufiusza ps. (+ poł. VI w.),
św. Domniona bpa m. (+ 304),
św. Filipa bpa Gortyny (+ II w.),
św. Heleny Guerra zk. (+ 1914),
w. Izaaka mn. (+ ok. 550),
św. Sanczii królowy (+ 1229).

12 kwietnia

JULIUSZ (zob. 16 lutego)

Św. Juliusz I, papież. Na tron Piotrowy wstąpił 6 lutego 337 r. Zwołał synod do Rzymu, następnie w Sardyce, podejmując problemy związane z arianizmem. Zmarł 12 kwietnia 352 r.

W ikonografii św. Juliusz I jest ukazywany z kościołem lub rulonem pergaminu w dłoni.

ZENON

gr. imię teofaniczne związane z osobą Zeusa.

Św. Zenon z Werony, biskup (+ 371?). Urodził się w Cezarei Mauretańskiej (teren dzisiejszego Maroka). Studiował w znanych ówczesnie ośrodkach kultury i nauki Afryki Północnej w Cyrcie i Madaurze. W 350 r. wyświęcono go na kapłana w Weronie. Dwanaście lat później został biskupem tego miasta. "Trzode swoją ochraniał przed niebezpieczeństwami arianizmu i panującego wokół pogaństwa" - stwierdza "Martyrologium rzymskie". Pozostawił po sobie tzw. traktaty (93), będące cennym świadectwem ówczesnej mentalności, metod duszpasterskich i wskazań liturgicznych. Jest patronem Werony; łaziebnych, żebraków.

W ikonografii Święty jest przedstawiany w stroju biskupim z wędką lub rybą w ręce, z dwiema rybami na książce (symbol gorliwego pasterza) lub w saku - może dla przypomnienia faktu, który opisuje św. Grzegorz, iż w czasie wylewu Adygi - dopływu Padu, na modlitwę św. Zenona rozszalałe wody, które zalały miasto, oszczędziły jego katedrę.

św. Damiana bpa Pawii (+ ok. 697),
św. Józefa Moscati lekarza (+ 1927),

św. Konstantyna bpa w Gap (+ VI w.),
św. Saby Gota m. (+ 372),
św. Wiktora m. (+ IV w.),
św. Wijsji dz. m. (+250).

13 kwietnia

MARCIN

łac. imię teoforyczne; należący do boga wojny Marsa, poświęcony Marsowi.

Św. Marcin I, papież, męczennik. Pochodził z miasta włoskiego Todi. Będąc diakonem pełnił funkcje apokryzjariusza (jakby nuncjusza) na dworze cesarza w Konstantynopolu. W 649 r. został wybrany papieżem. Nie uzyskał jednak aprobaty Konstantyna II. Po zwołanym do Rzymu synodzie (649), na którym potępiono monoteletyzm, popadł w niełaskę cesarza. Namiestnik Teodor Kalliop aresztował schorowanego papieża i przemocą wywłókł z bazyliki na Lateranie (17 października 653). W bardzo ciężkich i upokarzających warunkach wieziono Marcina I na wschód. Został osadzony w więzieniu w Konstantynopolu. Urządzono parodię procesu o zdradę stanu. Sąd cesarski skazał papieża na "degradację" ze wszystkich święceń duchownych i funkcji. Zdarto z niego pontyfikalne szaty, założono kajdany i skazano na śmierć. Ostatecznie karę zamieniono na dożywotnie zesłanie na Krym. Św. Marcin zmarł tam z biedy i udrczenia w 655 r. Kościół uznał go za męczennika.

W ikonografii św. Marcin ukazywany jest w papieskim stroju pontyfikalnym z księgą w dłoni.

św. Hermenegilda królewicza m. (+ 586),
św. Idy z Lowanium zk. (+ 1290),
śwśw. Karpusa bpa. Papyłusa dk., jego siostry Agatoniki, Agatodora, mm. (+ II/III w.),
śwśw. Maksyma, Kwintyliana, Dady, mm. (+ 303),
bł. Małgorzaty z Meldola zk. (+ 1320),
św. Ursusa bpa Rawenny (+ 398).

14 kwietnia

WALERIAN

łac. imię Valerianus - należący do Valeriana.

Św. Walerian, męczennik. Według bardzo skąpych danych był bratem św. Tyburcjusza. Obaj zginęli śmiercią męczeńską w II lub na początku III wieku.

św. Abundiusza (+ ok. 564),
św. Lamberta bpa (+ 688),
św. Ludwiny dz. (+ 1433),
św. Tomaidy m. (+ 475),
śwśw. Tyburcjusza, Maksyma, mm. (ok. + 230).

15 kwietnia

ANASTAZJA

gr. Anástasis - powstanie, zmartwychwstanie; imię chrześcijańskie nawiązujące do Zmartwychwstania Chrystusa.

Św. Anastazja, męczennica (+ 67). Wspominana jest w "Martyrologium rzymskim" jako matrona i uczennica apostolska. Za czasów Nerona poniosła śmierć przez ścięcie razem ze św. Bazylissą. W ikonografii atrybutem św. Anastazji są nożyce.

św. Bazylissy, m. (+ 67),
bł. Cezara de Bus kpł. (+ 1607),
śwśw. Maksyma, Olimpiadesa, mm. (+ ok. 250),

śwśw. Marona, Eutychesa, Wiktoryna, mm. (+ ok. 110),
św. Piotra Gonzales zk. (+ 1246),
śwśw. Teodora, Pausylipa, mm. (+ II w.).

16 kwietnia

BENEDYKT (zob. 12 lutego)

Św. Benedykt Józef Labre, wyznawca (1748 - 1783). Urodził się w Amettes we Francji. Jego rodzice byli wieśniakami. Mieli piętnaścioro dzieci. Po latach poszukiwań swego powołania życiowego, w tym, nieudanym pobycie u cystersów, podjął życie Bożego tułacza. Jako pielgrzym, pokutujący za winy swoje i świata, wędrował do sanktuariów we Włoszech, Francji, Hiszpanii, Szwajcarii, Niemczech. Jego klasztorrem stały się ulice i drogi. Był znany z dobroci, miłości i daru modlitwy. Umarł w opinii świętości, mając 35 lat. Pochowano go w Rzymie, w kościele Maria del Monti, gdzie znaleziono go konającego na stopniach. Beatyfikowany w 1861 r., kanonizowany w 1881.

BERNADETA

fr. imię od germ. imienia m. Bernard - "ten, który ma niedźwiedzią siłę".

Św. Maria Bernadeta Soubirous, dziewica, zakonnica (1844 - 1879). Była córką ubogiego młynarza. Kiedy miała 11 lat, przyjęła ją do siebie krewna, u której pasażowała owce. Po trzech latach wróciła do rodzinnego Lourdes, aby przygotować się do I Komunii Świętej. I wtedy - 11 lutego 1858 r. - po raz pierwszy Bernadecie objawiła się Matka Boża w pobliżu grotty Massabielle. Wezwała ją do modlitwy różańcowej oraz do czynów pokutnych o nawrócenie grzeszników. W ciągu pół roku Matka Boża objawiła się Świętej 18 razy. Wizje te dały początek słynnemu sanktuarium w Lourdes. Aby uniknąć pielgrzymów i ciekawskich, zamieszkała w zakonnym zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia, do którego później oficjalnie wstąpiła. Zmarła 16 kwietnia, mając 35 lat.

św. Drogon (+ 1186),
św. Enkratydy dz. m. (+ 305),
św. Fruktuosa bpa (+ 660/670?),
bł. Joachima zk. (+ 1303),
śwśw. Kajusa i Kremensjusza, mm. (+ 304),
śwśw. Kaliksta i Charyzjusza, mm. (+ III w.),
śwśw. Optata, Luperka, Sukcesa, Marcjalisa, Urbana, Julii, Kwinktiliana, Publiusza, Frontona, Feliksa, Cecyliana, Ewencjusza, Prymitywa, Apodemiusza, mm. w Saragossie (+ 304),
św. Paternusa bpa (+ 565),
św. Turybiusza bpa (+ ok. 460).

17 kwietnia

ROBERT

germ. hrot (rod, rot) - sława i -berth (beraht) – znakomity.

Św. Robert, opat. Urodził się ok. 1024 r. w Szampanii (Francja). Pochodził ze starego rodu. Mając 15 lat wstąpił do klasztoru benedyktynów. Jako młody człowiek słynął już ze świętości. W Morier la Cella wybrano go przeorem. Następnie zaproszono jako opata klasztoru w rodzinnym Tonnerre. W Citeaux (Burgundia) założył opactwo, tworząc nową rodzinę zakonną - cystersów. Św. Robert duchowość połączył z ubóstwem, milczeniem, pracą własnych rąk. Cystersi stali się twórcami i krzewicielami kultury materialnej w Europie - rozwinęli rzemiosło, przemysł, rolnictwo, sadownictwo, pasterstwo. Uruchamiali kopalnie, huty i zakłady metalurgiczne, budowali mosty, meliorowali pola, karczowali lasy, zakładali wsie. Święty zmarł w 1111 r.

W ikonografii atrybutem św. Roberta jest pierścień - znak więzi z Bogiem.

św. Aniceta pp. m. (+ 165),

śwśw. Eliasza kpł., Pawła, Izydora, mn., mm. (+ 856),
św. Innocentego bpa Tortony (+ 350),
bł. Katarzyny Tekakwitha (+ 1680),
bł. Klary Gombacort zk. (+ 1419),
św. Mappalika m. (+ III w.),
św. Pantagata bpa Vienne (+ 540),
św. Stefana op. (+ 1134),
św. Symeona bpa m. (+ 341).

18 kwietnia

RYSZARD (zob. 7 lutego)

Św. Ryszard Pampuri, zakonnik (1897 - 1930). Był lekarzem znanym z poświęcenia. Wstąpił do zakonu bonifratrów. Zmarł na gruźlicę. Beatyfikowany w 1981 r. przez Jana Pawła II.

św. Amideusza zk. (+ 1266),
św. Apoloniusza senatora m. (+ II w.),
śwśw. Eleutera bpa, Antiijego matki, mm. (+ ok. 130),
św. Galdina bpa Mediolanu kard. (+ 1176),
św. Koreba m. (+ ok. 130),
bł. Marii od Wcielenia mn. (+ 1618),
św. Perfekta kpł. m. (+ 850),
bł. Sabiny Pertelli zk. (+ 1923).

19 kwietnia

LEON

gr. léon - lew lub od leos - lud

Św. Leon IX, papież (1002 - 1054). Brunon urodził się w rodzinie hrabiów z Egisheim (Alzacja). Po przyjęciu święceń kapłańskich pełnił obowiązki kapelana cesarskiego na dworze Konrada II. Mając 24 lata został biskupem w Toul. W 1048 r. cesarz Henryk III na sejmie w Worm wyniósł Brunona na stolicę Piotrową. Nowy papież wszedł do Rzymu skromnie, bez orszaku, jako pielgrzym. Jego pontyfikat trwał 5 lat. W tym czasie zreformował życie duchownych oraz kurię rzymską i papieską. W ostatnich miesiącach życia Leona IX Bizantyjczycy zajęli północną Italię, Normanowie zaś najechali południową. Papież w bitwie pod Civitate poniósł klęskę i dostał się do niewoli. Zmarł wkrótce po powrocie do Rzymu, 19 kwietnia.

św. Ekspedyta m.,
św. Elfega bpa m. (+ 1012),
św. Jerzego bpa Antiochii (+ 818),
św. Konrada kpł. zk. (+ 1289),
św. Krescencjusza (+ IV w.),
śwśw. Sokratesa, Dionizego, mm. (+ II w.),
św. Tymona dk. m. (+ I w.),
św. Ursmara bpa Lobbes (+ 713),
św. Wincentego m. (+ ok. 303).

20 kwietnia

AGNIESZKA (zob. 21 stycznia)

Św. Agnieszka z Montepulciano, dziewica, zakonnica (1268 - 1317). Pochodziła ze szlacheckiej rodziny. Tamtejszym zwyczajem mając 9 lat została oddana na wychowanie do klasztoru sakinek, jako czternaścieletnia dziewczyna postanowiła zostać w nim zakonnica. Mając kilkanaście lat została przełożoną

---

klasztoru w Proceno, gdzie dała się poznać jako osoba pobożna, pokorna, cierpliwa i roztropna. Była mistyczką. W 1306 r. założyła w swoim rodzinnym miasteczku klasztor, który włączyła do dominikańskiej rodziny zakonnej. Kanonizowana w 1726 r.

św. Marcelina bpa w Embrun (+ 374),

św. Margana kpł. (+ 488),

św. Tedora "Włochatego" mn. (+ IV/V w.),

św. Teotyma bpa w Tornì (+ V w.),

śwśw. Wiktora, Zotyka, Zenona, Acyndyna, Cezareusza, Seweriana, Chryzofora, Teonasa, Antonina, mm. (+ ok. 303).

21 kwietnia

ANZELM

germ. imię teoforyczne; Ans- - bóg, -helm - hełm; "posiadający hełm boga Ansa".

Św. Anzelm, benedyktyn, biskup, doktor Kościoła (1033 - 1109). Urodził się w możnej rodzinie w miasteczku Aosta (Piemont). Mając 27 lat przyjął habit benedyktyński w Le Bec. W trzy lata później został wybrany przeorem, następnie opatem. W 1078 r. Wilhelm II powołał go na stolicę prymasowską w Canterbury. Wkrótce jednak doszło do konfliktu na tle królewskich roszczeń dotyczących zarządzania Kościołem na terenie Anglii. Anzelm musiał wyjechać na kontynent. Prosił Urbana II, aby zwolnił go z urzędu arcybiskupa, ale bezskutecznie. Przez pewien czas wiódł życie tułaczce. Kiedy po śmierci Wilhelma II wstąpił na tron Henryk I, na jego zaproszenie prymas Anzelm powrócił do Anglii. Realizując wytyczne papieskie dotyczące inwestytury, wszedł w ponowny konflikt. Został skazany na wygnanie. Porozumienie między Rzymem i królem, który zrzekł się władzy mianowania biskupów i obsadzania urzędów kościelnych, umożliwiło Anzelmowi powrót do Canterbury. Zajął się gorliwie duszpasterstwem oraz reformowaniem życia zakonnego. Powstały wtedy jego dzieła teologiczne i filozoficzne, które uTORowały drogę do syntezy scholastycznej - stąd nazywany jest "Ojcem scholastyki". Stworzył podstawę do rozważań wzajemnego stosunku wiary i rozumu, które nie wykluczają się, ale uzupełniają. Według biskupa Anzelma wiara uprzedza rozum, a ten wyjaśnia jej tajemnice. W 1720 r. został ogłoszony doktorem Kościoła.

"Nie pragnę wiedzieć, aby móc wierzyć, ale wierzę, aby móc rozumieć".

Św. Anzelm

W ikonografii św. Anzelma przedstawia się w szatach biskupich z piórem lub z księgą w dłoni. Jego atrybutem jest także zając - znak tułaczego życia podczas dwukrotnego zesłania na wygnanie.

św. Anastazego Synaity bpa Antiochii (+ ok. 700),

śwśw. Apollina, Izacjusza, Kodrata, mm. (+ ok. 303),

św. Apoloniusza filozofa m. (+ 185),

św. Konrada z Parzham zk. (+ 1894),

śwśw. Symeona bpa Seleucji, Ustazanesa, Abdechalasa, Ananiasza, Puzycjusza, mm.(+ 341).

22 kwietnia

AGAPIT

gr. Agápetos - drogi, kochany

Św. Agapit I, papież. Urodził się w Rzymie. Syn prezbitera rzymskiego Gordiana. Archidiakon. Wybrany na stolicę Piotrową w 535 r., zajął się porządkowaniem spraw kościelnych, m. in. wprowadzeniem zasady obieralności papieża. W swych dokumentach ustosunkował się do arianizmu. Wiosną 536 r. udał się do Konstantynopola, aby powstrzymać militarne zamiary wobec Italii. Podczas pobytu na dworze cesarskim zmarł 22 kwietnia 536 r.

św. św. Apellesa, Lucjusza (+ I w.),
św. św. Azadesa, Millesa bpa, Acepsyma bpa, Mareasa bpa, Bikora bpa, Jakuba, Altala, Józefa kpl., Ab-
diesusa dk., Tarbuli, mm. w Persji (+ 376),
bł. Bartłomieja Cervierzk. m. (+ 1466),
św. św. Epipodiusza, Aleksandra, mm. (+ 177),
bł. Franciszka Yenimbeni kpl. zk. (+ 1322),
św. KaJusa pp. m. (+ 296),
św. Leona bpa w Sens (+ 547),
św. Leonidasa m. (+ III w.),
św. św. Parmeniusza kpl., Helimena kpl., Chryzotela kpl., Łukasza dk., Musjusza dk. mm. (+ 251),
św. Sotera pp. (+ 175),
św. Teodora Sykeoty op. bpa (+ 613).

23 kwietnia

WOJCIECH

słow. woj- - wojownik, -ciech - uciecha, pociecha; “ten, kogo cieszy walka”, “kto znajduje pociechę w wojowaniu”.

Św. Wojciech (Adalbert), biskup, męczennik (956 - 997). Urodził się w możnej rodzinie Sławnikowiców w Lubicach (Czechy). Kształcił się w Magdeburgu pod opieką tamtejszego arcybiskupa Adalberta. Ku jego czci Wojciech przyjął (podczas bierzmowania?) imię Adalbert, pod którym jest znany i czczony w Europie. Mając 27 lat zostaje biskupem Pragi. Po pięciu latach wysiłków pasterskich, widząc brak ich skuteczności, św. Wojciech udał się do Rzymu, aby papież zwolnił go z obowiązków. Za radą sędziwego ascety, św. Nila, przyjął habit benedyktyński. Po paru latach zmarł biskup Falkold, który zastępował go w zarządzaniu diecezją. Czesi zażądali, aby Wojciech powrócił na biskupią stolicę. Przychylając się do życzenia papieża, Święty wrócił do Pragi. Jednak stosunki wewnętrzne w kraju nie poprawiły się i biskup znalazł się pośrodku rywalizujących ze sobą rodów. Kiedy zaprotestował przeciwko zamordowaniu kobiety, szukającej na terenie kościoła azylu, wrogie stronnictwo przymusiło go do opuszczenia kraju. Wkrótce potem spaliło doszczętnie rodzinny gród Lubice oraz wymordowało czterech braci Wojciecha wraz z ich rodzinami. Biskup Wojciech udał się do Italii, gdzie spotkał się z Ottonem III, który zachęcał go do działalności misyjnej. Wojciech podjął tę myśl. Jesienią 996 r. wybrał się do Polski, aby podążać dalej na północ. Król Bolesław Chrobry przyjął go na swym dworze życzliwie. Proponował mu funkcję pośrednika w polskich misjach dyplomatycznych. Biskup Wojciech wyraził jednak chęć pracy wśród pogan. Wiosną roku następnego popłynął Wisłą do Gdańska. Król dał mu osłonę z 30 wojów. Udając się z Gdańska w okolice Pregoty (?) biskup oddalił rycerzy Na terenie Prus 23 kwietnia 997 r. w piątek o świcie uzbrojony tłum rzucił się na Wojciecha i towarzyszących mu misjonarzy. Najpierw został uderzony wiosłem, potem przeszyty włóczniami. Odcięto mu głowę i wbito na pal. Chrobry wykupił ciało Męczennika i z honorami pochował je w Gnieźnie. W dwa lata później papież Sylwester II uroczystie wpiął Wojciecha do kanonu świętych. W marcu 1000 r. Otton III odbył pielgrzymkę do grobu Świętego. Wtedy - podczas spotkania z Bolesławem Chrobrym - została uroczystie proklamowana metropolia gnieźnieńska z podległymi jej diecezjami w Krakowie, Kołobrzegu i Wrocławiu. Św. Wojciech stał się patronem Kościoła w Polsce. Jego kult ogarnął Węgry, Czechy oraz kolejne kraje Europy. Św. Wojciech jest jednym z trzech głównych patronów Polski. Jest też patronem archidiecezji gnieźnieńskiej, gdańskiej, warmińskiej i diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej oraz miast, m.in. Gniezna, Trzemeszna, Serocka. Życie św. Wojciecha zostało przedstawione na drzwiach gnieźnieńskich - jednym z największych dzieł sztuki średnio-wiecznej w Polsce.

W ikonografii Święty występuje w stroju biskupim, w paliuszu, z pastorałem. Jego atrybuty to także orzeł, wiosło oraz włócznie, od których zginął.

św. św. Feliksa kpl., Fortunata dk., Achillesa dk., mm. (+ ok. 212),
św. Gerarda bpa w Toul (+ 994),

---

bł. Idziego z Asyżu mn. (+ 1262),
bł. Marii Gabrieli Sagheddu mn. (+ 1939),
św. Marola bpa Mediolanu (+ 423).

24 kwietnia

JERZY (zob. 27 stycznia)

Św. Jerzy, żołnierz, męczennik (III/IV w.). Pochodził z Liddy (Azja Mniejsza). Zachowały się o nim nieliczne dane biograficzne, jednak są bardzo liczne i wczesne dowody kultu Świętego. Jego ojcem miał być Pers - Geroncjusz. Jerzy jako ochotnik wstąpił do legionów rzymskich. Doszedł do rangi wyższego oficera (trybuna?). Podczas prześladowań za czasów Dioklecjana jako chrześcijanin odmówił złożenia ofiary bóstwom rzymskim (305?). Poddano go okrutnym i długim męczarniom - według niektórych tekstów trwały one aż 7 lat. M. in. przybijano go do krzyża, torturowano na katowskim kole. Umęczono go w Diospolis na terenie Palestyny Okrucieństwo zastosowane wobec św. Jerzego musiało być wyjątkowe, skoro wśród tak ogromnej liczby męczenników, którzy wówczas zginęli za wiarę, jemu nadano tytuł Wielkiego Męczennika. Do kultu i legendy o Świętym przyczyniły się wyprawy krzyżowe, z których jedna stacjonowała pod Liddą. Za swego patrona uznają go: Anglia, Holandia, Niemcy, Szwecja, Litwa, Bośnia; archidiecezja białostocka, wileńska, diecezja pińska; m. in. miasta: Ferrara, Neapol. Pod wezwaniem św. Jerzego powstało wiele bractw rycerskich oraz zgromadzeń zakonnych. Stał się patronem rycerzy, żołnierzy, ludzi mających związek z bronią i walką - rusznikarzy, zbrojmistrzów, puszkarzy, kawalerzystów, wojsk pancernych, także rolników, skautów i harcerzy. Jest orędownikiem podczas epidemii oraz w chorobach skóry, trądu.

W ikonografii Święty ukazwany jest w krótkiej tunice jako rycerz na koniu zabijający smoka. Jego atrybutami są: anioł z wieńcem laurowym lub z koroną, baranek, biała chorągiew lub lanca z czerwonym krzyżem, koń, palma męczeństwa oraz m. in. przedmioty jego męki - gwoździe, kamień młyński i koło, miecz, smok u stóp, smok zabity.

św. Aleksandra m. (+ II w.),
śwśw. Bony, Dony (+ ok. 650),
św. Egberta kpl. mn. (+ 729),
śwśw. Euzebiusza, Neona, Leoncjusza, Longina, mm. (+ ok. 303),
św. Fidelisa z Sigmaringen kpl m. (+ 1622),
św. Grzegorza bpa w Elwirze (+ ok. 392),
św. Honoriusza bpa (+ 586),
św. Marii Pelletier dz. zk. (+ 1869),
św. Mellita bpa (+ 624),
św. Saby dowódcy żołnierzy m. (+ 272).

25 kwietnia

MAREK (zob. 24 lutego)

Św. Marek, Ewangelista (+ I w.). W księgach Nowego Testamentu występuje pod imieniem Jan, Dzieje Apostolskie (Dz 12,12) wspominają go jako "Jana zwanego Markiem", syn Marii, która prawdopodobnie była właścicielką domu, w którym odbyta się Ostatnia Wieczerza. Był uczniem św. Piotra. Jego Ewangelia jest wiernym echem katechezy Księcia Apostołów. Marek ze swoim krewnym Barnabą towarzyszył św. Pawłowi w jego pierwszej podróży misyjnej. Przebywał szklarzy oraz miast: Bergamo, Wenecji, a także Albanii. Przyzywany podczas siewów wiosennych oraz w sprawach pogody.

W ikonografii św. Marek ukazwany jest w stroju arcybiskupa, w paliuszu albo jako biskup wschodniego rytu. Trzyma w dłoni zamkniętą lub otwartą księgę. Symbolizuje go m. in. lew ze skrzydłami - jedno z ewangelicznych zwierząt, lew u stóp, drzewo figowe, zwój.

św. Aniana bpa Aleksandrii (+ 86),

św. Ermina bpa w Lobbes (+ 737),
śwśw. braci Ewodiusza i Hermogenesa, ich siostry Kaliksty, mm. (+ 304),
śwśw. Filona dk., Agatopoda dk. (+ II w.),
św. Franki ksieni (+ 1218),
św. Rustyka bpa (+ 501),
św. Stefana bpa Antiochii m. (+ 479).

26 kwietnia

KLET

gr. kletós - wybrany, wezwany

Św. Klet (Anaklet I), papież, męczennik. Żył w I wieku. Został umęczony za cesarza Domicjana. Według najstarszego wykazu papieży miał być drugim z kolei następcą św. Piotra (79-887/90). Wymieniany w kanonie rzymskim.

AURELIUSZ

łac. Aurelius; aureus - złoty

Św. Aureliusz, męczennik. Żył w V wieku. Był jednym z sześciu towarzyszy św. Cyryla. Umęczono ich w Axiopolis.

św. Bazyleusa bpa m. (+ ok. 322),
błbł. Dominika, Grzegorza zk. (+ XIII w.),
św. Eksuperancji dz. (+ ok. 380),
św. Klarencjusza bpa w Vienne (+ ok. 620),
św. Lucydusza bpa Werony (+ IV w.),
św. Marcelina pp. m. (+ 304),
św. Paschazego Rodberta op. (+ 865),
św. Piotra bpa w Bradze m. (+ V/VI w.),
św. Ryszarda kpł. mn. (+ ok. 650).

27 kwietnia

ZYTA

wł. citta, zitta, zita – dziewczyna.

Św. Zyta, dziewica (1218 - 1272). Urodziła się w Monsgrati koło miasta Lucca, w rodzinie biednych wieśniaków. Całe życie, od 12 roku, była służącą. Cicha, sumienna, pracowita, uprzejma, prowadziła życie surowe. Zyta była obdarzona darem kontemplacji i ekstaz. Wrażliwa na niedolę potrzebujących i biednych rozdawała im swoje skromne oszczędności. Wsławiły ją cuda, które zapisano przy zastosowaniu formalności notarialnych. Święta jest patronką miasta Lucca; ubogich dziewcząt, pracownic domowych, służących.

W ikonografii św. Zyta przedstawiana jest z dzbanem, w którym woda przemieniła się w cudowny sposób w wino. Bywa ukazywana w fartuchu pełnym kwiatów, w które zamienił się chleb niesiony ubogim.

św. Antyma bpa Nikomedii m. (+ 303),
bł. Jakuba z Ilirii zk. (+ 1485),
św. Jana Ihumena op. (+ 832),
bł. Józefa Moscati lekarza (+ 1927),
św. Piotra Armengaudiusza zk. (+ 1272),
św. Symeona bpa Jerozolimy m. (+ 107),
św. Teodora op. (+ 368),
św. Teofila bpa (+ V w.),
św. Tertuliana bpa Bolonii (+ ok. 470).

---

28 kwietnia

LUDWIK (zob. 15 marca)

Św. Ludwik Maria Grignon de Montfort, kapłan (1073 - 1710). Pochodził ze starego francuskiego rodu. Uczył się w Rennes oraz w Paryżu. Po przyjęciu święceń kapłańskich pracował jako kapelan szpitala w Poitiers. Założył z Marią Ludwiką Trichet zgromadzenie żeńskie dla pielęgnowania chorych. Następnie z woli przełożonych został misjonarzem. Wędrował od wioski do wioski, od miasteczka do miasteczka i głosił Boże Słowo. Ludwik miał szczególne nabożeństwo do Matki Bożej. Oddał się Jej w "niewolę miłości" i na wyłączną własność. Pisał traktaty teologiczne i ascetyczne, teksty modlitw i pobożnych pieśni. Najważniejszym tekstem, aktualnym do dzisiaj, jest "Traktat o doskonałym nabożeństwie do NMP". Po zostawieniu po sobie dwa zakony. Akt oddania siebie Maryi podejmowali później papieże, teologowie, m. in. Stefan kardynał Wyszyński oraz Jan Paweł II, który w swoim herbie umieścił zawierzenie Bogurodzicy: "Totus Tuus" - "Cały Twój". On też w uroczystym akcie powierzył NMP Kościół i świat.

bł. Joanny Beretty Molla (+ 1962),

św. Pamfila bpa zValvy (+ 700),

śwśw. Patrycjusza bpa, Akacjusza, Menandra, Połyena, mm. (+ ok. 360),

św. Piotra Chanel kpł. m. w Oceanii (+ 1841),

św. Poliona dk. m. (+ 304),

śwśw. Teodory dz., Dydyma, mm. (+ 304),

św. Waleni m. (+ II w.).

29 kwietnia

KATARZYNA (zob. 2 lutego)

Św. Katarzyna ze Sieny dziewica, zakonnica, doktor Kościoła. Urodziła się 25 marca 1347 r. w Sienie. Była przedostatnim dzieckiem z dwudziestu pięciu, w mieszczańskiej rodzinie Jakuba i Mony Benincasa. Jej matka była córką poety Nuccio Piagenti. Katarzyna jako kilkuletnia dziewczynka była przeniknięta duchem pobożności. Mając kilkanaście lat wstąpiła do zakonu dominikanek. Modlitwa, pokuta, posługiwanie trędowatym wypełniały jej młode życie. W wieku 20 lat jest już osobą w pełni ukształtowaną, wielką mistyczką. 1 kwietnia 1375 r. otrzymała stygmaty Z jej przemyśleń i duchowych przeżyć zrodziło się zaangażowanie w sprawy Kościoła i świata. Podczas licznych wtedy konfliktów na terenie Italii i w samym Kościele była orędowniczką pokoju i mediatorem. Domagała się od kolejnych papieży ich powrotu z Awinionu do Rzymu. Wobec nieskuteczności wysyłanych listów udała się do Awinionu, by skłonić Grzegorza XI do zamieszkania w Wiecznym Mieście. Kiedy papież zdecydował się powrócić, jej pośrednictwu przypisywano to ważne wydarzenie. Po jego śmierci, na życzenie Urbana VI, Święta udała się do Rzymu, aby podjąć działalność dla dobra Kościoła. Umarła 28 kwietnia 1380 r. w wieku 33 lat. Jej relikwie znajdują się w rzymskim kościele S. Maria sopra Minerva. Jest patronką Włoch, Rzymu, Sieny oraz pielęgniarek, strażników, strażaków.

W ikonografii Święta przedstawiana jest w habicie dominikanki, w koronie cierniowej, z krzyżem w dłoniach, z różańcem. Trzyma tiarę. Ukazywana jest także z Dzieciątkiem Jezus, które podaje jej pierścień - znak mistycznych zaślubin, których dostąpiła. Jej atrybutami są także: czaszka, diabeł u stóp, krucyfiks, lilia, serce.

śwśw. Agapiusza, Sekundyna bpów, Emiliana żołnierza, Tertulii, Antoniny, mm. (+ ok. 259),

św. Hugona z Clunyop. (+ 1109),

św. Roberta op. (+ 1110),

św. Sewera bpa Neapolu (+ 409),

św. Torpeta m. (+ I w.),

św. Tychika (+ I w.).

---

30 kwietnia

JÓZEF (zob. 19 stycznia)

Św. Józef Benedykt Cottolengo, kapłan (1786 - 1842). Urodził się w miasteczku Brá w Piemontcie. Studia na uniwersytecie w Turynie zakończył doktoratem. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1811 r. Znany był jako wielki jałmużnik. Z myślą o chorych, głuchoniemych, niewidomych założył kilka instytucji charytatywnych oraz zgromadzenia zakonne.

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria od Wcielenia Guyard-Martin, wdowa, zakonnica (1599 - 1672). Teresa przyszła na świat w Tours (Francja). Mając 17 lat wyszła za mąż za Claude Martina, właściciela przędzalni jedwabiu. Po dwóch latach zmarł jej mąż, zostawiając ją z kilkutygodniowym synem. W dziesięć lat później, 10-letniego syna późniejszego benedyktyna, oddała pod opiekę siostrze, a sama wstąpiła do urszulanek. Następnie wyjechała do Quebecu, gdzie podjęła pracę misyjną. Nauczyła się języka Irokezów, pracowała wśród Indian. Napisała dla nich słowniki i katechizmy. Nazwano ją "Teresą Nowej Francji". Była mistyczką. Jan Paweł II ogłosił ją 22 czerwca 1980 r. błogosławioną.

śwśw. Amatora kpł., Piotra mn., Ludwika, mm. w Kordobie (+ 855),

bł. Benedykta z Urbino kpł. zk. (+ 1625),

św. Donata bpa w Evorei (+ IV w.),

św. Erkonwalda bpa Londynu (+ 693),

św. Kwiryra m. (+ III w.),

św. Maksyma m. w Efezie (+ ok. 250),

śwśw. Mariana, Jakuba dk., mm. (+ 259),

św. Piusa V pp. (+ 1572),

św. Pomponiusza bpa (+ 536),

św. Wawrzyńca kpł. m. (+ ok. 397),

św. Zofii dz. m. (+ 250).

MAJ

1 maja

JÓZEF

Św. Józef z Nazaretu, Oblubieniec NMP (zob. 19 marca)

AUGUST

łac. augustus - szczęśliwy, pomyślny.

Św. August Schoeffler, męczennik (+ 1851). Pochodził z Alzacji. Był członkiem towarzystwa misji zagranicznych. W 1847 r. wyjechał do Tonkinu w Indiach Wschodnich i tam w cztery lata później został święty. Beatyfikował go Leon XIII, kanonizował Jan Paweł II (1988).

św. Amatora bpa w Auxerre (+ 418),
św. Andeola m. (+ ok. 208),
św. Azafa bpa w Elwy (+ ok. 600),
św. Jeremiasza proroka (+ IV w. przed Chr.),
bł. Juliana z Valle kpł. zk. (+ XIV w.),
św. Oriencjusza bpa w Auch (+ V w.),
św. Peregryna zk. (+ 1345),
bł. Petroneli ksieni (+ 1355)
bł. Wiwalda ps. (+ 1320).

2 maja

ATANAZY

gr. athanasia - nieśmiertelność (grecka przeróbka imienia egipskiego?).

Św. Atanazy Wielki, biskup, doktor Kościoła. Urodził się w 295 r. w Aleksandrii. W młodym wieku żył w odosobnieniu na pustyni egipskiej, gdzie spotkał św. Antoniego Pustelnika, swego mistrza. W 319 r. przyjął diakonat. Jako sekretarz biskupa Aleksandra brał udział w synodzie w Nicei (325) i przyczynił się do potępienia arian. Później został metropolitą Aleksandrii. Walka arian z Kościołem, w którą włączyli się kolejni cesarze, rzuciła głęboki cień na życie i pasterzowanie Atanazego. Pięciokrotnie był zmuszany przez kolejnych władców do opuszczenia Aleksandrii i przebywania na wygnaniu. Trewir, Rzym, pustynia były miejscami jego 17-letniej banicji. Atanazy głosił chrześcijaństwo w Etiopii i Arabii. Był znakomitym kaznodzieją oraz wybitnym teologiem. Zmarł 2 maja 373 r. Pozostawił traktaty. W "Żywocie św. Antoniego" dał podwaliny pod koncepcje życia zakonnego.

W ikonografii św. Atanazy przedstawiany jest w stroju biskupa rytu łacińskiego lub ortodoksyjnego. Czasami jako kardynał albo mnich. Jego atrybutami są: łódka, rylec, zwój.

ZYGMUNT

germ. sigi- - zwycięstwo i -mund - opieka, pomoc, obrona.

Św. Zygmunt, król, męczennik (+ 524). Arianin. Pod wpływem nauk św. Awita, biskupa Vienne, przeszedł na katolicyzm. W swoim życiu dopuścił się zbrodni, wydając wyrok śmierci na własnego syna, oskarżonego o rzekomą zdradę stanu. Za zbrodnię pokutował w opactwie Saint-Maurice (Valais). Kiedy Frantowie napadli na Burgundię, opuścił klasztor i podjął z nimi walkę. Pokonany, dostał się z rodziną do niewoli. We wsi Clumiers koło Orleanu utopiono ich w studni. Tradycja zachowała Zygmunta jako króla pobożnego. Chętnie porównywano go z królem Dawidem, który dopuścił się zbrodni, ale odpokutował swój grzech. Św. Zygmunt jest patronem Kremony, Płocka. Orędownik podczas malarii.

W ikonografii atrybutem Świętego jest studnia, w której został utopiony.

św. Eksuperiusza, jego żony Zoe, ich synów Cyriaka i Teodula, mm. (+ ok. 127),
św. Windemialisa bpa m. (+ V w.).

---

3 maja

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Najświętsza Maryja Panna Królowa Polski. Kult Maryi jako szczególnej Opiekunki Królestwa i Korony Polskiej datuje się co najmniej od Ślubów Jana Kazimierza (1 kwietnia 1656). Od 1923 r. święto obchodzone oficjalnie w całym kraju. Jan XXIII ogłosił Maryję Królową Polski główną patronką kraju i niebieską opiekunką naszego narodu (1962).

śwśw. Aleksandra, Ewencjusza, Teodula, mm. (+ ok. 119),
śwśw. Aleksandra żołnierza, Antoniny dz. mm. (+ pocz. IV w.),
śwśw. Diodora i Rodopiana, mm. (+ 305),
św. Juwenalisa bpa Narni (+ 376),
św. Piotra Cudotwórcy bpa (+ 922),
śwśw. małżonków Tymoteusza i Maury, mm. (+ 286).

4 maja

FLORIAN

łac. *florus* - kwitnący, lśniący, wspaniały.

Św. Florian, żołnierz, męczennik. Dowódca wojsk rzymskich (?). Podczas prześladowania chrześcijan przez Dioklecjana został aresztowany wraz z 40 żołnierzami i przymuszony do złożenia ofiary bogom. Wobec odmowy wychłostano go i poddano torturom. 4 maja 304 r. uwiązano mu kamień młyński do szyi i zrzucono do rzeki Enns. W XV wieku na prośbę księcia Kazimierza Sprawiedliwego sprowadzono część relikwii Świętego do Krakowa. Ku jego czci wybudowano na Kleparzu kościół. Kiedy w 1528 r. pożar strawił tę część Krakowa, ocalała jedynie ta świątynia. Odtąd zaczęto św. Floriana czcić w całej Polsce jako patrona podczas klęsk pożaru, powodzi i sztormów. Patron Austrii, Bolonii, Krakowa; hutników, strażaków, kominiarzy

W ikonografii św. Florian przedstawiany jest jako oficer rzymski z naczyniem gaszący pożar. Czasami jako książe. Bywa, że w ręku trzyma chorągiew. Jego atrybutami są: kamień młyński u szyi, kolczuga, krzyż, czerwony i biały krzyż, miecz, palma męczeńska, płonący dom, orzeł, tarcza, zbroja.

św. Antoniny m. (+ III/IV w.),
św. Gotarda bpa w Hildesheim (+ 1038),
bł. Jana Marcina Moyë kpl. misjonarza (+ 1793),
św. Kurkodoma dk. (+ III w.),
św. Pelagii dz. m. (+ III/IV w.),
św. Sacerdota bpa z Limoges (+ 720),
św. Sylwana bpa Gazy m. (+ pocz. IV w.),
św. Weneriusza bpa (+ 409).

5 maja

JUTA (JUTTA)

skrótowa forma imienia Judyta - hebr. Jehudit - Żydówka chwaląca.

Bł. Juta z Chełmży, wdowa, pustelnica (1220?- 1260). Urodziła się w Turynii. Kiedy miała 20 lat, umarł jej mąż w drodze do Ziemi Świętej. Juta rozdała majątek ubogim, a sama o żebraczym chlebie odwiedzała sanktuaria. Posługiwała chorym. Około 1256 r. krewny jej męża został wielkim mistrzem krzyżackim. Zaprosił Jutę do ziemi chełmińskiej, aby modlitwą i pokutą wspierała dzieło nawracania Prus, Litwy i Jaćwierz. Święta zamieszkała w pustelni, niedaleko Chełmży. Codziennie przybywała do miasta na Mszę św. oraz pielęgnowała chorych w szpitalu położonym poza murami miasta. Zmarła w opinii świętości. Pochowano ją w południowej nawie katedry w Chełmży. Pisał o niej w swoich mistycznych tekstach Mech-tylda z Magdeburga. Jest patronką Prus.

W ikonografii bł. Juta przedstawiana jest w prostej sukni, przypominającej zakonny habit, we wdowim welonie na głowie.

STANISŁAW

pol. stani- - od czasownika stać, stanąć i -staw – sława.

Bł. Stanisław Kazmierczyk, kapłan. Urodził się w 1433 r. w Kazimierzu, wówczas osobnym miście pod Krakowem. Ojciec był tkaczem, a zarazem rajcą miejskim. Stanisław ukończył Akademię Krakowską w 1461 r. Następnie wstąpił do zakonu kanoników regularnych przy kościele Bożego Ciała. Otrzymał święcenia kapłańskie (1462/1463?), pełnił obowiązki magistra nowicjuszków oraz kaznodziei. “Dla wielu był przewodnikiem na drogach życia duchowego” - powiedział o nim Jan Paweł II. Stanisław prowadził życie pełne modlitwy, wyrzeczeń i umartwień. Przeżył 33 lata w klasztorze. Zmarł 3 maja 1489 r. w opinii świętości. Pochowano go pod posadzką kościoła Bożego Ciała, zgodnie z jego pokorną prośbą, aby wszyscy go deptali. Elewacja relikwii odbyła się w 1632 r. Beatyfikowany przez Jana Pawła II w 1993 roku.

św. Anioła kpl. m. (+ 1225),
bł. Benwenuta z Recanati mn. (+ 1289),
św. Eulogiusza bpa Edessy (+ 383),
św. Eutymiusza m. (+305),
św. Geruncjusza bpa (+V w.),
św. Hilarego bpa Aries (+ 449),
śwśw. Ireneusza, Peregryna, Ireney, mm. (+ ok. 300),
św. Jowiniana (+ ok. 260),
św. Maksyma bpa Jerozolimy (+ ok. 350),
bł. Nuncjusza Suiprizio robotnika (+ 1836),
św. Sacerdota bpa Saguntu (+ VI w.),
św. Teodora bpa Bolonii (+ VI w.).

6 maja

FILIP

gr. philos - przyjemny, mity, drogi, miłośnik i hippos - koń; “znający się na koniach, lubiący konie”.

Św. Filip, Apostoł, męczennik (+ I w.). Pochodził z Betsaidy nad jeziorem Galilejskim. Uczeń Jana Chrzciciela. Powołany przez Jezusa został jednym z dwunastu Jego uczniów (J 1,43-46). Wspominają go Ewangelie: kiedy do Mistrza przyprowadził Natanaela (J 1,43-48), podczas rozmnożenia chleba i ryb (J 6,1-7), gdy Grecy pragnęły spotkać Jezusa (J 12,21-22) oraz na Ostatniej Wieczerzy (J 14,7-10). Jego dalsze dzieje nie są zapisane. Tradycja podaje, że Filip głosił Ewangelię w krainie Partów, Grecji, Scytii, Lidii, Frygii, Azocie. Tam został ukrzyżowany (ukamienowany?). Jest patronem Antwerpii oraz piłśniarzy i czapników.

W ikonografii św. Filip przedstawiany jest z krzyżem, z pastorałem, ze zwojem. Czasami trzyma w ręku kamień - znak męczeństwa. Towarzyszy mu anioł.

JAKUB

hebr. Jaaqob - “niech Bóg wspomogę”, “niech Bóg strzeże”.

Św. Jakub, Apostoł zwany Mniejszym lub Młodszym (+ 62). Był (Mk 15,40) synem Kleofasa i Marii, rodzonym bratem św. Judy Tadeusza, krewnym Jezusa. Pochodził z Nazaretu. Po opuszczeniu przez św. Piotra Jerozolimy pierwszy biskup w tym mieście. Odgrywał poważną rolę jako gospodarz tzw. Soboru Apostolskiego. Poniósł śmierć męczeńską - strącony ze szczytu świątyni, a następnie ukamienowany. Píše o tym w “Dawnych dziejach Izraela” Józef Flawiusz (XX, XI, 1). Św. Jakub jest patronem dekarzy.

W ikonografii św. Jakub przedstawiany jest w tunice i płaszczu, z mieczem oraz z księgą. Czasami jako biskup rytu wschodniego. Jego atrybutami są także: halabarda, kamienie, korona w rękach, torba podróżna, zwój.

bł. Bartłomieja Pucci mn. (+ 1330),
św. Benedykty dz. (+ V w.),
św. Eadberta bpa z Lindisfarne w Brytanii (+ 698),
św. Ewodiusza bpa Antiochii m. (+ 67),
św. Franciszka de Montmorency-Laval bpa Quebecu (+ 1708),
św. Protogenesa bpa Karrha w Mezopotamii (+ IV w.),
św. Teodota bpa z Cyrinii (+ ok. 325).

7 maja

GIZELA

germ. *gisil* – strzała.

Bł. Gizela, królowa, ksieni (985 - 1060). Ojcem jej był Henryk II, książę Bawarii, matką Gizela Bur Gundzka. Wyszła za mąż za Stefana I, króla Węgier. Miała jedyne go syna - Emeryka, który zginął w wieku 24 lat. Obaj z ojcem byli kanonizowani. Bł. Gizela przeszła do historii jako królowa zaangażowana w dzieło chrystianizacji Węgier. Była fundatorką wielu klasztorów i kościołów. Po śmierci męża w 1038 r. doznała udręk i prześladowań ze strony pretendentów do tronu oraz odradzającego się pogaństwa. Przy pomocy swego brata - Henryka II, cesarza, powróciła do Niemiec. Wstąpiła do benedyktynek w Niedernburg. Zmarła jako ksieni tegoż opactwa.

W ikonografii bł. Gizelę przedstawia się jako królową w koronie. Jej atrybutem jest model kościoła i różaniec.

św. Jana bpa w Beverley (+ 721),
św. Kwadratusa m. (+ ok. 257),
św. Piotra bpa Pawii (+ 743),
bł. Róży Venerini dz. zk. (+ 1728).

8 maja

STANISŁAW (zob. 5 maja)

Św. Stanisław Szczepanowski, biskup, męczennik. Urodził się w Szczepanowie około 1030 r. Uczył się w szkole katedralnej. Możliwe, że również za granicą (Paryż?). Święcenia kapłańskie przyjął w 1060 r. W dwanaście lat później został biskupem Krakowa. Dał się poznać jako pasterz gorliwy, ale i bezkompromisowy. Konflikt, który wybuchł pomiędzy królem Bolesławem, a biskupem Stanisławem - jego powód do dzisiaj nie jest w pełni jasny, być może chodziło o niemoralne życie monarchy lub obronę poddanych przed jego surowością - miał tragiczny finał. Biskup Szczepanowski został zabity przez drużynę królewską (lub samego króla?) podczas Mszy św., którą celebrował 11 kwietnia (lub 8 maja) 1079 r. w kościele św. Michała na Skałce. Ciało Świętego poćwiartowano. W kilka lat później przeniesiono je do katedry na Wawelu, gdzie spoczywa do dzisiaj. Po dokonaniu zbrodni król musiał uciekać z kraju - według tradycji został mnichem-pokutnikiem w klasztorze benedyktyńskim w Osjaku. Biskupa Stanisława, jako pierwszego Polaka, ogłoszono świętym w Asyżu. Św. Stanisław jest patronem Polski; archidiecezji gdańskiej, gnieźnieńskiej, krakowskiej, poznańskiej, warszawskiej, diecezji: chełmińskiej, lubelskiej, płockiej, sandomierskiej, tarnowskiej. Jan Paweł II nazwał go "patronem chrześcijańskiego ładu moralnego". W ciągu wieków przywoływano legendę o zrośnięciu się rozszerezonego ciała św. Stanisława. Kult Świętego odegrał w XIII i XIV wieku ważną rolę historyczną jako czynnik kształtowania się myśli o zjednoczeniu Polski. Wierzono, że w ten sam sposób - jak ciało św. Stanisława - połączy się i zjednoczy podzielone wówczas na księstwa dzielnicowe Królestwo Polskie.

W ikonografii św. Stanisław przedstawiany jest w stroju pontyfikalnym z pastorałem. Jego atrybutami są: miecz, palma męczeńska, u stóp wskrzeszony Piotrowina. Bywa ukazwany z orłem - godłem Polski.

Pragnę opisać mój Kościół w człowieku, któremu dano imię Stanisław.

I imię to Król Bolesław mieczem wpisał w najstarsze kroniki.

Imię to mieczem wypisał na posadzce katedry, gdy spłynęły po niej strugi krwi...

Karol kardynał Wojtyła.

św. Agacjusza setnika m. (+ 303),
bł. Amata Ronconi (+ 1266),
św. Arseniusza dk. ps. (+ III/V),
św. Benedykta II pp. (+ 685),
św. Bonifacego IV pp. (+ 615),
św. Dionizego bpa (+ IV w.),
św. Helladiusza bpa (+ IV w.),
św. Piotra mn. bpa (+ 1174),
bł. Piotra Rogue kpł. zk. m. (+ 1796),
bł. Ulryki Nisch zk. (+1913),
św. Wiktora m. (+ ok. 303),
św. Wirona bpa (+ ok. 700).

9 maja

PACHOMIUSZ

gr. Pachúm, Pachúmios - człowiek boży.

Św. Pachomiusz Starszy, pustelnik. Urodził się około 287 r. w Sne (Górny Egipt). Po okresie służby wojskowej przyjął chrzest. Wkrótce potem udał się na pustynię, gdzie podjął życie w surowej ascezie. Wobec licznie gromadzących się wokół niego mnichów wybudował duży klasztor w Tabennesi, następnie kolejne. Ułożył "Regułę", kładąc podwaliny pod zorganizowane życie pustelnicze. Jest ojcem cenobizmu - ewangelicznego życia we wspólnotach. Zmarł 9 maja 347 r.

św. Geroncjusza bpa z Cervii m. (+ 501),
św. Hermasa (+ I/II w.),
bł. Marii Teresy od Jezusa Gerhardinger zk. (+ 1879),
bł. Mikołaja Albergata mn. (+ 1443).

10 maja

BEATRICZE

ryzm. Beatrix od czasownika beare - uszczęśliwiać, lub od beatus – szczęśliwy.

Bł. Beatricze d'Este, księżniczka, mniszka. Urodziła się około 1200 r. w starym książęcym rodzie. Na wieść o planowanym małżeństwie uciekła z domu i schroniła się w klasztorze benedyktynek w Salarola. Nieco później sama założyła klasztor na górze Gemmola, gdzie przebywała jako skromna mniszka. Zmarła w 1226 r. Jej kult zatwierdził Klemens XIII (1763).

śwśw. Alfiusza, Filadelfa, Cyryna, mm. (+ ok. 251),
św. Antonina zk. bpa Florencji (+ 1459),
śwśw. Gordiana, Epimacha, mm. (+ ok. 362),
śwśw. Kalepodiusza kpł., Palmacjusza konsula, Symplicjusza senatora, Feliksa, jego żony Blandy, mm. (+ ok. 222),
św. Kana Avila (+ 1569),

św. Katalda bpa (+ 685),
św. Komgalla op. (+ 601),
śwśw. Nazariusza, Celsa, mm. (+ ok. 68).

11 maja

MAMERT

łac. imię teoforyczne od imienia boga Marsa.

Św. Mamert, biskup (+ 477). Zasłynął jako mąż modlitwy za swych wiernych w Vienne, dotkniętych takimi nieszczęściami, jak trzęsienie ziemi, pożar, nieurodzaje. Z myślą o uproszenie urodzajów zainicjował tzw. dni krzyżowe. Podczas nich przez trzy dni (przed uroczystością Wniebowstąpienia Pańskiego) zanoszono błagalne modły połączone z procesjami. Zwyczaj ten przetrwał do naszych czasów - procesje wyruszają na pola, a nabożeństwa odbywają się przy krzyżach przydrożnych. Jest patronem mamek i orędownikiem w chorobach piersi.

bł. Alberta z Villa d'Ogna mn. (+ 1279),
bł. Alojzego Rabata mn. (+ 1490),
św. Antyma kpł. m. (+ ok. 305),
św. Franciszka de Hieronimo kpł. zk. (+ 1716),
św. Ignacego z Laconi zk. (+ 1781),
św. Majola op. (+ 994),
śwśw, Maksyma, Bassusa, Fabiusza, mm. (+ ok. 305),
śwśw. Syzyniusza dk., Diokleta, Florencjusza, mm. (+ 305).

12 maja

PANKRACY

gr. panocrates - wszechmogący, zwycięski.

Św. Pankracy, męczennik (+ 354). Zachowało się niewiele wiadomości o tym Świętym, ale dobrze udokumentowany jest jego wczesny kult. Jako sierota miał przybyć z Frygii do Rzymu, gdzie przyjął chrzest. Podczas prześladowań poniósł śmierć na arenie - liczył wtedy 14 lat (?). Nad jego grobem papież Symmach (+ 514) wybudował bazylikę. Św. Pankracy uważany jest za stróża przysięg i mściciela krzywoprzysięstwa. Patron dzieci, opiekun rycerstwa. Przyzywany podczas wiosennych przymrozków.

W ikonografii św. Pankracy przedstawiany jest jako młodzieniec w bogatej tunice z płaszczem. Czasami jako żołnierz Chrystusa. Jego atrybutami są: miecz, palma męczeńska, serce, włócznia.

św. Dominika z Calzada (+ 1109),
św. Epifaniasza bpa w Salaminie (+ 403),
śwśw. Flawii Domitylli, jej córki Plautylli, Eufrozji, Teodory, mm. (+ ok. 100),
św. Germana, bpa patr. Konstantynopola (+ 733),
bł. Imeldy Lambertini dz. zk. (+ 1333),
bł. Joanny infantki portugalskiej (+ 1490),
św. Modoalda bpa Trewiru (+ 640),
śwśw. Nereusza i Achillesa żołnierzy, mm. (+ ok. 304).

13 maja

SERWACY

łac. servatus - uratowany, ocalony, zachowany.

Św. Serwacy, biskup (+ 384). Po 345 r. biskup w Tongres (dzisiejsza Belgia). Identyfikowany z Sarbatiosem, jednym z biskupów pozostających w ostrej opozycji wobec arian na synodzie w Rimini. Gorliwy czciciel Matki Bożej. Zmarł w Maastricht. Orędownik podczas przymrozków. Patron diecezji w Worms, miasta Maastricht; hutników, stolarzy; osób mających reumatyzm i febrę.

W ikonografii św. Serwacy przedstawiany jest w biskupich szatach pontyfikalnych. Czasami razem ze św. Piotrem, który według legendy podaje mu srebrny klucz do bram nieba. Święty może tam wprowadzić każdego, kogo chce. Atrybutami są: chodaki, smok.

św. Andrzeja Huberta Fournet kpł. zk. (+ 1834),
bł. Gerarda z Villamagna giermka (+ 1245),
św. Glicerii m. (+ 177),
św. Jana Milczącego bpa mn. (+ 558),
bł. Magdaleny Albrici ksieni (+ 1465),
św. Mucjusza kpł. m. (+ ok. 305)

14 maja

MACIEJ

hebr. imię teoforyczne Mattayah - "dar Jahwe".

Św. Maciej, Apostoł (+ ok. 50). Był jednym z 72 uczniów Jezusa. Wybrany przez Apostołów do ich gro-
na na miejsce Judasza, po jego zdradzie i samobójstwie (Dz 1,15-26). Poza opisem powołania nie ma o
nim pewnych informacji. Według tradycji Maciej Apostoł głosił Ewangelię w Judei, Etiopii, Kolchidzie.
Euzebiusz z Cezarei Palestyńskiej podaje, że w Jerozolimie poniósł męczeńską śmierć przez ukamienio-
wanie, natomiast Klemens Aleksandryjski odnotowuje, że zmarł śmiercią naturalną. Św. Maciej jest pa-
tronem Hanoweru oraz m. in. budowniczych, kowali, cukierników i rzeźników. Wzywają go nieplodne
małżeństwa oraz chłopcy rozpoczynający szkołę.

W ikonografii przedstawiany jest św. Maciej w długiej, przepasanej tunice i w płaszczu. Jego atrybuty:
halabarda, księga, krzyż; kamienie, miecz, topór, włócznia - którymi miał być dobity.

BONIFACY

łac. bonum - dobro i fatum - los; "człowiek dobrego losu".

Św. Bonifacy, męczennik (+ 305). Pochodził z Tarsu. Podczas prześladowań chrześcijan za czasów Dio-
klecjana aresztowany, torturowany, a następnie ścięty mieczem. W XVII w. Stanisław Herakliusz Lubo-
mirski, marszałek wielki koronny, sprowadził z Rzymu do Warszawy relikwie św. Bonifacego. Spoczy-
wają one na Czerniakowie w kościele pod wezwaniem Świętego.

bł. Idziego z Vouzella mn. (+ 1265),
św. Marii Dominiki Mazzarello dz. zk. (+ 1881),
św. Michała Gericoits zk.(+ 1863).

15 maja

ZOFIA

gr. sophia – mądrość.

Św. Zofia, wdowa, męczennica (+ II w). Według tekstów z VII wieku zginęła w Rzymie podczas prześla-
dowań chrześcijan za czasów Hadriana I. Kult Świętej rozwinął się w połowie VII w. z chwilą sprowa-
dzenia jej relikwii do alzackiego klasztoru w Eschau oraz za pontyfikatu papieża Sylwestra II.

W ikonografii św. Zofia przedstawiana jest w otoczeniu trzech córek: Wiary, Nadziei i Miłości, które
według opowieści poniosły męczeńską śmierć ze swoją matką. Według innej wersji św. Zofia zmarła w
kilka dni później na ich grobie.

IZYDOR (zob. 4 kwietnia)

Św. Izydor Oracz (1080-ok. 1130). Urodził się w Madrycie. Gdy miasto zdobyli Arabowie, wraz ze swoją
żoną - bł. Marią Toribia i synkiem schronił się na wsi. Pracował jako parobek. Słynął z wiernego wypeł-
niania obowiązków, pobożności, miłosierdzia i pokuty Jest patronem diecezji kieleckiej, Madrytu, Sara-
gossy; rolników.

W ikonografii Święty przedstawiany jest z atrybutami nawiązującymi do wydarzeń w jego życiu. Są nimi: Anioł, który orze podczas modlitwy Świętego, pług zaprzężony w dwa woły, kłosy, laska, spod której wypływa źródło, różaniec.

św. Dympny królowny Irlandii dz. m. (+ VI w.),
śwśw. Kasjusza, Wiktoryna, Maksyma, mm. (+ III w.),
śwśw. Piotra, Andrzeja, Pawła, Dionizji, mm. (+ 251),
św. Retyka bpa (+ 334),
św. Symplicjusza bpa m. (+ 304).

16 maja

ANDRZEJ

Św. Andrzej Bobola, zakonnik, męczennik. Urodził się 30 listopada 1591 r. w Strachocinie koło Sanoka. Pochodził ze szlacheckiej rodziny. Mając 20 lat wstąpił do jezuitów w Wilnie, gdzie odbył studia. W 1622 r. przyjął święcenia kapłańskie. Pracował jako kaznodzieja, spowiednik, wychowawca młodzieży w Wilnie, Połocku, Warszawie, Łomży, Pińsku. Podejmował szczególne wysiłki na rzecz pojednania prawosławnych z katolikami. Jego gorliwość, którą określa nadane mu określenie "łowca dusz – duszo-chwat", była powodem wrogości ortodoksów. W czasie wojen kozackich przerodziła się w nienawiść i miała tragiczny finał. W maju 1657 r. Kozacy napadli na Janów Poleski i dokonali rzezi wśród katolików i żydów. Andrzeja Bobolę pochycili w pobliskiej wiosce. Przywleczony do Janowa, został skatowany, straszliwie okaleczony, a następnie na rynku miejskim powieszony do góry za nogi i dobity szablą. Relikwie Świętego odbyły szczególną wędrówkę w wyniku wydarzeń historycznych. Z Pińska, przez Połock, Moskwę (1917), Rzym, przybyły w 1938 r. do Warszawy. Tutaj dzieliły losy wojenne Starówki. Od 1945 spoczywają w kościele pod wezwaniem św. Andrzeja Boboli przy ul. Rakowieckiej. Święty jest patronem archidiecezji białostockiej, warmińskiej, diecezji: drohiczyńskiej, łomżyńskiej, pińskiej, płockiej, oraz kolejarzy

W ikonografii św. Andrzej Bobola przedstawiany jest w stroju jezuita z szablami wbitymi w jego kark i prawą rękę lub jako wędrowiec.

SZYMON (zob. 5 stycznia)

Św. Szymon Stock, zakonnik. Urodził się w 1175 r. w hrabstwie Kent, w Anglii. Wcześniej podjął pustelnicze życie. Celę urządził sobie w pniu starego drzewa. Stąd jego drugie imię: Szymon Pień (ang. stock - pień). Kiedy Turcy zmusili karmelitów do opuszczenia Ziemi Świętej, ci przybyli do Anglii (1237). Szymon wkrótce wstąpił do tego kontemplacyjnego zakonu, a w roku 1245 wybrano go generałem. Podczas jego kadencji karmelici stali się popularnym zakonem w całej Europie. Mieszkając dotychczas zazwyczaj na pustkowiu w eremach, swoje obowiązki duszpasterskie podjęli teraz także w miastach. Św. Szymon jest jednak znany przede wszystkim w związku z nabożeństwem szkaplerza. W roku 1251 miał wizję, podczas której NMP miała mu wręczyć szkaplerz i zapewnić, że wszyscy, którzy go będą nosić, cieszyć się będą szczególnym błogosławieństwem, a po śmierci unikną wiecznej kary. Szkaplerz - to długi, rozcięty po bokach płaszcz bez rękawów. Noszą go zakonnicy. Jest różnego koloru, w zależności od zakonu: biały, czarny, brązowy. Szkaplerz karmelitański przybrał okrojoną formę dwóch płócienek zawieszonych na szyi lub medalika, na którym jest przedstawiony. Szymon Stock zmarł 16 maja 1265 r. w Bordeaux podczas wizytacji.

W ikonografii św. Szymon przedstawiany jest jako mnich w habitie karmelitów. Czasami w scenach z Matką Bożą, która wręcza mu szkaplerz lub wraz ze Świętym wyprowadza z czyśćca cierpiących. Jego atrybutem jest pies przynoszący chleb.

św. Brendana op. (+ ok. 580),
św. Domnola bpa w Le Mans (+ 581),
św. Fidola (+ VI w.),

św. Honorata bpa w Amiens (+ 600),
św. Peregryna bpa Auxerre (+ 304),
św. Posydusza bpa Kalamy w Numidii (+ 437),
św. Ubalda bpa Gubbio (+ 1160).

17 maja

PASCHALIS

hebr. Pesach - Pascha - przejście; łac. Pascha - Wielkanoc; paschalis – wielkanocny.

Św. Paschalis Baylon, brat zakonny (1540-1592). Urodził się w Torre Hermoza w Aragonii. Był pasterczem owiec. Z powodu zaniedbanego wyglądu nie chciano go przyjąć do klasztoru. Kiedy miał 24 lata, jego pobożność, dar kontemplacji były już szeroko znane w okolicy. Franciszkanie otworzyli przed nim bramy nowicjatu w Montfort koło Walencji. Zaproponowano mu studia i przyjęcie święceń kapłańskich. Nie przyjął tej oferty. Pozostał skromnym bratem zakonnym. Był mistykiem. Miał szczególną cześć dla Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. Posiadał dar czytania w ludzkich sercach oraz w przyszłości. Jest patronem stowarzyszeń i kongresów eucharystycznych.

W ikonografii św. Paschalis przedstawiany jest w habitach lub jako pasterz, czasami z kijem pasterskim. Bywa ukazwany jako adorujący Chrystusa w monstrancji. Jego atrybutem jest także krzyż.

bł. Andrzeja Abellon zk. (+ 1450),
bł. Antonii Messina m. (+ 1935),
bł. Wilhelma zk. (+ 1368).

18 maja

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan I, papież, męczennik (+ 526). Urodził się w Toskanii. Stolicę Piotrową objął w sierpniu 523 r. Wprowadził do kalendarza liczenie lat od narodzin Pana Jezusa, według obliczeń Dionizego Małego, mnicha syryjskiego. W związku z dekretem cesarza Justyniana, nakazującym arianom zwrot wszystkich kościołów katolikom, król Ostrogotów, Teodoryk, przymusił papieża, aby udał się do Konstantynopola w celu złagodzenia zarządzenia. Jan I został przyjęty na dworze cesarskim z honorami. Dokonał koronacji cesarza. Po powrocie do stolicy Ostrogotów Rawenny Jan I przedłożył utrzymanie edyktu cesarskiego. Nieoczekiwanie został przez króla zatrzymany siłą. W kilka dni później zmarł. Jego ciało przeniesiono do Rzymu w 530 r.

W ikonografii św. Jan I przedstawiany jest w stroju papieża. Jego atrybutem jest więzienie.

ERYK

póln.-germ. rea- (Ehre) - zaszczyt;-rihhi - panowanie; "król, który zaszczytnie panuje".

Św. Eryk IX Jedvardsson, król. Urodził się około 1120 r. w okolicy jeziora Melar. Od 1158 r. rządził Szwecją (Vestergoland). Z biskupem Henrykiem (zob. 19 stycznia) uczestniczył w misyjnej wyprawie do Finlandii, gdzie założył wiele kościołów. Zginął 18 maja 1160 r. w Starej Uppsali, która była ośrodkiem pogaństwa. Duński książę Magnus Henriksson napadł go i zabił, gdy uczestniczył w Mszy św. Od 1273 r. jego szczątki spoczywają w katedrze w Uppsali. Św. Eryk jest patronem Szwecji.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w stroju królewskim z koroną na głowie - w jednej ręce trzyma miecz, w drugiej sztandar. Jego atrybuty: model kościoła w Uppsali; ołtarz, przy którym został zamordowany; palma męczeńska.

św. Feliksa z Cantalice zk. (+ 1587),
św. Iwona kpł. (+ 1303),
św. Potamona bpa Heraklei m. (+ ok. 341),
śwśw. Teodora, Tekuzy, Aleksandry, Klaudii, Fainy, Eufrazji, Matrony, Julitty, mm. (+ ok. 303).

---

19 maja

URBAN

łac. urbanus - miejski, mieszkaniec miasta, a także kulturalny, wykształcony, obyty, grzeczny.

Św. Urban I, papież. Lata 222 - 230 wyznaczają jego pontyfikat. W średniowieczu był jednym z najbardziej popularnych świętych. W jego dzień błogosławiono pola. Patron właścicieli winnic, winnej latorośli, ogrodników, rolników, dobrych urodzajów. Według podania św. Urban wydał instrukcję, aby kler do Mszy św. używał kielicha i pateny ze złota lub srebra.

W ikonografii ukazuje się Świętego w pontyfikalnych szatach i w tiarze. Jego atrybutami są: kielich, krucyfiks, księga, miecz, winne grono, winne grono na księdze.

IWO(N)

staroniem. iwa - cis, drzewo cisowe, łuk z drzewa cisowego; lub celt. forma imienia Jan.

Św. Iwo Helory, prawnik, kapłan. Urodził się 17 października 1253 r. w Bretanii. Studiował w Paryżu teologię, w Orleanie prawo. Znany był jako "advokat biedaków". Często opłacał za nich koszty sądowe i odwiedzał ich w więzieniu. Mając 31 lat przyjął święcenia kapłańskie. Wkrótce został proboszczem. W 1297 powrócił do rodzinnego Kermartin. Zmarł 19 maja 1303 r. Jest patronem Bretanii; prawników, adwokatów, sędziów, notariuszy, proboszczów, ubogich, sierot.

W ikonografii Święty ukazywany jest jako sędzia w todze i birecie, czasami jako diakon w dalmatyce. Jego atrybutami są m. in.: księga, zwój pergaminu, pióro.

św. Celestyna V pp. (+ 1296),

św. Dunstana bpa Canterbury (+ 988),

bł. Humiliany Cerchii wdowy (+ 1246),

św. Kryspina z Viterbo zk. (+ 1750),

błbł. Jana de Cetina. Piotra de Duenas, mm. (+ 1397),

św. Teofila z Corte kpł. zk. (+ 1740).

20 maja

BERNARDYN (zob. 16 kwietnia)

Św. Bernardyn ze Sieny, zakonnik, doktor Kościoła (1380 - 1444). Wcześniej osierocony, wychowywał się u krewnych. Miał 19 lat, kiedy skończył prawo w Sienie. W 1402 r. wstąpił do franciszkanów. W dwa lata później przyjął święcenia kapłańskie. Dał początek nowej gałęzi zakonu - zwanego obserwantami (u nas bernardynami) - wprowadzając surową regułę. Bernardyn jako wybitny mówca przemierzył ówczesną Italię. Jego kazania oddziaływały na wielu słuchaczy. Twórca cennych dzieł teologicznych. Człowiek pokorny - trzykrotnie odmówił proponowanego mu biskupstwa w Sienie, Ferrarze i Urbino. Znany z gorliwej modlitwy i szczególnej czci Imienia Jezus. Nabożeństwo do Imienia Zbawiciela zawdzięcza mu decydujący rozwój. Bernardyn w latach 1438 - 1442 pełnił urząd wikariusza generalnego zakonu. Brał udział w Soborze Florenckim (1439), gdzie działał na rzecz zjednoczenia Greckiego Kościoła Ortodoksyjnego z Katolickim. Zmarł w Aquili i tam go pochowano. Jest patronem bernardynów, Sieny, rodzinnej miejscowości Massa Martitima oraz tkaczy. Orędownikiem chorych na gardło i krwawiących. Wśród bernardynów są polscy błogosławieni i święci: Szymon z Lipnicy, Jan z Dukli, Władysław z Gielniowa. Wywarli oni poważny wpływ na życie religijne w Polsce.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w habicie bernardyńskim; czasem jako kaznodzieja. Jego atrybutami są: u nóg trzy infuly, których odmówił; otwarta księga; krzyż z monogramem IHS; w ręku monogram IHS w promieniach.

św. Austregisyla bpa w Bourges (+ 624),

św. Anastazego bpa (+ 608),

bł. Karola de Mazenod kpł. zk. (+ 1861),

bł. Kolumby z Rieti zk. (+ 1501),

śwśw. Taleleja, Asteriusza, Aleksandra, mm. (+ ok. 272),
św. Teodora bpa (+ 778).

21 maja

RYCHEZA

Bł. Rycheza (Ryksa), królowa. Była córką Erenfryda, palatyna Nadrenii; siostrzenicą cesarza Ottona III. Żona Mieszka II, króla Polski. Po jego śmierci usunęła się do Saalfeld w Turynii. Dzięki zabiegom Rychezy u papieża Benedykta IX jej syn, jedyny dziedzic tronu znajdujący się w klasztorze, objął panowanie jako Kazimierz I Odnowiciel. Bł. Rycheza zmarła w 1063 r. Pochowano ją w Kolonii.

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Nepomucen, kapłan, męczennik (1348 - 1393). Był notariuszem biskupim i proboszczem w Pradze. Wysłany do Padwy na studia, ukończył je jako doktor prawa. Po powrocie został mianowany kolejno: proboszczem, kanonikiem, archidiaconem, wikariuszem generalnym. Podczas trwającego sporu między Wacławem IV Luksemburczykiem a arcybiskupem Pragi św. Jan, będąc mediatorem, został uwięziony przez porywczego króla i poddany torturom. Następnie zrzucano go do Wełtawy. Według "Kroniki" Tomasza Ebendorfera z Haselbach z 1450 r. św. Jan zginął, ponieważ odmówił ujawnienia tajemnicy spowiedzi małżonki królewskiej - królowej Zofii. Święty jest patronem zakonu jezuitów, Pragi; spowiedników, szczerzej spowiedzi, dobrej sławy, tonących. Orędownikiem podczas powodzi. Beatyfikowany w 1721 r., kanonizowany w 1729.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w stroju kapłańskim, w sutannie, rokicie, birecie. W ręku palma męczeńska. Niekiedy trzyma palec na ustach (symbol zachowanej tajemnicy). Jego atrybutami są: klucz, książka, kłódka, krzyż w ręce, zapieczętowany list, most, z którego został zrzucony, pieczęć, wieniec z pięciu gwiazd, wieniec z gwiazd - w środku napis TACUI - "milczałem"; woda, zamek.

św. Hospicjusza (+ VI w.),

śwśw. Nikostrata, Antiocha, trybunów, mm. (+ IV w.),

śwśw. Polieukta, Wiktoriusza, Donata, mm. (+ III w.),

św. Sekunda kpł. m. (+ IV w.),

św. Sekundyna m. (+ ok. 260),

św. Serapiona Syndonity ps. w Egipcie,

śwśw. Synezjusza, Teopompa, mm. (+ III w.).

22 maja

RYTA

wł. zdrobnienie od Margerita – Małgorzata.

Św. Ryta, wdowa, zakonnica. Jedna z najbardziej popularnych świętych na świecie. Urodziła się około 1380 r. w rodzinie ubogich górali w Rocca Porena, niedaleko Cascii (Umbria) jako jedyne dziecko. Na życzenie rodziców wyszła za mąż. Związek był nieudany. Porywczy, brutalny mąż był powodem jej dramatów. Zginął zabity w porachunkach wendety. Ryta była matką dwóch synów, z którymi miała kłopoty wychowawcze. Bojąc się, by nie kontynuowali wendety, prosiła Boga, aby raczej zabrał ich ze świata, niż mieliby stać się zabójcami. Zmarli podczas epidemii. Ryta jako trzydziestokilkuletnia wdowa wstąpiła do zakonu augustianek. Odznaczała się posłuszeństwem, duchem modlitwy i cierpliwości. Będąc prostą i niewykształconą osobą, osiągnęła szczyty kontemplacji. Pewnego dnia podczas modlitwy przed Ukrzyżowanym, którego postać była na fresku, cierń oderwał się z korony Jezusa i wbił się w jej czoło. Ta bolesna rana - szczególny stygmat - była powodem jej niesłychanych cierpień przez 15 lat. Zmarła na gruźlicę 22 maja 1457 r. w Cascii. Tam spoczywa jej ciało nienaruszone do dziś. Sanktuarium Świętej, obejmujące jej rodzinny dom w Rocca Porena oraz klasztor i kościół w Cascii, w którym została pochowana, jest miejscem tłumnych pielgrzymek. Beatyfikowana w 1627 r., kanonizowana w 1900. Św. Ryta jest patronką w sprawach trudnych i beznadziejnych. Jest opiekunką wielu dzieł charytatywnych i bractw.

W ikonografii Święta przedstawiana jest w stroju zakonnym - w czarnym habicie i w białym welonie, z cierniem na czole. Jej atrybutami są: dwoje dzieci, krucyfiks, cierń, figa, pszczoły, róża.

św. Attona bpa w Pistoli (+ 1143),
św. Bazyliszka m. (+ IV w.),
św. Fulka (+ XII w.),
św. Heleny dz. (+ V w.),
śwśw. Kasta i Emila, mm. (+ III w.),
św. Marcjana bpa (+ 127),
śwśw. Piotra od Wniebowzięcia, Jana Machado, mm. w Japonii (+1617),
św. Romana op. (+ VI w.).

23 maja

LEONCJUSZ

gr. *Leóntios od miejscowości Leontis.*

Św. Leoncjusz z Rostowa, biskup, męczennik. Był Grekiem. Jako mnich w Ławrze Pieczerskiej powołany został na biskupa do Rostowa nad Donem. Jego gorliwość spotykała się z dużym sprzeciwem ze strony mieszkających tam pogan. Zginął w 1071 r. podczas zamieszek na tle religijnym.

św. Dezyderego bpa z Vienne m. (+ ok. 407),
śwśw. Eutychiusza, Florencjusza, mn. (+ VI w.),
bł. Jana z Prado kpł. m. (+ 1631),
św. Jana de Rossi kpł. zk. (+ 1764),
śwśw. Kwinkcjana, Lucjusza, Juliana, mm. (+ 259),
św. Michała bpa w Synnadzie (+ 826),
św. Wilberta rycerza mn. (+ 962)

24 maja

MARYJA

Maryja Wspomożycielka Wiernych. Tytuł "Wspomożycielka Wiernych" wprowadził do Litanii Loretańskiej Pius V na wieść o zwycięstwie pod Lepanto floty chrześcijańskiej nad turecką (7 października 1571). Święto ustanowił Pius VII po swoim powrocie do Rzymu z więzienia, do którego wtrącił go Napoleon (1814). W Polsce święto, zatwierdzone przez Stolicę Apostolską (1959), obchodzone jest na prośbę polskich biskupów z ks. kard. Stefanem Wyszyńskim na czele, w celu uproszenia szczególnych łask od Maryi w czasach trudnych dla narodu.

DONACJAN

łac. *Donatianus* - syn Donata; *Donat od dono* - dawać; "dany przez Boga", "dar Boga"

ROGACJAN

łac. *rogatus* - uproszony, wymodlony.

Św. Donacjan i św. Rogacjan, męczennicy (+ III w). Byli braćmi. Donacjan był chrześcijaninem, Rogacjan katechumenem. Od starożytności zwani "dziećmi nantejskimi", ponieważ ponieśli śmierć w młodym wieku.

bł. Franciszka Clet kpł. m. w Chinach (+ 1820),
bł. Joanny żony Chuzy (+ I w.),
św. Ludwika Zefiryjna Moreau bpa w Kanadzie (+ 1901),
św. Manachena (+ I w.),
św. Wincentego z Lérins mn. (+ 450).

---

25 maja

BEDA

ang. beado - walka, wojna.

Św. Beda Czcigodny, zakonnik, kapłan, doktor Kościoła (673 - 735). Kiedy miał 7 lat, powierzono jego wychowanie i wykształcenie opactwu Wearmouth (Brytania). Następnie przeniósł się do opactwa benedyktyńskiego w Jarrow, gdzie jako mnich spędził ponad 50 lat. W wieku 30 lat przyjął święcenia kapłańskie. Był wielkim uczonym, o niezwykle szerokich zainteresowaniach. Pozostawił po sobie olbrzymią spuściznę naukową i literacką, był także poetą. Zajmował się homiletyką oraz studium biblijnym. Nazwano go "największym egzegetą średniowiecza". Dał się poznać jako znakomity historyk. "Zachód mądrością swoją oświecił" - powiedział o nim św. Robert Bellarmin. Synod w Akwizgranie (836) nadał mu przydomek "Venerabilis" - "Czcigodny". Leon XIII ogłosił go w 1899 roku doktorem Kościoła.

W ikonografii św. Beda występuje rzadko. Jest przedstawiany w benedyktyńskim habicie. Atrybutami Świętego są: księga, pióro, zwój pergaminu.

GRZEGORZ (zob. 2 stycznia)

Św. Grzegorz VII, papież. Urodził się w 1028 r. w Toskanii. Miał na imię Hildebrand. Przybył wcześniej na Lateran. Być może przedtem był mnichem u benedyktynów w Chiny. Był wysyłany przez papieży (Grzegorza VI, Leona IX, Mikołaja II) z misjami do różnych krajów. W 1054 - 1056 legat papieski we Francji, w 1057 w Niemczech. Później zarządzał bazyliką św. Pawła za Murami. Był skarbnikiem Stolicy Apostolskiej. Miał poważny wpływ na politykę papieża XI wieku. Aleksander II mianował go kardynałem-archidiakonem. Po śmierci tego papieża Hildebrand został wybrany na stolicę Piętrową 22 kwietnia 1073 r. Przyjął wtedy święcenia kapłańskie i biskupie. Podjął głęboką reformę Kościoła, pragnąc uniezależnić go od władzy świeckiej. Wypowiedział walkę: symonii (kupowaniu urzędów kościelnych), inwestyturze (wybieraniu przez panujących na stanowiska kościelne m.in. biskupów i opatów) oraz niezachowywaniu celibatu przez duchownych. Na synodzie rzymskim w lutym 1076 r. ekskomunikował króla niemieckiego Henryka IV który wystąpił przeciw jego dekretom. W rok później w Canossie król jako pokutnik stał przez trzy dni u bram zamku, prosząc papieża o przebaczenie. Grzegorz zdjął z niego klątwę, ale konflikt nie ustał. W 1084 r. Henryk IV zdobył Rzym i osadził w nim antypapieża Klemensa III. Grzegorz VII podczas najazdu schronił się w Zamku Anioła. W kilka tygodni później z odsieczą przyszły wojska normañskie i przymusiły do odwrotu króla niemieckiego oraz antypapieża. Grzegorza uwolniono. Wezwani przez niego sprzymierzeńcy zachowali się jednak jak wrogowie - rabując, niszcząc i paląc. Grzegorz VII został zmuszony do opuszczenia Rzymu. Udał się do Salerno. Tam 25 maja 1085 r. zmarł. Na łożu śmierci wypowiedział słowa, które umieszczono w katedrze przy ołtarzu, gdzie spoczywa: "Umiłowałem sprawiedliwość, a zniechęciłem nieprawość, dlatego umieram na wygnaniu." Kanonizowany w 1606 r.

W ikonografii Grzegorz VII przedstawiany jest w papieskim stroju, często w tiarze. Jego atrybutami są: gołąb, księga, łzy (z powodu doświadczanych prześladowań), obraz Matki Bożej, do której miał szczególne nabożeństwo.

MARIA (zob. 1 stycznia)

Św. Maria Magdalena de Pazzi, dziewica, zakonnica. Urodziła się 2 kwietnia 1566 r. w możnej rodzinie Pazzi we Florencji. Nadano jej imię Katarzyna. Mając 18 lat wstąpiła do klasztoru karmelitańskiego Matki Bożej Anielskiej i przyjęła imię zakonne Maria Magdalena. W rok później podczas choroby złożyła śluby. Kolejno pełniła obowiązki: zakrystianki, furtianki, mistrzyni nowicjatu, przełożonej domu. Wiodła życie umartwione i przeniknięte modlitwą. Maria Magdalena doświadczała wielu cierpień. Miała dar stygmatów i prorokowania. Była mistyczką. Doznała duchowych zaślubin. W wizjach otrzymała m.in. zrozumienie tajemnicy Trójcy Przenajświętszej i Wcielenia Jezusa. Święta pozostawiła pisma ukazujące głębokie doświadczenia duchowości chrześcijańskiej. Zmarła 25 maja 1607 r. Jest patronką Florencji i Neapolu. Beatyfikowana w 1626 r., kanonizowana w 1669.

W ikonografii św. Maria Magdalena ukazywana jest w habicie karmelitanki. Jej atrybutami są: Dziecię Jezus, dyscyplina, gołębica, korona cierniowa, krzyż, lilia, serce trzymane w prawej dłoni, stygmaty.

św. Aldhelma bpa w Sherborne (+ 709),
św. Dionizego bpa (+ ok. 360),
św. Leona (+ 550),
św. Magdaleny Zofii Barat dz. zk. (+ 1865),
św. Zenobiusza bpa (+ V w.).

26 maja

FILIP (zob. 6 maja)

Św. Filip Neri, kapłan (1515 - 1595). Urodził się we Florencji. Studiował filozofię i teologię na uniwersytecie w Rzymie. Prowadził życie modlitwy, umartwienia, miłosierdzia. W trosce o pielgrzymów i chorych założył religijne bractwo, zyskując miano "Apostoła Rzymu". Mając 36 lat przyjął święcenia kapłańskie. Wkrótce potem zorganizował stowarzyszenie księży, z którego wyłonił się nowy zakon - oratorianów (tzw. filipini). Do duszpasterstwa obok nauczania katechizmu, ćwiczeń duchowych, pielgrzymek włączył naukę i kulturę. Doradca papieży, kierownik duchowy wielu dostojników. Był jednym z najbardziej wesołych świętych.

W ikonografii św. Filip przedstawiany jest jako mężczyzna w średnim wieku, z krótką brodą, w sutannie i birecie. Jego atrybutem jest lilia, serce i lilia.

św. Eleutera pp. m. (+ 189),
św. Kwadratusa m. (+ ok. 129),
św. Lamberta bpa (+ 1154),
św. Marii Anny od Jezusa de Paredes tercjarki (+ 1645),
św. Symetriusza kpł. m. (+ II w.),
św. Zachariasza bpa (+ III/IV w.).

27 maja

AUGUSTYN

łac. Augustus -szczęśliwy, pomyślny; syn Augusta; urodzony w miesiącu Augusta (sierpniu).

Św. Augustyn z Canterbury, biskup (+ 604/605). Apostoł Anglii. Będąc opatem benedyktyńskiego klasztoru św. Andrzeja w Rzymie, został wysłany przez Grzegorza Wielkiego do Brytanii (596). Przybył tam z czterdziestu misjonarzami. Król Kentu św. Etelbert wraz z małżonką Bertą przyjął ich zyczliwie. Augustyna osadził w stolicy Canterbury. Tam podjął on misję ewangelizacyjną, a następnie erygował biskupstwo i katedrę. W 601 r. Grzegorz Wielki mianował Augustyna arcybiskupem i pierwszym prymasem Anglii. Zalecił mu także tworzenie biskupstw w Yorku i Londynie. Święty zmarł 26 maja 604/605 r.

W ikonografii przedstawiany w stroju biskupim lub jako benedyktyn.

św. Eutropiusza bpa Orange (+ V w.),
św. Fryderyka bpa (+ 1121),
św. Juliana m. (+ 297),
bł. Małgorzaty Pole w Londynie (+ 1541).

---

28 maja

GERMAN

Św. German z Paryża, biskup (496 - 576). Po studiach w Avallon podjął życie pustelnika. Około 540 r. przyjął święcenia kapłańskie. Na życzenie biskupa Autun przeprowadził reformę tamtejszego klasztoru św. Symforiana. W 556 r. został mianowany biskupem Paryża. Na terenie diecezji podjął działalność charytatywną i reformatorską. Założył opactwo św. Krzyża i św. Wincentego z Saragossy (od VIII w. Saint-Germain-des-Prés). Zmarł 28 maja 576 r. w Paryżu.

św. Helikonidy m. (+ III w.),
bł. Herkulana z Piegaro kpł. zk. (+ 1451),
św. Justa bpa w Urgel (+ ok. 550),
bł. Marii Bagnesi (+ 1578),
św. Podiusa bpa Florencji (+ X w.),
św. Senatora bpa (+ ok. 480),
św. Wilhelma mn. (+ 812).

29 maja

URSZULA

łac. *ursus* - niedźwiedź; "niedźwiadek".

Bł. Urszula Ledóchowska, zakonnica. Urodziła się w 1865 r. w Loosdorf koło Wiednia. Miała na imię Julia Maria. W 1883 r. wraz z bliskimi przeniosła się do nabytego przez ojca majątku w Lipnicy Murowanej koło Bochni. Jako 21-letnia dziewczyna wstąpiła do klasztoru urszulanek w Krakowie i przyjęła zakonne imię Urszula. Zajmowała się młodzieżą, pełniąc funkcje wychowawczyni internatu oraz nauczycielki. W 1904 r. została przełożoną. W 1907 r. wyjechała do pracy dydaktycznej w Petersburgu. Następnie przeniosła się do Finlandii, gdzie otworzyła gimnazjum dla dziewcząt. Podczas I wojny światowej apostołowała w krajach skandynawskich, wygłaszając odczyty o Polsce, organizowała pomoc dla osierconych polskich dzieci. W roku 1920 wróciła do Polski. Osiedliła się w Pniewach koło Poznania, gdzie -z myślą o pracy apostołowskiej w nowych warunkach - założyła zgromadzenie Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego, zw. urszulanki szare. Całe jej życie było ofiarną służbą Bogu, ludziom, Kościołowi i ojczyźnie. Umarła 29 maja 1939 r. w Rzymie. Beatyfikowana przez Jana Pawła II 20 czerwca 1983 roku w Poznaniu.

W ikonografii przedstawiana jest bł. Urszula w szarym zakonnym habicie.

św. Andrzeja z Chio m. (+ 1465),
św. Maksymina bpa w Trewirze (+ 346),
błbł. Stefana kpł. zk., Rajmunda kpł. zk., mm. (+ 1242),
śwśw. Syzyniusza, Martyriusza, Aleksandra, mm, (+ 397),
bł. Wilhelma Arnaud m. (+ 1242).

30 maja

JOANNA (zob. 4 lutego)

Św. Joanna d'Arc, dziewica. Urodziła się 6 stycznia 1412 r. w Domremy (Lotaryngia), w rodzinie ubogich wieśniaków. Od 13 roku życia towarzyszyły jej "głosy" i wizje. Pod wpływem duchowych doświadczeń w 1428 r. ta wiejska, prosta dziewczyna, analfabetka, podejmuje dzieło wyzwolenia Francji zajętej przez wojska angielskie. Po spotkaniu z Karolem VII oraz poddaniu Joanny i jej widzeń badaniom duchownych z Poitiers, dziewczynie podarowano zbroję, sztandar i pozwolono jej wyruszyć z oddziałem naprzeciw nieprzyjaciela. W maju 1429 r. w trakcie bitwy o Orléan Joanna (odtąd nazywana także Dziewicą Orleańską) zagrzewa swoich rodaków do walki i przełamuje losy prowadzonej wojny. Po niej w ciągu tygodnia Anglicy opuścili całą dolinę Loary. Joanna nalega na niezdecydowanego Karola VII, aby wyruszył do Reims oraz dopełnił obowiązku koronacji, co nastąpiło 17 lipca 1429 r. Wiosną 1430 r. Jo-

---

anna wzięła udział w potyczce pod Compiègne. Tam dostaje się do niewoli Burgundów. Ci odsprzedali ją Anglikom, którzy powołali trybunał kościelny i wytoczyli jej proces w Rouen. Oskarżono ją o używanie stroju męskiego, o herezję i czarnoksięstwo. Jej glosy i objawienia uznano za fałszywe. Święta odwołała się od wyroku inkwizycji do papieża. Bezskutecznie. Oddana w ręce władzy świeckiej została skazana i spalona na stosie 30 maja 1431 r. Wyrok zakwestionowano. Pod naciskiem opinii publicznej Karol VII ustanowił komisję, która przeprowadziła proces rehabilitacyjny. Także papież Kalikst III wydał polecenie zbadania przeprowadzonego procesu. 7 lipca 1456 r. Rzym wydał wyrok uniewinniający Joannę oraz określił przeprowadzony proces w Rouen jako sprzeczny z prawem. Joannę kanonizował papież Benedykt XV. Św. Joanna jest patronką Francji, Orleanu, a także telegrafu i transmisji radiowych. W ikonografii św. Joanna przedstawiana jest jako dziewczyna w złotej zbroi na koniu. Jej atrybutami są: miecz, sztandar i miecz, lanca.

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Sarkander, kapłan, męczennik. Urodził się 20 grudnia 1576 r. w Skoczowie. Po śmierci ojca jego rodzina przeniosła się do Przybora na Morawach. Kształcił się u jezuitów w Ołomuńcu. Doktorat z filozofii uzyskał na uniwersytecie w Pradze, a z teologii w Grazu. W 1609 r. przyjął święcenia kapłańskie oraz podał pracę jako wikariusz. W kilka lat później został proboszczem w Holeszowie. Jego gorliwość i bezkompromisowość wzbudziła poważny sprzeciw tamtejszych husytów i protestantów. Kiedy wybuchła wojna trzydziestoletnia, przynaglony przez swoich parafian, opuścił Holeszów. Pielgrzymował do Częstochowy, jakiś czas przebywał w Rybniku i Krakowie. Ponieważ nie przyjęto jego rezygnacji z urzędu proboszcza, wrócił na swoją placówkę. W 1620 r. uchronił miasto przed grabieżą i spalaniem, wychodząc procesjonalnie naprzeciw nadciągającym wojskom lisowczyków. Posądzony przez protestantów o ich sprowadzenie, został aresztowany, uwięziony i okrutnie torturowany. Parę tygodni później 17 marca 1620 r., zmarł w więzieniu wskutek odniesionych ran. Kanonizował go papież Jan Paweł II w 1995 r.

św. Anastazego bpa (+ ok. 680),
bł. Andrzeja Franchi zk. bpa (+ 1401),
śwśw. Bazylego, jego żony Emmelii (+ ok. 355),
św. Eksuperancjusza bpa Rawenny (+ 418),
św. Feliksa I pp. (+ 274),
św. Ferdynanda III króla Kastylii i Leonu (+ 1252),
śwśw. Gabina i Kryspula, mm. (+ ok. 130).

31 maja

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Nawiedzenie NMP. Święto poświęcone wydarzeniu ewangelicznemu, jakim były odwiedziny Maryi w domu św. Elżbiety Wypowiedziała Ona wtedy pełen pokory miłości i uwielbienia hymn dziękczynny: "Magnificat". Święto obchodzono najpierw w Kościele Wschodnim. Od XII w. również na Zachodzie. Ustanowił je Bonifacy IX (1398). Przyjęte powszechnie w Kościele po soborze w Bazylei (1441). Do 1969 r. obchodzono je 2 lipca.

KAMILA

od łac. imienia męskiego Camillus - szlachetnie urodzony chłopiec, pomocnik kapłana.

Bł. Kamila Baptysta Verano, dziewica, zakonnica (1458 - 1524). Pochodziła z rodziny książęcej. Mając 23 lata wbrew woli rodziców wstąpiła do klarysek w Urbino. Tam przyjęła imię zakonne Baptysta. W trzy lata później przeniosła się do nowego klasztoru w Camerino, który ufundował jej ojciec. Następnie założyła klasztor w Fermo. Prowadziła życie surowe i pełne wyrzeczeń. Doznała wielu cierpień. Miała dar mistycznego zjednoczenia z Jezusem, prorocтва oraz czytania w ludzkich sercach. Zmarła podczas epidemii 31 maja 1524 r.

---

bł. Feliksa z Sycylii zk. (+ 1787),
śwśw. Kancjusza, Kancjana, Kancjanilli, rodzeństwa, mm. (+ ok. 290),
św. Paschazego dk. m. (+ V w.),
św. Petroneli m. (+ I/II).

CZERWIEC

1 czerwca

JUSTYN (zob. 12 marca)

Św. Justyn, filozof i męczennik (+ ok. 165). Urodził się we Flavia Neapolis (dzisiejszy Nablus w Samarii), w pogańskiej rodzinie. Po upadku Jerozolimy w 70 r. miasto było jednym z ważniejszych centrów kultury greckiej i rzymskiej na terenie Palestyny. Uczęszczał do szkoły filozoficznej. W swoich poszukiwaniach religijnych dotarł do Biblii i chrześcijaństwa. W wieku 33 lat przyjął chrzest. Stał się gorliwym wyznawcą. Justyn to najważniejszy apologeta chrześcijaństwa w II wieku. Pragnąc wyjaśnić i bronić wiary, udał się do Rzymu, gdzie założył własną szkołę. W tym czasie wydał dwie apologie - do cesarza i senatu rzymskiego oraz "Dialog z Żydem Trytonem". Podczas prześladowań chrześcijan za czasów Marka Aureliusza został aresztowany i z wyroku sądu ścięty mieczem w 165 r. W swoich pismach podjął pierwsze próby zbliżenia nauki chrześcijańskiej i filozofii greckiej.

"Tylko nieprawdy porzuca prawdę dla fałszu."

Św. Justyn

W ikonografii Święty przedstawiany jest w chwili, gdy wręcza swoją "Apologię" cesarzowi Hadrianowi.

bł. Alfonsa de Mena (+ 1622),
bł. Alfonsa Navarette zk. m. (+ 1617),
św. Enekona op. (+ ok. 1600),
śwśw. Felina i Gracjana, mm. (+ ok. 250),
św. Firmusa m. (+ III w.),
św. Fortunata kpł. (+ IV/V w.),
św. Ischyryona żołnierza m. (+ III w.),
św. Justyny, św. Konrada (+ 1066),
św. Kaprazego op. (+ ok. 430),
św. Krescencjana żołnierza m. (+ III w.),
śwśw. Pamfila kpł., Walensa dk., Pawła, mm. (+ ok. 309),
św. Prokula m. (+ III w.),
św. Symeona z Syrakuz (+1035),
św. Tespezego m. (+ 230).

2 czerwca

MARCELI(N) (zob. 16 stycznia) i **PIOTR** (zob. 21 lutego)

Św. Marceli(n) i św. Piotr, męczennicy (+ 299/304?). Marceli był kapłanem, Piotr miał święcenia mniejsze - egzorcysty. Ponieśli śmierć w Rzymie podczas prześladowań za czasów Dioklecjana. Według św. Damazego papieża - który w napisanym epitafium stwierdza, że dzięki nim został chrześcijaninem - kazano im wykopać grób, potem ścięto i do niego wrzucono. Doznawali wielkiej czci. Ich imiona zostały włączone do kanonu Mszy św. Nad ich grobem przy Via Labicana wzniesiono bazylikę.

W ikonografii św. Marceli przedstawiany jest w ornacie, św. Piotr w tunice. Ich atrybutami są: kielich i hostia, księga, krzyż, miecz, palma, zwój.

SADOK

hebr. saduk - święty, sprawiedliwy.

Bł. Sadok, kapłan, męczennik. Być może, był uczniem św. Dominika. Działał na Węgrzech w Lorch. Przeor dominikanów w Zagrzebiu i w Sandomierzu. W zimie 1259/1260? r. - podczas drugiego najazdu Tatarów na Polskę - najeźdźcy podstępem zdobyli Sandomierz. Zginęło wtedy wielu mieszkańców. Część

---

z nich wraz z przeorem i 49 dominikanami została wymordowana w kościele św. Jakuba, dokąd się schroniła. Kult bł. Sadoka i jego towarzyszy został zatwierdzony w 1807 r.

W ikonografii bł. Sadok przedstawiany jest z towarzyszami w dominikańskich habitach - czyta im z otwartej księgi; niekiedy ukazywany jest w scenie męczeństwa - przeszywany strzałami.

św. Abła (+ 50),
św. Blandyny m. (+ 177),
św. Erazma bpa m. (+ 303),
św. Eugeniusza I pp. (+ 657),
Marianny de Flores (+ 1645),
św. Mikołaja Pielgrzyma (+ 1094),
św. Nicefora bpa Konstantynopola (+ 829).

3 czerwca

KAROL (zob. 2 marca)

Św. Karol Lwanga, męczennik. Do VIII wieku Afryka Północna wydała wielu świętych. Afryka Czarna - Środkowa i Południowa zetknęła się z Kościołem w połowie XIX wieku. Do Ugandy chrześcijaństwo dotarło w latach dziewięćdziesiątych. W 1879 przybyli tam "biali ojcowie", którzy spotkali się z przychylnością mieszkańców. Jednak w kilka lat później razem z anglikańskimi misjonarzami byli zmuszeni przez króla Mtera do opuszczenia kraju. Kiedy po jego śmierci wstąpił na tron Mwanga, rozpoczęto się krwawe prześladowanie chrześcijan. Ofiarą padli neofici katolicycy wśród nich dworzanie króla. 3 czerwca 1886 r. w Rubaga spalono owiniętego w trzciniową matę Karola Lwanga - wodza plemienia Nagweya, który był przełożonym królewskich paziów. Miał 25 lat. W tym dniu razem z nim poniosło śmierć 12 towarzyszy. W 1920 roku beatyfikował ich Benedykt XV Kanonizował Paweł VI (1964). Św. Karol jest patronem młodzieży i Akcji Katolickiej w Afryce.

KLOTYLDA

germ. hlut- - sławna i -hiltj(a) - walka; "sławna w walce", "stawna bojowniczką".

Św. Klotylda, królowa, wdowa. Urodziła się w Lyonie około 474 r. Była córką króla Childeryka I i Carateny. Kiedy miała 6 lat, został zamordowany jej ojciec. Rodzina usunęła się do Genewy. Mając 18 lat wyszła za mąż za króla Franków, Chlodwika. Była matką pięciorga dzieci. Swoim przykładem i mądrością sprawiła, że jej królewski małżonek wraz z dworem przyjął chrzest na Boże Narodzenie 496 r. Po śmierci Chlodwika doświadczała udręk wojny domowej, którą prowadzili między sobą jej synowie. Zmarła 3 czerwca 545 w Tours.

bł. Andrzeja kpł. (+ 1254),
św. Cycyliusza kpł. (+ III w.),
św. Dawina (+ 1051),
św. Izaaka mn. m. (+ 851),
bł. Jana Grande zk. (+ 1600),
śwśw. Laurentego i Pergentyna, mm. (+ III w.),
św. Lifarda kpł. (+ VI w.),
błbł. Piotra Sanz bpa, Franciszka Serano bpa, Jana Alcober, Joachima Royo, Franciszka Diaz, mm. w Chinach (+ 1747 - 1748).

4 czerwca

FRANCISZEK (zob. 24 stycznia)

Św. Franciszek Caracciolo, kapłan, zakonnik. Urodził się 13 października 1563 r. w Villa Sancta Maria (królestwo Neapolu). Pochodził ze znakomitej rodziny. Studiował teologię na uniwersytecie w Neapolu. Po przyjęciu święceń kapłańskich w 1587 r. podjął pracę duszpasterską wśród więźniów i galerników.

Następnie razem z genueńczykiem Janem Adorno założył nowy zakon Kanoników Regularnych opiekujący się biednymi, chorymi i więźniami. Mniejszych. Mając 26 lat złożył śluby i w miejsce dotychczasowego: Askaniusz, przyjął nowe imię zakonne - Franciszek. W 1591 r. został generałem zakonu. Założył domy zakonu we Włoszech i Hiszpanii. Odznaczał się gorliwością, umartwieniem oraz nabożeństwem do Najświętszego Sakramentu. Po kilku latach złożył urząd. Umarł 4 czerwca 1608 r. w Anconie pielgrzymując do sanktuarium Matki Bożej w Loreto. Pochowano go w kościele Matki Bożej Większej w Neapolu. Beatyfikowany w 1769 r., kanonizowany w 1807. Jest patronem tego miasta.

św. Klateusza bpa Brescii m. (+ poł. I w.),
św. Kwiryna bpa z Sisak (+ 309),
św. Metrofanesa bpa (+ ok. 325),
św. Optata bpa w Mileve (+ 400),
św. Pacyfika z Nawarry zk. (+ 1482).

5 czerwca

BONIFACY (zob. 14 maja)

Św. Bonifacy Winfryd, mnich, biskup, męczennik. Urodził się około 673 r. w królestwie Wessex. Benedyktyn w Exeter. Przyjął święcenia kapłańskie w wieku 30 lat. W roku 719 udał się na misje do Fryzji. Trzy lata później otrzymał sakrę biskupią z rąk papieża Grzegorza VII. W 732 został arcybiskupem misyjnym, w sześć lat później legatem papieskim na Frankonię i Niemcy. Założył biskupstwa w Bawarii, Almannii, Hesji, Turyngii. Mając 80 lat, powtórnie udał się na misje do Fryzji. 5 czerwca 754 r. wraz z 54 towarzyszami został zamordowany w Dokkum (teren dzisiejszej Holandii). Ciało Świętego sprowadzono do Fuldy gdzie spoczywa do dzisiejszego dnia. Św. Bonifacy jest patronem Niemiec, diecezji w Fuldzie, Erfurcie, Moguncji, łomżyńskiej, archidiecezji warmińskiej, także kasjerów, krawców, księgarzy piwowarów.

W ikonografii św. Bonifacy jest przedstawiany w biskupim stroju - w ornacie, paliuszu, mitrze lub jako benedyktyński mnich. Jego atrybutami są: kruk, lis, krzyż z podwójnym ramieniem - symbolizujący legata papieskiego, księga Ewangelii przebita mieczem (taką bowiem znaleziono przy nim po męczeńskiej śmierci).

św. Doroteusza kpł. m. (+ ok. 362),
bł. Ferdynanda Portugalskiego (+ 1443),
bł. Jakuba Salomoniusza zk. (+ 1314),
św. Sancheza m. (+ 851).

6 czerwca

NORBERT

germ. nord- - północ oraz -beracht - sławny, błyszczący.

Św. Norbert, biskup. Urodził się około 1080 r. w Nadrenii. Był subdiakonem i kanonikiem w Xanten. Przebywając na dworze arcybiskupa Kolonii Fryderyka II i cesarza Henryka V, prowadził życie świeckie. W 1115 r. podczas burzy omal nie zginął od pioruna. Wydarzenie to spowodowało zmianę jego życia. Wstąpił do benedyktynów podejmując pokutę. Wyrzekł się godności i majątków kościelnych. Po przyjęciu święceń kapłańskich zaczął pracować jako wędrowny kaznodzieja. W 1120 r. założył zakon według reguły św. Augustyna w Prémontré (norbertanów). Od 1126 r. był arcybiskupem Moguncji, gdzie pracował nad odnową Kościoła. Pełnił także obowiązki kanclerza Rzeszy. Zasadniczość i surowość biskupa Norberta stały się powodem rozruchów, a w konsekwencji opuszczenia przez niego miasta. "Na tle gorliwej i owocnej pracy dla Kościoła cieniem kładzie się jego stosunek do Polski" - pisał Henryk Fros SJ. Wychowany w ideologii świętego cesarstwa rzymskiego, z którym tak łatwo utożsamiano dobro Kościoła, wysuwał roszczenia jurysdykcyjne wobec diecezji polskich, nie uznając metropolii gnieźnieńskiej.

Umarł 6 czerwca 1134 r. Kanonizowany w 1582 r. Jest patronem Pragi, zakonu norbertanów, sióstr norbertynek oraz wszystkich wspólnot jego imienia.

W ikonografii ukazywany jest św. Norbert w stroju biskupim, w mitrze, z krzyżem w dłoni. Jego atrybutami m. in. są: anioł z mitrą, diabeł u stóp, gałązka palmy, kielich, model kościoła, monstrancja, pająk.

św. Aleksandra bpa Fiesole m. (+ IX),
śwśw. Artemiusza, żony Kandydy, córki Pauliny, mm. (+ 304),
św. Cylicji m. (+ III/IV w.),
św. Eustorgiusza II bpa Mediolanu (+ 518),
św. Filipa dk. (+ I w.),
św. Klaudiusza opata bpa (+ 703),
Marcelego Józefa Champagnat kpł. zk. (+ 1840),
bł. Wawrzyńca z Villamagna kpł. zk. (+ 1535).

7 czerwca

ROBERT (zob. 17 kwietnia)

Św. Robert, opat. Urodził się w końcu XI w. w Anglii. Studiował w Paryżu. Po przyjęciu święceń kapłańskich wstąpił do benedyktynów, a następnie w 1135 r. przeszedł do cystersów w opactwie Fountains. W trzy lata później założył nowe opactwo w Newminster, z którego powstało kilkanaście innych. Opat Robert był człowiekiem pokuty i wielkiej modlitwy. Odmawiał codziennie cały psalterz - 150 psalmów. Zmarł 7 czerwca 1159 r. Święty miał szczególną moc nad złymi duchami. Wyleczył wielu opętanych.

W ikonografii przedstawia się go, gdy trzyma na łańcuchu szatana i poskramia złego ducha wzniesionym krzyżem.

bł. Anny od św. Bartłomieja zk. (+ 1626),
św. Antoniego Marii Gianelli bpa (+ 1846),
św. Pawła bpa Konstantynopola m. (+ ok. 350),
śwśw. Piotra kpł., Wallabonsa dk., Sabiniana, Wistremunda, Habencjusza, Jeremiasza, mm. w Kordobie (+ 851),
bł. Teresy de Soubiran zk. (+ 1899).

8 czerwca

MEDARD

germ. math; maht- - męstwo, potęga, moc oraz -hard - silny, odważny, śmiały.

Św. Medard, biskup (+ 560). Urodził się na początku VI wieku w Salancy (Francja). Św. Remigiusz konsekrował go na biskupa Noyon. W swej diecezji usunął resztki pogaństwa. Po spustoszeniu jej przez Hunów włożył wiele wysiłków w odbudowę miasta i okolic. Kiedy królowa Radegunda uzyskała z Klotarem I separację, wprowadził ją uroczyście do klasztoru jako mniszkę. W pamięci przetrwał jako człowiek dobrego przykładu. Pisali o nim św. Wenancjusz Fortunat, św. Grzegorz z Tours. W średniowieczu kult Medarda był bardzo żywy w całej Europie. Jest patronem rolników, ogrodników, plantatorów winnej latorośli, piwowarów. Orędownikiem podczas bólu zębów oraz o dobrą pogodę.

W ikonografii ukazywany jest w stroju biskupim. Atrybutami Świętego są orzeł i koń.

św. Herakliusza bpa (+ VI w.),
bł. Jakuba Berthieu m. na Madagaskarze (+ 1896),
św. Klodulfa bpa Metz (+ ok. 660),
bł. Marii Droste zu Vischering zk. (+ 1899),
św. Seweryna bpa (+ VI w.),
św. Wilhelma bpa Yorku (+ 1154).

---

9 czerwca

EFREM

hebr. ephraim - kurz, piasek, popiół, ziemia; imię biblijne.

Św. Efrem, diakon, doktor Kościoła. Urodził się około 306 r. w Nisibis (Mezopotamia). Jako nauczyciel przyjął święcenia diakonatu. Gdy w roku 363 miasto zdobyli Persowie, wyemigrował do Edessy. Był wybitnym egzegetą, kaznodzieją. Jego spuścizna literacka - pieśni, poematy, hymny, komentarze - wskazująca na rozległą kulturę teologiczną, jest ogromna. W wielu tekstach wyraża przywiązanie i cześć do Matki Bożej. Nazwano go "harfą Ducha Świętego". Z utworów pełnych żarliwości i poetyckiego natchnienia wylania się osobowość wrażliwa, ciepła, o urzekającej pobożności. Jest największym poetą syryjskim, jednym z największych poetów chrześcijańskich. Zmarł 9 czerwca 373 r. Jest patronem Asturii. W ikonografii św. Efrem przedstawiany jest w stroju mnicha lub diakona. Jego atrybutem jest księga lub zwój oraz krowa. Rzadko występuje w sztuce religijnej zachodniej.

bł. Anny Marii Talgi mężatki (+ 1837),

błbł. Cecylii i Amaty zk. (+ 1290),

śwśw. Felicjana i Pryma, mm. (+ 297),

św. Józefa Anchiety zk. (+ 1591),

św. Kolumba kpł. op. (+ 597), św. Maksymiana bpa Syrakuz (+594),

św. Ryszarda bpa Andrii (+ XII w.).

10 czerwca

BOGUMIŁ

słow. Bogu miły.

Bł. Bogumił - Piotr II, biskup. Urodził się w Koźminie (Wielkopolska). Informacje o Błogosławionym są nikle. Jest utożsamiany z arcybiskupem Piotrem II, cystersiem. W 1167 r. został mianowany arcybiskupem gnieźnieńskim. W trzy lata po nominacji abp Bogumił zrezygnował z urzędu i przeniósł się do pustelni koło Dobrowa. Tam prowadził życie pełne umartwienia i modlitwy. Dobra rodzinne przeznaczył na misje wśród pogańskich Prusów. Umarł 10 czerwca 1183 r. Jest patronem archidiecezji gnieźnieńskiej, gdańskiej, poznańskiej, wrocławskiej; diecezji wrocławskiej. Orędownikiem odbywających rekolekcje i skupienia. Zwracano się do niego o szczęśliwe połowy ryb.

W ikonografii bł. Bogumił przedstawiany jest w pontyfikalnym stroju biskupim z krzyżem w ręku. Czasami ukazywany, gdy przechodzi suchą nogą przez rzekę. Atrybutem jego jest ryba.

św. Asteriusza bpa (+ IV w.),

św. Aureliusza m. (+ poł. II w.),

św. Censuriusza bpa Auxerre (+ V w.),

bł. Diany Andalo zk. (+ 1236),

śwśw. Getuliusza, Cerealisa, Amancjusza, Prymitywa, mm. (+ pocz. II w.),

bł. Henryka z Trevisio (+ 1315),

bł. Jana Dominici bpa kard. (+ 1419),

św. Maksyma bpa Neapolu m. (+ IV w.),

św. Tymoteusza bpa Bitynii m. (+ poł. IV w.).

11 czerwca

BARNABA

aram. Bar-nebuch - syn pocieszenia, prorocstwa.

Św. Barnaba, Apostoł (+ ok. 60). Pochodził z Cypru. Przyjąwszy chrześcijaństwo całą swoją majątność przekazał Apostołom, co odnotowują Dzieje Apostolskie: Józef, nazwany przez Apostołów Barnabas, to znaczy Syn Pocieszenia, lewita rodem z Cypru, sprzedał ziemię, którą posiadał, a pieniądze przyniósł i złożył u stóp Apostołów (4,36-37). Po raz pierwszy wprowadził św. Pawła do chrześcijańskiej gminy w

---

Jerozolimie. Był człowiekiem dobrym, pełnym Ducha Świętego i wiary (Dz 11,24). Wysłany do Antiochii Syryjskiej, aby kierował i umacniał chrześcijan, odszukał św. Pawła w Tarsie i razem z nim pracował przez rok (42 r.). Był towarzyszem Apostoła Narodów w jego pierwszej podróży misyjnej w Azji Mniejszej (Dz 13,1-14,27). Według tradycji po Soborze Jerozolimskim (Dz 15,2 n) powrócił na Cypr, gdzie prowadził działalność apostołską jako pierwszy biskup i pasterz tej wyspy. Miał działać w Rzymie, Aleksandrii, Mediolanie. Według tradycji około 60 roku w Salaminie poniósł śmierć męczeńską przez ukamienowanie. Patron Florencji i Mediolanu, w którym według opowieści nauczał. Orędownik podczas kłótni, sporów, smutku oraz burz gradowych.

W ikonografii św. Barnaba przedstawiany jest jako starszy mężczyzna z długą brodą w tunice i płaszczu albo w szatach biskupich, czasami jako kardynał. Jego atrybutami są: ewangeliarz, zwój pergaminu, gałązka oliwna, halabarda, model kościoła.

św. Feliksa i Fortunata, mm. (+ 296),
bł. Flory z Beaulieu (+ 1347),
św. Jana od św. Fakunda zk. (+ 1479),
św. Paryzjusza mn. (+ 1267),
św. Pauli Frassinetti dz. zk. (+ 1882),
św. Remberta bpa Hamburga (+ 888).

12 czerwca

ONUFRY

gr. onophorbós - pasterz owiec.

Św. Onufry Wielki, pustelnik. Żył w Egipcie na przełomie IV i V wieku. Po edukacji w klasztorze w Hermopolis przez ponad 60 lat przebywał samotnie na pustyni w pobliżu Tebaidy. Według podania całym jego okryciem były długie włosy i broda sięgająca do kolan. Jest patronem mnichów, dorożkarzy, pielgrzymów, tkaczy. Szczególnie czczony w Kościołach Wschodu.

W ikonografii św. Onufrego przedstawia się z długimi włosami i brodą. Jego atrybutami są: anioł z hostią, czaszka, grota przy źródle, dwa lwy kopiące mu dół, korona, kruk z chlebem w dziobie, krzyż w dłoni; duży, stojący krzyż, łańcuch wokół go opasujący.

św. Amfiona bpa Cylicji (+ IV w.),
św. Antoniny m. (+ 304),
św. Bazylydesa, Cyryna, Nabora, Nazariusza, żołnierzy, mm. (+ poł. II w.),
św. Bernarda z Mentone zk. (+ 1081),
bł. Gwidona z Cortony kpł., zk. (+ 1250),
św. Kaspra Bertoni zk. (+ 1853),
św. Leona III pp. (+ 816),
św. Olimpiusza bpa (+ IV w.),
bł. Stefana Bandelli zk. (+ 1450).

13 czerwca

ANTONI (zob. 17 stycznia)

Św. Antoni z Padwy, kapłan, doktor Kościoła. Ferdynand Bulonne urodził się w Lizbonie w 1195 r. W młodym wieku wstąpił do kanoników regularnych w Coimbrze, gdzie na uniwersytecie zdobył gruntowne wykształcenie teologiczne. Przyjął imię Antoni. Później przeszedł do franciszkanów, aby głosić Ewangelię w Afryce. Skierowano go jednak do pracy w Europie. Apostołował jako kaznodzieja ludowy we Włoszech i Francji. Wielki dar wymowy, połączony z ascezą i duchowym żarem, gromadził wokół niego tłumy. Działał na rzecz ubogich i pojednania. Obdarzony wielu charyzmatami - miał dar bilokacji, czytania w ludzkich sumieniach, prorocтва. Wykładał filozofię na uniwersytecie w Bolonii. W 1230 r. przybył do Padwy. Zmarł w tym mieście 13 czerwca 1231 r. W niespełna rok później został kanonizowany przez Grzegorza IX. Pozostawił po sobie dorobek pisarski, m.in. zbiór kazań "Sermones". W 1946 r. Pius XII

---

ogłosił go doktorem Kościoła. Jest patronem zakonów: franciszkanów, antoninek oraz wielu bractw; Padwy Lizbony, Padeborn, Splitu; dzieci, górników, małżeństw, narzeczonych, położnic, ubogich, podróżnych, ludzi i rzeczy zaginionych. Na miejscu grobu św. Antoniego - Il Sancto - wznosi się potężna bazylika, jedno z najbardziej popularnych sanktuariów w Europie. Przeprowadzone w 1981 r. badania szczątków Świętego ustaliły, że miał 190 cm wzrostu, twarz pociągłą, włosy ciemnobrązowe. Na kolanach wykryto cienkie pęknięcia, spowodowane zapewne długim klęceniem.

Widzę. Idziesz po niebie.

Popatrz, gdzieś się zapodział,

Bom zgubił sam siebie.

Niech się święci chwata Twoja,

Niech się znajdzie zguba moja. Amen.

Jan Lechoń, "Święty Antoni"

W ikonografii św. Antoni przedstawiany jest w habicie franciszkańskim; nieraz głosi kazanie, czasami trzyma Dziecię Jezus, które mu się ukazało. Jego atrybutami są: księga, lilia, serce, ogień - symbol gorliwości, bochen chleba, osioł, ryba.

św. Akwiliny dz. m. (+ III/IVw.),

św. Fandilasa kpł. mn. m. (+ ok. 852),

bł. Gerarda zk. (+ 1138),

św. Grzegorza Barbarigo bpa kard. (+ 1697),

św. Peregryna bpa m. (+ ok. 600),

św. Tryfiliusza bpa Cypru (+ ok. 370).

14 czerwca

METODY (zob. 14 lutego)

Św. Metody Wyznawca, patriarcha. Urodził się w Syrakuzach na Sycylii. Wcześniej wstąpił do zakonu. Wybudował klasztor na wyspie Chios. Wezwany przez ówczesnego patriarchę Konstantynopola - św. Nicefora, był wkrótce świadkiem jego wygnania. Szerzyła się wówczas herezja ikonoklastów, tzw. obrazoburców, którzy mając za sobą cesarza Leona V Armeńczyka, prześladowali czcicieli ikon i oddających kult świętym obrazom. Metody został wysłany do Rzymu, aby powiadomić o tym papieża. Po powrocie uwięziono go, poddano chłóście i zesłano na 7 lat na wyspę Antigoni na Morzu Czarnym. W roku 842, kiedy objęła tron cesarzowa Teodora, wezwała św. Metodego z wygnania i powołała go na stolicę patriarchy. Wtedy Święty zwołał sobór, który w pełni potwierdził prawo oddawania czci świętym obrazom. Dla Kościoła Wschodniego ustanowił w związku z tym doroczne "święto prawowierności". Biskupów zaś i przełożonych klasztorów, którzy opowiedzieli się za wyrzuceniem z kościołów obrazów i relikwii, deponował. Św. Metody zmarł 14 czerwca 847 r., mając 50 lat.

MICHAŁ

hebr. imię teoforyczne mika-el - "Któż jak Bóg".

Bł. Michał Kozal, biskup, męczennik (1893 - 1943). Urodził się w 1893 r. w rodzinie chłopskiej, w Nowym Folwarku pod Krotoszynem. Wyświęcony na kapłana (1918), pracował jako wikariusz, katecheta w Bydgoszczy, ojciec duchowny, a następnie rektor seminarium duchownego w Gnieźnie. 12 czerwca 1939 r. mianowany biskupem pomocniczym we Włocławku. 7 listopada tegoż roku wraz z duchowieństwem został aresztowany przez Niemców i osadzony w więzieniu włocławskim, następnie internowany w Łądzie nad Wartą. W kwietniu 1941 wywieziony do obozu koncentracyjnego w Dachau. Tam wspomagał towarzyszy niedoli i podtrzymywał ich na duchu. Pielęgnując chorych zachorował na tyfus. Zmarł 26 stycznia 1943 r. zabity śmiertelnie zastrzykiem. Beatyfikowany przez Jana Pawła II w 1987 r.

W ikonografii bł. Michał przedstawiany jest w stroju biskupim lub w pasiaku więziennym. Jego atrybutami są: mitra, fioletowy trójkąt i numer obozowy 24544.

bł. Alojzego Marii Palazzola kpł, zk. (+ 1886),
śwśw. Anastazego kpł., Feliksa mn., mm. (+ 852),
św. Elizeusza proroka, św. Eteriusza bpa (+ VII w.),
św. Kwinkcjana bpa Rodez (+ ok. 526),
św. Marcjana bpa m. (+ I w.),
śwśw. Rufina i Walerego, mm. (+ III w.),
bł. Ryszarda op. (+ 1046).

15 czerwca

WIT

łac. *vitus* - chętny, ochoczy.

Św. Wit, męczennik. Pochodził z Sycylii. Został umęczony w roku 304/305? podczas prześladowań za panowania Dioklecjana. O Świętym zachowały się wczesne, choć pośrednie informacje oraz liczne i stare dowody kultu. Czczony jako jeden z Czternastu Wspomożycieli. Znane są jego liczne sanktuaria w Europie, m.in.: w Pradze, San Denis, Corbei. Od średniowiecza uważany za patrona Pomeranii, Saksonii, Sycylii, Śląska; aptekarzy, aktorów, artystów, górników, karczmarzy, kotlarzy, tancerzy warzelników. Przyzywany podczas epilepsji (stąd tzw. choroba św. Wita), choroby oczu, hysterii, chorób nerwowych, przez niewidomych, głuchoniemych i ukąszonych przez węży.

W ikonografii św. Wit przedstawiany jest jako młodzieniec w krótkiej tunice, z kotłem, w którym doznawał mąk. Jego atrybutami są: lew - któremu według opowieści rzucono go na pożarcie, a ten przeżegnany krzyżem legł u stóp Świętego, kogut, orzeł, uwiązany pies.

BERNARD (zob. 16 kwietnia)

Św. Bernard, zakonnik (+ 1081). Pochodził z Aosty w północnej Italii. Był archidiaconem. Podejmował działalność charytatywną wśród górali oraz pielgrzymów. W Alpach założył dwa schroniska na przełęczach, zwane od jego imienia Wielkim i Małym Bernardem. Relikwie jego spoczywają w Novarra. Jest patronem alpinistów i górali alpejskich.

W ikonografii przedstawia się św. Bernarda w habicie benedyktyńskim. Jego atrybutami są: krzyż w kształcie laski, laska alpejska, pies bernardyński, narty toporek, szatan w łańcuchach lub o czterech głowach.

JOLANTA

gr. *ion-* - fiołek, *-anthos* - kwiat lub węg. *jo leany* - dobra dziewczyna.

Bł. Jolanta, księżna, wdowa, zakonnica (ok. 1244 - 1298). Córka węgierskiego króla Beli IV i Marii z cesarskiego rodu Laskarisów. Jako kilkuletnia dziewczynka przybyła do Krakowa na dwór swej siostry św. Kingi, żony Bolesława Wstydlwego, i tu wychowywała się. Mając 17 lat poślubiła księcia kaliskiego Bolesława Pobożnego. Wzorowa żona i matka trojga dzieci. Swoją postawą wywierała wielki wpływ na otoczenie. Opiekowała się biednymi i chorymi. Wraz z mężem była fundatorką klasztorów i kościołów. Po śmierci męża w 1279 r. wstąpiła wraz z siostrą Kingą do klasztoru klarysek w Starym Sączu. Po śmierci Kingi przeniosła się do klarysek w Gnieźnie. Tam zmarła w opinii świętości. Beatyfikowana przez Leona XII w roku 1827. Jest patronką archidiecezji gnieźnieńskiej oraz miasta Kalisza.

W ikonografii bł. Jolanta przedstawiana jest w habicie klaryski. Czasami klęczy obok św. Kingi.

św. Abrahama z Auvergne (+ 477),
św. Adelajdy (+ 1250),
św. Benildy m. (+ 853),
św. Germany Cousin dz. (+ 1601),

św. Hezychiusza żołnierza, m. (+ III w.),
śwśw. Leonisy, Liby, Eutropii, mm. (+ IV w.).

16 czerwca

LUTGARDA

germ. Hut- - lud, plemię, -ger – oszczep.

Św. Lutgarda, dziewica (1182 - 1246). Urodziła się w Tongres na terenie Belgii. Mając 18 lat złożyła profesję zakonną u sióstr benedyktynek. W pięć lat później została przeoryszą. Następnie przeniosła się do cystersek. W 1235 r. straciła wzrok. Słynęła z daru uzdrawiania chorych i nawracania grzeszników. Mistyczka. Prekursorka nabożeństwa do Najświętszego Serca Jezusowego. Jej relikwie spoczywają w Bass-Ittre. Jest patronką Belgii.

Ikonografia przedstawia Świętą podczas modlitwy przed Chrystusem Ukrzyżowanym.

św. Aureliana bpa Aries (+ 549),
śwśw. Aureusa bpa, jego siostry Justyny, mm. (+ ok. 460),
św. Benona bpa (+ 1106),
śwśw. Ferreola kpł., Ferucjona dk., mm. (+ ok. 212),
św. Jana Franciszka Regisa zk. (+ 1640),
śwśw. Kwityka, jego matki Julity, mm. (+ IV w.),
św. Symiliana bpa Nantes (+ IV w.),
św. Tychona bpa (+ V w.).

17 czerwca

ALINA

germ. zdrobnienie od. Adelina, Adelajda - wywodząca się ze szlacheckiego rodu.

Św. Alina z Forest, męczennica (+ 640). Mieszkała z rodzicami w Dielbeek, niedaleko Brukseli. Przyjęta chrzest bez wiedzy rodziców, w związku z tym została siłą sprowadzona do domu i zamknięta. Zraniona przez pilnującego ją strażnika, zmarła w 640 r.

ALBERT

germ. Adalbert - mąż stawny doskonałością, szlachetnością.

Św. Albert, zakonnik. Adam Hilary Chmielowski urodził się 17 czerwca 1845 r. w Igołomii pod Krakowem. Uroczystość chrztu "z wody" dopełniono w kościele Nawiedzenia Panny Marii na Nowym Mieście w Warszawie. Pochodził z zubożałej rodziny ziemiańskiej. Kiedy miał 8 lat, umarł mu ojciec. W Warszawie skończył gimnazjum. Studia podjął w Instytucie Rolniczo - Leśnym w Puławach. Przerwał je, aby wziąć udział w powstaniu styczniowym. Miał wtedy 17 lat. Ciężko ranny w bitwie, stracił nogę. Wobec groźby zesłania na Sybir zorganizowano mu wyjazd za granicę. Podjął studia malarskie w Paryżu i Monachium. Po ogłoszeniu amnestii w 1865 r. powrócił do kraju. W 1880 r. nastąpił duchowy zwrot w jego życiu. Został tercjarzem franciszkańskim, a w jego artystycznej twórczości dominuje tematyka religijna. Religijne obrazy Adama Chmielowskiego przyniosły mu miano "polskiego Fra Angelico". W 1884 r. przeniósł się do Krakowa. Tutaj zajmował się nędzarami i bezdomnymi, widząc w ich twarzach sponiewierane oblicze Chrystusa. Z myślą o nich założył zgromadzenie braci (1888) i sióstr (1890). Rezygnacja z pędzla była dla niego ciężką ofiarą. Był człowiekiem rozmodlonym, pokutnikiem. Odznaczał się heroiczną miłością bliźniego, dzieląc los z najuboższymi i pragnąc przywrócić im godność. Zmarł w przytułku, który założył dla mężczyzn, 25 grudnia 1916 r. w Krakowie. Jan Paweł II beatyfikował go w 1983 r., kanonizował w 1989. Jest patronem zakonów albertynek i albertynów, w Polsce artystów plastyków.

W ikonografii św. Albert przedstawiany jest w szarobrązowym płaszczu zakonnym. Ramieniem otacza ubogiego.

św. Antydusza bpa m. (+ ok. 411),

św. Awita kpł, (+ ok. 530),
św. Bessariona ps. (+ IV w.),
św. Hipacego (+ ok. 446),
św. Montana żołnierza, m. (+ pocz. II w.),
śwśw. Nikandra i Marcjana, mm. (+ kon. III w.),
św. Rajnera z Pizy (+ 1160),
św. Teresy Portugalskiej księżniczki (+1250).

18 czerwca

ELŻBIETA

hebr. imię teoforyczne Elisheba - "mój Bóg jest doskonałością", "Bóg moją przysięgą".

Św. Elżbieta z Schönau, dziewica, zakonnica. Urodziła się około 1129 r. W młodym wieku wstąpiła do klasztoru benedyktynek w Schönau, niedaleko Bonn. Mistrzynie nowicjatu, przełożona. Przewlekła i dotkliwa choroba uniemożliwiła jej chodzenie. Była obdarzona przeżyciami mistycznymi. Wizje te miały wpływ na mariologię i religijność średniowiecza. Kiedy umierała dnia 18 czerwca 1164 r., miała 35 lat. Do "Martyrologium romanum" wpisał ją Grzegorz XIII (1584).

św. Amanda bpa Bordeaux (+ pocz.V w.),
św. Eteriusza m. (+ IV w.),
bł. Hosanny Andreasi (+ 1505),
św. Klaogera ps. (+ 485),
śwśw. Leoncjusza żołnierza, Hipacego trybuna, Teodula, mm. (+ IV w.),
śwśw. braci Marka i Marcelina, mm. (+ 287)

19 czerwca

GERWAZY

gr. gerúo - uroczyście obchodzę, wielbię i PROTAZY gr. protos – pierwszy.

Św. Gerwazy i św. Protazy, męczennicy (+ 386). Według legendarnej "Passio" byli bliźniakami w rodzinie św. Witalisa i św. Walerii. Po śmierci rodziców rozdali swą majątność i prowadzili życie modlitwy i umartwienia. Skąpe informacje podają, że za panowania Dioklecjana ponieśli śmierć męczeńską - Gerwazy przez ubiczowanie, a Protazy przez ścięcie mieczem. Są patronami Mediolanu.

W ikonografii przedstawiani są jako młodzieńcy czasami w stroju diakona. Ich atrybutami są narzędzia męki - bicz, miecz oraz palma męczeńska, wieniec zwycięstwa, krzyż, dyscyplina.

ROMUALD

germ. hrom- - sława i -walt - rządzić, panować.

Św. Romuald z Camaldoli, opat. Pochodził z Rawenny z moźnej rodziny diuków Onesti. Miał 20 lat, kiedy wstąpił do benedyktynów w Classe (972). Po kilku latach, spragniony doskonalszego skupienia, podjął życie pustelnicze. Po powrocie zreformował wiele wspólnot pustelniczych na północy Italii i we Francji. W Camaldoli dał początek kongregacji kamedułów, która prowadzi życie wspólne i pustelnicze. Silną osobowością fascynował wielu współczesnych sobie. Umarł w klasztorze Val di Castro, niedaleko Ankonny, 19 czerwca 1027 r., mając 75 lat. Patron kamedułów.

W ikonografii św. Romuald przedstawiany jest jako stary człowiek w białym, długim habicie kamedulskim. Czasami w stroju opata. A także, jak we śnie widzi tajemniczą drabinę, sięgającą nieba, po której białe postacie jego duchowych synów opuszczają ziemię. Jego atrybutami są: czaszka, otwarta księga, kij podróżny, laska.

św. Bonifacego bpa m. (+ 1009),
śwśw. Gaudentego bpa, Kulmacjusza dk., mm. (+ IV/V w.),
św. Juliany Falconieri dz. zk. (+ 1341),

---

bł. Michaliny wdowy (+ 1356),
św. Ursycyna m. (+ I w.).

20 czerwca

BENIGNA

łac. *benignus* - uprzejmy, życzliwy, dobroczynny.

Bł. Benigna, dziewica, męczennica. Była mniszką klasztoru cysterskiego w Trzebnicy(?). Zginęła podczas najazdów tatarskich w 1241 r. Stare przekazy liturgiczne wspomnienie jej śmierci wiążą z dziewictwem broniącym za cenę życia. Jej kult był szczególnie rozwinięty na Kujawach i we Wrocławiu.

św. Florentyny dz. (+ VII w.);

śwśw. Franciszka Pacheco zk., Jana Chrzyciela Zoli zk., Baltazara de Torres zk., mm. w Japonii (+ 1626),

św. Jana z Matera op. (+ 1139),

św. Makarego bpa w Petry (+ IV w.),

św. Sylwera pp. m. (+ 537),

bł. Tomasza Whitebreada zk. m. (+ 1679),

św. Wincenty Geroza dz. (+ 1847).

21 czerwca

ALOJZY (zob. 12 marca)

Św. Alojzy Gonzaga, zakonnik. Urodził się w roku 1568 koło Mantui. Najstarszy syn margrabiego Ferdynanda di Castiglione. Będąc paziem na dworach w Mantui, Florencji i Madrycie odznaczał się umiłowaniem modlitwy czystością i umartwieniem. Jako siedemnastoletni młodzieniec wstąpił do zakonu jezuitów w Rzymie, gdzie pogłębił w sobie ducha pokuty, pokory, posłuszeństwa. W 1590 r. ukończył studia teologiczne. Umarł jako kleryk 21 czerwca 1591 r., zaraziwszy się dżumą przy pielęgnowaniu chorych. Beatyfikowany w roku 1605, kanonizowany w 1726. Jest patronem Mantui oraz młodzieży, zwłaszcza studiującej.

W ikonografii św. Alojzy przedstawiany jest w sutannie jezuickiej, w białej komży z szerokimi rękawami. Jego atrybutami są: czaszka, Dziecię Jezus w ramionach, mitra książęca u stóp, krzyż, lilia, czaszka.

św. Albana m. (+ 450),

św. Euzebiusza bpa z Samosaty m. (+ 380),

św. Leutfryda op. (+ 738),

św. Rajmunda bpa Barbadro (+ 1126),

św. Terencjusza bpa Ikonium m. (+ I w.).

22 czerwca

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Fisher, biskup, męczennik (1469 - 1535). Był studentem, a potem profesorem i kanclerzem uniwersytetu w Cambridge. Wielki humanista. Jako biskup Rochester odznaczał się duchem pokuty oraz gorliwością w obronie wiary katolickiej. Został uwięziony, bowiem odmówił uznania zwierzchnictwa Henryka VIII nad Kościołem w Anglii. W więzieniu mianowany kardynałem przez papieża Pawła III. Ścięty z rozkazu królewskiego. Patron prawników.

TOMASZ (zob. 28 stycznia)

Św. Tomasz More, kanclerz państwa, męczennik. Urodził się w Londynie w 1478 r. Z wykształcenia prawnik. Był człowiekiem o wszechstronnych, humanistycznych zainteresowaniach. Adwokat i poseł do parlamentu, mąż stanu i pisarz polityczny, głęboko pobożny, ale z wielkim poczuciem humoru. Ojciec czworga dzieci. Pełnił urząd kanclerza króla angielskiego Henryka VIII. Zrezygnował z tej godności,

---

sprzeciwiając się w ten sposób rozwodowi króla i jego polityce wobec Kościoła. Stracony 6 lipca 1535 r., odmówił bowiem uznania supremacji króla nad Kościołem. Pozostawił po sobie szereg pism, m. in. listy do córki Małgorzaty i "Utopię". Kanonizowany w 1935 r. Jest patronem prawników.

W ikonografii św. Tomasz przedstawiany jest w stroju lorda. Jego atrybuty to czaszka, krzyż, łańcuch.

św. Albana m. (+ 287),

św. Eberharda (+ 1164),

św. Flawiusza Klemensa konsula m. (+ I w.),

bł. Innocentego V pp. (+ 1276),

św. Jana bpa Neapolu (+ ok. 432).

23 czerwca

JÓZEF (zob. 19 stycznia)

Św. Józef Cafasso, kapłan (1811 - 1860). Urodził się w Castelnuovo d'Asti w Piemontcie. Po studiach teologicznych w Turynie przyjął święcenia kapłańskie. Miał wtedy 22 lata. Był wykładowcą, a później rektorem Instytutu Teologii Moralnej. Zastąpił jako duchowy przewodnik młodych kapłanów. Przez wiele lat posługiwał jako kapelan więzienny. Żył w skrajnym ubóstwie. Beatyfikowany przez Piusa XI, który nazwał Świętego "perłą kleru Italii". Kanonizowany w 1947 r. Jest patronem więźniów i więzień.

św. Agrypiny dz. m. (+ III w.),

śwśw. Arystoklesa, Atanazego, Demetriana, mm. (+ II w.),

św. Edeltrudy królowej dz. (+ 679),

św. Jana m. (+ poł. IV w.),

bł. Marii z Nivelles zk. (+ 1213),

bł. Piotra z Juilly (+ 1136),

śwśw. Zenona i Zenasa, mm. (+ 304).

24 czerwca

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Chrzciciel (+ ok. 32). Urodził się w Judei, według tradycji w Ain Karim, jako syn kapłana Zachariasza i Elżbiety (Łk 1,5-80). Był krewnym Jezusa Chrystusa. W młodym wieku udał się na pustynię, gdzie podjął życie ascety. Na przełomie 28/29 roku nad Jordanem, w pobliżu Jerycha, rozpoczął publiczne nauczanie o nadchodzącym Królestwie Bożym oraz udzielał chrztu pokuty. Wskazał na Jezusa jako oczekiwanego Baranka Bożego (J 1,29 nn) i nazwał Go Mesjaszem (J 1,20-34). Uchodził za proroka, ale Chrystus określił go jako kogoś więcej niż proroka (Mt 11,9 nn), posłańca przed Bogiem. Wystąpił przeciw królowi Herodowi Antypasowi, potępiając jego kazirodcze małżeństwo z Herodiadą, bratową. Został przez niego aresztowany i uwięziony w twierdzy Macherontu (Mt 11,2-6), a następnie ścięty (Mk 6,17-28). Miał wtedy trzydzieści kilka lat. W Janie Chrzcicielu uderza jego świętość, życie pełne ascezy i pokuty, siła charakteru, bezkompromisowość. Był pierwszym świętym czczonym w całym Kościele. Jemu dedykowana jest bazylika rzymska św. Jana na Lateranie, przy której przez prawie 1000 lat mieli swoją siedzibę papieże. Jest patronem Austrii, Francji, Holandii, Malty, Niemiec, Prowansji, Węgier; Akwitanii, Aragonii; archidiecezji warszawskiej i wrocławskiej; Amiens, Awinionu, Bonn, Florencji, Frankfurtu nad Menem, Kolonii, Lipska, Lyonu, Neapolu, Norymbergi, Nysy, Wiednia, Wrocławia; jest patronem wielu zakonów, m. in. joannitów (Kawalerów Maltańskich), mnichów, dziewic, pasterzy i stad, kowali, krawców, kuźnierzy, rymarzy; abstynentów, niezameżnych matek, skazanych na śmierć. Jest orędownikiem podczas gradobicia, w chorobach epilepsji.

W ikonografii św. Jan przedstawiany jest jako dziecko, młodzieniec lub mąż ascetyczny, ubrany w skórę zwierzęcą albo płaszcz z sierści wielbłąda. Jego atrybutami są: Baranek Boży, baranek na ramieniu, na księdze lub u stóp, baranek z kielichem, chłopiec bawiący się z barankiem, głowa na misie, krzyż. W tradycji wschodniej, zwłaszcza w ikonach, ukazywany jest jako zwiastun ze skrzydłami.

św. Rumolda bpa m. (+ 775),
św. Symplicjusza bpa Autun (+ 350),
św. Teodulfa bpa (+ 776).

25 czerwca

DOROTA (zob. 6 lutego)

Bł. Dorota z Mątówów, wdowa. Urodziła się w 1347 r. w Mątowach Wielkich koło Malborka. Była córką osadników holenderskich. W młodości rodzice wydali ją za gdańskiego płatnerza Adalberta. Dorota urodziła dziewięcioro dzieci. Z nich ośmioro zmarło podczas kolejnych epidemii. Będąc gospodynią domu, dążyła do chrześcijańskiej doskonałości. Po śmierci męża udała się do Kwidzyna - siedziby biskupa pomorzańskiego, aby korzystać z duchowego kierownictwa teologa Jana. Za jego zgodą zamurowała się w celi przylegającej do prezbiterium katedry, podejmując bezustanną modlitwę i pokutę. Była stygmatyczką. Zmarła 25 czerwca 1394 r. Bł. Dorota jest patronką Pomorza; kobiet, matek, odlewników. W ikonografii Błogosławiona przedstawiana jest ze stygmatami. Jej atrybutem jest wieża, w której poleciła się zamurować.

św. Adelberta (+ 714),
św. Maksyma bpa Turynu (+ 423),
św. Prospera bpa (+ V/VI w.),
św. Sozypatra (+ I w.),
św. Wilhelma z Vercelli op. (+ 1142).

26 czerwca

JAN (zob. 31 stycznia) i **PAWEŁ** (zob. 15 stycznia)

Św. Jan i św. Paweł, męczennicy (+ 362). Byli braćmi. Zajmowali wysokie stanowiska na dworze Konstantyny, córki cesarza Konstantyna Wielkiego. Wyrażając sprzeciw wobec prześladowań chrześcijan, nie przyjęli zaproszenia przesłanego im przez cesarza Juliana Apostatę. Przymuszeni do złożenia ofiary Jowiszowi, odmówili, za co zostali potajemnie zgładzeni w nocy, w ich własnym domu. Ich imiona wymieniano w kanonie rzymskim Mszy świętej.

św. Antelma op. bpa (+ 1178),
św. Dawida ps. (+ ok. 540),
bł. Josemarii Escriva de Belaguer (+ 1975),
św. Maksencjusza kpł. (+ 515),
św. Pelagiusza m. (+ 925),
św. Salwiusza bpa i Superiusza (+ VIII w.),
św. Wigiliusza bpa Trydentu (+ 405).

27 czerwca

CYRYL (zob. 14 lutego)

Św. Cyryl Aleksandryjski, biskup, patriarcha, doktor Kościoła. Urodził się w Aleksandrii w 370 r. Przez jakiś czas przebywał wśród mnichów na pustyni. W 412 r. został biskupem. Popierany przez papieża, skłonił cesarza Teodozjusza II do zwołania soboru, który odbył się w Efezie (431). Podczas obrad Cyryl przyczynił się do zdefiniowania nauki katolickiej, iż dwie natury: boska i ludzka, są złączone w jednej osobie Jezusa Chrystusa, oraz do ogłoszenia dogmatu, że Najświętsza Maryja Panna jest prawdziwą Matką Boga (Theotokos). Św. Cyryl zmarł 27 czerwca 444 r. Pozostawił po sobie obfitą spuściznę teologiczną. Leon XIII ogłosił go doktorem Kościoła.

W ikonografii św. Cyryl ukazywany jest w stroju biskupim rytu bizantyjskiego z charakterystycznym kapturem zdobionym krzyżykami, a także w scenie, gdy Matka Boża ukazuje się Świętemu. Atrybutem - gołąb na ramieniu, czasami kodeks.

św. Aneкта m. (+ III/IV w.),

bł. Bonawentury z Gubbio zk. (+ 1232),

św. Jana kpł. (+ VI w.),

błbł. Marii Magdaleny Fontaine, Marii Franciszki Lanel, Teresy Fantou, Joanny Gerard, mm. w Cambrai (+ 1794),

św. Sampsona kpł. (+ 560).

28 czerwca

IRENEUSZ

gr. eirenaios - spokojny, pokojowy.

Św. Ireneusz, biskup, męczennik. Urodził się w Smyrnie około 130 r. Był uczniem tamtejszego biskupa, św. Polikarpa - ucznia św. Jana Apostoła. Apostołował w Galii. Stamtąd w 177 r. został wysłany przez chrześcijan do papieża Eleuteriusza z misją. Po powrocie do Lugdunum (Lyon) Ireneusza wybrano na stolicę biskupią, na miejsce umęczonego biskupa Potyna. Jako wybitny teolog zwalczał w swoich pismach gnostyków, wykazując, że tylko Kościół przechował wiernie tradycję otrzymaną od Apostołów. Poniósł śmierć męczeńską w Lyonie w 202 r. Jest patronem diecezji w Lyonie.

W ikonografii jest przedstawiany w stroju biskupa rytu rzymskiego z mitrą i pastorałem.

św. Argymira m. w Kordoble (+ 856),

św. Pawła I pp. (+ 767),

śwśw. Plutarcha, Serena, Heraklidesa, Herona, Raisy, Potamienny, Marcelli, mm. (+ 202).

29 czerwca

PIOTR (zob. 21 lutego)

Św. Piotr, Apostoł (+ 67). Syn rybaka Jony z Betsaidy Galilejskiej. Nosił imię Szymon. Mieszkał w Kafarnaum. Chrystus powołał go wraz z jego bratem, Andrzejem, na swojego ucznia. W ewangelicznej relacji o ustanowieniu grona Dwunastu otrzymał od Jezusa nowe imię - Piotr. Należał do Jego najbliższego grona. Obecny podczas przemienienia na górze Tabor; złożył wyznanie, że Jezus jest Mesjaszem, Synem Boga (Mt 16,16 nn); kroczył po wodzie ku Jezusowi; był przy Nim w Ogrójcu; podczas aresztowania Mistrza bronił Go, atakując sługę arcykapłana (J 18,10). Po zmartwychwstaniu Chrystus ukazał się Piotrowi, przekazując mu władzę pasterską (J 21,15-17). Po Zesłaniu Ducha Świętego wygłosił mowę misyjną do Żydów, stając na czele uczniów i wyznawców Chrystusa. Duszpasterską działalność prowadził poza Jerozolimą - w Samarii, Liddzie, Jaffie, Cezarei Nadmorskiej. Wędrował do Antiochii, następnie do Azji Mniejszej, a potem do Rzymu. Tutaj założył gminę chrześcijańską i został jej pierwszym biskupem. Po śmierci Heroda (+ 44) wrócił do Jerozolimy. W roku 48/49 przewodniczył Soborowi Jerozolimskiemu, po czym wrócił do Rzymu. Ewangelie ukazują jego szczególną pozycję w gronie apostołów. Pisma Nowego Testamentu wymieniają go 150 razy. Podczas prześladowania chrześcijan przez Nerona w latach 64 - 67 św. Piotr został aresztowany i ukrzyżowany głową w dół. Jest autorem dwóch listów należących do Nowego Testamentu. Nad jego grobem wzniesiono w 320 r. kościół, który ostateczną formę przybrał w postaci bazyliki Watykańskiej. Św. Piotr, pierwszy papież, jest patronem m. in. diecezji w Rzymie, Berlinie, Lozannie; miast: Awinionu, Bieczy, Duszników Zdroju, Frankfurtu nad Menem, Genewy, Hamburga, Nantes, Poznania, Rygi, Rzymu, Trzebnicy; a także blacharzy, budowniczych mostów, kowali, kamieniarzy, marynarzy, rybaków, zegarmistrzów. Wzywany jako orędownik podczas epilepsji, gorączki, febry, ukąszenia przez węże.

W ikonografii św. Piotr ukazywany jest w stroju apostoła, jako biskup lub papież w pontyfikalnych szatach. Od IV w. (medalion z brązu - Watykan, mozaika w S. Clemente) ustalili się typ ikonograficzny św.

Piotra - szerokie rysy twarzy, łysina lub lok nad czołem, krótka, gęsta broda. Od XII wieku przedstawiany jest jako siedzący na tronie. Atrybutami Księcia Apostołów są: anioł, kajdany, dwa klucze symbolizujące klucze Królestwa Bożego, kogut, odwrócony krzyż, księga, łódź, zwój, pastorał, ryba, sieci, skała - stanowiące aluzje do wydarzeń w jego życiu, tiara w rękach.

PAWEŁ (zob. 15 stycznia)

Św. Paweł, Apostoł (+ 67). Apostoł Narodów. Autor 13 listów do gmin chrześcijańskich, włączonych do ksiąg Nowego Testamentu. Ksiązę mistyków. Szaweł urodził się w Tarsie około 5 - 10 roku po Chrystusie. Pochodził z żydowskiej rodziny silnie przywiązanej do tradycji. Byli niewolnikami, którzy zostali wyzwoleni. Szaweł odziedziczył po nich obywatelstwo rzymskie. Uczył się rzemiosła - tkania płótna namiotowego. Później przybył do Jerozolimy, aby studiować Torę. Być może był uczniem Gamaliela. Goriwość w strzeżeniu tradycji religijnej sprawiła, że mając około 25 lat stał się zdecydowanym przeciwnikiem i prześladowcą Kościoła. Uczestniczył jako świadek w kamienowaniu św. Szczepana. Około 35 r. z własnej woli udał się z listami polecającymi do Damaszku (Dz 9,1 n; Gal. 1,15-16), aby tam ścigać chrześcijan. U bram miasta "olśniła go nagle światłość z nieba. A gdy upadł na ziemię, usłyszał głos: <Szawle, Szawle, dlaczego Mnie prześladujesz? > - <Kto jesteś, Panie?> - powiedział. A On: <Jestem Jezus, którego ty prześladujesz. Wstań i wejdź do miasta, tam ci powiedzą, co masz czynić.>" (Dz 9,3-6). Po nawróceniu nagłym, niespodziewanym i cudownym przyjął chrzest i zmienił imię na Paweł. Po trzech latach pobytu w Damaszku oraz krótkim pobycie w Jerozolimie odbył trzy misyjne podróże: pierwszą - w latach 44 - 49: Cypr - Galacja, razem z Barnabą i Markiem; drugą w latach 50 - 53: Filippi - Tesaloniki - Berea - Achaia - Korynt, razem z Tymoteuszem i Sylasem; trzecią w latach 53 - 58: Efez - Macedonia-Korynt - Jerozolima. W Palestynie został aresztowany, przesłuchiwany przez prokuratorów Feliksa i Festusa. Dwa lata przebywał w więzieniu w Cezarei. Gdy odwołał się do cesarza, został deportowany drogą morską do Rzymu. Dwa lata przebywał w więzieniu o dość łagodnym regulaminie. Uwolniony, udał się do Efezu, Hiszpanii (?) i na Kretę. Tam aresztowano go po raz drugi (64 r.). W Rzymie oczekiwał na zakończenie procesu oraz wyrok. Zginął śmiercią męczeńską przez ścięcie mieczem w tym samym roku - 67 - co św. Piotr. W Rzymie w IV wieku szczątki Pawła Apostoła złożono w grobowcu, nad którym wybudowano bazylikę św. Pawła za Murami. Jest patronem licznych zakonów, Awinionu, Berlina, Biecza, Frankfurtu nad Menem, Poznania, Rygi, Rzymu, Saragossy oraz marynarzy, powroźników, tkaczy.

W ikonografii przedstawiany jest w długiej tunice i płaszczu. Jego atrybutami są: baranek, koń, kość słoniowa, miecz.

św. Benedykty dz. (+ III w.),

św. Emmy wdowy (+ 1045),

św. Kasjusza bpa Nami (+ 558),

św. Marii (+ I w.),

bł. Rajmunda m. na Majorce (+ 1316),

św. Syrusa bpa Genui (+ ok. 330).

30 czerwca

WŁADYSŁAW

słow. wodzi- - władać, panować; -sław - sława; "ten, który posiadał sławę".

Św. Władysław, król (1040 - 1095). Syn króla węgierskiego Beli I i Ryczezy, córki króla polskiego Mieszka II. Urodził się w Krakowie. Dzieciństwo i młodość spędził na dworze Kazimierza Odnowiciela, a potem Bolesława Śmiałego. Znał dobrze język polski i polskie obyczaje. Mając 16 lat udał się na Węgry. Po śmierci starszego brata Gejzy objął panowanie. Na początku niełatwe były to rządy walczył bowiem ze sprowadzonymi przez przeciwników jego sukcesji Awarami i Pieczyngami, a następnie z cesarzem niemieckim Henrykiem IV, który najechał Węgry. Św. Władysław miał trzy córki. Był wzorem średniowiecznego rycerza. Słynął ze świątobliwego życia. Po przyłączeniu Kroacji do korony węgierskiej

---

w Zagrzebiu ufundował biskupstwo. Kanonizowany przez papieża Celestyna III w 1192 r. Jest patronem Węgier.

W ikonografii św. Władysław przedstawiany jest z insygniami królewskimi. Jego atrybutami są: anioł podający włócznię, chorągiew, krzyż, turban turecki.

św. Bazylidesa m. (+ ok. 202),

św. Jana Hagioryty zk. (+ 1065),

śwśw. Marcjalisa bpa, Alpiniana, Austrikliniana (+ III w.),

św. Teobalda kpł. ps. (+ 1066).

LIPIEC

1 lipca

OTTON

germ. Odward - dziedzictwo, majątek.

Św. Otton z Bambergi, biskup (ok. 1060 - 1139). Urodził się w Szwabii, w rodzinie szlacheckiej. Do Polski przybył jako kleryk w orszaku opata Henryka z Wurzburga, który został później arcybiskupem gnieźnieńskim. W młodym wieku był kapelanem na dworze księcia Władysława Hermana. Po powrocie do Niemiec został kanclerzem cesarza Henryka IV, a później biskupem Bambergi. Dał się poznać jako wytrawny dyplomata, budowniczy i administrator. W roku 1124 na prośbę Bolesława Krzywoustego Otton przybył na Pomorze, aby je chrystianizować. Ewangelizował i chrzczył m. in. w Stargardzie, Pyrzycach, Kamieniu, Szczecinie, Lubinie, Kołobrzegu, Białogardzie. Jego misja, mimo trudności i przeciwności, zakończyła się pomyślnie. Podczas drugiej wyprawy stworzył na Pomorzu zręby organizacji kościelnej. Pochowano go w opactwie na Górze św. Michała niedaleko Bambergi. Kanonizacji dokonał papież Klemens III w 1189 r. Św. Otton jest patronem archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej, Pomorza. W ikonografii św. Otton przedstawiany jest w stroju biskupa, czasami ma palusz.

śwśw. Aarona i Juliana, mm. (+ 287),

św. Domicjana op. (+ V w.),

św. Eparchiusa op. (+ 581),

św. Galia bpa Clermont (+ 551),

św. Marcina bpa (+ III w.),

św. Symeona Salos (+ VI w.),

św. Teodoryka kpł. (+ 633).

2 lipca

BERNARDYN (zob. 20 maja)

Św. Bernardyn Realino, kapłan. Urodził się w Carpi koło Ferrary. Studiował medycynę w Modenie i Bolonii. Doktor prawa rzymskiego i cywilnego. Był burmistrzem Felizzano, sędzią w Castel Leone, doradcą i pełnomocnikiem namiestnika Neapolu. Kiedy miał 34 lata, podczas rekolekcji podjął decyzję radykalnej zmiany życia. Wstąpił do jezuitów. W trzy lata później przyjął święcenia kapłańskie. Pracował jako mistrz nowicjatu. Uznanie zyskał jako wybitny kaznodzieja. W 1574 r. wysłano go do Lecce, gdzie pozostał do śmierci. Swoją życzliwością i pobożnością podbił serca mieszkańców, którzy nazywali go "ojcem miasta". Miał dar ekstaz, prorocत्व, uzdrawiania. Pod koniec życia bardzo cierpiał. Trzy lata przed śmiercią utracił wzrok. Zmarł 2 lipca 1616 r. Beatyfikowany przez Leona XIII w 1895 r. Kanonizował go Pius XII (1947). Św. Bernardyn jest patronem Lecce.

W ikonografii przedstawiany jest z Dzieciątkiem Jezus na rękach, które miał otrzymać od Matki Bożej podczas jednej ze swoich ekstaz.

św. Eutychiusza m. (+ III w.),

św. Monegundy (+ VI w.),

bł. Piotra bpa z Luksemburga kard. (+ 1387),

śwśw. Procesa i Martyniana, mm. (+ III w.),

św. Swituna bpa Winchester (+ 862).

3 lipca

TOMASZ (zob. 28 stycznia)

Św. Tomasz, Apostoł (+ ok. 67). Zwany także Didymos, "Bliźniak". Należał do ścisłego grona Dwunastu Apostołów. Ewangelie wspominają go kilkakrotnie: kiedy jest gotów pójść z Jezusem na śmierć (J 11,16); w Wieczerniku podczas Ostatniej Wieczerzy (J 14,5); osiem dni po zmartwychwstaniu, kiedy ze sceptycyzmem wkłada rękę w bok Jezusa (J 20,19 nn); nad Jeziorem Genezaret, gdy jest świadkiem cu-

downego połowu ryb po zmartwychwstaniu Jezusa (J 21,2). Według tradycji św. Tomasz ewangelizował Fartów (Iran). Dotarł do Indii, gdzie poniósł męczeńską śmierć w Kalaminie (?). Pochowano go w Mailapur (dzisiaj przedmieście Madrasu). W III wieku relikwie przeniesiono do Edessy, potem na wyspę Chios. W 1258 r. krzyżowcy przewieźli je do Ortony w Italii. Św. Tomasz jest patronem Indii, Portugalii, Urbino, Parmy, Rygi, Zamościa; architektów, budowniczych, cieśli, geodetów, kamieniarzy, murarzy, stolarzy, małżeństw, teologów.

W ikonografii św. Tomasz przedstawiany jest jako młodzieniec (do XIII w. na Zachodzie, do XVIII w. na Wschodzie), później jako starszy mężczyzna w tunice i płaszczu. W prezentacji ikonograficznej powraca wątek "niewiernego" Tomasza. Atrybutami Świętego są: kątownica, kielich, księga, miecz, serce, włócznia, którą go przeszyto, zwój.

św. Anatola bpa Laodycei (+ 458),
św. Datusa bpa Rawenny (+ IV w.),
św. Heliodora bpa Altino (+ IV w.),
św. Józefa Nyen m. w Indochinach (+ 1838),
św. Leona II pp. (+ 683),
św. Tryfona m. (+ III w.).

4 lipca

ELŻBIETA (zob. 18 czerwca)

Św. Elżbieta Portugalska, królowa. Urodziła się w Saragossie w 1271 r. Była córką Piotra III, króla Aragonii, i Konstancji, królowny Sycylii. Jej ciotką była św. Elżbieta Węgierska. Kiedy miała 12 lat, wydano ją za Dionizego, króla Portugalii. Miała z nim dwoje dzieci: Konstancję i Alfonsa. Małżeństwo jednak nie było szczęśliwe. Elżbieta przyjmowała to z cierpliwością. Modliła się, pościła, świadczyła miłosierdzie. Była fundatorką wielu kościołów i klasztorów. Posiadała dar godzenia zwaśnionych monarchów. W Coimbrze, a potem w Lizbonie doprowadziła do zgody między Dionizym i Alfonsem, który zbuntował się przeciw rodzonemu ojcu. Interweniowała w zatargach swego męża Dionizego z jego bratem oraz z Ferdynandem Kastyljskim. Podczas walk między jej synem Alfonsem IV, a jej wnukiem Alfonsem IX, królem Kastylii, podażyła na pole bitwy, zapobiegając wojnie. Nazwano ją "aniołem pokoju". Po śmierci męża, który umarł na jej rękach pełen skruchy i nawrócenia, wstąpiła do III Zakonu św. Franciszka i zamieszkała w założonym przez siebie klasztorze klarysek w Coimbrze. Zmarła 4 lipca 1336 r. Beatyfikowana przez Leona X w 1516 r. Kanonizował ją papież Urban VIII w roku 1626. Św. Elżbieta jest patronką Portugalii, Coimbry, Estremoz, Saragossy. Orędowniczka podczas udruk wojny.

W ikonografii Święta przedstawiana jest w stroju królewskim, czasami w habicie klaryski. Jej atrybutami są: dzban na wino, flakonik z wodą zamienioną według legendy w wino, korona królewska w dłoniach, róża, księga.

św. Andrzeja bpa Krety (+ 740),
św. Atanazego dk. m. (+ ok. 451),
św. Hiacynta m. (+ pocz. II w.),
św. Lauriana bpa Sewilli (+ VI w.),
św. Namfaniona m. (+ ok. 180),
św. Odo Dobrego (+ 959),
bł. Piotra Frassati tercjarza (+ 1925),
św. Teodora bpa (+ 150),
św. Udairyka bpa Augsburga (+ 973).

---

5 lipca

ANTONII (zob. 17 stycznia)

Św. Antoni Maria Zaccaria, kapłan, zakonnik. Urodził się w Cremonie 1502 r. Studiował medycynę w Padwie. Dał się poznać jako lekarz pełen troski, życzliwości i bezinteresowności. Katechizował dzieci i młodzież. Mając 26 lat przyjął święcenia kapłańskie. W 1530 r. założył kongregację Kleryków Regularnych św. Pawła. Od kościoła św. Barnaby w Mediolanie, gdzie osiedlił się nowy zakon, nazwano ich barnabitami. Spopularyzował 40-godzinne nabożeństwo. Wyniszczony pracą apostolską, zmarł 5 lipca 1539 r. Do dziś wielu pielgrzymów gromadzi się przy jego grobie w Mediolanie.

W ikonografii św. Antoni przedstawiany jest m. in. w towarzystwie św. Pawła Apostoła, do którego miał szczególne nabożeństwo. Bywa ukazywany z monstrancją w ręku. Czasami, jako czciciel Męki Pańskiej, trzyma krzyż. Atrybuty: hostia, kielich, lilia.

ATANAZY (zob. 2 maja)

Św. Atanazy z góry Athos, opat. Urodził się w Trebizondzie około 920 r. Studiował w Konstantynopolu. Następnie przebywał w klasztorze Kyminas w Bitynii. Kiedy chciano go obrać opatem, uciekł na Athos, gdzie wiódł życie pustelnika. Cesarz Nicefor Fokas, jego przyjaciel z czasów szkolnych, przymusił go do przyjęcia poważnej sumy na wybudowanie klasztoru. Prace podjęte w 963 r. stały się początkiem Wielkiej Ławry. Inicjatywa ta wywołała jednak zdecydowany sprzeciw mieszkających tam pustelników. Dwukrotnie Atanazy musiał ratować się ucieczką. Zginął w 1003 r. przywalony kopułą podczas budowania kościoła. W chwili śmierci był przełożonym około sześćdziesięciu mniszych osiedli na świętej górze Athos.

św. Cyryli m. (+ IV w.),

bł. Eliasza de Bourdeille bpa Tours kard. (+ 1484).

6 lipca

MARIA (zob. 1 stycznia)

Św. Maria Goretti, dziewica, męczennica (1890 - 1902). Urodziła się w Corinaldo koło Ankony. Pochodziła z ubogiej wiejskiej rodziny. Kiedy miała 10 lat, umarł jej ojciec. Maria pomagała matce i opiekowała się rodzeństwem. W wieku 12 lat, broniąc swej niewinności, została zaszytowana przez 16-letniego chłopca z sąsiedztwa. Przed śmiercią darowała winę swemu zabójcy. W procesie beatyfikacyjnym świadkowie podkreślali niezwykłą dla tak młodej dziewczyny pracowitość, zaradność i nadzwyczajną pobożność. Pius XII beatyfikował ją w 1947 r. Kanonizował w trzy lata później. Jest patronką młodzieży.

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria Teresa Ledóchowska, dziewica, zakonnica. Urodziła się 29 kwietnia 1863 r. w Loosdorf w Austrii, dokąd jej rodzina wyemigrowała po powstaniu listopadowym. Otrzymała religijne wychowanie. W 1883 r. przeniosła się z rodziną do Lipnicy Murowanej koło Bochni. Po śmierci ojca została damą dworu księżny tokańskiej w Salzburgu. Tutaj zetknęła się z problemami misji w Afryce. W 1889 r. zaczęła wydawać pismo "Echo aus Africa", które w cztery lata później ukazało się w języku polskim. Za zgodą Leona XIII założyła instytut zakonne, który nazwała Sodalicją św. Piotra Klawera. Jako pierwsza złożyła w nim śluby zakonne. Była człowiekiem niezwyklej energii i pracy. Miała szczególne nabożeństwo do Najświętszego Serca Jezusa. Zmarła 6 lipca 1922 r. w Rzymie. Beatyfikował ją w 1975 r. Paweł VI. Jest patronką dzieł misyjnych w Polsce.

W ikonografii bł. Maria Teresa przedstawiana jest w habicie Sodalicji św. Piotra Klawera, czasami z muzykami dziećmi.

św. Dominiki dz. m. (+ III w.),

św. Goara kpł. (+ VI w.),

---

bł. Piotra od Krzyża zk. (+ 1522).

7 lipca

BENEDYKT (zob. 12 lutego)

Bł. Benedykt XI, papież. Michał Boccasini urodził się w 1240 r. w Trevisio. Matka jego była praczką. Gdy miał 14 lat, wstąpił do dominikanów. Po ukończonych studiach teologicznych w Wenecji i Genewie został wkrótce prowincjałem. Bonifacy VIII mianował go biskupem Ostii i kardynałem. Jako kardynał prowadził liczne misje dyplomatyczne z ramienia Kościoła - pośredniczył w zawarciu pokoju pomiędzy Filipem Pięknym, królem Francji, a Edwardem I, królem Anglii. Był wysłany jako legat na Węgry, do Polski, Serbii, Dalmacji. Człowiek łagodny, życzliwy, głębokiej modlitwy. W 1303 r. został wybrany papieżem. Benedykt XI zmarł 7 lipca 1304 r. w Perugii. Tam w kościele św. Dominika spoczywają jego relikwie. Beatyfikowany przez Klemensa XII w 1736 r.

błbł. Cezydusza Giacomantonio, Józefa, Gambaro, Antonina Fantosati, mm. w Chinach (+ 1900),

św. Edylburgi królowny ksieni (+ VIII w.),

św. Heddy bpa (+ 705),

św. Illidusza bpa (+ 384),

św. Odon bpa (+ 1122),

św. Pantena (+ II w.),

śwśw. Peregryna, Lucjana, Pompejusza, Hezychiusza, Papiusa, Saturnina, Germana, mm. (+ II w.),

św. Wilibalda bpa (+ 787).

8 lipca

EDGAR

germ. ed-, od-, ot- - posiadanie, majątek, dziedzictwo; -gard - obrońca, stróż; "obrońca własności", "stróż dziedzictwa".

Św. Edgar Spokojny, król. Urodził się w 943 r. jako drugi syn Edmunda Wspaniałego. Po śmierci brata Edwina objął rządy w całej Anglii. Dał początek ustawodawstwu angielskiemu. Opiekował się Kościołem. Przy współpracy ze świętymi biskupami Dunstanem, Etelwoldem i Oswaldem stworzył warunki do odrodzenia religijnego, zwłaszcza zakonów. W wyniku tych działań Kościół w Anglii zaczął wysyłać misjonarzy do Skandynawii. W życiu króla Edgara uderzała "świętość i sprawiedliwość" - zapisał biograf Wilhelm z Malmesbury. Spośród czworga jego dzieci dwoje zostało wyniesionych na ołtarze: św. Edward (+ 978) i św. Edyta (+ 984). Św. Edgar zmarł 8 lipca 975 r.

śwśw. małżonków Akwili i Pryscyllii, mm. (+ I w.),

bł. Eugeniusza III pp. (+ 1153),

św. Kiliana bpa (+ 689),

bł. Piotra z Amiens zk. (+ 1115),

św. Prokopa m. (+ 303).

9 lipca

WERONIKA (zob. 13 stycznia)

Św. Weronika Giuliani, dziewica, ksieni. Urodziła się 27 grudnia 1660 r. w Mercatello, w zamożnej rodzinie Mancini. Rodzice dali jej na chrzcie imię Urszula. Mając 17 lat chciała zostać zakonnicą. Ojciec wyraził na to zgodę dopiero w obliczu choroby grożącej jej śmiercią. Urszula wstąpiła do klasztoru kapucynek w Citta di Castello. Przeszła przez wszelkie zakonne funkcje aż po urząd ksieni. W kontakcie z siostrami była życzliwa, wobec siebie wymagająca i surowa. Spotkało ją wiele cierpień. Obdarowana doświadczeniami mistycznymi, w Wielki Piątek - 5 kwietnia 1697 r. - otrzymała stygmaty. Miała szczególne nabożeństwo do Męki Chrystusa. Zmarła 9 lipca 1727 r. Pozostawiła dziennik "Pamiętnik męki", w

---

którym jest zapis ekstaz, przeżyć mistycznych, doświadczeń religijnych. Beatyfikowana przez Piusa VII w 1802 r. Kanonizacji dokonał w 1839 r. Grzegorz XVI.

bł. Adriana Fortescue m. (+ 1538),
śwśw. Anatolii dz., Audaksa, mm. (+ poł. III w.),
św. Brycjusza bpa Martuli (+ IV w.),
św. Cyryla bpa (+ poł. III w.),
św. Hadriana III pp. (+ 885),
św. Jana z Kolonii m. (+ 1572),
bł. Joanny Scopelli zk. (+ 1491),
św. Mikołaja Pieck zk. m. (+ 1572),
śwśw. Patermucjusza, Kopresa, Aleksandra, mm. (+ IV w.).

10 lipca

ANTONII (zob. 17 stycznia)

Św. Antoni Peczerski, opat (983 - 1073). Jego pierwotne imię to Antypas. Pochodził z grodu Lubecz, leżącego na północ od Kijowa. Jako młody człowiek zapoznał się z żydem zakonnym na górze Athos. Po powrocie na Ruś w pobliżu Kijowa zajął pieczarę, w której wiódł surowe życie pustelnika. Od tego miejsca otrzymał przydomek "Peczerski". Po pewnym czasie zaczęli gromadzić się wokół niego uczniowie. Z ich pomocą powiększył pieczarę i urządził w niej cerkiew. Wokół wydrążono groty-cele. Dał tym samym początek Ławrze Peczerskiej. Kiedy życie wspólnoty było w miarę zorganizowane, mianował igumena, a sam usunął się do osobnej grotty, której nie opuszczał. Zmarł mając 90 lat. Ruś widziała w nim swego ojca żyda monastycznego, związanego z tradycją wschodnią.

św. Amalbergi zk. (+ IX w.),
śwśw. Bianora, Sylwana, mm. (+ IV w.),
bł. Emanuela Ruiz m. w Libanie (+ 1860),
śwśw. Leoncjusza, Maurycego, Daniela, mm. (+ IV w.),
śwśw. sióstr Rufny i Sekundy, mm. (+ III w.).

11 lipca

BENEDYKT (zob. 12 lutego)

Św. Benedykt, opat. Urodził się w Nursji około 480 r. Był synem właściciela ziemskiego. Kształcił się w Rzymie, lecz przerwał naukę i podjął życie pustelnika w Affile. Po paru latach przeniósł się w góry niedaleko Subdiaco. Kiedy zaczęli gromadzić się wokół niego uczniowie, założył w okolicy 12 klasztorów. Później przeniósł się w ruiny opuszczonej, niewielkiej fortecy na Monte Cassino, gdzie założył opactwo. Tutaj napisał "Regułę", która stała się podstawą życia monastycznego na Zachodzie. Zaleca w niej roztropność i umiar w modlitwie, pracy i spoczynku. Ukazuje drogę do doskonałości religijnej poprzez panowanie nad sobą, pokorę, posłuszeństwo. Poważną część dnia zakonnika przeznaczył na "lectio divina" - czytanie Pisma Świętego. Święty wprowadził do zakonu profesję - prawem zagwarantowaną przynależność do klasztoru, oraz stabilność miejsca, czyli zobowiązanie mnichów do pozostawania w jednym klasztorze aż do śmierci. Jego sława ściągała wielu współczesnych mu, m. in. odwiedził go król Gotów, Totiła. Św. Scholastyka, bliźniacza siostra św. Benedykta, w pobliżu Monte Cassino założyła benedyktyńską gałąź żeńską. Święty umarł 21 marca 547 r. W klasztorze na Monte Cassino żyło wtedy 150 mnichów. "Reguła" św. Benedykta wywarła poważny wpływ na całe życie klasztorne Europy Zachodniej. W Polsce najbardziej znanym opactwem benedyktyńskim jest Tyniec. Tradycja nadała św. Benedyktowi tytuł "patriarchy" - monastycyzmu Zachodu. Paweł VI w r. 1964 ogłosił go patronem Europy. Św. Benedykt jest także patronem wielu zakonów, diecezji tarnowskiej, Francji; architektów, górników, inżynierów, nauczycieli, speleologów, uczniów, wydawców. Orędownik w chorobach róży oraz konających. 11 lipca upamiętnia dzień przeniesienia relikwii Świętego.

W ikonografii św. Benedykt przedstawiany jest w habicie benedyktyńskim, w kukulli, z krzyżem w dłoni. Jego atrybutami są: anioł, bicz, hostia, kielich z wężem, księga, kruk z chlebem w dziobie, księga reguły w ręce, kubek, pastorał, pies, rozbity puchar, infuła u nóg z napisem "Ausculta fili" - "Synu, bądź posłuszny", wiązka różg.

św. Abundiusa kpł. m. w Kordobie (+ 854),
św. Cyndeusza kpł. m. (+ III w.),
św. Jana bpa Bergamo m. (+ ok. 680),
św. Olgi Mądrej księżny (+ 969),
św. Piusa I pp. (+ 155),
św. Sabina (+ VI w.).

12 lipca

BRUNON

germ. braun - brunatny, ciemny, brązowy; prawdopodobnie imię pochodzące od koloru włosów.

Św. Bruno(n) Bonifacy z Kwerfurtu, biskup, męczennik (970 - 1009). Urodził się w rodzinie grafów niemieckich. W młodości był kapelanem Ottona III. Mając 28 lat wstąpił do benedyktynów w Rzymie i przyjął imię Bonifacy. Następnie żył w pustelni św. Romualda w Pereum pod Rawenną. Wysłany przez papieża Sylwestra II na czele misji do Prus, otrzymał sakrę biskupią w Magdeburgu oraz paliusz metropolity misyjnego. Bywał z misją na Węgrzech, w Kijowie, w kraju Pieczyngów nad Morzem Czarnym. Polskę, gdzie był związany wielorakimi więzami z królem Bolesławem Chrobrym, odwiedził kilka razy. Dotarł do Prus. Następnie udał się na pogranicze Prus i Litwy (dzisiaj Pomorze Suwalskie), gdzie na ziemi Jadźwingów zginął śmiercią męczeńską wraz z 18 towarzyszami. Bolesław Chrobry wykupił jego ciało. Św. Bruno był autorem tekstów, w których jest wiele wiadomości dotyczących Polski. Święty jest patronem diecezji łomżyńskiej.

św. Andrzeja z Rinn (+ XIV w.),
św. Epifany m. (+ III/IV w.),
św. Hermagorasa bpa Akwilei (+ I w.),
św. Jana Gwalberta op. (+ 1073),
św. Jana Jones m. w Anglii (+ 1598),
bł. Jazona (+ I w.),
śwśw. Nabora, Feliksa, mm. (+ ok. 304),
św. Paterniana bpa Bolonii (+ IV w.),
św. Paulina m. (+ I w.),
śwśw. Proklusa i Hilariona, mm. (+ II w.),
św. Wiwencjola bpa Lyonu (+ ok. 524).

13 lipca

ANDRZEJ (zob. 12 lutego) i **BENEDYKT** (zob. 12 lutego)

Św. Andrzej Świerad (Andrzej Żurawek), pustelnik (+ 1030). Według tekstu z 1064 r., napisanego przez węgierskiego biskupa Maurusa, Święty pochodził z Polski. Wstąpił do benedyktyńskiego klasztoru św. Hipolita na górze Zabór koło Nitry. Następnie przeniósł się na pustelnię w pobliżu klasztoru, gdzie zasłynął z surowej pokuty.

Św. Benedykt, pustelnik (+ 1033/1037). Towarzysz pustelniczego życia św. Andrzeja. Po jego śmierci opowiadał biskupowi Maurusowi o cnotach i umartwieniach swego mistrza. Kontynuował surowy tryb życia w pustelni. Podobnie jak św. Andrzej miał przybyć "de terra Poloniensi". W trzy lata po śmierci św. Andrzeja napadli go zbójcy i zabili. Ciało wrzucili do rzeki Wag. Relikwie obu Świętych spoczywają w kościele św. Emmerama w Nitrze. Obaj Święci odbierają szczególną cześć w Polsce - w Tropiu (nowosądeckie) i w Opatowcu.

W ikonografii ukazuje się św. Andrzeja jako pustelnika. Jego atrybutem jest dziupla.

św.św. Eugeniusza bpa, Salutarisa dk., Moritty, mm. w Kartaginie (+ 505),
św. Henryka II cesarza (+ 1024),
św. Kleili Barbieri zk. (+ 1870),
św. Myropy m, (+ 307),
św. Serapiona m. (+ ok. 210),
św. Sylasa bpa (+ I w.),
św. Turiawy bpa (+ VII/VIII w.).

14 lipca

KAMIL (zob. 31 maja)

Św. Kamil de Lellis, kapłan, zakonnik. Urodził się 25 maja 1550 r. w Abruzzach. W latach 1559 - 1574 prowadził życie żołnierza, walcząc przeciw Turkom w służbie Wenecji. 2 lutego 1575 r. doznał nawrócenia. Odmienił życie. Pragnął zostać kapucynem, ale z powodu rany w nodze musiał opuścić zakon. Własne cierpienie zaprowadziło go do szpitala św. Jakuba dla nieuleczalnie chorych w Rzymie. Tutaj spełniał najniższe posługi i przygotowywał chętnych do dobrej śmierci. Tu odnalazł swoje powołanie. Jako 32-letni mężczyzna rozpoczął naukę, aby zostać kapłanem. W 1586 r. założył zakon Kleryków Regularnych, aby posługiwał chorym (kamilianie). Był jego przełożonym. Umarł 14 lipca 1614 r. Jest patronem kamilianów, szpitali i chorych, pielęgniarek i pielęgniarzy.

W ikonografii św. Kamil przedstawiany jest w sutannie, na której widnieje czerwony krzyż. Jego atrybutami są: anioł, krzyż, księga, różaniec.

JAKUB (zob. 6 maja)

Bł. Jakub de Voragine, biskup (1228 - 1289). Urodził się w Genui. Mając kilkanaście lat wstąpił do dominikanów. W zakonie piastował wiele urzędów, m. in. prowincjała Lombardii oraz generała zakonu. W 1282 r. został arcybiskupem Genui. Zasłynął jako autor "Złotej legendy", która była tłumaczona i wydawana w wielu językach. Wywarła olbrzymi wpływ na rozwój hagiografii, sztuki i kultu świętych.

bł. Angeliny Marsciano wdowy (+ 1435),
św. Franciszka Solano kpł. zk. (+ 1610),
św. Feliksa bpa Como (+ ok. 390),
św. Foksa m. (+ pocz. II w.),
św. Heraklesa bpa w Aleksandrii (+ ok. 248),
św. Marcelina kpł. (+ ok. 775),
św. Optacjana bpa Brescii (+ IV w.).

15 lipca

BONAWENTURA

łac. bona ventura - dobra przyszłość.

Św. Bonawentura, zakonnik, biskup, kardynał, doktor Kościoła. Jan di Fidanza urodził się około 1217 r. w Bagnoregio koło Viterbo. Ojciec był lekarzem. Jan studiował filozofię w Paryżu. Mając 25 lat wstąpił do franciszkanów, przyjmując imię zakonne Bonawentura. Następnie skończył studia teologiczne i podjął wykłady. 2 lutego 1257 r. został generałem zakonu i na tym urzędzie założył sobie na miano drugiego założyciela franciszkanów. W zakonie mediował pomiędzy frakcją rygorystyczną, a zwolennikami łagodniejszej reguły. Odbił wizytacje w Anglii, Flandrii, Niemczech, Hiszpanii, we Włoszech. Bonawentura posiadał umiejętność łączenia życia czynnego, publicznego z bogatym życiem wewnętrznym. Miał wielkie nabożeństwo do Męki Pańskiej. Papież Grzegorz X mianował go kardynałem, biskupem Albano. Delegacja papieska z wiadomością o nominacji zastała go przy myciu naczyń kuchennych w klasztorze. Przygotował sobór w Lyonie. Prowadził negocjacje w sprawie unii Kościoła katolickiego z greckim Ko-

---

ściołem ortodoksyjnym. Niestety, wkrótce potem została ona zerwana. Umarł 15 lipca 1274 r. podczas trwania soboru w Lyonie. Był jednym z najwybitniejszych teologów średniowiecza. Pozostawił po sobie wiele traktatów i dzieł teologicznych. Kanonizowany w 1482 r. przez Sykstusa IV Św. Bonawentura jest patronem franciszkanów, matek oczekujących potomstwa, dzieci, robotników, teologów.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w habicie franciszkańskim z biskupim krzyżem na piersiach; jako kardynał w cappa magna; jako teolog nad pulpitem. Jego atrybutami są: anioł przynoszący mitrę, kapelusz kardynalski trzymany przez anioła lub leżący u stóp, księga, krzyż w dłoniach, drzewo Krzyża Świętego (jest to aluzja do traktatu "Ecce lignum Vitae"), zwój.

św. Abudemiusza m. (+ III/IV w.),
bł. Anny Marii Javouhey zk. (+ 1851),
śwśw. Antiocha z Sebasty i Cyriaka, mm. (+ III/IV w.),
św. Atanazego bpa Neapolu (+ 872),
bł. Ignacego de Azevedo m. (+ 1570),
św. Pompilusza Marii Pirotti zk. (+ 1766),
św. Włodzimierza I Wielkiego księcia (+ 1015).

16 lipca

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Matka Boża Szkaplerzna (Matka Boża z Góry Karmel). Święto wprowadzili karmelici. Ich generałowi zakonu - św. Szymonowi Stockowi (zob. 16 maja) - Maryja miała objawić tę formę pobożności w 1251 r. Benedykt XII ustanowił to święto dla całego Kościoła (1726).

MARIA (zob. 1 stycznia)

Św. Maria Magdalena Postel, dziewica (1756 - 1846). Urodziła się w Barfleur, w Normandii, jako najstarsze z siedmiorga dzieci Jana i Teresy Levallios. Po szkole podstawowej oddano ją na wychowanie do benedyktynek. Kiedy wybuchła Rewolucja Francuska, jej domek nad zatoką stał się schronieniem dla ukrywających się i uchodzących do Anglii duchownych. Julia - imię otrzymane na chrzcie - roznosiła chorym Komunię św. potajemnie katechizowała dzieci, zajmowała się pracą apostołską wśród opuszczonych. Po rewolucji przystąpiła do zakładania bezpłatnych szkół i internatów dla dziewcząt oraz sierotników. Z myślą o tym dziele założyła zakon Ubogich Córek Miłosierdzia. Zmarła w wieku 90 lat. Kanonizował ją Pius XI w 1925 r.

św. Atenogena bpa Sebasty m. (+ III/IV w.),
św. Eustachego bpa (+ ok. 338),
św. Fausta m. (+ III w.),
św. Rajneldy dz. m. we Francji (+ 680),
św. Syzenanda m. w Kordobie (+ 851).

17 lipca

JADWIGA

germ. hadu- i -wig - obie części znaczą: walka

Św. Jadwiga, królowa. Urodziła się 18 lutego 1374 r. jako córka Ludwika, króla Węgier i Polski, oraz Elżbiety Bośniackiej. Po ojcu odziedziczyła tron Polski. W wieku 10 lat została koronowana 16 października 1384 r. Ze względów dynastycznych w wieku 4 lat została zaręczona z Wilhelmem, synem cesarza Leopolda. Ustalenia te anulowano. Jednak Wilhelm pojawił się w Krakowie, pragnąc poślubić Jadwigę. Mimo życzliwości i uczucia, jakim darzyła go młodziczka królowa, musiał jednak opuścić Kraków. W związku z zaistniałą sytuacją polityczną, a także wobec dalekosiężnych planów polskich rozważano możliwość unii Polski z Litwą. Stała się ona faktem dzięki małżeństwu królowej Jadwigi z Władysławem Jagiełłą, wielkim księciem Litwy. Ceremonia zaślubin, poprzedzona chrztem Jagiełły (15 lutego), odbyła

---

się w katedrze królewskiej 18 lutego 1386 r. Jadwiga miała wtedy 12 lat, a Jagiełło 35. Królowa stała się sprawczynią i uczestniczką chrystianizacji Litwy. Biorąc czynny udział w rządzeniu państwem, prowadziła głębokie życie religijne. Wojciech Jastrzębiec, arcybiskup gnieźnieński, który przez pewien czas był kanclerzem królowej, zapisał: “Z doświadczenia wiemy, że spełniała przeróżne uczynki miłosierdzia, cierpliwości, postów, czuwań oraz innych niezliczonych dzieł pobożnych.” Poprzez akt fundacyjny i testamentalny zapis na rzecz Akademii Krakowskiej uchodzi za współzałożycielkę Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zmarła, wkrótce po połogu, 17 lipca 1399 r. w Krakowie. 8 czerwca 1979 r. w katedrze na Wawelu Jan Paweł II odprawił po raz pierwszy Mszę św. ku czci błogosławionej królowej Jadwigi, wynosząc ją tym samym na ołtarze. Kanonizował ją w 1997 r.

“Przy budowie kościoła NMP na Piasku, który istnieje do dziś, królowa Jadwiga sama doglądała robót. Pewnego dnia Jej czujne oko dojrzało kamieniarza, który był smutny i robotą <leciała mu z rąk>. Kiedy zapytała o powód, odpowiedział, że w domu zostawił ciężko chorą żonę, boi się, że go zostawi z drobnymi dziećmi, a nie ma pieniędzy na lekarza. Królowa, nie namyślając się, oderwała ze swego bucika złotą klamrę, wysadzaną drogimi kamieniami, i oddalając robotnikowi, aby opłacił lekarza. Nie zauważyła tylko, że stopę położyła na kamieniu oblanym wapnem. Odbity ślad bucika wdzięczny kamieniarz obkuł dokoła i wraz z kamieniem wmurował w zewnętrzną ścianę świątyni. Do dzisiaj można go oglądać.”

Wincenty Zaleski, “Święci na każdy dzień”.

W ikonografii św. Jadwiga przedstawiana jest w stroju królewskim. Jej atrybutem są buciki.

ALEKSY (zob. 17 lutego)

Św. Aleksy, wyznawca (+ V w.). Według syryjskiego tekstu z V wieku był Rzymianinem z zamożnej rodziny. W dniu swego ślubu potajemnie opuścił dom i udał się z pielgrzymką do Ziemi Świętej. W Edesie miał być żebrakiem. Tuż przed śmiercią wyjawiał, kim jest. Według innej wersji wiódł życie eremity koło Edessy Następnie powrócił do Rzymu i nie rozpoznany przeżył 17 lat w maleńkiej celi pod schodami rodzinnego domu. Życie spędził na modlitwie i nawiedzaniu sanktuariów rzymskich. Po śmierci znaleziono w jego ręku kartkę z opisem życia. W jego życiorysie przemieszana jest tradycja z legendą. W średniowieczu św. Aleksy był bardzo popularną postacią w Europie i Północnej Afryce. Patron licznych zakonów, a także ubogich, pielgrzymów, wędrowców, żebraków. Orędownik podczas trzęsienia ziemi, suszy, złej pogody, w czasie epidemii i plag. Św. Aleksy był ulubioną postacią w średniowiecznej literaturze i w sztuce scenicznej. Poemat o św. Aleksym jest jednym z najstarszych zabytków języka we Francji. Pojawia się również wcześniej m. in. w tekstach niemieckich, polskich - “Legenda o św. Aleksym” (XV w.). W Polsce Święty odbierał szczególną cześć w Tumie pod Łęczycą oraz w Płocku.

W ikonografii św. Aleksy przedstawiany jest w ubiorze pustelnika lub pielgrzyma, czasami jako postać leżąca pod schodami. Atrybuty: księga, kij pielgrzyma, schody, zwój.

św. Ennodiusza bpa Pawii (+ 521),

św. Leona IV pp. (+ 855),

św. Marceliny dz. (+ 398),

śwśw. Sperata, Narzalisa, Cytyna, Weturiusza, Feliksa, Acylina, Letancjusza, Januarego, Generosa, Westina, Donata, Sekunda, mm. w Kartaginie (+ 180),

św. Teodoty m. (+ VII w.),

św. Teodozego bpa Auxerre (+ pocz. VI w.).

---

18 lipca

SZYMON (zob. 5 stycznia)

Bł. Szymon z Lipnicy, kapłan. Urodził się około 1437 r. w Lipnicy. Studiował na Akademii Krakowskiej, po czym pod wpływem kazań św. Jana Kapistrana wstąpił do bernardynów. Pełnił wiele funkcji w zakonie, m. in. był gwardianem w Tarnowie, kaznodzieją w Stradomiu i Krakowie, magistrem nowicjatu. Podróżował do Akwilei, Pawii, Rzymu oraz do Ziemi Świętej. W zakonie odznaczał się surowością życia, nabożeństwem do Najświętszego Sakramentu i Matki Bożej. Umarł posługując chorym, podczas zarazy w Krakowie 18 lipca 1482 r. Beatyfikacji w roku 1685 dokonał Innocenty IX. Relikwie bł. Szymona spoczywają w kościele bernardynów w Krakowie.

W ikonografii bł. Szymon przedstawiany jest jako głoszący kazanie.

św. Arnulfa bpa ps. (+ 640),

św. Brunona bpa w Segni (+ 1123),

św. Emiliana m. (+362),

św. Filastriusza bpa (+ ok. 397),

św. Fryderyka bpa m. (+ 838),

św. Gaudenty dz. m. w Kartaginie (+ 203),

św. Maryny dz. m. (+ III w.),

św. Materna bpa (+ IV w.),

śwśw. Symforyzy i jej siedmiu synów: Krescenta, Juliana, Nemezjusza, Prymitywa, Justyna, Stakteusza, Eugeniusza, mm. w Tivoli (+ pocz. II w.).

19 lipca

MAKRYNA

ryzm. macer, macra - chudy, długi.

Św. Makryna Młodsza (ok. 327 - 379). Urodziła się w Cezarei Kapadockiej. Po śmierci swego narzeczonego zajęła się wychowywaniem młodszego rodzeństwa. Spośród dziewięciorga rodzeństwa trzech braci zostało świętymi: Bazyli Wielki, Piotr - biskup Sebasty i Grzegorz - biskup Nyssy. Prowadziła z domownikami życie na pół klasztorne. Św. Grzegorz z Nyssy napisał o niej wspomnienie, w którym przekazał modlitwę św. Makryny na łożu śmierci.

św. Ambrożego Autperta op. (+ 781),

św. Aurei m. (+ 856),

św. Epafrasa bpa Kolosan (+ I w.),

śwśw. Justyny i Rufiny, mm. w Sewilli (+ ok. 287),

św. Symmacha pp. (+ 514),

św. Teodora mn. (+ 848).

20 lipca

CZESŁAW

słow. cze- - cześć, -sław - sława

Bł. Czesław, kapłan. Urodził się około roku 1180 w Kamieniu Opolskim. Studiował w Paryżu (?). Jako kapłan wstąpił do dominikanów. Habit otrzymał z rąk św. Dominika. W roku 1222 roku przybył z innymi współbraćmi do Krakowa. Stąd udał się do Pragi, gdzie założył pierwszy klasztor. W parę lat później został przeorem we Wrocławiu. W mieście tym przebywał aż do śmierci (1242). Beatyfikowany przez Klementa XI w 1713 r. Jest patronem Wrocławia.

W ikonografii przedstawiany z kulą ognistą lub ze słupem ognia nad głową, który według tradycji ukazał się podczas oblężenia Wrocławia przez Tatarów. Niecodzienne to zjawisko spowodowało ich odwrót. Atrybutami Błogosławionego są: krzyż misyjny, kielich, otwarta księga Ewangelii, laska pielgrzyma, lilia, monstrancja, puszka z komunikantami, różaniec.

św. Ansegiza (+ 833),
św. Aureliusza bpa Kartaginy (+ 429),
św. Eliasza proroka, św. Eliasza bpa Jerozolimy (+ 516),
św. Flawiana II bpa Antiochii (+ 512),
św. Hieronima Emilian I zk. (+ 1537),
błbł. Leona Ignacego Mangin, Pawła Denn, Modesta Andlauer, Remigiusza Isore, mm. w Chinach (+ 1900),
św. Ludwiki Sabaudzkiej księżny wdowy zk. (+ 1503),
św. Małgorzaty dz. m. (+ III w.),
św. Pawła dk. m. (+ 851),
św. Sewery (+ ok. 660),
św. Wulmara op. (+ ok. 700).

21 lipca

WAWRZYNIEC (LAURENCJUSZ)

łac. *Laurentium*; pochodzący z miasta *Laurentium*.

Św. Wawrzyniec z Brindisi, kapłan, doktor Kościoła. Juliusz Cezary Russo urodził się w roku 1559. Wstąpił do zakonu kapucynów, przyjmując imię zakonne Wawrzyniec. Na studiach w Padwie i Wenecji zdobył wykształcenie teologiczne i biegłość w kilku językach. Wyświęcony na kapłana, pracował gorliwie nad reformą Kościoła w Italii, Niemczech, Czechach. Mając 43 lata został generałem zakonu. Znany jako kaznodzieja, gorliwy apostoł oraz dyplomata, mediator między panującymi. Przyczynił się do odniesienia zwycięstwa nad Turkami pod Székesféhervár w 1601 r., do stworzenia Ligi Świętej. Pełnił misje dyplomatyczne we Włoszech, na dworach Austrii, Bawarii, Hiszpanii, Francji. Zmarł, podczas misji dyplomatycznej, w Lizbonie 22 lipca 1619 r. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką i teologiczną. Kanonizował go Leon XIII w 1881 r. Jan XXIII ogłosił doktorem Kościoła. Jest patronem zakonu kapucynów.

W ikonografii św. Wawrzyniec przedstawiany jest w brązowym habicie kapucyńskim. Jego atrybutami są: obraz Matki Bożej, krucyfiks, księga, pióro, czaszka, lilia, anioł z koroną.

bł. Alberta Crescitelli m. w Chinach (+ 1900),
św. Argobasta bpa Strasburga (+ VI w.),
św. Daniela proroka,
śwśw. Klaudiusza, Justa, Jukundyna, mm. (+ poł. II w.),
św. Jana mn. (+ IV w.),
św. Praksedy dz. (+ 491),
św. Wiktora m. w Marsylii (+ 290),
św. Zotyka bpa i m. (+ II w.).

22 lipca

MARIA MAGDALENA

hebr. *Magdalena* - wieża ryb.

Św. Maria Magdalena. Według biblijnej relacji pochodziła z Magdali - "wieży ryb" nad Jeziorem Galilejskim. Jezus wyrzucił z niej siedem złych duchów (Mk 16,9; Łk 8,2). Odtąd zalicza się do kręgu Jego uczniów i wraz z innymi niewiastami troszczy się o wędrujące z Nim grono. Była obecna podczas ukrzyżowania i śmierci Jezusa (Mk 15,40; Mt 27, 56; J 19,25) oraz zdjęcia Go z krzyża i pogrzebu. Była jedną z trzech Marii, które udały się do grobu, aby namaścić ciało Ukrzyżowanego, ale grób znalazły pusty (J 20,1). Marii Magdalenie ukazał się Zmartwychwstały Jezus jako ogrodnik (J 20,15). Ona pierwsza powiedziała Apostołom o Chrystusie, że On żyje (Mk 16,10; J 20,18). W tradycji Marię Magdalenę utożsamiano z innymi Mariami - Marią z Betanii, siostrą Łazarza; z Marią, grzesznicą obmywającą nogi w do-

---

mu Szymona (J 12,3; Łk 7,37-48) oraz z Marią Egipcjanką, nierządnicą (V w.), która po nawróceniu miała żyć jako pustelnica nad Jordanem. Według greckiej tradycji Maria Magdalena zmarła w Efezie, a jej relikwie zostały przeniesione w roku 899 do Konstantynopola przez cesarza bizantyjskiego Leona VI Mądrego. Według tradycji Zachodu przybyła do południowej Francji, gdzie głosiła wiarę w Chrystusa w okolicach Marsylii i Aix. Potem trzydzieści lat spędziła na pustelni w St. Baume. Maria Magdalena jest patronką zakonów kobiecych; Prowansji, Sycylii, Neapolu; dzieci, które mają trudności z chodzeniem, fryzjerów, kobiet, osób kuszonych, ogrodników, studentów, więźniów.

W ikonografii św. Maria Magdalena przedstawiana jest według tradycji, która utożsamiała ją z innymi Mariami. Ukazywana w długiej szacie z nakrytą głową; w bogatym książęcym wschodnim stroju lub jako pokutnica, której ciało osłaniają długie włosy; w malarstwie barokowym ukazywana bez odzieży lub półnago. Jej atrybutami są: dyscyplina, instrumenty muzyczne, krucyfiks, księga - znak jej misyjnej działalności, naczynie z olejkami, kadzielnica, gałązka palmowa, czaszka, włosiennica, zwierciadło.

bł. Benona bpa (+ 1088),
św. Cyryla bpa (+ ok. 306),
św. Józefa ze Scytopola (+ ok. 355),
św. Meneleusa op. (+ ok. 700),
św. Nicefora od Jezusa zk. m. w Hiszpanii (+ 1936),
św. Platona m. (+ III/IV w.),
św. Syntychy (+ I w.),
św. Teofila pretora m. na Cyprze (+ 792),
św. Wandregizyla op. (+ 668).

23 lipca

BRYGIDA (zob. 1 lutego)

Św. Brygida, królowa, wdowa, zakonnica. Urodziła się w 1303 r. w Finstad koło Uppsali. Jej rodzina była spokrewniona z królem szwedzkim. Od dzieciństwa miała nadprzyrodzone wizje. W wieku 15 lat wydano ją za mąż za 18-letniego księcia Ulfa Gudmarssona. Małżeństwo było szczęśliwe. Brygida wychowała ośmioro dzieci, w tym Katarzynę, późniejszą świętą. Z mężem pielgrzymowała do Santiago de Compostela. Po powrocie Ulf wstąpił do cystersów w Alyastra, gdzie zmarł w lutym 1344 r. W dwa lata później Brygida położyła kamień węgielny pod klasztor nowego zakonu - Najświętszego Zbawiciela (brygidki). Jej życie wypełniała modlitwa, umartwienia, pokuta. Była hojna dla fundacji kościelnych i charytatywnych. Doznawała licznych przeżyć mistycznych i objawień. W ich wyniku wzywała kolejnych papieży, aby powrócili z Awinionu do Wiecznego Miasta. Była prekursorką nabożeństwa do Najświętszego Serca Jezusa. W 1372/1373 w towarzystwie córki Katarzyny odbyła pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Ostatnie 24 lata spędziła w Rzymie. Tam zmarła 23 lipca 1373 r., w dniu, który przepowiedziała. Jej ciało poprzez Korsykę, Styrię, Morawy, Polskę sprowadzono do Szwecji, gdzie złożono w klasztorze w Vad-sena, który założyła. Pozostawiła po sobie księgę "Objawień", która ze względu na przepowiednie dotyczące Kościoła, losów państw cieszyła się wielkim zainteresowaniem w Europie. Kanonizowana w 1391 r. Jest patronką Szwecji, pielgrzymów oraz dobrej śmierci.

W ikonografii św. Brygida przedstawiana jest w ciemnowiśniowym habicie z czerwonym welonem, na nim korona z białego płótna z pięcioma czerwonymi znakami - symbolizującymi pięć ran Jezusa. Czasami siedzi przy pulpicie i spisuje swoje wizje. Jej atrybutami są: heraldyczny lew, korona; księga, którą pisze; ptasie pióro, pielgrzymi kapelusze, serce i krzyż.

św. Apolinarego bpa m. (+ II/III w.),
św. Jana Kasjana mn. (+ 433),
bł. Joanny z Onieto zk. (+ 1305),
św. Liboriusza bpa w Le Mans (+ IV w.),
śwśw. Romuli, Redempty, Herundy, mm. w Rzymie (+ VI w.),

śwśw. Trofima i Teofila, mm. (+ pocz. IV w.).

24 lipca

KINGA

węgier. zdrobnienie imienia niem. Kunegunda; kunni - ród i gund - walka; "walcząca za swój ród", "walcząca dla swojego rodu".

Bł. Kinga (Kunegunda), księżna, dziewica. Urodziła się w 1234 r. jako córka Beli IV króla węgierskiego, i jego żony Marii, cesarzówny bizantyjskiej. Była siostrą św. Małgorzaty Węgierskiej oraz bł. Jolanty. Żona Bolesława Wstydlwego, księcia krakowskiego, z którym dzieliła trudy długiego panowania. Spro-wadziła górników węgierskich, z czym wiąże się legenda o odkryciu przez nią soli w Bochni. Matka biednych i strapionych. Po śmierci męża wstąpiła do klasztoru klarysek w Starym Sączu, który wcześniej ufundowała. Umarła 24 lipca 1292 r. w Starym Sączu. Beatyfikowana przez Aleksandra VIII w 1690 r. Jest patronką Polski i Litwy oraz diecezji tarnowskiej.

W ikonografii przedstawiana jest w stroju klaryski lub księżnej, w ręku trzyma makietę klasztoru ze Sta-rego Sącza, czasami bryłę soli, bywa w niej pierścień.

bł. Augustyna z Biella zk. (+ 1493),

śwśw. Borysa i Gleba, mm. pod Kijowem (+ XI w.),

św. Krystyny z Bolsena dz. m. (+ III/IV w.),

św. Ursycyna bpa (+ V w.),

św. Wiktora żołnierza m. (+ III/IV w.).

25 lipca

JAKUB (zob. 6 maja)

Św. Jakub, Apostoł. Jakub, zwany Większym lub Starszym, był synem rybaka Zebedeusza i Salome z Betsaidy (Mt 27,56). Starszy brat św. Jana Ewangelisty. Był powołany przez Jezusa, razem ze swym bratem Janem, jako jeden z Jego pierwszych uczniów (Mt 4,21). Wraz z Piotrem i Janem należał do grupy Apostołów najbliższych Mistrzowi. Świadek wskrzeszenia córki Jaira (Mk 5,37), Przemienienia Pań-skiego (Mt 17,1 nn) oraz agonii Chrystusa w Getsemani (Mt 26,37). Żywe usposobienie Jakuba i Jana sprawiło, że Jezus nazwał ich "synami gromu" (Mk 3,17). Święty Jakub jako pierwszy z Apostołów poniósł, zgodnie z przepowiednią Chrystusa (Mk 10,39), męczeńską śmierć. W Jerozolimie około 44 roku został ścięty mieczem na rozkaz Heroda Agryppy I (Dz 12,1-2). Według starej tradycji hiszpańskiej jego relikwie spoczywają w Santiago de Compostela. W średniowieczu jego sanktuarium było jednym z trzech najważniejszych w chrześcijaństwie. Do dzisiaj jest licznie odwiedzane. Święty jest patronem Hiszpanii i Portugalii; m. in. zakonów rycerskich, czapników, hospicjów, szpitali, kapeluszników, pielgrzymów, sierot.

W ikonografii św. Jakub przedstawiany jest jako starzec o silnej budowie ciała w długiej tunice i w płasz-czu lub pielgrzym w miękkim kapeluszu z szerokim rondem. Jego atrybutami są: bukłak, kij pielgrzyma, księga, miecz, muszla, torba, turban turecki, zwój.

KRZYSZTOF

gr. Christo-phoros - "noszący Chrystusa", "wyznający Go".

Św. Krzysztof, męczennik (+ ok. 250). Być może pochodził z miejscowości Samon w rzymskiej prowincji Licji położonej w Azji Mniejszej. Poniósł męczeńską śmierć podczas prześladowań za czasów Diokle-cjana. Jeden z Czternastu Wspomożycieli, czyli szczególnych patronów. Jest patronem Ameryki, Wilna; sadyb ludzkich i grodów oraz chrześcijańskiej młodzieży, kierowców, farbiarzy, flisaków, introligatorów, modniarek, marynarzy pielgrzymów, podróżnych, przewoźników, tragarzy, turystów, żeglarzy. Orędownik w śmiertelnych niebezpieczeństwach.

W ikonografii Święty przedstawiany jest jako młodzieniec, najczęściej jednak jako olbrzym przechodzący przez rzekę, na barkach niesie Dzieciątka Jezus, w ręku trzyma maczugę, czasami kwitnącą. A także

---

jako potężny mężczyzna z głową lwa. Jego atrybuty to m. in.: dziecko królujące na globie, palma męczeńska, pustelnik z lampą, ryba, sakwa na chleb, wieniec róż, wiosła.

OLIMPIA

gr. Olimpia - niebiańska, mieszkanka Olimpu, pochodząca z Olimpu.

Św. Olimpia, wdowa. Urodziła się w 361 (368?) r. w rodzime cesarskich dostojników Konstantynopola. Po dwudziestu miesiącach nieszczęśliwego małżeństwa z prefektem Nebrydiu-szem owdowiała. Cesarz Teodozjusz Wielki postanowił ją wydać za swego krewnego. Jednak stanowczo odmówiła. Prowadziła życie pełne pobożności i wyrzeczenia. Studiowała Biblię, orientowała się w wielu zagadnieniach teologicznych. Patriarcha Nektariusz mianował ją diakonisą. Cieszyła się przyjaźnią św. Grzegorza z Nyssy oraz św. Jana Chryzostoma. Ponieważ wstawiała się za przebywającym na wygnaniu św. Janem, popadła w niełaskę cesarza. Skonfiskowano jej majątek oraz przymuszono do opuszczenia stolicy. Zmarła w Nikomedii 25 lipca 408 r.

św. Kukufasa m. w Barcelonie (+ pocz. IV w.),

św. Magneryka bpa (+ ok. 596),

św. Pawła m. (+ 308),

bł. Piotra z Mogliano kpł. zk. (+ 1490),

błbł. Rudolfa Acquavivy kpł.. Alfonsa Pacheco kpł., Piotra Berno kpł.. Antoniego Francisco kpł., Franciszka, Aranha zk., mm. w Goa (+ 1583),

św. Teodemira mn. m. (+ 851),

św. Walentyny m. (+ 308).

26 lipca

ANNA

hebr. hanna – łaska

JOACHIM hebr. Jeho - Bóg-Jahve i -jaqim - podnieść; "Bóg wzmacni, podniesie".

Św. Anna i św. Joachim, rodzice Najświętszej Maryi Panny (+ I w.). Ewangelie nie przekazały o nich żadnej wiadomości. Milczenie Biblii dopełnia bogata literatura apokryficzna. Anna pochodziła z rodziny kapłańskiej z Betlejem. Od IV wieku do dzisiaj pokazuje się przy Sadzawce Owczej w Jerozolimie miejsce, gdzie stał dom Anny i Joachima. Obecnie wznosi się na nim trzeci z kolei kościół. Wybudowali go krzyżowcy. Św. Anna jest patronką diecezji opolskiej, miast, m.in. Hanoveru, oraz kobiet rodzących, matek, wdów, położnic, ubogich robotnic, górników kopalni złota, młynarzy, powoźników, żeglarzy. Św. Joachim czczony był w dawnej Polsce jako "protektor Królestwa". Oboje patronują małżonkom. Apokryficzna "Protoewangelia Jakuba" z II wieku podaje, że Anna i Joachim byli bezdzietni. Joachim w podeszłym wieku udał się na pustynię, gdzie przez 40 dni i nocy modlił się oraz pościł, prosząc o potomstwo. Anna zaś błagała Boga w swoim domu o zdjęcie z niej piętna niepłodności. Zostali wysłuchani. Anioł zapowiedział im narodzenie się dziecka. Po urodzeniu się Maryi, spełniając uprzednio złożony ślub, oddali swą jedynaczkę na służbę w świątyni. Według jednej z legend Annie przypisuje się "trinubium" - po śmierci Joachima miała wyjść jeszcze dwukrotnie za mąż.

W ikonografii św. Anna ukazywana jest w scenach z apokryfów oraz obrazujących życie Maryi. Przedstawiana jako starsza kobieta z welonem na głowie. Od XIV wieku pojawia się nowy motyw ikonograficzny, tzw. Anna Samotrzecia - ukazujący Annę z Maryją i Dzieciątkiem Jezus. Ulubionym tematem jest św. Anna ucząca czytać Maryję. Niektóre Jej atrybuty: palec na ustach, księga, lilia.

Św. Joachim ukazywany jest jako starszy, brodaty mężczyzna w długiej sukni lub w płaszczu. Występuje w licznych cyklach mariologicznych oraz z życia św. Anny. Jego atrybutami są: anioł. Dziecię Jezus w ramionach, dwa gołąbki w dłoni, na zamkniętej księdze lub w małym koszyku, jagnię u stóp, łaska, kij pasterski, księga, zwój.

św. Barttomiei Capitanio zk. (+ 1833),

św. Erasta bpa Filippi (+ I w.),
św. Jacka m. (+ I/II w.),
św. Symeona ps. (+ 1016),
bł. Tytusa Brandsma zk. m. (+ 1941),
bł. Wilhelma Warda kpł. m. (+ 1641).

27 lipca

INNOCENTY

łac. *innocens* - niewinny, prawy.

Św. Innocenty I, papież (V w.). Pochodził z Albano. Kościołem rządził w latach 401 - 417. Dokonał wielu rozstrzygnięć w dziedzinie doktryny, liturgii i duszpasterstwa. Łagodził konflikty. Prowadził rokowania z Alarykiem. Interweniował w sporach episkopatu afrykańskiego, które powstały wskutek potępienia herezji pelagianizmu. Działał energicznie, aby zażegnać niebezpieczeństwo nestorianizmu.

św. Antuzy m. (+ VIII w.),
bł. Bertolda op. (+ 1142),
św. Celestyna I pp. (+ 432),
św. Feliksa (+ 852),
śwśw. Jerzego dk., Aureliusza z żoną Natalią i Feliksa z żoną Liliosą, mm. (+ 852),
śwśw. Hermolausa kpł. oraz braci Hermippusa i Hermokratesa, mm. (+ 305),
bł. Marii Magdaleny Martinengo zk. (+ 1737),
św. Maura bpa i Sergiusza, mm. (+ pocz. II w.),
bł. Novellona zk. (+ 1280),
św. Pantaleona lekarza m. (+ ok. 305).

28 lipca

WIKTOR (zob. 25 lutego)

Św. Wiktor I, papież. Według "Liber Pontificalis" pochodził z Afryki Północnej; według św. Hieronima z południowej Italii. Jego pontyfikat trwał 10 lat (189 - 198). Rozpoczynający się wtedy proces tzw. latynizacji Kościoła przejawiał się w sporze o datę Wielkanocy. Na Wschodzie świętowano dzień zbieżny z datą żydowskiej Paschy, na Zachodzie pamiątkę Zmartwychwstania obchodzono w niedzielę. Wiktor I zaangażował się w ten spór na tyle energicznie, że groziło to odłączeniem się gmin chrześcijańskich Azji Mniejszej od Rzymu. Sytuację załagodził św. Ireneusz z Lyonu. Papież występował przeciwko ówczesnym herezjom - gnozje i monarchizmowi. Nie wiadomo, jaką zmarł śmiercią, mimo że "Liber Pontificalis" zwie go męczennikiem. Pochowany został na Watykanie.

św. Akacjusza m. (+ ok. 310),
bł. Alfonsy od Niepokalanego Poczęcia, Muttathupadam zk. (+ 1946),
bł. Antoniego delia Chiesa zk. (+ 1459),
bł. Melchiora Garda Sampetro bpa m. w Indochinach (+ 1858),
śwśw. Nazariusza i Celsa, mm. (+ III w.),
św. Samsona bpa w Bretanii (+ 565),
bł. Urbana II pp. (+ 1099).

29 lipca

MARTA

aram. *marta* - pani, władczyni.

Św. Marta (+ I w.). Pochodziła z Betanii. Siostra Marii i Łazarza, których Chrystus darzył swą przyjaźnią. Wiele razy gościła Go w swoim domu. Św. Łukasz opisuje szczegółowo jedno ze spotkań (Łk 10,38-42). Martę wspomina w Ewangelii św. Jan, odnotowując wskrzeszenie Łazarza. Wyznała ona wtedy wiarę w

---

Jezusa jako Mesjasza i Syna Bożego (J 11,1-45). Ewangelista Jan opisuje także wizytę Jezusa u Łazarza na sześć dni przed wieczerzą paschalną, gdzie posługiwała Marta (J 12,1-11). Św. Marta jest patronką gospodyń domowych, hotelarzy, kucharek, sprzątaczek, właścicieli zajazdów. Legenda prowansalska głosi, że po Wniebowstąpieniu Jezusa Żydzi wprowadzili Łazarza, Marię i Martę na statek bez steru i tak puścili ich na Morze Śródziemne. Dzięki Opatrzności wszyscy wylądowali szczęśliwie na wybrzeżu Francji, niedaleko Marsylii. Łazarz miał zostać pierwszym biskupem tego miasta, Marta założyła w pobliżu żeński klasztor, a Maria pokutowała w niedalekiej pustelni.

W ikonografii św. Marta przedstawiana jest w skromnej szacie z pękiem kluczy za pasem. Czasami we wspaniałej sukni z koroną na głowie. Są prezentacje, w których prowadzi smoka na pasku lub kropi go kropidłem. Nawiązują one do legendy, iż pokonała potwora Taraska. Jej atrybutami są: drewniana łyżka, sztućce, księga, naczynie, różaniec.

śwśw. Feliksa, Symplicjusza, Faustyna, Beatrycze, Rufina, mm. (+ 304),
śwśw. Lucylli, Flory, Eugeniusza, Teodora, Antonina, mm. (+ poł. III w.),
św. Lupusa bpa Troyes (+ 478),
św. Olafa II króla (+ 1030),
św. Prospera bpa Orleanu (+ V w.),
św. Serapii dz. m. (+ pocz. II w.),
św. Wilhelma bpa Saint-Brieuc (+ 1234).

30 lipca

PIOTR (zob. 21 lutego)

Św. Piotr Chryzolog, biskup, doktor Kościoła. Urodził się około 380 r. w miasteczku Imola. W roku 431 został arcybiskupem Rawenny, wówczas stolicy Zachodniego Cesarstwa. Był doradcą cesarzowej Galii Placydii i jej synów. Wytrawny dyplomata. Budowniczy kościołów. Gorliwy duszpasterz. Wybitny kaznodzieja. Wygłaszane mowy zjednały mu przydomek "Złotousty" - po grecku "Chryzolog". Umarł 31 lipca 450 r. Jest patronem diecezji i miasta Imoli.

śwśw. Abdon i Sennena, mm. (+ III w.),
śwśw. Maksymy, Donatelli, Sekundy, mm. (+ 304),
bł. Mannesa zk. (+ 1230),
św. Ursusa bpa (+ VI w.).

31 lipca

IGNACY

łac. ignis - ogień

Św. Ignacy z Loyoli, kapłan. Inigo Lopez de Loyola urodził się w roku 1491 w kraju Basków, jako trzynaste dziecko w zamożnym rycerskim rodzie. Otrzymał staranne wychowanie. Był paziem ministra skarbu króla hiszpańskiego, następnie służył jako oficer w wojsku wicekróla Nawarry. W czasie walk hiszpańsko-francuskich znalazł się w oblężonej Pampelunie. Zraniony poważnie w nogę, został przewieziony do rodzinnego zanku. Rekonwalescencja była dla niego okresem łaski i gruntownej przemiany. Po powrocie do zdrowia zawiesił oręż przed cudownym obrazem Matki Bożej w opactwie benedyktyńskim Montserrat i zamieszkał w grocie pod Manrezą. Tu, w oparciu o dzieło opata Garcii de Cisneros, napisał szkic sławnych "Ćwiczeń duchownych". W 1523 r. przez Rzym, Wenecję udał się do Ziemi Świętej. Chciał tam pozostać do końca życia, dopiero w wyniku nalegań tamtejszego legata papieskiego wrócił do kraju. Uczył się, a następnie studiował w Barcelonie, Alcalá, Salamance, Paryżu. Tam 15 sierpnia 1534 r. wraz z sześciu przyjaciółmi złożywszy śluby ubóstwa, czystości oraz wierności Kościołowi, a zwłaszcza Ojcu Świętemu, dał początek nowemu zakonowi, zwanemu Towarzystwem Jezusowym. W 1537 r. Ignacy przyjął święcenia kapłańskie. Papież Paweł III zatwierdził nową wspólnotę w 1540 r. Wkrótce potem św. Ignacy został wybrany przełożonym generalnym, urząd ten piastował do śmierci. Pozostawił po sobie

---

7 tysięcy listów, zawierających nieraz cenne pouczenia duchowe, "Opowiadanie pielgrzyma" oraz "Dziennik duchowy" - świadectwo ignacjańskiej mistyki. W ewolucji chrześcijańskiej duchowości mają szczególne znaczenie jego "Konstytucje" zakonu, w których zniósł obowiązek wspólnego odmawiania oficjum, przestrzegania reguły klasztornej, nakazując w zamian praktykowanie codziennej modlitwy myślanej, liturgię jako źródło życia duchowego, oraz "Ćwiczenia duchowne" - pierwowzór rekolekcji. W swoim nauczaniu przypominał, że człowiek musi dokonać pewnego wysiłku, aby współpracować z Bogiem. Św. Ignacy zmarł 31 lipca 1556 r., przepowiedziawszy datę swej śmierci. Beatyfikowany przez Pawła V (1609), kanonizowany przez Grzegorza XV (1622). Jest patronem trzech diecezji w kraju Basków; zakonu jezuitów; dzieci, matek oczekujących dziecka, kuszonych, skrupulantów, żołnierzy oraz rekolekcji. Jego relikwie spoczywają w rzymskim kościele Di Gesu.

Zakon jezuitów odegrał w naszej Ojczyźnie szczególną rolę. Wydał między innymi takie postaci, jak: św. Stanisław Kostka, św. Andrzej Bobola, św. Melchior Grodziecki oraz Jakub Wujek (tłumacz pierwszej drukowanej "Biblii" w Polsce), Piotr Skarga Pawęski (wybitny kaznodzieja), Maciej Sarbiewski (poeta zwany polskim Horacym), Franciszek Bohomolec (ojciec komedii polskiej), Adam Naruszewicz (biskup, historyk, poeta), Franciszek Kniaźnin (poeta), Jan Woronicz (arcybiskup, prymas Królestwa Polskiego, poeta), Grzegorz Piramowicz (sekretarz Komisji Edukacji Narodowej), Jan Beyzym (apostoł trędowatych na Madagaskarze).

W ikonografii św. Ignacy przedstawiany jest w sutannie i birecie lub w stroju liturgicznym z imieniem IHS na piersiach. Niekiedy w stroju rycerskim i w szatach pielgrzyma. Jego atrybutami są: księga; globus, który popycha nogą; monogram Chrystusa - IHS; napis AMDG - "Ad maiorem Dei gloriam" - "Na większą chwałę Boga"; krucyfiks, łyż, serce w promieniach, smok, sztandar, zbroja.

bł. Fabiusza m. (+ ok. 303),
św. Firmusa bpa w Tagaście (+ III/IV w.),
św. Heleny m. w Szwecji (+ poł. XII w.),
św. Germana bpa (+ 448),
św. Jana Columbini zk. (+ 1367),
św. Justyna de Jacobis bpa m. w Abisynii (+ 1855),
św. Kalimeriusza bpa m. (+ II w.),
św. Leopolda Mendic z Castelnovo (+ 1942).

SIERPIEŃ

1 sierpnia

ALFONS

germ. al- (adal-) - szlachetny i -funs - szybki, chętny, życzliwy.

Św. Alfons Maria Liguori, biskup, doktor Kościoła (1693 - 1787). Urodził się w Marinelli pod Neapolem w zamożnej rodzinie szlacheckiej. Był wszechstronnie uzdolniony: malarz, poeta, muzyk. Mając 17 lat skończył studia uzyskując doktorat obojga praw. Pewne niepowodzenie w trakcie wykonywania zawodu adwokata spowodowało zmianę jego zainteresowań. Po studiach teologicznych został księdzem w 1726 r. Podjął pracę duszpasterską wśród ludu neapolitańskiego. Głosił misje ludowe i pełnił bezustanną posługę w konfesjonale. Z myślą o tego rodzaju stałej pracy założył zgromadzenie zakonne Najświętszego Zbawiciela - redemptorystów (1732). Św. Alfons w wieku 66 lat został biskupem diecezji Santa Agata dei Goti. Prace pasterza wypełniał z nadzwyczajną gorliwością. Prowadził surowy tryb życia. Swoje dochody oddawał ubogim. Kiedy nastał głód, sprzedał sprzęty i naczynia z biskupiego domu, aby za to kupić chleb dla głodujących. Po 13 latach pracy biskupiej choroba przykuła go do fotela. Zwolniony z obowiązków ordynariusza, powrócił do swego zakonu, gdzie wiele wycierpiał od współbraci i z powodu własnych skrupułów. Św. Alfons Liguori był ekspertem w tym, co dzisiaj nazywane jest teologią pastoralną. Napisał ponad 100 książeczek i rozpraw dotyczących moralności, ascetyki, pobożności i modlitwy, które cieszyły się wielką popularnością. Np. jego "Teologia moralna" miała 82 wydania, a "Nawiedzenie Najświętszego Sakramentu" 2000 wydań (!). Jego prace zostały przetłumaczone na 61 języków. Nauczanie duchowe św. Alfonsa zdominowało życie chrześcijańskie Italii XVIII w. Zmarł 1 sierpnia 1787 r. Beatyfikowany w 1816 r. Kanonizowany 23 lata później. Jego relikwie spoczywają w kościele w Pagani niedaleko Salerno. Jest patronem zakonu redemptorystów; adwokatów, osób świeckich, spowiedników, teologów, zwłaszcza moralistów.

W ikonografii św. Alfons przedstawiany jest w czarnej, zakonnej sutannie lub w szatach biskupich. Czasami trzyma krzyż lub ma różaniec na szyi. Bywa, że stoi przy nim anioł z pastorałem i mitrą.

śwśw. Aleksandra, Atcjusza, Leoncjusza, mm. (+ IV w.),

św. Etelwolda bpa (+ 984),

św. Feliksa m. (+ II/III w.),

św. Justyna m. (+ V w.),

św. Nemezjusza wyznawcy; św. Siedmiu Braci Machabeuszów (+ 168 przed Chr.),

św. Piotra Juliana Eymard kpl. (+ 1868),

św. Werusa bpa (+ IV),

śwśw. sióstr Wiary, Nadziei, Miłości (+ poł. II w.).

2 sierpnia

EUZEBIUSZ

gr. eusebes - pobożny, sprawiedliwy.

Św. Euzebiusz z Vercelli, biskup. Urodził się około 283 r. na Sycylii. Był lektorem w Rzymie. W 345 r. został pierwszym biskupem Vercelli w Piemoncie. Zainauguował w Europie nowy styl Vita Communis - życia wspólnego duchownych. W 355 r. na synodzie w Mediolanie, gdy biskupi ariańscy odrzucili postanowienia soboru w Nicei (325), zarządzenia papieża oraz potępił św. Atanazego, Euzebiusz jako prawowierny biskup został deponowany i skazany na wygnanie do Scytopolis w Palestynie. Biskup-tułacz przebywał potem w Kapadocji i Tebaidzie. Po śmierci cesarza Konstancjusza następca pozwolił mu powrócić do diecezji. Resztę swego życia poświęcił wykorzenianiu arianizmu. Zmarł 1 sierpnia 371 r. Pochowano go w bazylice, którą uprzednio wybudował. Euzebiusz pozostawił po sobie sporą spuściznę literacką. Z powodu wielu cierpień, jakie poniósł dla Chrystusa, diecezja w Vercelli czei go jako męczennika. Św. Euzebiusz jest patronem diecezji przedalpejskich.

W ikonografii Święty przedstawiany jest jako biskup w szatach pontyfikalnych. Czasami jako wygnaniec. Jego atrybutem jest księga.

św. Maksyma bpa (+ II w.),
św. Piotra z Osmy bpa (+ 1109),
św. Rutiliusza m. (+ II/III w.),
św. Stefana I pp. m. (+ 257),
św. Teodoty m. (+ IV w.).

3 sierpnia

LIDIA

gr. osoba pochodząca z Lidii (Lydii) krainy w Azji Mniejszej.

Św. Lidia (+ I w.). Mieszkała w Filippi, w Macedonii. Była zapewne osobą zamożną, bowiem purpura - tkanina, którą sprzedawała, stanowiła towar luksusowy. Kiedy św. Paweł przybył do miasta, w którym mieszkała, Lidia była poganą skłaniającą się ku monoteizmowi. Spotkawszy Apostoła przyjęła chrzest. Tekst Łukasza odnotowuje, że udzieliła mu gościny (Dz 16,12-15). Paweł pozyskał ją dla Chrystusa jako pierwszą poganę w Europie. Jest patronką farbiarzy.

św. Asprena bpa (+ III w.),
bł. Augustyna Gazotić bpa (+ 1323),
śwśw. Cyry i Marany (+ V w.),
św. Dalmacjusza zk. (+ 440),
św. Eufroniusza bpa (+ 471),
św. Piotra bpa w Anagni (+ 1105).

4 sierpnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Maria Vianney, kapłan. Urodził się w rodzinie ubogich wieśniaków w Dardilly koło Lyonu. Do Pierwszej Komunii przystąpił potajemnie podczas Rewolucji Francuskiej. Dwukrotnie odmawiano mu przyjęcia do seminarium. Pokonawszy wiele trudności, otrzymał święcenia kapłańskie w 1815 r. Po trzech latach sprawowania funkcji wikariusza został proboszczem w parafii Ars. Jan żyjąc w wielkim ubóstwie, oddając się surowym postom, niezwykłym wyrzeczeniom oraz wytrwałej modlitwie, zaczął z wolna odradzać zubożniałym parafian. Miał dar czytania w ludzkich sumieniach i przepowiadania przyszłości. Zastępował jako spowiednik. W konfesjonale spędzał od 13 do 17 godzin dziennie. Jego świętość ściągała tysiące pielgrzymów z dalekich stron. Często doświadczał fizycznej obecności i napaści szatana. Wyczerpany nadludzką pracą i umartwieniami zmarł 4 sierpnia 1859 r. Pius X beatyfikował go w roku 1905. Kanonizowany przez Piusa XI (1925). Jest patronem proboszczów.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w stroju duchownym ze stulą na szyi, często w otoczeniu dzieci.

bł. Arystarcha bpa Tessalonik (+ I w.),
św. Eufroniusza bpa Tours (+ 573),
bł. Franciszka Gecco ps. (+ 1350),
bł. Fryderyka Janssoone zk. (+ 1916),
śwśw. Justyna, Krescencjusza, mm. (+ 258),
bł. Rajnera bpa (+ 1180),
św. Tertuliana kpł. m. (+ poł. III w.).

5 sierpnia

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Matki Bożej Śnieżnej. Początkowo było to święto w bazylice Santa Maria Maggiore - Matki Bożej Większej w Rzymie. Sykstus III (432 - 440), pragnąc uczcić zakończenie soboru w Efezie, na którym ogłoszono dogmat o Bożym Macierzyństwie Maryi (Theotokos), postanowił wybudować w Rzymie bazylikę.

Legenda opowiada, że miejsce pod świątynią ad nives wskazała patrycjuszowi Janowi sama Maryja, ukazując obszar pokryty śniegiem w okresie największych upałów - 5 sierpnia. Święto obchodzone jest od czasów Benedykta XII (1726).

OSWALD

germ. os- - bóg i -wald - władca, król.

Św. Oswald, król. Urodził się około 604 r. jako syn Etelfryda, króla Nortumbrii. Gdy Brytowie wywołali powstanie, w którym poległ jego ojciec, Oswald musiał uciekać do Szkocji. Zatrzymał się na wyspie Hy w klasztorze św. Kolumbana, gdzie przyjął chrzest. W roku 634 pokonał króla Brytów, Caedwalla, i odzyskał tron. Rozpoczął dzieło chrystianizacji kraju. Założył klasztor w Lindisfarne, który stał się centrum pracy misyjnej. Część opozycji hołdującej pogaństwu wystąpiła przeciwko Oswaldowi i razem z królem sąsiedniej Mercji, Pendą, wypowiedziała mu walkę. 5 sierpnia 642 r. Oswald poległ w bitwie na Maserfelth. Stał się bohaterem eposów, zwłaszcza w Niemczech. Oswald jest patronem angielskiej rodziny królewskiej, krzyżowców, żniwiarzy.

W ikonografii św. Oswald jest przedstawiany jako król w suto układającym się płaszczu. Jego atrybutami są m. in.: gałązka palmowa, kłosy pełne ziarna, kruk na ręku lub na księdze, pierścień w dłoni.

św. Afry m. (+ 304),

św. Eusigniusza m. (+ poł. IV w.),

św. Kasjana bpa w Autun (+ IV w.),

św. Memiusa bpa Châlons (+ III/IV w.),

św. Nonny (+ 374) - matki św. Grzegorza z Nazjanzu,

św. Parysa bpa w Teano (+ 346),

św. Wenancjusza bpa Viviers (+ 525).

6 sierpnia

OKTAWIAN

łac. Octavianus - przyjęty do rodu Octavia.

Św. Oktawian, biskup (ok. 1060 - 1132). Urodził się w Quingey (Francja). Studiował prawo i teologię w Bolonii. Na wieść o chorobie ojca wybrał się do domu. Kiedy w Pawii dotarła do niego wiadomość, że ojciec nie żyje, przerwał podróż i wstąpił do benedyktynów w Ciel d'Oro. W 1129 r. został biskupem Savony. Niedługo zarządzał diecezją. Zmarł 6 sierpnia w trzy lata później.

św. Hormisdasa pp. (+ 523),

św. Jakuba z Amidy ps. (+ VI w.),

śwśw. Justa, Pastora, mm. (+ 304),

śwśw. Stefana op. Piotra z Cardeny (+ IX w.).

7 sierpnia

SYKSTUS

gr. ksystos - elegancki, wygładzony.

Św. Sykstus II, papież, męczennik. Wstąpił na stolicę Piotrową w 257 r. Załagodził spór wśród biskupów azjatyckich i afrykańskich w sprawie ważności chrztu, udzielanego przez heretyków. Już w następnym roku, podczas prześladowania chrześcijan przez cesarza Waleriana, został aresztowany podczas celebrowania Mszy św. w katakumbach św. Kaliksta. Papieża ścięto mieczem 6 sierpnia 258 r. wraz z towarzyszącymi mu diakonami: Januarym, Magnusem, Wincentym i Stefanem. Tego samego dnia zostali ścięci dwaj inni diakoni: Felicysym i Agapit. Imię św. Sykstusa wymienia się w Kanonie rzymskim. W roku 1854 odkryto jego grób w katakumbach św. Kaliksta, w "krypcie papieży".

W ikonografii św. Sykstus przedstawiany jest w papieskich szatach, w ornacie, paliuszu i prostej tiarze. Jego atrybutami są: miecz, moneta w dłoni, palma, pastorał z podwójnym krzyżem, sakiewka, sakiewka na księdze.

KAJETAN

łac. od nazwy miasta Caeta; pochodzący z miasta Kajeta.

Św. Kajetan, kapłan. Urodził się w 1480 r. w Vicenza (Italia). Studia na uniwersytecie w Padwie zakończył doktoratem obojga praw. Mając 36 lat przyjął święcenia kapłańskie. Służył ubogim, nieszczęśliwym. Wierzył głęboko w Opatrzność Bożą oraz miał szczególne nabożeństwo do Dzieciątka Jezus. W 1524 r. jako prałat Kurii Rzymskiej założył z Piotrem Carafa, późniejszym papieżem Pawłem IV, pierwsze zgromadzenie Kleryków Regularnych, których nazwano teatynami. Został przełożonym zgromadzenia w Wenecji, następnie w Neapolu, gdzie zmarł 7 sierpnia 1547 r. Z powodu wielkiej gorliwości zwano go "łowcą dusz". Beatyfikowany w 1629, kanonizowany w 1671 r.

W ikonografii św. Kajetan przedstawiany jest w zakonnym habicie przepasany rzemieniem, w białych skarpetkach, w birecie, z różańcem w dłoni. Jego atrybutami są m. in.: czaszka, Dziecię Jezus na rękach, krzyż, lilia, otwarta Ewangelia, ptak, zwój.

śwśw. Agatangela z Vendôme kpł., Kajetana z Nantes kpł., mm. (+ 1638),

św. Alberta z Trapani zk. (+ 1307),

św. Domecjusza mn. m. (+ IV w.),

św. Donata bpa Nikomedii (+ 362),

św. Wiktrycjusza bpa Rouen (+ 407),

bł. Wincentego zk. (+ 1504).

8 sierpnia

DOMINIK (zob. 9 marca)

Św. Dominik, kapłan. Dominik Guzman urodził się około 1172 r. w Caleruega (Kastylia). Po studiach teologicznych w Palencji został kapłanem i kanonikiem katedralnym w Osma (1196). Ze swym przyjacielem biskupem Diego di Acebes udał się do Rzymu. Następnie towarzyszył mu w misji dyplomatycznej do Danii. Wysłany przez papieża Innocentego III do południowej Francji, dotkniętej herezją albigensów, zrozumiał, że do takiej pracy potrzeba misjonarzy głęboko wykształconych i żyjących w ewangelicznym ubóstwie. W tym celu założył pod Tuluzą Zakon Kaznodziejski - dominikanów, oparty na regule św. Augustyna. Zakon, zatwierdzony w 1216 r. przez papieża Innocentego III, przyczynił się wraz z franciszkanami do odrodzenia średniowiecznego Kościoła. Dominik pracował jako wędrowny kaznodzieja we Francji, Hiszpanii, Italii. Umarł w Bolonii 6 sierpnia 1221 r. Tam znajdują się jego relikwie. Kanonizowany w 1234 r. Święty Dominik jest patronem zakonu dominikanów - gałęzi żeńskiej i męskiej, Bolonii, Kordoby, Madrytu, Palermo.

W ikonografii św. Dominik przedstawiany jest w dominikańskim habicie. Jego atrybutami są: gwiazda sześcioramienna, infuła u stóp, lilia - czasami złota, księga, podwójny krzyż procesyjny, pastorał, pies w czarne i białe łaty trzymający pochodnię w pysku (symbol zakonu: "Domini canes" - "Pańskie psy"), różaniec.

św. Altmana bpa Passawy (+ 1091),

śwśw. Cyriaka, Larga, Smaragda, mm. (+ 309),

św. Emiliana bpa w Kizyku (+ IX w.),

bł. Jana Feltona m. (+ 1570),

bł. Joanny z Aza (+ XII w.) - matki św. Dominika Guzman,

św. Marynusa m. (+ 310),

św. Mirona bpa Krety (+ IV w.),

św. Sewera kpł. (+ V w.).

---

9 sierpnia

EDYTA

staroang. ead- - majątek, bogactwo, szczęście i -gut - walka; "walcząca o majątek, bogactwo, szczęście".

Bł. Teresa Benedykta - Edyta Stein, zakonnica. Urodziła się 12 października 1891 r. we Wrocławiu w żydowskiej rodzinie. Studiowała we Wrocławiu, w Getyndze. W 1915 r. złożyła egzamin państwowy z propedeutyki filozofii, historii i języka niemieckiego. Wykładała te przedmioty w gimnazjum wrocławskim im. Wiktorii. W roku następnym została asystentką Edmunda Husserla we Fryburgu. W 1917 doktoryzowała się z filozofii z wynikiem "summa cum laude". W swoich badaniach wychodząc od filozofii doszła do mistycznego doświadczenia wiary. Szukając prawdy, znalazła Boga. W 1922 r. przyjęła chrzest w Kościele katolickim. W latach 1923 - 1931 wykładała w liceum i seminarium nauczycielskim w Spirze. Jeździła także z odczytami do Niemiec, Austrii, Czech, Francji, Szwajcarii. W 1932 r. objęła wykłady w Instytucie Pedagogiki Naukowej w Monasterze. Reżim hitlerowski, ustawą o eliminacji ze stanowisk państwowych osób pochodzenia niaryjskiego, uniemożliwił jej dalszą pracę dydaktyczną oraz uzyskanie habilitacji. 14 października 1933 r. wstąpiła do karmelu w Kolonii, przyjmując imię zakonne Teresy Benedykty od Krzyża. Śluby wieczyste złożyła w 1938 r. W kilka miesięcy później musiała uciekać z Kolonii do karmelu holenderskiego w Echt. W sierpniu 1942 r. została aresztowana przez gestapo i internowana w obozie w Westerbork. Następnie deportowana do Oświęcimia, gdzie w tydzień później, 9 sierpnia poniosła śmierć w komorze gazowej. Pozostawiła po sobie pisma, listy, notatki z filozofii osoby, teologii - zwłaszcza przemyślenia dotyczące "wiedzy krzyża". Beatyfikował ją Jan Paweł II w 1987 r.

"Dobrze jest pamiętać, że mamy prawo obywatelstwa do nieba, a Świętych Pańskich za towarzyszy i domowników. Wtedy łatwiej się dźwiga sprawy, <quae sunt super terram> [te na ziemi]."

św. Ireny cesarzowej (+ 803),

św. Domicjana bpa Châlons (+ IV w.),

bł. Jana z Fermo kpł. zk. (+ 1322),

bł. Jana z Salerno zk. (+ 1241),

śwśw. Juliana, Marcjana, mm. (+ 729),

św. Romana żołnierza m. (+ 258),

śwśw. Sekundiana, Marcelina, Weriana, mm. (+ poł. III w.).

10 sierpnia

WAWRZYNIEC (LAURENCJUSZ) (zob. 21 lipca)

Św. Wawrzyniec, diakon, męczennik. Był jednym z siedmiu diakonów Kościoła rzymskiego za czasów papieża Sykstusa II. Zarządzał dobrami kościelnymi. Opiekował się ubogimi. Podczas prześladowania za cesarza Waleriana, przewidując swoją śmierć, rozdał biednym majątek kościelny. W kilka dni po męczeństwie papieża Sykstusa prefekt Rzymu zażądał wydania skarbu kościelnego. Wawrzyniec zgromadził ubogich i odpowiedział: "Oto są prawdziwe skarby Kościoła." Według tradycji został umęczony na rozpalonej kracie 10 sierpnia 258 r. Imię Świętego wymienia się w Kanonie rzymskim. Jest patronem Hiszpanii (Filip II w hołdzie Świętemu wybudował swój królewski pałac Escorial w kształcie kraty), Norymbergi; bibliotekarzy, kucharzy, piekarzy, studentów, ubogich.

W ikonografii św. Wawrzyniec przedstawiany jest jako diakon w dalmatyce, czasami jako diakon ze stulą. Jego atrybutami są: księga, krata, palma, otwarta szafka, a w niej księgi Ewangelii, sakiewka, zwój.

św. Amadeusza Portugalskiego zk. (+ 1482),

św. Asterii dz. m. (+ 310),

św. Deusdedit wyznawcy (+ VI w.),

św. Hugona bpa w Auxerre (+ 1136).

---

11 sierpnia

KLARA

łac. clara – sławna.

Św. Klara, dziewica. Urodziła się w 1194 r. w Asyżu. Pochodziła z zamożnej rodziny. W tajemnicy przed rodzicami 1212 r. w Porcjunkuli przyjęła habit zakonny z rąk św. Franciszka i założyła według reguły franciszkańskiej pierwszy żeński klasztor Pań Ubogich, zwanych później klaryskami. Jego szczególną cechą jest “przywilej ubóstwa”. Usytuowano go przy kościele św. Damiana. Niebawem dołączyła jej siostra bł. Agnieszka. Klara była pierwszą ksienią. Gdy św. Franciszek po otrzymaniu stygmatów ciężko zapadł na zdrowiu, Klara pielęgnowała go w specjalnej celi zbudowanej w ogrodzie klasztoru. Miała szczególne nabożeństwo do Męki Pańskiej i Eucharystii. Mimo choroby prowadziła życie surowe. Jej modlitwom przypisywano fakt odstąpienia Saracenów od obleganego Asyżu. Umarła 11 sierpnia 1253 r. Aleksander IV kanonizował ją w dwa lata później. Jest patronką zakonu klarysek, kapucynek; Asyżu; bieliźniarek, hafciarek, praczek, radia i telewizji.

W ikonografii św. Klara ukazywana jest jako zakonnica w habitie klaryski stojąca w bramie klasztoru. Czasami przedstawiana podczas modlitwy lub z monstrancją w dłoniach, kiedy na murach miejskich broni Asyżu. Jej atrybutami są m. in.: krzyżyk, księga, lilia, monstrancja.

św. Aleksandra bpa w Komanie (+ 250),
św. Ekwicjusza op. (+ 571),
św. Filomeny m., św. Gaugeryka bpa w Cambrai (+ 625),
św. Piotra Fabera kpł. (+ 1546),
św. Rufina bpa (+ koń. III w.),
św. Tauryna bpa Evreux (+ IV w.),
św. Tyburcjusza m. (+ 288),
św. Zuzanny dz. m. (+ IV w.?).

12 sierpnia

INNOCENTY (zob. 27 lipca)

Bł. Innocenty XI, papież (1611 - 1689). Urodził się w możnym rodzie Odescalchich. Mając 24 lata wstąpił na drogę kapłaństwa. Po studiach w Rzymie i Neapolu, zyskawszy doktorat obojga praw, został prefektem Kamery Apostolskiej. Innocenty X mianował go kardynałem. Był legatem papieskim w Ferrarze. Następnie zarządzał diecezją w Novarze. Potem pracował w różnych kongregacjach rzymskich. Wiódł życie surowe, niemal odosobnione. Innocenty został obrany papieżem w wieku 65 lat po śmierci Klemensa X. Jego pontyfikat był jednym z ważniejszych w dziejach Kościoła. Wystąpił przeciw nepotyzmowi i wystawności papieskiego dworu. Potępił kwietyzm. Zabierał głos w sprawie Murzynów afrykańskich porwanych do Ameryki. Był przeciwnikiem absolutyzmu Ludwika XIV oraz gallikanizmu. Doprowadził do układu króla Polski Jana III Sobieskiego z Leopoldem I, cesarzem, w wyniku którego doszło do wspólnej akcji pod Wiedniem i zwycięstwa nad Turkami (1683). Jako wyraz wdzięczności papież ustanowił święto Imienia Maryi. Zdeptanie potęgi tureckiej, zagrażającej Europie, było poniekąd ukoronowaniem pontyfikatu Innocentego XI. Pochowano go w bazylice św. Piotra. Napis na nagrobku lapidarnie streszcza jego życie i dzieło: “Religio et justitia”. Beatyfikowany w 1956 r. Po zwycięstwie pod Wiedniem Jan III przesłał papieżowi chorągiew Kara Mustafy ze słowami: “Przybyłem, ujrzałem, jak Bóg zwycięża.” Innocenty XI przekazał w podzięce królowi Polski symboliczny miecz w drogocennej pochwie.

W ikonografii Innocenty XI przedstawiany jest w stroju pontyfikalnym.

śwśw. Aniceta, Fotina, mm. w Nikomedii (+ ok. 305),
św. Eupliusa dk. m. (+ 304),
św. Euzebiusza bpa Mediolanu (+ 460),
śwśw. Digny, Euprepil, Eunomii, mm. i Hilarii m. - matki św. Afry (+ 304),

---

św. Herkulana bpa w Brescii (+ VI w.),
śwśw. Juliana, Krescencjana, Kwiriaka, Largiona, Nimii, mm. (+ 304),
śwśw. Juliana, Makarego, mm. w Syrii (+ IV w.),
św. Porkariusza op. m. (+ VIII w.).

13 sierpnia

PONCJAN

łac. Pontianus – człowiek pochodzący z Pontu.

Św. Poncjana, papież. Został biskupem Rzymu 21 lipca 230 r. W cztery lata później, za panowania Maksyma Traka, został zesłany do kamieniołomów na Sycylię. Zrzekł się urzędu. Wyczerpany przymusową ciężką pracą, umarł na wygnaniu w 235 r. Ciało jego sprowadzono do Rzymu i pochowano na tutejszym cmentarzu. W 1909 r. w katakumbach św. Kaliksta, w “krypcie papieży”, znaleziono grób św. Poncjana z napisem: “Poncjana, biskup, męczennik.”

MAKSYM (zob. 12 marca)

Św. Maksym wyznawca. Urodził się w dość wpływowej rodzinie w 580 r. w Konstantynopolu. Podjął karierę polityczną, był pierwszym sekretarzem cesarza Herakliusza. Zrezygnował z tego urzędu i zapukał do bramy klasztornej w Chrysopolis. Tam przywdział habit mnicha. Zasłynął wiedzą i świętością. Gdy pojawiła się groźba najazdu perskiego, udał się na Kretę, a następnie przez Cypr do Afryki. Maksym był inspiratorem wielu synodów afrykańskich. Po powrocie do Rzymu zainicjował synod, na którym potępiono herezje monofizytyzmu i monoteletyzmu, po stronie których zaangażowali się cesarze bizantyjscy. Dlatego też wraz z papieżem Marcinem I został aresztowany w 653 r. na rozkaz Konstansa II i wywieziony do Konstantynopola. Oskarżonego o zdradę stanu zesłano do Bizji w Tracji. Tam wyrwano mu język i odrąbano prawą rękę. Umarł 13 sierpnia 662 r. w twierdzy Schemarion. Za męczeńskie wyznanie wiary potomność nadała mu zaszczytny tytuł “Wyznawcy”. Maksym był największym uczonym i mistykiem chrześcijańskim VII wieku. Pozostawił po sobie olbrzymią spuściznę pisarską. Ujmował w niej syntetycznie dotychczasową naukę soborów, teologię, ascetykę, filozofię.

św. Benilda brata zk. (+ 1862),
św. Jana Berchmansa kleryka (+ 1621),
św. Kasjana m. (+ 300),
św. Radegundy królowej (+ 587),
św. Wigberta kpl. (+ 738).

14 sierpnia

MAKSYMILIAN (zob. 12 marca)

Św. Maksymilian Maria Kolbe, kapłan, zakonnik. Urodził się w Zduńskiej Woli koło Łodzi w 1894 r. Na chrzcie otrzymał imię Rajmund. Wstępując do zakonu franciszkanów, przyjął imię Maksymilian. Studia filozoficzne i teologiczne odbywał w Rzymie. Ukończył je doktoratem. W 1918 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Mimo osobistego zamiłowania do skrajnego ubóstwa, w pracy apostolskiej posługiwał się najnowocześniejszymi środkami. Gorliwie szerząc cześć Maryi Niepokalanej, założył stowarzyszenie ludzi oddanych apostołstwu - “Milicję Niepokalanej”. W 1922 r. zorganizował wydawnictwo oraz redakcję “Rycerza Niepokalanej”. Powołał nowe placówki w Grodnie i Teresinie pod Warszawą, który nazwano wkrótce Niepokalanowem. W 1930 r. wyjechał do Japonii, gdzie stworzył tamtejszy Niepokalanów oraz nową wersję “Rycerza Niepokalanej”. W roku 1936 wrócił do Polski. Następnie podjął starania o otwarcie podobnych ośrodków w Belgii i na Litwie. Był dwukrotnie aresztowany przez Niemców: po raz pierwszy na początku okupacji, po raz drugi w roku 1941. Osadzono go na Pawiaku, w kilka miesięcy później przewieziono do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Tam wszystkim dawał przykład cierpliwości. Przyjął dobrowolnie śmierć w bunkrze głodowym zamiast innego więźnia. Dobity zastrzykiem z fenolu zmarł 14 sierpnia 1941 r. Beatyfikował go Paweł VI w 1971 r. Jedenaście lat później kanonizo-

---

wał Jan Paweł II. Jest patronem archidiecezji gdańskiej i diecezji koszalińskiej oraz - jak powiedział Jan Paweł II - "naszych trudnych czasów".

W ikonografii św. Maksymilian przedstawiany jest w habitach franciszkańskim lub w więziennym pasiaku, czasem z numerem obozowym 16670 na piersi. Towarzyszy mu Maryja Niepokalana. Jego atrybutem jest korona z drutu kolczastego lub dwie korony - czerwona i biała.

św. Atanazji wdowy (+ IX w.),
bł. Elżbiety Renzi zk. (+ 1859),
św. Euzebiusza kpł. (+ IV/V w.),
św. Marcelego bpa w Apamei m. (+ 390),
bł. Sanctesa z Monte Fabri zk. (+ 1390),
św. Ursyniusza m. (+ koń. III w.).

15 sierpnia

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Wniebowzięcie NMP. Święto początkowo nosiło nazwę Zaśnieńca Najświętszej Panny i tak pozostało w obrządku wschodnim. Kościół Zachodni pielęgnował myśl o Wniebowzięciu NMP. Prawda ta została uwieczniona dogmatem wiary przez Piusa XII (1950). W Polsce obrosło ono w zwyczaje i tradycje ludowe. W tym dniu święci się plony, urządza dożynki. Stąd druga nazwa święta: Matki Boskiej Zielnej. Jest to dzień Cudu nad Wisłą - odparcia nawały bolszewickiej. Święto Żołnierza Polskiego.

TARSYCJUSZ

Św. Tarsycjusz, męczennik (+ 257). Podczas prześladowań za czasów Dioklecjana, kiedy chrześcijanami wypełniły się więzienia, noszono im potajemnie Komunię świętą. Gorliwością w tej posłudze wyróżnił się kilkunastoletni Tarsycjusz. Zginął broniąc przed profanacją Najświętszy Sakrament.

bł. Aimona Taparelli zk. (+ 1495),
św. Alipiusza bpa w Tagaście (+ 430),
św. Arnulfa bpa Soissons (+ 1087).

16 sierpnia

STEFAN (zob. 29 marca)

Św. Stefan I, król (ok. 969 - 1038). Syn księcia węgierskiego Gejzy i Adelajdy - córki księcia polskiego Mieszka I, urodził się w Ostrzychomiu (Esztergom). Bierzmowany przez św. Wojciecha. W 995 r. poślubił Gizelę, córkę księcia bawarskiego i siostrę cesarza Henryka II. Po śmierci ojca objął rządy. Jego największą zasługą jest zjednoczenie i umocnienie państwa po okresie rozbitcia dzielnicowego. Rządził państwem węgierskim 41 lat. Stworzył organizację kościelną i gorliwie szerzył chrześcijaństwo. Władca mądry i sprawiedliwy. W dzień Bożego Narodzenia roku 1000 był koronowany na króla. Kanonizowany razem z synem św. Emerykiem w 1083 r. Patron Serbii, Węgier; tkaczy.

W ikonografii św. Stefan przedstawiany jest w stroju królewskim, w koronie. Jego atrybutami są: chorągiew z NMP, glob, a na nim krzyż - symbol misyjnej działalności, korona, makieta kościoła w ręku.

ROCH

germ. hroc - spokój; bądź skand. hrokr - silny, dzielny.

Św. Roch, pielgrzym (1295 - 1327 lub 1345 - 1379?). Niewiele zachowało się o nim pewnych wiadomości. Jest zaliczany do Czternastu Wspomożycieli. Bóg dał mu dar uzdrawiania. W Piacencji, posługując zarażonym na dżumę, sam zapadł na zdrowiu. Po cudownym uzdrowieniu przez anioła wyruszył na północ. W miasteczku Angera, jako podejrzanego o szpiegostwo, wtrącono do więzienia i poddano torturom. Tam po pięciu latach zmarł. Jego niewinność i świętość ujawnił cudowny napis na ścianie więzienia: "Ci, którzy zostaną dotknięci zarazą, a będą wzywać na pomoc św. Rocha, jako swego pośrednika i orędowni-

---

ka, będą uleczeni.” Patron Montpellier, Parmy, Wenecji; aptekarzy, lekarzy, ogrodników, rolników, szpitali, więźniów. Opiekun zwierząt domowych.

W ikonografii św. Roch przedstawiany jest jako młody pielgrzym lub żebrak w łachmanach, z psem liżącym mu rany albo biegnącym obok. Jego atrybutami są: anioł, anioł i pies trzymający w pysku chleb, pies, torba pielgrzymka.

bł. Aniota Augustyna Mazzinghi zk. (+ 1438),
św. Arsacjusza ps. (+ 358),
św. Diomedesa m. (+ 305),
św. Eleuteriusza bpa Auxerre (+ 561),
św. Symplicjusza bpa (+ 401),
św. Tytusa dk. m. (+ 426),
św. Wawrzyńca zk. (+ 1243).

17 sierpnia

JACEK (HIACYNT) (zob. 30 stycznia)

W Polsce imię Hiacynt przemienione na Jacek.

Św. Jacek Odrowąż, kapłan (+ 1257). Urodził się w Kamieniu Śląskim na Opolszczyźnie pod koniec XII w. Po studiach w Paryżu i Bolonii został kapłanem i kanonikiem krakowskim. Towarzysząc Iwonowi, biskupowi Krakowa, w podróży do Rzymu, zetknął się ze św. Dominikiem i jego duchowym ruchem. Razem z bł. Czesławem (zob. 20 lipca) przyjął od niego habit. Po powrocie do Krakowa założył przy kościele św. Trójcy pierwszy w Polsce klasztor dominikanów. Z Krakowa podejmował liczne wyprawy misyjne do Kijowa, Gdańska, Prus i na pogranicze Litwy Nazwano go “apostolem Północy”. Wyniszczony pracą umarł w Krakowie. Od chwili śmierci o. Jacek był czczony jako święty W zapiskach konwentu klasztorowego znajduje się tekst z 1277 r.: “W klasztorze krakowskim leży brat Jacek, mocen wskrzeszać umarłych.” Jego relikwie znajdują się w kościele dominikanów. Beatyfikował go Klemens VII (1527), kanonizował Klemens VIII (1594). Jest jednym z najbardziej znanych za granicą świętych polskich. Patron archidiecezji katowickiej i diecezji opolskiej.

“Według legendy, kiedy uciekał z Kijowa przed Tatarami, zabrał ze sobą Najświętszy Sakrament, by nie narazić go na zniewagi. Wychodząc z kościoła usłyszał głos idący od figury: <Jacku, zabierasz Syna, a zostawiasz Matkę.> Kiedy Święty dał do zrozumienia, że kamiennej figury nie udźwignie, Matka Boża zapewniła go, że nie będzie taka ciężka. W kościele dominikanów w Krakowie pokazują dużą kamienną statuetkę jako <Matkę Bożą Jackową>.”

Wincenty Zaleski, “Święci na każdy dzień”.

W ikonografii Święty przedstawiony jest w habitach dominikanina, z monstrancją w jednej ręce i figurą Matki Bożej w drugiej.

św. Anastazego bpa w Terni (VII/VIII w.),
śwśw. Bonifacego dk., Liberta op., Servusa sdk., Rustyka sdk., Septyma mn., Rogata mn., Maksyma, mm. w Kartaginie (+ 484),
św. Euzebiusza pp. (+ 310),
św. Joanny Delanoue dz. zk. (+ 1736),
św. Klary de Montefalco dz. ksieni (+ 1308),
św. Mamasa m. (+ 274),
św. Mirona kpł. m. (+ 250).

---

18 sierpnia

HELENA

od gr. *hele* - blask, jasność lub *helane* – pochodnia.

Św. Helena, cesarzowa. Urodziła się w 255 r. w Drepanon w Bitynii (późniejsze Helenopolis). Była córką karczmarza. Została żoną (lub konkubiną - na co zezwalało ówczesne prawo rzymskie) Konstancjusza Chlorusa, zarządcy prowincji. W 274 r. urodziła syna Konstantyna. Osiem lat później jej mąż został wyniesiony do godności cesarza. Ze względów politycznych musiała usunąć się na ubocze. W 306 r. jej syn został obwołany przez legiony cesarzem. Swoją matkę Helenę wyniósł do godności augusty, cesarzowej. Przyjąwszy chrześcijaństwo stała się gorliwą jego protektorką. Fundatorka wielu kościołów w Rzymie, Konstantynopolu oraz Ziemi Świętej. Pod koniec życia (326) Helena udała się z pielgrzymką do ojczyzny Jezusa. Podczas podróży zmarła w Nikomedii (328). Od IV wieku tradycja przypisuje jej odnalezienie drzewa krzyża świętego. Jest patronką m.in. diecezji w Trewirze, Ascoli, Bambergu, Pesaro, Frankfurcie, miasta Bazylei; farbiarzy, wytwórców igieł i gwoździ.

W ikonografii przedstawiana jest w stroju cesarskim z koroną na głowie lub w bogatym wschodnim stroju, czasami w habicie mniszki. Jej atrybutami są: duży krzyż stojący przy niej, krzyż, który otacza ramieniem, mały krzyż w dłoni, trzy krzyże, krzyż i trzy gwoździe, model kościoła.

św. Agapita m. (+ 274),

św. Firmina bpa (+ IV/V w.),

śwśw. Jana, Krysya, mm. (+ III/IV w.),

błbł. Ludwika Flores zk., Piotra de Zunigazk., mm. w Japonii (+ 1622),

bł. Pauli z Montaldo dz. zk. (+ 1514).

19 sierpnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Eudes, kapłan. Urodził się w 1601 r. w rodzinie wieśniaków, w Ry (Normandia). Mając 22 lata wstąpił do oratorianów. W dwa lata później przyjął święcenia kapłańskie. Podjął pracę wędrownego kaznodziei w Normandii, Bretanii i Burgundii. Przeprowadził tam 110 misji, powodując liczne nawrócenia. Uznano go za jednego z największych misjonarzy epoki. W 1643 założył zgromadzenie księży, które prowadziło misje ludowe (eudyści) oraz seminaria przygotowujące do tego rodzaju działalności duszpasterskiej. Dał początek zgromadzeniu Córek Matki Bożej Miłosierdzia, które podjęło opiekę nad zaniebzanymi i upadłymi dziewczętami. Miał szczególny kult do Serca Jezusa i Matki Bożej, który gorliwie szerzył podczas swej misyjnej działalności. Zmarł 19 sierpnia 1680 r. Beatyfikowany w 1909, kanonizowany w 1925 r.

śwśw. Agapiusa, Tekli, Tymoteusza, mm. (+ ok. 305),

św. Andrzeja trybuna m. (+ ok. 300),

św. Donata kpł. (+ ok. 535),

bł. Emilii dz. zk. (+ 1314),

bł. Ezechiela Moreno y Diaz bpa (+ 1906),

św. Ludwika bpa Tuluzy (+ 1297),

św. Magnusa bpa m. (+ III w.),

św. Mariana wyznawcy (+ VI w.),

św. Sebalda ps. (+ VIII w.),

św. Sykstusa III pp. (+ 440).

20 sierpnia

BERNARD (zob. 15 czerwca)

Św. Bernard z Clairvaux, opat, doktor Kościoła. Urodził się w rycerskim rodzie burgundzkim, na zamku Fontaines pod Dijon (Francja), w 1090 r. Mając 22 lata wstąpił do surowego opactwa cystersów w Cite-

---

aux, pociągając za sobą trzydziestu towarzyszy młodości. Trzy lata później założył opactwo w Clairvaux i był tam przełożonym do śmierci. Bernard był nie tylko gorliwym opatem swojej rodziny zakonnej. Myśliciel, teolog, kontemplatyk. Umiał łączyć życie czynne z mistyką. Założył około trzystu fundacji zakonnych, w tym także cysterską fundację w Jędrzejowie. Wywarł wpływ na życie Kościoła swej epoki. Jedną z największych postaci XII wieku. Nazwano go "wyrocznią Europy". Był obrońcą papieża Innocentego II. Położył kres schizmie Anakleta w Rzymie. Z polecenia Eugeniusza III ogłosił II Krucjatę krzyżową. Napisał regułę templariuszy oraz wyjednał u papieża ich zatwierdzenie. Nadzwyczajny dar wymowy zjednał mu tytuł "doktora miodopłynnego". Był jednym z największych piewców Matki Bożej. Zostawił wiele tekstów teologicznych, homilii, a także modlitwy ku Jej czci. Umarł w Clairvaux 20 sierpnia 1153 r. Kanonizował go Aleksander III w 1174 r. Patron cystersów, Burgundii, Ligurii, Genui, Gibraltaru, Pelplina; pszczelarzy. Opiekun podczas klęsk żywiołowych, sztormów oraz w godzinie śmierci.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w stroju cysterskim. Jego atrybutami są m. in.: księga, krzyż opacki, krucyfiks. Matka Boża z Dzieciątkiem, narzędzia Męki Pańskiej, pióro pisarskie, różaniec, trzy infuły u stóp, rój pszczeni, ul.

św. Filiberta op. (+ 685),
śwśw. Leowigilda mn., Krzysztofa mn., mm. (+ 852),
św. Lucjusza senatora m. (+ IV w.),
św. Maksyma z Chinon wyznawcy (+ V w.),
św. Manetta zk. (+ 1206),
bł. Marii de Mattiasdz. zk. (+ 1866),
śwśw. Memenona, Sewera, mm. (+ III/IV w.),
św. Samuela proroka.

21 sierpnia

PIUS

łac. pius - pobożny, uczciwy, oddany Bogu.

Św. Pius X, papież (1835 - 1914). Giuseppe Sarto urodził się w rodzinie wiejskiego listonosza, w Riese koło Wenecji. Po studiach teologicznych był kolejno wikariuszem, proboszczem, kanclerzem kurii, prefektem i ojcem duchownym w seminarium, biskupem Mantui, kardynałem i patriarchą Wenecji. W roku 1903 został wybrany na stolicę Piotrową. Odrodził życie eucharystyczne, wydając dekrety o częstszym przystępowaniu do Eucharystii i pozwalając dzieciom na wcześniejszą Komunię św. Nazwano go "papieżem dzieci". Zreformował kurie rzymską oraz przepisy dotyczące konklawe, kalendarz kościelny liturgię i muzykę sakralną. Poświęcał uwagę sprawom społecznym. Był mediatorem w konflikcie między Boliwią, Peru i Brazylią. Występował zdecydowanie przeciw błędom ewolucjonizmu i modernizmu. Był człowiekiem głębokiej modlitwy pełnym pokory. Beatyfikowany w 1951, kanonizowany w 1954 r. przez Piusa XII. Pochowany w bazylice św. Piotra na Watykanie. Patron esperantystów.

W ikonografii św. Pius X przedstawiany jest w stroju papieskim.

św. Anastazego m. w Dalmacji (+ 304?),
św. Apolinarego Sydoniusza bpa (+ 480),
śwśw. Bassy i jej trzech synów Agapiusza, Fidelisa, Teogona, mm. w Edessie (+ IV w.),
bł. Bernarda Tolomei op. (+ 1348),
śwśw. Bonoza, Maksymiliana, mm. (+ 363),
św. Cyriaki wdowy m. (+ III w.),
śwśw. Cysella, Kameryna, Luksoriusza, mm. w Sardynii (+ ok. 300),
św. Kwadrata bpa (+ III/IV w.),
św. Prywata bpa m. (+ 275),
św. Sydoniusza bpa w Auvergne (+ 479),
bł. Wiktorii Rasoamanarivo wdowy z Madagaskaru (+ 1894).

---

22 sierpnia

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Najświętsza Maryja Panna Królowa. Królowa nieba i ziemi. Święto ustanowił Pius XII w 1955 r.

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Kemble, kapłan, męczennik (+ 1679). Kształcił się w Douai. Święcenia kapłańskie przyjął w 1625 r. Po czym powrócił do Anglii, gdzie w rodzinnym hrabstwie pracował 54 lata jako duszpasterz. W wieku 80 lat aresztowano go, bowiem nie chciał przejść do Kościoła anglikańskiego. Został powieszony i poćwiartowany w Herford.

Św. Jan Wali, kapłan, męczennik (+ 1679). W 1651 r. wstąpił do franciszkanów. Po 22 latach pracy w Anglii władze państwowe, kasując placówki Kościoła katolickiego, zażądały, aby zrezygnował z pracy i wystąpił z zakonu. Kiedy odmówił, skazano go na śmierć.

Obaj Święci byli beatyfikowani w 1929 r. Kanonizował ich w 1970 r. Paweł VI.

bł. Bernarda kpł. zk. (+ 1694),
św. Filipa Benicjusza zk. (+ 1285),
św. Hipolita bpa m. (+ ok. 235),
św. Symforiana m. (+ 257),
św. Tymoteusza m. (+ ok. 303),
bł. Tymoteusza z Montecchio kpł. zk. (+ 1504).

23 sierpnia

RÓŻA (zob. 6 marca)

Św. Róża z Limy, dziewica. Urodziła się w 1586 r. w Limie. Jej rodzice przybyli z Hiszpanii. Na chrzcie dano jej imię Izabela. Imię Róża przyłgnęło do niej jako przydomek, gdyż ponoć była bardzo piękna. Mając 20 lat została tercjarką dominikańską i mimo sprzeciwów rodziny wiodła życie modlitwy oraz surowych wyrzeczeń. Mistyczka. Głębokie doznania religijne łączyła z poświęceniem dla chorych i biednych. Wiele cierpiała. Umarła w dniu, który przepowiedziała, 24 sierpnia 1617 r. Jest patronką Ameryki Łacińskiej, Peru, Filipin i Antyli, Limy, a także kwiaciarek, ogrodników. Beatyfikowana w 1668 r., kanonizowana w 1671.

W ikonografii św. Róża przedstawiana jest jako młoda dominikanka w habicie. Atrybuty: Dziecię Jezus w ramionach, korona z cierni, kotwica, krzyż, róża, wianek z róż; wiązanka róż, z których wychyla się Dziecię Jezus.

śwśw. Abbondiusza, Ireneusza (+ III w.),
śwśw. Archelausa i Cyriaka (+ III w.),
św. Asceliny dz. zk. (+ 1195),
śwśw. Asteriusza, braci Klaudiusza i Neona, Donwiny i Teonili, mm. w Cylicji (+ 303),
św. Flawiana bpa Autun (+ V/VI w.),
bł. Jakuba zk. (+ 1301),
św. Kalinika bpa patr. Konstantynopola (+ 705),
śwśw. Kwiriaka bpa, Maksyma kpł., Archelausa dk., mm. (+ pocz. III w.),
św. Teonasa bpa Aleksandrii (+ 300),
bł. Wiktora bpa (+ V w.),
św. Zacheusza bpa Jerozolimy (+ II w.).

---

24 sierpnia

BARTŁOMIEJ

aram. Bar-Tholomai - syn Tolmy lub syn oracza.

Św. Bartłomiej, Apostoł (+ I w.). Pochodził z Kany Galilejskiej. Wymieniają go Ewangelieści synoptyczni. Św. Jan Ewangelista nazywa go Natanaelem. Jezus powołując go powiedział o nim: "To prawdziwy Izraelita, w którym nie ma podstępny" (J 1,47). Późniejsze komentarze utożsamiają Natanaela z Bartłomiejem. Na stronach Nowego Testamentu występuje po raz drugi nad Jeziorem Galilejskim, gdy apostołom ukazał się zmartwychwstały Chrystus (J 21,2). Św. Bartłomiej-Natanael jest m. in. patronem Armenii, Fermo, Frankfurtu nad Menem, Maastricht; introligatorów, garbarzy rybaków, rzeźników.

W ikonografii św. Bartłomiej jest przedstawiany w długiej tunice, przepasanej paskiem, czasami z anatomiczną precyzją jako muskularny mężczyzna. Bywa ukazywany ze ściągniętą z niego skórą. Jego atrybutami są: księga, nóż, zwój.

św. Audoena bpa Rouen (+ 648),

św. Emilii de Vialar dz. zk. (+ 1856),

śwśw. Galienu I Waleriana, mm. (+ III/IV w.),

św. Janiny Antida Thouret dz. zk. (+ 1826),

św. Jerzego mn. m. (+ ok. 730),

św. Marii Michaeli od Najświętszego Sakramentu dz. zk. (+ 1856),

św. Patryka op. (+ VI w.),

śwśw. Ptolemeusza i Eutychusza, mm. (+ I w.),

św. Taczona m. (+ III/IV w.).

25 sierpnia

LUDWIK (zob. 15 marca)

Św. Ludwik IX, król (1214 - 1270). Był synem Ludwika VIII i Blanki Kastylijskiej. Mając 12 lat wstąpił na tron. Przez pewien czas sprawowała w jego imieniu regencja królowa matka. W 1230 r. ożenił się z Małgorzatą, córką hrabiego Prowansji. Ludwik był wybitną osobowością. Wzorowy mąż i opiekun licznej rodziny. Jako polityk zręczny i rozważny Francję doprowadził do rozkwitu. Powołał parlament. Zreformował administrację, sądownictwo oraz system monetarny. Zakazał wojen prywatnych i pojedynków oraz lichwy. Odegrał poważną rolę w fundacji Sorbony. Był mecenasem sztuki, co najbardziej upamiętnia sławna kaplica Sainte-Chapelle w Paryżu. Popierał i ufundował wiele instytucji charytatywnych. Sam opatrywał chorych i niejednokrotnie gościł ubogich u swego stołu. Żył skromnie, prowadząc życie religijne, pełne surowej ascezy, czym ściągnął na siebie zarzut, że jest "królem mnichów". Ludwik brał dwukrotnie udział w wyprawach krzyżowych. Podczas siódmej wyprawy w latach 1248 - 1254 przez Cypr dotarł do Egiptu. W trakcie jednej z walk dostał się do niewoli. Po złożeniu okupu przebywał w Palestynie, gdzie prowadził układy w sprawie państwa krzyżowców. W 1270 r. podjął na nowo wyprawę krzyżową. Podczas niej zmarł na tyfus u bram Tunisu 25 sierpnia 1270 r. Kanonizowany przez Bonifacego VIII (1297). Jest patronem kilku żeńskich zgromadzeń zakonnych noszących jego imię; drukarzy, fryzjerów, hafciarek, introligatorów, kamieniarzy, krawców, piekarzy, pielgrzymów, niewidomych, rybaków, tkaczy, uczonych.

W ikonografii św. Ludwik przedstawiany jest w stroju królewskim z koroną na głowie. Jego atrybutami są m. in.: gwóźdź, korona cierniowa, korona cierniowa i wokół gwoździe, lilia, trzy lilie na tarczy, miecz, obrączka, sokół, wieniec laurowy.

JÓZEF (zob. 19 stycznia)

Św. Józef Kalasanty, kapłan (1550 - 1648). Urodził się w rodzinie szlacheckiej, w Paralta de la Sal na terenie Aragonii (Hiszpania). Po studiach teologicznych przyjął święcenia kapłańskie (1583), następnie podjął pracę duszpasterską oraz w administracji kościelnej. W kilka lat później towarzyszył kardynałowi Markowi Colonne w podróży do Rzymu. W Wiecznym Mieście uderzyła go wielkomięska nędzka, a

---

zwłaszcza zaniedbane bezdomne dzieci. Z myślą o nich otworzył na Zatybrzu pierwszą powszechną, bezpłatną szkołę w Europie (1597). Chcąc kontynuować tę pracę oraz tworzyć nowe placówki, założył razem ze współpracownikami zgromadzenie Kleryków Regularnych dla Chrześcijańskich Szkół - zwane pijarami. Otrzymał aprobatę Piusa V (1617), zaczęło ono rozwijać się w Italii, na Morawach, w Czechach i w Polsce. W 1621 r. Józef został generałem zgromadzenia. Jego następne lata wypełniły cierpienia fizyczne i duchowe. Przyjmował je cierpliwie i pokornie. Pozostawił po sobie ok. 5000 listów, będących bogatym źródłem wiedzy o Świętym i jego dziele. Jego relikwie znajdują się w kościele św. Pantaleona w Rzymie. Beatyfikowany przez Benedykta XIV (1748). Kanonizował go Klemens XIII w 1767 r. Jest patronem pijarów oraz szkół katolickich.

W ikonografii Święty przedstawiany jest w habitie zgromadzenia. Jego atrybutami są: lilia, księga, mitra i kapelusz kardynalski jako znak odmówionych godności, pióro pisarskie.

śwśw. Euzebiusza, Peregryna, Poncjana, Wincentego (+ II w.),

św. Genezjusza m. (+ ok. 303),

św. Grzegorza bpa Utrechtu (+ 775),

św. Juliana z Syrii m. (+ IV w.),

św. Menny bpa w Konstantynopolu (+ 552),

bł. Michała Carvalho kpł. m. w Japonii (+ 1624),

św. Tomasza bpa w Herford (+ 1282).

26 sierpnia

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Matki Bożej Częstochowskiej. Święto patronalne Polski. Wizerunek Madonny Jasnogórskiej, obecny na naszych ziemiach od 1382 r., był koronowany 8 września 1717. Święto ustanowił Pius X w 1904 r.

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria od Jezusa Ukrzyżowanego Baourdy (+ 1878). Córka Palestyńczyków. Osierocona w trzecim roku życia. Wcześniej wstąpiła do józefitek, a te, dostrzegając w młodej zakonnicy niezwykle dary Boże i uzdolnienia, skierowały ją do karmelu w Pau. Następnie przebywała w indyjskim Mengalore. Pod koniec życia zajmowała się zakładaniem karmelu w Betlejem i w Nazarecie. Była niemal analfabetką, ale w życiu religijnym osiągnęła szczyty - mistyczka, miała dar ekstaz, wizji, prorokowania. Beatyfikował ją Jan Paweł II (1983).

św. Aleksandra z Bergamo m. (+ III/IV w.),

śwśw. Dreneusza, Abundiusza, mm. (+ poł. II w.),

św. Hadriana - syna cesarza Probusa m. (+ ok. 310),

św. Joanny Elżbiety Bichier des Ages dz. zk. (+ 1838),

śwśw. braci Konstantego i Wiktoriana, ich ojca Symplicjusza, mm. (+ poł. II w.),

św. Maksymiliana bpa m. (+ 284),

św. Teresy od Jezusa Jornet e Ibaris dz. zk. (+ 1897),

św. Zefiryra bp. m. (+ 217).

27 sierpnia

MONIKA

gr. *mónos* - samotna, jedna, jedyna, sama.

Św. Monika, wdowa (332 - 387). Urodziła się w Tagaście (Północna Afryka), w rodzinie chrześcijańskiej. Jako młodą dziewczynę wydano za urzędnika, Patrycjusza, który był poganinem. Małżeństwo nie było zbyt udane. Jednak swoją łagodnością, taktem i cierpliwością pozyskała męża, który u schyłku życia przyjął chrześcijaństwo. Miała troje dzieci. Najwięcej troski i łez kosztował ją Augustyn. Swoimi wy-

---

trwałymi modlitwami wyprosiła mu nawrócenie - po przyjęciu chrztu został kapłanem, biskupem, świętym. Monika zmarła w Ostii. Jest patronką kościelnych stowarzyszeń matek, wdów.

W ikonografii św. Monika przedstawiana jest w stroju wdowy. Jej atrybutami są książka, krucyfiks, różaniec.

śwśw. Aroncjusza, Fortunata, Honorata, Sabiniana mm. (+ ok. 304) - synów św. Bonifacego i św. Tekli,
św. Cezarego z Aries bpa (+ 543),
bł. Dominika od Matki Bożej Barberiego kpł. (+ 1849),
św. Jana bpa Pawii (+ IX w.),
św. Liceriusza bpa (+ ok. 540),
św. Małgorzaty wdowy z San Severino (+ ok. 1345),
śwśw. małżonków Marcelina trybuna i Mannel oraz ich synów Jana, Piotra i Serapiona, mm. (+ ok. 287),
św. Pemena ps. (+ IV/V w.),
śwśw. Rufusa, Karpofora, mm. (+ III/IV w.),
św. Syagriusza bpa (+ ok. 600).

28 sierpnia

AUGUSTYN (zob. 27 maja)

Św. Augustyn, biskup, doktor Kościoła. Urodził się w roku 354 w Tagaście. Syn Patrycjusza i św. Moniki (zob. 27 sierpnia). Kształcił się w Tagaście, Madurze i Kartaginie. Mimo troskliwego wychowania przez matkę, w młodości prowadził życie grzeszne. W 17 roku życia związał się z kobietą, która urodziła mu syna - Adeodata. Konkubinat ten trwał 15 lat. Jako nauczyciel retoryki, związany ze środowiskiem manichejczyków, pracował w Kartaginie, Rzymie i Mediolanie. Tam słuchał kazań św. Ambrożego, dzięki którym podjął lekturę Pisma Świętego. W roku 386 doznał duchowego wstrząsu, który spowodował nawrócenie. W Wielkanoc 387 r. wraz ze swoim synem przyjął chrzest. Rezygnując z pracy powrócił do Afryki. Podczas podróży, w Ostii umarła mu matka. Po powrocie do Afryki sprzedał swój skromny majątek i w Tagaście założył klasztor, w którym przebywał do 391 r. Wtedy otrzymał święcenia kapłańskie. W pięć lat później został biskupem Hippony. Dał się poznać jako gorliwy i mądry pasterz. Zajął zdecydowaną postawę wobec błędów manicheizmu, donatyzmu i pelagianizmu. Jego nauka filozoficzna, teologiczna ogarnęła cały Kościół Zachodni. Wywarł ogromny wpływ na duchowość chrześcijaństwa, a także na życie zakonne. Jego mowy i pisma zalicza się do najświetniejszych dzieł chrześcijaństwa. Najbardziej znane są "Wyznania". Umarł 28 sierpnia 430 r. podczas oblężenia Hippony przez Wandalów. Jest jednym z czterech wielkich doktorów Kościoła Zachodniego. Patron augustianów, kanoników regularnych, magdalenek, Kartaginy; drukarzy, wydawców, teologów. Jego relikwie znajdują się w kościele S. Pietro in Ciel d'Oro w Pawii.

"Nauczcie się kochać siebie, nie kochając samych siebie."

"Prawdziwa wolność polega na czynieniu dobrze z radością."

Św. Augustyn

W ikonografii św. Augustyn przedstawiany jest w stroju biskupim, czasami jako zakonnik. Jego atrybutami są: anioł mówiący mu do ucha, dziecko nad brzegiem morza przelewające wodę do dołka, księga, pastorał, serce w dłoni, serce przeszyte dwiema strzałami, uczeń lub grupa uczniów.

św. Aleksandra bpa w Konstantynopolu (+ 336),
śwśw. Fortunata, Kajusa, Antesa, mm. (+ III/IV w.),
św. Hermesa m. (+ III w.),
św. Joachimy de Vedruna małżonki, matki zk. (+ 1181),
św. Juliana m. (+ III w.),

---

bł. Junipera Serra kpł. misjonarza (+ 1784),
św. Mojżesza z Etiopii ps. (+ ok. 400),
św. Pelagiusza m. (+ ok. 283),
śwśw. Septyma, Januarego, Feliksa, Bonifacego, Tekli, mm. (+ 304),
św. Wiwiana bpa w Saintes (+ V w.).

29 sierpnia

SABINA

łac. Sabinowie -jeden z najstarszych szczepów w Italii środkowej; Sabinus(-a) należący(-a) do rodu Sabinów.

Św. Sabina, męczennica (w. II?). Według tradycji była żoną rzymskiego patrycjusza Walentyna. Chrześcijaństwo przyjęła dzięki św. Serapii (Serafii) z Antiochii, która gościła w ich domu. Umęczona podczas prześladowań za rządów Hadriana. Jej relikwie (czaszka) ma się znajdować się w katedrze poznańskiej. W ikonografii atrybutem Świętej jest korona.

św. Adelfa bpa w Metz (+ V w.),
śwśw. Andrzeja kpł., Hipacego bpa, mm. (+ ok. 740),
bł. Beatrycze z Nazaretu dz. zk. (+ 1268),
śwśw. Eutymiusza i Jego syna Krescencjusza, mm. (+ koń. III w.),
śwśw. Jana z Perugia kpł., Piotra z Sassofrato brata zk., mm. w Hiszpanii (+ 1231),
św. Mederyka kpł. (+ ok. 700),
bł. Michała Ghebr m. (+ 1855),
św. Sebbusa króla Anglii (+ 690).

30 sierpnia

MALGORZATA (zob. 18 stycznia)

Św. Małgorzata Ward, męczennica. Pochodziła z arystokratycznej rodziny Cogleton. Była damą dworu księżnej Whitall w Londynie. Podczas prześladowań katolików za Henryka VIII aresztowanemu i skazanemu na śmierć księdzu pomogła uciec z więzienia. Z tego powodu została uwięziona i torturowana. Stracona 30 sierpnia 1588 r. Beatyfikowana w roku 1929, kanonizowana przez Pawła VI (1970).

św. Bononiusza op. (+ 1026),
śwśw. Feliksa kpł., Adaukta, mm. (+ ok. 304),
św. Fiakriusza wyznawcy (+ 675),
bł. Jana Juwenala Ancina bpa (+ 1604),
św. Pammachiusza kpł. (+ 410),
św. Piotra z Trevi wyznawcy (+ 1050).

31 sierpnia

JÓZEF (zob. 19 marca)

Św. Józef z Arymatei (I w.). Był członkiem Sanhedrynu, najwyższej władzy żydowskiej w zakresie spraw państwowych, prawnych i religijnych (Łk 23,50-53, Mt 27,57-58, Mk 15,42-46, J 19,38-42). Według Ewangelistów, Mateusza i Jana, był uczniem Jezusa. Nie zgodził się z decyzją Sanhedrynu skazującą Jezusa na śmierć. Po ukrzyżowaniu poprosił Poncjusza Piłata o wydanie ciała Jezusa. Uczestniczył w zdjęciu Go z krzyża oraz w pogrzebie. "Józef zabrał ciało, owinął je w czyste płótno i złożył w swoim nowym grobie, który kazał wykuć w skale" - odnotowuje Mateusz Ewangelista (27,59-60).

W ikonografii św. Józef występuje przeważnie w scenach zdjęcia z krzyża, złożenia do grobu i oplakiwania Jezusa.

NIKODEM

gr. nike - zwycięstwo oraz demos - lud; "zwycięzca ludu".

Św. Nikodem (I w.). Członek żydowskiego Sanhedrynu. Należał do wpływowej grupy religijnej - faryzeuszów (J 7,45-52; 19,39-42). Według Ewangelii św. Jana Jezus przeprowadził z nim nocną rozmowę o potrzebie "nowych narodzin" z ducha (J 3,1-11). Nikodem podczas sądu Jezusa przez Sanhedryn wstawił się za Nim, wskutek czego padło na niego podejrzenie, że podobnie jak oskarżony jest Galilejczykiem. Przyszedł do grobu Jezusa, przynosząc mirrę i aloes do zabalsamowania ciała.

W ikonografii św. Nikodem przedstawiany jest przeważnie razem z Józefem z Arymatei w scenie zdjęcia z krzyża.

św. Aidana op. bpa z Lindisfarne (+ 651),

św. Amata bpa w Nusco (+ 1093),

św. Arystydesa Marcjanusa m. (+ II w.),

św. Bonajunkty wyznawcy (+ 1257),

św. Jana z Rity ps. (+ 946),

św. Optata bpa (+ pocz. VI w.),

św. Paulina bpa Trewiru (+ 358),

św. Rajmunda Nonnata zk. bpa kard. (1240).

WRZESIEŃ

1 września

BRONISŁAWA

słow. *broni-* - bronić i *-slaw* – sława.

Bł. Bronisława, dziewica (ok. 1200 - 1259). Urodziła się w Kamieniu na Śląsku. Krewna św. Jacka i bł. Czesława. Mając 16 lat wstąpiła do klasztoru norbertanek w Zwierzyńcu pod Krakowem. W życiu zakonnym doszła do wyżyn modlitwy mistycznej. Jej relikwie spoczywają w kościele norbertanek w Krakowie. Jest patronką diecezji opolskiej oraz dobrej sławy.

W ikonografii Błogosławiona przedstawiana jest w białym habicie, czasami klęczy przed Chrystusem trzymającym krzyż lub przed Trójcą Przenajświętszą. Jej atrybutem jest lilia.

św. Ammona dk m. (+ IV w.),
św. Beatryczy Silva Meneses dz. zk. (+ 1490),
śwśw. Donata, Feliksa, mm. (+ 304),
św. Egidiusza (+ VII/VIII),
bł. Ghebre-Michała kpł. m. w Abisynii (+ 1855),
św. Idziego op. (+ VII/VIII w.),
św. Lupusa bpa (+ 623),
śwśw. Repozyta, Satora, Witalisa, mm. (+ 304),
św. Sykstusa pierwszego bpa w Reims (+ III w.),
św. Wereny dz. (+ ok. 300 w.),
św. Wiktoriusza bpa w Le Mans (+ ok. 490).

2 września

WILHELM

germ. *ville-* - chęć, wola i *-hełm* - opieka, pomoc.

Św. Wilhelm, biskup (+ ok. 1075). Pochodził prawdopodobnie z Anglii. Był biskupem w Roskilde (Dania), a także doradcą króla Swena. Przeszedł do historii jako gorliwy apostoł wśród Duńczyków.

św. Antonina m. (+ IV w.),
śwśw. Aleksandra Lanfant zk., Apolinarego Morel zk., Franciszka-Józefa bpa, Piotra-Ludwika de la Rochefoucauld bpa, Jakuba Bonnaud zk., Jana Franciszka Bourtez zk., Jana-Marii du Lau bpa, Seweryna Giraud zk., Wilhelma Delfaud zk., mm. podczas Rewolucji Francuskiej (+ 1792),
św. Elpidiusza bpa z Lyonu (+ V w.),
bł. Ingryd dz. zk. (+ 1282),
św. Nonnoza op. (+ VI w.),
bł. Salomona m. (+ 1792),
św. Zenona z Nikomedii m. (+ III w.).

3 września

GRZEGORZ (zob. 2 stycznia)

Św. Grzegorz I Wielki, papież, doktor Kościoła (540 - 604). Na Wschodzie czczony jako Grzegorz Dialogos. Urodził się w rodzinie rzymskich patrycjuszów. Jego rodzice, św. Gordian i św. Sylwia, doznają chwały ołtarzy. Będąc prefektem miasta, nie mogąc pogodzić służby Bogu i światu, porzucił karierę i we własnym domu założył klasztor dla dwunastu towarzyszy (575) oraz sześć innych klasztorów w swoich dobrach na Sycylii. W cztery lata później papież Pelagiusz II udzielił mu święceń diakonatu i jako swego przedstawiciela wysłał do Konstantynopola (578 - 586). Wykazał duże umiejętności dyplomatyczne. Powróciwszy do Rzymu prowadził nadal życie zakonne. Po śmierci papieża został wybrany na stolicę Piotrową 3 września 590 r. Jego pontyfikat trwał 15 lat. Był to burzliwy okres wędrówki ludów. Grzegorz I pozyskał dla Kościoła Wizygotów w Hiszpanii, ariańskich Longobardów, Gallów oraz brytyjskich An-

głosasów. Historia nazwała go “apostolem ludów barbarzyńskich”. On zaś określił siebie: “servus servorum Dei” - “sługa sług Bożych”. Grzegorz odnowił życie kościelne, zreformował i ujedynił liturgię i śpiew kościelny. Od jego pontyfikatu pochodzi zwyczaj odprawiania 30 Mszy św. za zmarłych - zwanych “gregoriańskimi”. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką, która wywarła poważny wpływ na kształtowanie się myśli chrześcijańskiego Zachodu, zwłaszcza w zakresie duchowości i prawodawstwa. Należy do czterech wielkich doktorów Kościoła Zachodniego. Jest patronem m. in. uczniów, studentów, nauczycieli, chórów szkolnych, piosenkarzy, muzyków.

Gdy Rzym nawiedziła w 590 r. zaraza, Grzegorz zarządził pokutną procesję dla odwrócenia klęski. Podczas niej nad mauzoleum Hadriana zobaczył anioła chowającego wyciągnięty, skrwawiony miecz. Wizję tę zrozumiano jako koniec plagi. Utrwalono ją artystycznie. Do dnia dzisiejszego nad tym mauzoleum Hadriana, zwanym Zamkiem Świętego Anioła, dominuje ogromny posąg anioła ze wzniesionym mieczem.

W ikonografii św. Grzegorz Wielki przedstawiany jest jako mężczyzna w starszym wieku, w papieskim stroju liturgicznym, w tiarze. Czasami podczas pisania dzieła. Nad księgą lub nad jego głową unosi się Duch Święty w postaci gołębiczy, inspirując Świętego. Jego atrybutami są: anioł, trzy krwawiące hostie, krzyż pontyfikalny, model kościoła, otwarta księga, parasol - jako oznaka papieżstwa, zwinięty zwój.

św. Auksana bpa w Mediolanie (+ 559),

św. Bazylissy dz. m. (+ pocz. IV w.),

św. Feby (+ I w.),

bł. Gauli bpa w Brescii (+ 1244),

św. Mansweta bpa w Toul (+ IV w.),

św. Marinusa ps. (+ IV w.),

św. Remakla bpa (+ 675).

4 września

ROZALIA

łac. *rosa* - róża i *lilium* – lilia.

Św. Rozalia, dziewica, pustelnica (ok. 1130 - 1165/1170?). Była pustelnicą, żyjącą w grocie na Sycylii. Do dnia dzisiejszego jest czczona w świątyni wybudowanej na miejscu jej życia, modlitwy i śmierci. Według starej opowieści urodziła się na zamku Olivella w pobliżu Pergamo, jako córka księcia służącego królowi Normanów Rogerowi II. Przed jej urodzeniem matka otrzymała polecenie we śnie, aby nazwała ją Rozalia, będzie bowiem najpiękniejszym kwiatem rodu i wyspy. Ponieważ rodzice przynaglali ją do małżeństwa, uciekła z pałacu na pobliską górę i tam zamieszkała, prowadząc życie pełne pokuty i wyrzeczeń. Nie przyzwyczajona do surowego życia zmarła młodo.

W ikonografii św. Rozalia przedstawiana jest z postacią, która pisze na ścianie jej imię. Atrybutem Świętej są: czaszka, grota, w której mieszkała, wieniec z róż.

śwśw. Ammiana, Juliana, Oceana, Teodora, mm. (+ 303),

św. Bonifacego I pp. (+ 422),

św. Idy wdowy (+ 825),

św. Katarzyny z Racconigi tercjarki (+ 1547),

błbł. Ludwika-Józefa Francois, Jana-Henryka Gruyer, mm. podczas Rewolucji Francuskiej (+ 1792),

św. Marcelego m. (+ II w.?),

św. Maryna dk. m. (+ IV w.),

św. Mojżesza prawodawcy i proroka; św. Tamela m (+ II w.).

5 września

WIKTORYN

łac. od *victor* – zwycięzca.

Św. Wiktoryn, męczennik (+ ok. 98). Według "Martyrologium Romanum" ludność miasta i okolic Amitemnum obrała go biskupem. Za panowania Trajana został skazany na zesłanie do Cotigliano. Tam przez trzy dni wisiał głową w dół, następnie zmarł męczeńską śmiercią. Ciało jego przywieziono i pochowano w Amitemnum.

św. Bertyna op, (+ 698),
bł. Gentilisa z Matelicy kpł. m. w Persji (+ 1340),
św. Herkulana żołnierza m. (+ 252),
śwśw. Menedema, Teodora, Urbana, mm. (+ 370),
bł. Peregryna z Falerone kpł. (+ 1232),
św. Wawrzyńca Justiniani bpa patriarchy Wenecji (+ 1455).

6 września

MAGNUS

łac. magnus – wielki.

Św. Magnus z Füssen (+ ok. 772). Kształcił się w St-Gallen. Apostołował w okręgu Allgau. Potem w Füssen wybudował celę, która stała się zaczątkiem klasztoru. Uważany jest za założyciela i pierwszego opata. Łączył pracę misyjną z osobistą ascezą. W Szwajcarii, Szwabii, Tyrolu i Bawarii czczony jako jeden z Czternastu Wspomożycieli. Jest orędownikiem osób ukąszonych przez węże i zmije.

W ikonografii św. Magnus przedstawiany jest jako wędrowny misjonarz - w długich szatach, z czapką na głowie, z brodą. W ręku trzyma pastorał. Ukazywany jest także jako mnich w chwili, kiedy uzdrawia niewidomego.

bł. Bertranda z Garrigi kpł. zk. (+ 1233),
śwśw. Donacjana, Fuskulusa, Germana, Mansweta, Prezydusza, bpów (+ V w.),
św. Eleuteriusza op. (+ VI w.),
św. Fausta m. (+ 311),
bł. Liberata kpł. zk. (+ 1258),
św. Onezyfora m. (+ I w.),
błbł. Tomasza Tzugi kpł., Michała Nagaxima, mm. w Japonii (+ 1627).

7 września

MELCHIOR (zob. 6 stycznia)

Św. Melchior Grodziecki, kapłan, męczennik. Urodził się w szlacheckiej rodzinie herbu Radwan, w Cieszynie w 1582 r. Po skończeniu szkoły średniej u jezuitów w Wiedniu wstąpił do tegoż zgromadzenia. Po nowicjacie odbył praktykę nauczycielską w kolegium jezuickim w Brnie, a potem w Kłodzku. W 1614 r. przyjął święcenia kapłańskie. Został mianowany kaznodzieją w Pradze, a następnie kapelanem wojskowym w Koszycach. Podczas prześladowania katolików w Czechach, kiedy Koszyce zajęło wojsko Jerzego Rakoczego, pochwycono św. Melchiora oraz dwu innych kapłanów. Poddany okrutnym torturom, poniósł męczeńską śmierć 7 września 1619 r. razem ze Stefanem Pongraczem, Węgrem, jezuitą i Markiem Kriżem, Chorwatem, kononikiem ze Strzygonia. Pochowano ich w okolicy Koszyc, następnie przeniesiono do kościoła sióstr urszulanek w Tyrnawie. Beatyfikowani przez Piusa X (1905). Męczenników kanonizował Jan Paweł II w 1995 r. Patron archidiecezji katowickiej.

W ikonografii męczennicy przedstawiani są w szatach jezuickich.

św. Augustallsa bpa (+ 450),
św. Eworcjusza bpa Orleanu (+ IV w.),
bł. Jana m. w Nikomedii (+ 303),
św. Klodoalda kpł. (+ VII w.),
św. Nemoriusza dk. m. (+ ok. 450),

św. Pamfila bpa (+ VII w.),
św. Reginy dz. m. (+ III lub IV? w.),
św. Sozona m. (+ 304).

8 września

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Narodzenie NMP. Od V wieku święto obchodzone w kościele św. Anny w Jerozolimie. Według starej tradycji stał tam dom rodzinny Maryi. W Polsce nazwane świętem Matki Bożej Siewnej.

SERAFINA

hebr. seraphim - płonący, palący.

Bł. Serafina de Montefeltro, wdowa, ksieni. Urodziła się w Urbino 1434 r., w możnej rodzinie, spokrewnionej ze starymi rodami włoskimi. W wieku 14 lat, wbrew jej woli, wydano ją za mąż za Aleksandra Sforze, który rządził wówczas w Pesaro. Po kilku latach małżeństwa mąż przymusił ją do przebywania w klasztorze klarysek. Spotykając ją niepowodzenia i przykrości przyjmowała z podziwu godną cierpliwością. Po śmierci męża została ksienią (1475). Zmarła 8 września 1478 r. Beatyfikował ją Benedykt XIV.

bł. Alanusa de la Roche kpł. (+ 1476),
śwśw. Ammona, Neoteriusza, Teofila, mm. (+ 311),
śwśw. Euzebiusza, Nestaba i Zenona, mm. (+ ok. 362),
św. Korbiniana bpa Freising (+ 725),
św. Nestora m. (+ 362),
św. Sergiusza I pp. (+ 701).

9 września

ANIELA (zob. 4 stycznia)

Bł. Aniela Salawa, tercjarka. Urodziła się 9 września 1881 r. w Sieprawie pod Krakowem. Jako młoda dziewczyna podjęła pracę służącej. Odnaczała się urodą. Mając 32 lata została tercjarką. Posługiwała chorym, później rannym w szpitalach. Była człowiekiem modlitwy i umartwienia. Zmarła na gruźlicę 12 marca 1922 r. Beatyfikowana w 1991 r. w Polsce przez Jana Pawła II.

W ikonografii bł. Anielę przedstawia się w pomieszczeniu kuchennym. Jej atrybutem jest także szczotka do zamiętania.

PIOTR (zob. 21 lutego)

Św. Piotr Klawer, kapłan. Urodził się 1580 r. w Verdu (Katalonia). Mając 22 lata wstąpił do Towarzystwa Jezusowego. Studiował filozofię w Palmie na Majorce, a teologię w Barcelonie. Stamtąd został wysłany do Indii Zachodnich (Kolumbia). Tam otrzymał święcenia kapłańskie. Przez czterdzieści lat podejmował niestrudzenie działalność apostołską wśród najbardziej nieszczęśliwych. Otrzymał miano "niewolnika niewolników". Zmarł 8 września 1654 r. Beatyfikowany w 1851, kanonizowany w 1888 r. Przez Leona XIII ogłoszony patronem misji wśród Murzynów. Jest także patronem sióstr klawerianek.

św. Audomara bpa (+ ok. 670),
śwśw. Doroteusza, Gorgoniusza, mm. rzymskich (+ 303),
bł. Franciszka Garate brata zk. (+ 1929),
bł. Jakuba Laval kpł. (+ 1864),
św. Jana Dezyderego Laval kpł. (+ 1864),
św. Kwerana kpł. op. (+ ok. 550),
św. Seweriana żołnierza m. w Armenii (+ 320?),
św. Stratona m. (+ ok. 310).

---

10 września

PULCHERIA

łac. *pulchera* – piękna.

Św. Pulcheria, cesarzowa. Urodziła się 19 stycznia 399 r. w Konstantynopolu jako jedno z pięciorga dzieci cesarza Arkadiusza. Otrzymała wszechstronne wykształcenie. Jej brat, Teodozjusz II, powołał ją do współrządzenia państwem, nadając tytuł augusty - cesarzowej (414). Popierała rozwój kultury, wspierała budowę nowych świątyń. Z jej inicjatywy wyszły dekryty potępiające ówczesne herezje. W wyniku intryg odsunięto ją od rządów, musiała opuścić dwór cesarski. Zamieszkała w pałacu Hebdomon, prowadząc życie niemal klasztorne. W kilka lat później zmarł Teodozjusz II. Po jego śmierci objęła rządy Poślubiła 60-letniego dowódcę wojsk - Marcjana. Warunkiem, jaki postawiła, było dziewicze małżeństwo. Doprowadziła do zbliżenia Konstantynopola z Rzymem. Pozostawała w stałym kontakcie z papieżem Leonem I. Przyczyniła się do zwołania Soboru Chelcedońskiego, w którym zgodnie z ówczesnym zwyczajem uczestniczyła (451). Panowania 39 lat. Zmarła w 54 roku życia.

W ikonografii Święta cesarzowa przedstawiana jest w stroju cesarskim, w koronie na głowie. W dłoni trzyma model kościoła.

św. Agapiusa bpa (+ V w.),

bł. Antoniego Ixidy kpł. m. w Japonii (+ 1632),

śwśw. Apeliusa, Klemensa, Łukasza, mm. (+ I w.),

śwśw. Datywa, Feliksa, Liteusza, Lucjusza, Nemezjana, Poliana, Wiktora, bpów, mm. (+ III w.),

św. Kandydy Młodszej (+ ok. 585),

św. Mikołaja z Tolentino kpł. (+ 1305),

św. Piotra bpa Compostelli (+ ok. 1002),

śwśw. Sebastiana Kimury kpł., Franciszka z Morales, Aniota Orsucci kpł. Karola Spinoli kpł., mm. w Japonii (+ 1622),

św. Salwiusza bpa Albi (+ 564),

św. Teodora bpa m. (+ ok. 670).

11 września

PROT (zob. 19 czerwca) i **HIACYNT** (zob. 30 stycznia)

Św. Prot i św. Hiacynt, męczennicy (+ 304?). Niewiele informacji zachowało się o nich. Podczas badań archeologicznych prowadzonych w katakumbach Bazylia (1845), odkryto grób św. Hiacynta z dobrze zachowanym napisem. Spalone ciało było zawinięte w resztki drogocennego materiału. Św. Damazy, papież, męczenników rzymskich nazwał braćmi, nie wiadomo jednak, czy w tym sformułowaniu chodziło o więzy krwi.

bł. Bonawentury z Barcelony brata zk. (+ 1684),

śwśw. Diodora, Diomedesa, Dydyma, mm. w Syrii (+ ok. 630),

św. Emiliana bpa (+ VI w.),

bł. Jana Gabriela Perboyre kpł. m. w Chinach (+ 1840),

św. Pacjensa bpa (+ 480),

św. Pafnucego bpa w Egipcie (+ IV w.),

św. Teodory ps. (+ V w.),

św. Wincentego op. m. (+ ok. 630).

---

12 września

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Imienia Maryi - "imieniny Matki Bożej". Święto obchodzone w Hiszpanii w XVI wieku. Na pamiątkę odniesionego w tym dniu zwycięstwa przez polskiego króla Jana III Sobieskiego nad Turkami (1683) wprowadził je papież bł. Innocenty XI także w Austrii, Polsce i Niemczech.

GWIDON

germ. witu - las; odpowiednikiem łac. silvester - człowiek leśny.

Św. Gwidon z Anderlecht (950 - 1012?). W Laeken pod Brukselą był kościelnym. Potem zajął się kupiectwem. Ale wkrótce zbankrutował. W wyniku przemyśleń i doświadczeń podjął życie pełne wyrzeczeń. Odbył pielgrzymkę do Rzymu i Ziemi Świętej. Zmarł wkrótce po powrocie do Belgii. Do grobu pokutnika zaczęli przybywać ludzie, oddając mu cześć i prosząc o wstawiennictwo u Boga. Św. Gwidon jest patronem celników, chorych, kościelnych, pielgrzymów i rolników.

W ikonografii św. Gwidon przedstawiany jest jako pielgrzym, czasami w otoczeniu zwierząt domowych lub przy pracy na roli.

św. Autonoma bpa m, (+ IV w.),

bł. Franciszka z Caldalora kpł. zk. (+ 1507),

śwśw. Juwencjusza i Syrusa bpów w Pawii (+ 396?),

śwśw. Macedoniusza, Tacjana, Teodula, mm, (+ 362),

św. Sacerdosa bpa (+ 552).

13 września

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Chryzostom (Złotousty), biskup, patriarcha Konstantynopola, doktor Kościoła. Urodził się w Antiochii ok. 349 r. Pochodził z możnej rodziny. Ojciec był oficerem cesarskim. Wczesnie zmarł. Wszechstronne wykształcenie zapewniła mu matka. U jej boku wiódł życie na pół mnisze. Chrzest przyjął będąc dorosłym. Przez 6 lat przebywał na pustkowiu, prowadząc życie eremity. Stan zdrowia wymusił na nim powrót do Antiochii. W 381 r. przyjął diakonat. W 5 lat później został kapłanem. Podjął działalność kaznodziejską. Gromadził tłumy pragnące słuchać jego nauk. Sława jego wymowy rozeszła się po całym chrześcijańskim Wschodzie. W 397 r. zaproszono go do Konstantynopola, gdzie nieoczekiwanie dla niego osadzono na stolicy patriarchy. Obejmując biskupstwo podjął surowe życie, wprowadził dyscyplinę w środowisku duchownych. Otaczał troskliwą opieką ubogich i chorych, budował dla nich hospicja i szpitale. Jego postawa spowodowała reakcję oponentów. Podczas kazania o kobietach dopatrzono się aluzji do cesarzowej Eudoksji. W związku z tym zgromadzenie opozycyjnych biskupów, zwane synodem "Pod Dębem", deponowało Jana i zażądało od cesarza skazania go na wygnanie. W jego obronie stanął lud. Doszło do krwawych zamieszek. Jan, odmawiając uprawnień nielegalnemu synodowi, oddał się w ręce władz cywilnych. Został skazany na wygnanie do Bitynii (403). W obliczu rozruchów, katastrofy w pałacu, a także trzęsienia ziemi - w których upatrywano nadzwyczajnych znaków - sprowadzono Patriarchę do Konstantynopola. Jednak w następnym roku ponownie wydano wyrok (9 czerwca 404), skazując go na wygnanie w okolice Armenii. W trzy lata później zdecydowano przeniesienie go do Pitsundy u stóp Kaukazu. Jan pędzony pod eskortą, pieszo, zmarł w drodze 14 września 407 r. Pozostawił po sobie ogromną spuściznę literacką. Obok wspaniałych mów i szerokiej korespondencji zachowały się teologiczne traktaty o naturze boskiej i ludzkiej Jezusa, o Eucharystii - jako identycznej ofierze z ofiarą na Krzyżu, o prymacie papieskim. W dwadzieścia lat później Teodozjusz II i św. Pulcheria (zob. 10 września) sprowadzili ciało Patriarchy do Konstantynopola i uroczyście złożyli je w kościele Świętych Apostołów. Jego relikwie znajdują się dzisiaj także na Górze Athos, w Brugii, Clairvaux, Dubrowniku, Kijowie, Maintz, Messynie, Moskwie, Paryżu, Rzymie, Wenecji. Ogłoszony przez Piusa V doktorem Kościoła w 1568 r. Jest patronem kaznodziejów.

W ikonografii św. Jan Chryzostom przedstawiany jest jako patriarcha w stroju rytu ortodoksyjnego, czasami jako biskup Kościoła katolickiego. Jego atrybutami są: księga, osioł, pisarskie pióro.

św. Amata op. (+ ok. 628),
św. Apolinarego zk. m. w Japonii (+ 1622),
św. Awita op. (+ VII w.),
św. Eulogiusza (+ ok. 607),
śwśw. Juliana, Makrobiusza, mm. (+ IV w.),
bł. Marii od Jezusa Liopez de Rivas zk. (+ 1640),
św. Mauriliusza bpa (+ 453),
św. Weneriusza ps. (+ VII w.).

14 września

ALBERT (zob. 17 czerwca)

Św. Albert, biskup, patriarcha Jerozolimy (1149 - 1214). Urodził się w okolicach Vennes (Francja). Piastował urząd generała zakonu w zgromadzeniu kanoników regularnych. W 1184 r. został biskupem. Pośredniczył w sporze między Klemensem III a Fryderykiem I Barbarosą. Doprowadził także do pokoju walczące ze sobą miasta Farmę i Piacenzę, później Mediolan i Pawię. W 1204 r. wybrano go patriarchą Jerozolimy. Jednocześnie pełnił urząd legata Stolicy Apostolskiej w Ziemi Świętej. Rezydował w Akce. Podejmował działalność na rzecz pokoju, doprowadził do zgody między królem Cypru a Jerozolimy, między królem Armenii a książętami Trypolisu, między templariuszami a królami Cypru i Armenii. Starał się ulżyć doli jeńców. Skodyfikował obyczaje mnichów z góry Karmel, dając podwaliny pod rozwój powstającego zakonu. W czasie procesji, 14 września 1214 r., został zasztyletowany przez mnicha, którego złożył z urzędu. Odbiera cześć w diecezji Vercelli, w zakonach kanoników regularnych i karmelitów.

śwśw, małżonków Cerealisa i Salustii, mm. (+ III w.),
bł. Jana Gabriela Taurin Dufresse m. w Chinach (+ 1815),
bł. Korneliusza pp. m. (+ 253),
śwśw. Krescencjusza, Generallsa, Rosuli, Wiktora, mm. (+ III w.).

15 września

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Matki Boskiej Bolesnej. Tajemnica uczestnictwa Maryi w dziele Odkupienia towarzyszyła chrześcijanom od początku. W 1423 r. synod diecezji północnoniemieckich w Kolonii ustanowił to święto na swoim terenie. Pius VII po powrocie z napoleońskiej niewoli (1814) rozszerzył je na cały Kościół.

KATARZYNA (zob. 2 lutego)

Św. Katarzyna Genuńska, wdowa (1447 - 1510). Córka wicekróla Neapolu. W szesnastym roku życia została przymuszona do małżeństwa z Julianem Adoro, człowiekiem, który miał już pięcioro nieślubnych dzieci. Związek nie był szczęśliwy. Katarzyna przez kilka lat żyła w osamotnieniu, po czym podjęła życie towarzyskie, właściwe jej sferze. 11 marca 1473 r. doznała łaski nawrócenia i przemiany, odtąd modlitwę połączyła z surowymi postami i pokutą. Działalność charytatywną skoncentrowała szczególnie na posługiwaniu chorym. W roku 1490 objęła kierownictwo szpitala. Podczas epidemii, jaka nawiedziła miasto, ciężko zachorowała. Jej mąż, który wcześniej nawrócił się i razem z nią służył biednym oraz chorym, zmarł podczas tej zarazy. Katarzyna była mistyczką. Miała dar wizji i duchowego zjednoczenia z Chrystusem. Wiele cierpiała. Zmarła 15 września 1510 r. Pozostawiła cenne pisma na temat życia duchowego oraz czyśćca. Kanonizowana przez Klemensa XII w 1737 r. Jest patronką Genui, a także chorych i szpitali.

św. Aicharda op. (+ VII w.),

św. Albina bpa (+ VI w.),
św. Apra bpa (+ VI w.),
śwśw. Emilasa dk., Jeremiasza, mm. w Kordobie (+ 852),
św. Eutropi wdowy (+ V w.),
św. Leobina bpa w Chartres (+ ok. 560),
św. Nicetasa m. (+ 370),
św. Nikomedesa kpł. m. (+ III w.),
bł. Rolanda de'Medici ps. (+ 1386),
św. Waleriana m. (+ III w.).

16 września

KORNALIUSZ

łac. pochodzący z rodu Cornelia; cornu – róg.

Św. Korneliusz, papież, męczennik. Z pochodzenia Rzymianin. Rządził Kościołem w latach 251 - 253. Bronił jego jedności, zwalczając schizmę Nowacjana. Umarł na wygnaniu w Civitavecchia w 253 r. W ikonografii św. Korneliusz przedstawiany jest w stroju papieskim z paluszem, czasami w tiarze. Jego atrybutami są: korona w rękę, gałązka palmowa, miecz, róg, tiara.

CYPRIAN

łac. Cyprianus - człowiek wywodzący się z Cypru, Cypryjczyk.

Św. Cyprian, biskup, męczennik. Urodził się w Kartaginie (Tunezja). Był człowiekiem wykształconym. Z zawodu adwokat. Po przyjęciu chrześcijaństwa został kapłanem, a później - przez akklamację miasta - biskupem Kartaginy. Jako duszpasterz musiał stawić czoło prześladowaniom i wewnętrznym sporom. Dzięki swej świętości i wiedzy wywierał poważny wpływ na Kościół zwłaszcza w Afryce. Jego korespondencja z papieżem Korneliuszem stanowi świadectwo prymatu biskupa Rzymu. W czasie prześladowań za cesarza Waleriana został aresztowany i zesłany na pustynię koło Curubis (257). Sprowadzony do Kartaginy, został ścięty mieczem 14 września 258 r. w obecności wiernych. W tym samym czasie w Rzymie odbywało się przeniesienie relikwii św. Korneliusza. Imiona obu męczenników wymienia się w Kanonie rzymskim.

W ikonografii św. Cyprian przedstawiany jest w szatach biskupich. Jego atrybuty: biskupi krzyż, księga, gałązka palmowa, miecz, palusz, pastorał.

śwśw. Abundiusza kpł., Abundancjusza dk., mm. (+ ok. 304),
św. Edyty królowny zk. (+ ok. 984),
św. Eufemii m. (+ 303),
św. Jana Macias zk. (+ 1645),
św. Ludmiły (+ 920),
śwśw. Łucji i Geminiana, mm. (+ 304),
św. Ninlana bpa w Szkocji (+ V w.),
śwśw. Rogellusa i Seryusdei, mm. w Kordobie (+ 852),
bł. Wiktora III pp. (+ 1087).

17 września

ROBERT (zob. 17 kwietnia)

Św. Robert Bellarmin, biskup, doktor Kościoła. Urodził się w 1542 r. w możnej rodzinie w Montepulciano (Toscania). Matka była siostrą papieża Marcelego II. W roku 1560 wstąpił do Towarzystwa Jezusowego. Po studiach filozoficznych w Kolegium Rzymskim i we Florencji oraz teologicznych w Padwie i w Belgii przyjął święcenia kapłańskie. Działał jako kaznodzieja i profesor teologii - najpierw na uniwersytecie w Lovanium, później w Kolegium Rzymskim. Był kierownikiem duchowym wielu czołowych postaci życia publicznego. Skromny, ascetyczny, budził podziw swą wiedzą. Jego prace polemizujące z

---

protestantami spowodowały powstanie katedr antybellarminowskich. Mianowany kardynałem w 1596 r. W trzy lata później został arcybiskupem Kapui. Jako członek Kongregacji św. Oficium był zobowiązany powiadomić Galileusza o wyroku na system kopernikański. Umarł 17 września 1621 r. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę pisarską, głównie apologetyczną. Beatyfikowany (1923) i kanonizowany (1930) przez Piusa XI. On też ogłosił św. Roberta doktorem Kościoła. Relikwie Świętego znajdują się w kościele św. Ignacego w Rzymie. Jest patronem kanonistów.

W ikonografii św. Robert przedstawiany jest jako kardynał, w mantolecie i birecie.

św. Franciszka Marii z Camporosso zk. (+ 1866),
św.św. Gordiana, Makryna, Waleriana, mm. (+ IV w.),
św. Hildegardy ksieni (+ 1179),
św. Kolumby dz. m. w Kordobie (+ 853),
św. Lamberta bpa w Maastricht (+ 705),
św. Piotra de Arbues m. (+ 1485),
św. Satyra wyznawcy (+ ok. 377),
św. Teodory (+ ok. 300).

18 września

STANISŁAW (zob. 5 maja)

Św. Stanisław Kostka, kleryk. Urodził się 28 grudnia 1550 r. w Rostkowie na Mazowszu. Był synem kasztelana zakroczymskiego. W wieku 14 lat razem z bratem został wysłany do szkół jezuickich w Wiedniu. Stanisław połączył naukę z życiem religijnym. W grudniu 1565 r. ciężko zachorował. Nagłe uzdrowienie przypisał Matce Bożej, do której miał wielkie nabożeństwo. Stanisław pragnął wstąpić do zgromadzenia jezuitów, ale nie mógł liczyć na pozwolenie rodziców. W sierpniu 1567 r. pieszo, w przebraniu, uciekł z Wiednia. Dotarł do Dyllingi w Bawarii (ok. 650 km) i zgłosił się do św. Piotra Kanizjusza. Ten wysłał go do Rzymu, gdzie św. Franciszek Borgiasz przyjął go 28 października 1567 r. do nowicjatu. Swoim wzorowym życiem, duchową dojrzałością i rozmodleniem budował całe otoczenie. Mając 18 lat złożył śluby zakonne. Zmarł w sierpniu 1568 r., przepowiedziawszy swoją śmierć. Kult zrodził się natychmiast i spontanicznie. Beatyfikowany w 1670 r. Kanonizowany przez Benedykta XIII (1726). Relikwie Świętego spoczywają w kościele św. Andrzeja na Kwirynale w Rzymie. Św. Stanisław jest patronem Polski (od 1671 r.) i Litwy, archidiecezji łódzkiej i warszawskiej, diecezji chełmińskiej i płockiej, Gniezna, Lublina, Lwowa, Poznania, Warszawy; studentów oraz nowicjuszy jezuickich, a także polskiej młodzieży. Św. Stanisławowi przypisuje się zwycięstwo Polski odniesione nad Turkami pod Chocimiem w 1621 r. W tym dniu o. Oborski, jezuita, widział św. Stanisława w obłokach, jak błagał Matkę Bożą o pomoc. Król Jan Kazimierz przypisywał orędownictwu Świętego zwycięstwo odniesione pod Beresteczkiem (1651).

W ikonografii przedstawiany jest św. Stanisław Kostka w stroju jezuita. Jego atrybutami są: anioł podający mu Komunię, Dziecię Jezus na ręku, krucyfiks, laska pielgrzymia, lilia, Madonna, różaniec.

Pokój św. Stanisława w dawnym rzymskim nowicjacie zamieniono na kaplicę. Piotr Le Gros wykonał piękną rzeźbę Świętego, który leży na łożu śmierci. Nad nim obraz Matki Bożej rzucającej ku niemu różę. Pod obrazem wiersz Cypriana Norwida:

W komnacie, gdzie Stanisław święty zasnął w Bogu,
Na miejscu łoża jego stoi grób z marmuru – taki, że
wiedz niechący wstrzymuje się w progu, Myśląc, że Święty we śnie zwrócił twarz od muru,
i rannych dzwonów echa w powietrzu dochodzi, i wstać chce - i po pierwszy raz człowieka zwoździ.

– Nad łożem tym i grobem świeci wizerunek Królowej Nieba, która z świętych chórem schodzi i tron opuszcza, nędzy śpiesząc na ratunek.

– Palm wiele, kwiatów wiele aniołowie niosą, Skrzydłami z ram lub nogą występując bosą.
Gdzie zaś od dołu obraz kończy się, ku stronie, W którą Stanisław Kostka blade zwracał skronie,
Jeszcze na ram złoceniu róża Jedna świeci:

Niby że, po obrazu stoczywszy się płótnie, Upaść ma jak ostatni dźwięk, gdy składasz lutnię. I nie zleciała dotąd na ziemię – i leci...

św. Aretasa m. (+ 523),
św. Eustorgiusza I bpa Mediolanu (+ ok. 355),
św. Ferreola trybuna m. (+ III w.),
św. Józefa z Kapistranu kpł. zk. (+ 1663),
św. Metodego bpa w Tyrzę i Fenicji (+ ok. 312),
św. Ryszardy cesarzowej (+ 894, 896?).

19 września

JANUARY

łac. *mensis Ianuarius* - urodzony w styczniu

Św. January, biskup, męczennik (+ 305). Niewiele informacji zachowało się o Świętym. Był biskupem Beneventu. Według dokumentu z V wieku, kiedy wybuchło prześladowanie chrześcijan za cesarza Dioklecjana, został aresztowany jego diakon Sozjusz. January udał się do więzienia, aby go pocieszyć. Towarzyszyli mu diakoni: Festus i Dezyderiusz. Wszystkich aresztowano. Kiedy nie chcieli złożyć ofiary bożkom, skazano ich na pożarcie przez dzikie niedźwiedzie w amfiteatrze. January jest głównym patronem Neapolu, gdzie w katedrze znajdują się jego relikwie. Kilkakroć w ciągu roku powtarza się tzw. cud św. Januarego. Na oczach pielgrzymów zakrzepła krew Świętego, przechowywana w dwóch zamkniętych ampułkach, blisko czaszki w relikwiarzu, staje się płynna i pulsująca, jakby świeżo wylana. Zjawisko to jest notowane od XIV wieku.

W ikonografii św. January przedstawiany jest w stroju biskupim z paliuszem lub w tunice i płaszczu. Jego atrybutami są: fiołki z krwią w dłoniach aniołów, gałązka palmowa, korona, krzyż biskupi trzymany przez anioła, lwy u jego stóp, miecz.

św. Eustochiusza bpa (+ 461),
śwśw. Festusa, Prokula dk., Sozjusza dk., Dezyderiusza lektora, Akacjusza i Eutychiusza, mm. (+ 305),
bł. Marii de Cervellon zk. (+ 1290),
św. Marii Wilhelminy Emilii de Rodat dz. zk. (+ 1852),
śwśw. Marty i Zuzanny, mm. w Palestynie (+ IV w.),
śwśw. Peleusa bpa, Nilusa bpa, Eliasza bpa, mm. w Palestynie (+ 310),
św. Pompozy dz. m. w Kordobie (+ 853),
św. Sekwana kpt. (+ VI w.),
św. Teodora bpa Tyru (+ 690).

20 września

ANDRZEJ (zob. 4 lutego) i **PAWEŁ** (zob. 15 stycznia)

Św. Andrzej Kim Taegon, kapłan (+ 1839) i św. Paweł Chong Hasang (+ 1867) - męczennicy. Z początkiem XVII wieku świeccy chrześcijanie zanieśli wiarę do Korei. Misjonarze francuscy przybyli tam dopiero w 1836 r. Wkrótce potem wybuchły krwawe prześladowania, podczas których zginęli między innymi: pierwszy kapłan koreański Andrzej Kim Taegon i wybitny apostoł świecki Paweł Chong Hasang. W XIX wieku około 10000 wiernych oddało życie za Chrystusa.

śwśw. małżonków Eustachego i Teopisty oraz ich synów Agapita i Teopista, mm. (+ III w.),
bł. Franciszka de Posadas kpł. zk. (+ 1713),
św. Gliceriusza bpa (+ ok. 438),
św. Jana Karola Cornay m. w Indochinach (+ 1837).

---

21 września

MATEUSZ

hebr. imię teoforyczne - Mattanja - dar Jahwe, dany przez Boga.

Św. Mateusz, Apostoł i Ewangelista (+ I w.). Należał do grona dwunastu Apostołów. W Ewangelii św. Marka (2,14) jest nazwany: "Lewi, syn Alfeusza" z Kafarnaum. Jezus powołał go na swego ucznia, kiedy pełnił urząd celnika (Mt 9,9-13). Mateusz przed pójściem z Mistrzem wydał ucztę, na którą zaprosił celników i grzeszników. Najstarsza tradycja przypisuje Mateuszowi, autorstwo pierwszej Ewangelii, napisanej dla Żydów w języku aramejskim, argumentującej, że Jezus jest oczekiwanym przez nich Mesjaszem. W Nim spełniły się wszystkie prorocтва. Jak świadczy Klemens Aleksandryjski - Mateusz do 42 roku przebywał i nauczał w Jerozolimie, następnie udał się do Etiopii, gdzie poniósł śmierć męczeńską. Według innych opinii apostołował w kraju Fartów oraz w Persji. Jego relikwie w X wieku miały być przewiezione ze Wschodu do Salerno w pobliżu Neapolu. Św. Mateusz jest patronem diecezji i miasta Salerno, alkoholików, księgowych, pracowników kantorów, celników, urzędników podatkowych.

W ikonografii św. Mateusz przedstawiany był w postaci młodzieńca, później - zwłaszcza w sztuce bizantyjskiej, jako siwowłosy, stary mężczyzna. W sztuce zachodniej od czasów średniowiecza dominuje obraz silnie zbudowanego, brodatego mężczyzny w średnim wieku. Ubrany bywa w tradycyjną długą, białą suknię apostołską i w tunikę. Bywa także ukazywany w postawie siedzącej, kiedy pisze - przy nim stoi anioł, przekazujący natchnienie. Jego atrybutami są: księga i pióro, miecz lub halabarda, postać uskrzydłonego młodzieńca, sakwa z pieniędzmi u stóp, torba podróżna.

bł. Marka z Modeny zk. (+ 1499),

św. Pamfila m. (+ ok. III w.).

22 września

MAURYCY (zob. 20 marca)

Św. Maurycy, żołnierz, męczennik (+ III w.). Według relacji biskupa Euchariusza z Lyonu, Maurycy był dowódcą rzymskiej Legii tebańskiej, w której żołnierzami byli chrześcijanie. Legion ten w liczbie 6000 osób stacjonował w Agaunum (dziś St-Maurice w Szwajcarii). Przed bitwą zażądano, aby żołnierze złożyli bogom ofiarę. Na to nie pozwalało ich sumienie. Wtedy cesarz Maksymilian nakazał otoczyć legion i zdziesiątkować go. Legion nie poddał się. Wybito wszystkich, do ostatniego żołnierza. Wśród nich Maurycygo, Eksuperiusza i senatora Kandyda. Na miejscu nekropolii męczenników, Teodor, biskup Octodurum wybudował kaplicę (IV w.). Następnie wzniesiono klasztor, przy którym z czasem powstało potężne opactwo, skupiające 900 mnichów. Niebawem wokół opactwa powstało miasto St-Maurice. Badania archeologiczne potwierdziły istnienie kaplicy oraz jamy grobowej, jednak mimo tego nie wyjaśniono jeszcze w pełni tego męczeństwa. Św. Maurycy odbierał szczególną cześć w cesarstwie niemieckim. Podczas koronacji cesarze otrzymywali do rąk włócznię św. Maurycygo. Kopię tej włóczni podarował cesarz Otto III królowi Bolesławowi Chrobremu. Znajduje się ona w skarbcu wawelskim. Św. Maurycy jest patronem zakonu św. Maurycygo, cesarskiego domu Ottonów, królestwa Burgundii, Longobardów; miast: Einsiedeln, Magdeburga, Valais; farbiarzy, kapeluszników, piechoty, rycerstwa, żołnierzy.

W ikonografii św. Maurycy przedstawiany jest w krótkiej tunice żołnierza. Jego atrybuty to: gałązka palmowa, flaga i lanca, koń, miecz, sztylet, tarcza, tarcza z orłem.

św. Bazylia m. (+ 304),

śwśw. Digny dz., Emeryty dz., mm. (+ 260),

śwśw. Eksuperiusza, Kandyda, Wiktora, Innocentego, Witalisa, mm. (+ III w.),

św. Emmerana bpa m. (+ VII w.),

św. Feliksa IV pp. (+ 530),

św. Florencjusza kpł. (+ V/VI w.),

bł. Ignacego z Santhia zk. (+ 1770),

św. Iraidy z Aleksandrii m. (+ ok. 300),

św. Jonasza kpl. m. (+ III w.),
św. Lautona bpa (+ 568),
św. Salabergi ksieni (+ 665),
św. Sanktyna bpa Meaux (+ IV w.),
św. Tomasza z Villanuova bpa Walencji (+ 1555).

23 września

LINUS

gr. imię mitologiczne, nosił je syn Apollina i muzy Terpsychory.

Św. Linus, papież, męczennik (+ 76). Pierwszy następca św. Piotra Apostoła na stolicy rzymskiej. Pochodził z Tuscji. Św. Ireneusz utożsamia go z Linusem wspominanym przez św. Pawła (2 Tym 4,21). Miał rządzić Kościołem w latach 67 - 76. Według tradycji poniósł śmierć męczeńską. Jest wymieniany w kanonie mszy rzymskiej.

św. Adamnana op. (+ 704),
śwśw. Andrzeja, Jana, Piotra, Antoniego, mm. (+ ok. 881),
św. Konstancjusza (+ V w.),
bł. Piotra Acotanto zk. (+ 1187),
bł. Sozjusza dk. m. (+ ok. 304),
św. Tekli dz. m. (+ I w.).

24 września

GERARD

germ. ger- - oszczep i -walt - rządzić, panować; "rządzący oszczepami".

Św. Gerard (Gellert), biskup, męczennik (977 - 1046). Urodził się w zamożnej rodzinie w Wenecji. W młodym wieku wstąpił do opactwa benedyktynów na wyspie św. Jerzego w Wenecji. Studiował w Bolonii. W kilka lat później został opatem. W drodze do Ziemi Świętej z powodu burzy musiał zatrzymać się w Dalmacji. Zmieniając plan wyruszył na Węgry, gdzie namówiono go, aby pozostał i podjął dzieło ewangelizacji. Św. Stefan, król, ustanowił Gerarda wychowawcą swego syna św. Emeryka. Po pewnym czasie Gerard usunął się do puszczy, gdzie spędził kilka lat jako eremita. Kiedy powstawała metropolia Csanad, został wezwany do objęcia stolicy biskupiej (1030). Zginął jako męczennik z rąk reakcji pogańskiej, próbującej przywrócić poprzedni kształt państwa. Stracono go do Dunaju ze stromej góry Kelem, zwanej dzisiaj Górą św. Gerarda (Gellerta). Na kult Świętego zezwolił Grzegorz VII (1083). Apostoł Węgier. Patron diecezji Csanad.

KOLUMBA

łac. columba – gołębica.

Bł. Kolumba Gabriel, zakonnica. Róża Białecka urodziła się w 1858 r. w Stanisławowie. Szkołę średnią i studium nauczycielskie ukończyła u benedyktynek we Lwowie. Pracowała jako nauczycielka. Mając 23 lata wstąpiła do benedyktynek. W kilka lat później wyjechała do Rzymu. Wrażliwa, inteligentna, o dużym zmyśle organizacyjnym, odnalazła swoje powołanie. Zajęła się opieką nad młodymi robotnicami. Z myślą o nich założyła kontemplacyjno-czynne zgromadzenie Benedyktynek Miłości (1908). Wszczepiła czynne apostołstwo w kontemplacyjny rys reguły benedyktyńskiej. Pełniła różne funkcje: przeorowsy, mistrzyni nowicjatu, ksieni. Zmarła w opinii świętości 24 września 1926 r. w Rzymie. Beatyfikował ją Jan Paweł II w 1993 r.

św. Anatalona bpa w Mediolanie (+ II w.),
św. Geremara op. (+ ok. 660),
bł. Hermana Kaleki (+ 1054),
św. Pacyfika kpl. zk. (+ 1721),

św. Pafnucego m. (+ IV w.),
św. Seweryna kpł. (+ 1721).

25 września

WŁADYSŁAW (zob. 30 czerwca)

Bł. Władysław z Gielniowa, kapłan, zakonnik (ok. 1440 - 1504). Urodził się w Gielniowie koło Opoczna. Studiował na Akademii Krakowskiej. Mając 22 lata wstąpił do bernardynów w Warszawie, gdzie przyjął imię zakonne Władysław. W kilka lat później został kapłanem. W Krakowie pełnił funkcję prowincjała. Brał udział w kapitułach generalnych zakonu w Urbino (1490) i w Mediolanie (1598). Życie jego było przepełnione modlitwą i duchem pokuty. Miał szczególne nabożeństwo do Męki Pańskiej. Zapamiętano go jako płomiennego kaznodzieję. Był jednym z pierwszych duchownych, który wprowadził do Kościoła język polski poprzez kazania i poetyckie teksty. Tradycja przypisała mu autorstwo wielu pobożnych pieśni. W 1504 r. został gwardianem przy kościele św. Anny w Warszawie. Tutaj umarł wkrótce po ekstazie, jaką przeżył podczas kazania, które głosił w Wielki Piątek. Beatyfikowany w 1750 r. Klemens XIII ogłosił bł. Władysława patronem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litwy (1759). Od 1962 r. jest patronem Warszawy.

św. Anachariusza bpa (+ 605),
św. Ceofryda op.,
św. Firmina bpa w Amiens m. (+ IV),
św. Kleofasa ucznia Chrystusa (+ I w.),
św. Lupusa ps. bpa (+ ok. 538),
św. Principiusa bpa (+ V w.),
św. Solemniusza bpa (ok. 51).

26 września

KOSMA

gr. kosmos - porządek, świat i

DAMIAN

gr. Damios - imię bogini czczonej w Epidaurze.

Św. Kosma i św. Damian, męczennicy (+ III w.?). Zachowało się wiele świadectw wczesnego kultu obu świętych. Zginęli śmiercią męczeńską w Cyrze (wschodnia Syria) podczas prześladowań za cesarza Dioklecjana. Są patronami zgromadzenia jezuitów; Florencji; fakultetu medycyny na uniwersytetach; aptekarzy, chorych, dentystów, lekarzy, pielęgniarek. Według legendy byli bliźniakami. Studiowali medycynę. Jako lekarze nie brali pieniędzy za swoją pomoc - tzw. anargyroi, "nie biorący zapłaty". Jak Chrystus podnosili paralityków, przywracali wzrok, wyrzucali diabły, wskrzeszali. W ten sposób nawrócili wielu na chrześcijaństwo.

W ikonografii ich atrybutami są m.in.: instrumenty medyczne, korona w rękach, krzyż i kamień, miecz.

św. Amancjusza kpł. (+ 600),
bł. Dalmacjusza (+ 1341),
św. Euzebiusza bpa (+ 400),
św. Kalistrata m. (+ III w.),
bł. Łucji zk. (+ XIII w.),
św. Nila z Rossano op. (+ 1005),
św. Senatora m. z Albano (+ III ?),
św. Teresy Couderc zk. (+ 1885).

---

27 września

WINCENTY (zob. 22 stycznia)

Św. Wincenty de Paul, kapłan (1581 - 1660). Urodził się w rodzinie wiejskiej w Pouy niedaleko Dax (obecnie St-Vincent-de-Paul). Studiował w Tuluzie. Mając 19 lat został kapłanem. W latach 1605 - 1607 miał przebywać w niewoli mauretańskiej w Tunisie (?). Od 1608 r. mieszkał w Paryżu. Tutaj został proboszczem. Był także kapelanem w domu generała galer królewskich. W tym czasie złożył ślub poświęcenia się ubogim. W ciągu najbliższych lat zgromadził kapłanów, którzy pragnęli podjąć opiekę nad potrzebującymi. W 1625 r. założył zgromadzenie Misjonarzy - lazarystów. Powołał także zgromadzenie żeńskie Siostr Miłosierdzia, zwane wincentkami lub szarytkami. Wniósł wielki wkład w dzieło chrześcijańskiego miłosierdzia - zorganizował Caritas we Francji. Przyczynił się do odnowy życia religijnego. W okresie frondy niósł pomoc rzeszom głodujących, dotkniętym nieszczęściami i zniszczeniami wojennymi. Przez wiele lat był członkiem Rady Królewskiej - tzw. Rady Sumienia, której podlegały wszystkie sprawy Kościoła. Zajmując wysokie stanowisko pozostał cichy i skromny. Zmarł w wieku 79 lat. Beatyfikowany w 1729 r., kanonizowany w 1737. Leon XIII ogłosił św. Wincentego patronem wszystkich dzieł miłosierdzia w Kościele katolickim. Jest także patronem zgromadzenia lazarystów, szarytek, kleru, organizacji charytatywnych, podrzutków, szpitali, więźniów.

W ikonografii św. Wincenty de Paul przedstawiany jest w długiej szacie zakonnej i szerokim płaszczu. Jego atrybutami są: anioł, dziecko w ramionach, dziecko u stóp, krucyfiks.

św. Aderita bpa (+ III w.),

śwśw. Adolfa, Jana, mm. (+ ok. 825),

św. Elzeara hrabiego z Ahano (+ 1323),

św. Hiltrudy (+ 800),

bł. Wawrzyńca z Ripafratta zk. (+ 1457).

28 września

WACŁAW szcechizowana forma imienia pol. Więcesław; Więce- - więcej i -sław – sława.

Św. Wacław, król, męczennik (+ 929). Urodził się około 907 r. jako syn księcia czeskiego Wratysława I. Został wychowany przez swoją babkę św. Ludmiłę. Po śmierci ojca, mając 18 lat, objął rządy. Starał się o rozszerzenie chrześcijaństwa, popierając misjonarzy. Hojny dla ubogich, życzliwy dla prostych. Miał przeciw sobie opozycję o tendencjach odśrodkowych i tradycyjno - pogańskich. Zginął z rąk siepaczy nasłanych przez rodzzonego brata Bolesława Okrutnego w Starym Bolesławcu. Mordu miano dokonać u bram kościoła. Relikwie jego spoczywają w katedrze praskiej. Św. Wacław jest patronem Czech, Moraw, Pragi, katedry krakowskiej.

W ikonografii atrybutami św. Wacława są: anioł podający włócznię, aniołowie niosący jego trumnę, korona, sztylet, którym go zabito, zbroja rycerska z białym orłem na tarczy lub proporcu.

bł. Bernardyna z Feltre kpł. zk. (+ 1494),

św. Eksuperiusza bpa (+ ok. 411),

św. EustochiI dz. (+ 419),

św. Lioby ksieni (+ 792),

św. Prywata m. (+ ok. 222),

św. Salomona bpa (+ ok. 450),

św. Sylwina bpa (+ V w.),

św. Tymona bpa (+ 1100),

św. Wawrzyńca Ruizm. (+ 1637).

29 września

Aniołowie są "duchami przeznaczonymi do usług, posłanymi na pomoc starającym się osiąść zbawienie" (Hbr 1,14), aby im objawić plany Stwórcy oraz bronić przed szatanem. W rocznicę konsekracji sta-

---

rożytniej bazyliki św. Michała w Rzymie Kościół czci trzech archaniołów, którzy odegrali szczególną rolę w historii zbawienia.

MICHAŁ (zob. 14 czerwca)

Św. Michał archanioł. W chrześcijańskiej tradycji pierwszy i najważniejszy spośród aniołów (Dn 10,13; 12,1; Ap 12,7 nn). Obdarzony przez Boga szczególnym zaufaniem i kluczami do nieba. Stoczył walkę z Lucyferem i zbuntowanymi aniołami, którzy stali się szatanami. W Apokalipsie prowadzi anielskie zastępy do zwycięskiego boju ze smokiem - szatanem i jego sługami. Anioł sprawiedliwości i sądu, łaski i zmiłowania. Według Orygenesa zanosi do Boga ludzkie modlitwy Jako "praepositus paradisi" ma ważyć dusze na Sądzie Ostatecznym. W Biblii protektor Ludu Bożego i dlatego Kościół, spadkobierca Izraela, czci go jako swego opiekuna. Patron zakonów: michalitek, michalitów; Świętego Cesarstwa Rzymskiego, Anglii, Austrii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Węgier, Małopolski; diecezji łomżyńskiej; Amsterdamu, Łańcuta; mierniczych, radiologów, rytowników, szermierzy szlifierzy, złotników, żołnierzy Także patron dobrej śmierci.

W ikonografii św. Michał archanioł przedstawiany jest w tunice i paliuszu, w szacie władcy, jako wojownik w zbroi. Skrzydła św. Michała są najczęściej białe, niekiedy pawie. Włosy upięte opaską lub diademem. Jego atrybutami są: globus, krzyż, laska, lanca, miecz, oszczep, puklerz, szatan w postaci smoka u nóg lub skrepowany, tarcza z napisem: "Ouis ut Deus" - "Któż jak Bóg", waga.

GABRIEL (zob. 27 lutego)

Św. Gabriel archanioł. Po raz pierwszy pojawia się pod tym imieniem w Księdze Daniela (8,15-26; 9,21-27). W tradycji chrześcijańskiej (Łk 1,11-20) przynosi Dobrą Nowinę. Ukazuje się Zachariaszowi zapowiadając mu narodziny syna Jana Chrzciciela. Zwiastuje Pannie Maryi, że zostanie Matką Syna Bożego (Łk 1,26-31). Według niektórych pisarzy kościelnych Gabriel był aniołem stróżem Świętej Rodziny Przychodził w snach do Józefa (Mt 1,20-24; 2,13; 2,19-20). Miał być aniołem pocieszenia w Ogrójcu (Łk 22,43) oraz zwiastunem przy zmartwychwstaniu Pana Jezusa (Mt 28,5-6) i przy Jego wniebowstąpieniu (Dz 1,10). Patron dyplomatów, filatelistów, posłańców, pocztowców, radia i telewizji, telekomunikacji.

W ikonografii św. Gabriel archanioł występuje niekiedy jako młodzieniec, przeważnie uskrzydłony i z nimbem. Odziany w tunikę i paliusz, czasami nosi szaty liturgiczne. Na włosach ma przepaskę lub diadem. Jego skrzydła bywają z pawich piór. Szczególnie ulubioną sceną, w której jest przedstawiany w ciągu wieków, jest Zwiastowanie. Niekiedy przekazuje Maryi jako herold Boży zapieczętowany list lub zwój. Za atrybut służy mu berło, lilia, gałązka palmy lub oliwki.

RAFAŁ hebr. Rapha'el - "Bóg uzdrawia".

Św. Rafał archanioł. Przedstawił się w Księdze Tobiasza, iż jest jednym z "siedmiu aniołów, którzy stoją w pogotowiu i wchodzą przed majestat Pański" (12,15). Występuje w niej pod postacią ludzką, przybiera pospolite imię Azariasz i ofiarowuje młodemu Tobiaszowi wędrującemu z Niniwy do Rega w Medii swoje towarzystwo i opiekę. Ratuje go z wielu niebezpiecznych przygód, przepędza demona Asmodeusza, uzdrawia niewidomego ojca Tobiasza. Św. Rafał archanioł ukazuje dobroć Opatrzności. Pobożność ludowa widzi w nim prawzór Anioła Stróża. Patron aptekarzy lekarzy, emigrantów, pielgrzymów, podróżujących, uciekinierów, wędrowców, żeglarzy.

W ikonografii św. Rafał archanioł przedstawiany jest jako młodzieniec bez zarostu w typowym stroju anioła - tunice i chlamidzie. Jego atrybutami są: krzyż, laska pielgrzyma, niekiedy ryba i naczynie. W ujęciu bizantyjskim ukazywany jest z berłem i globem.

śwśw. małżonków Dadasa i Kasdoi oraz ich syna Gabelasa, mm. (+ IV w),

św. Fraternusa bpa m. (+ ok. 450),

św. Grimoalda kpł. (+ ok.1137),

św. Kwiriaka ps. (+ 557),

bł. Mikołaja de Forca Palena zk. (+ 1449),

św. Rypsymy dz. m. (+ ok. 312).

---

30 września

HIERONIM (zob. 8 lutego)

Św. Hieronim, kapłan, doktor Kościoła. Urodził się około 340 roku w bogatej chrześcijańskiej rodzinie, w Strydonie (dzisiejsza Istria). Studiował w Rzymie. Tam przyjął chrzest z rąk papieża Liberiusza. Po skończeniu studiów udał się do ówczesnej stolicy cesarstwa - Trewiru, gdzie na życzenie rodziny podjął karierę urzędniczą. W kilka lat później w Akwilei został duchownym. Stamtąd udał się do Syrii, gdzie na Pustyni Chalcydyckiej prowadził życie pustelnicze, studiując Pismo Święte i języki wschodnie. Wyczerpany postami znalazł się w obliczu śmierci. W Antiochii przyjął święcenia kapłańskie (377). W pięć lat później udał się na synod do Rzymu, gdzie skupił wokół siebie elitę intelektualną i religijną. W latach 382 - 384 był sekretarzem i doradcą papieża Damazego. Po jego śmierci, w 385 r. przez Egipt, Palestynę, wielkie klasztory Wschodu, skierował się do Betlejem, w którym mieszkał do śmierci. Organizował tam działalność charytatywną, prowadził wykłady, pod jego opieką powstały cztery klasztory. Hieronim odznaczał się encyklopedyczną wiedzą, wybuchowym temperamentem, umiłowaniem ascezy, pracowitością, gorącym przywiązaniem do Kościoła, czcią do Matki Bożej, a przede wszystkim umiłowaniem Pisma Świętego. Przełożył Biblię na język łaciński. Dzieło to zajęło mu 24 lata. Jego przekład, tzw. Wulgata, został przyjęty jako tekst urzędowy Kościoła Zachodniego. Pozostawił po sobie spuściznę literacką, której ogromu niepodobna przypisać jednemu człowiekowi. Napisał komentarze do wielu ksiąg Pisma oraz przełożył wiele tekstów ojców Kościoła. Zwalczał współczesne mu herezje. Ostatnie lata spędził w grocie sąsiadującej z Grotą Narodzenia Pana Jezusa. Zmarł 30 września 420 r. Jego relikwie sprowadzono z czasem do Rzymu. Obecnie znajdują się w bazylice S. Maria Maggiore. Jest jednym z czterech wielkich doktorów Kościoła Zachodniego. Patron eremitów, biblistów, egzegetów, księgarzy, studentów.

“Jedyną doskonałością ludzką jest świadomość własnej niedoskonałości”.

“Nawrócenie nigdy nie jest zbyt późne. Łotr z krzyża przychodzi do raj...”

Św. Hieronim

Ikonografia ukazuje najczęściej św. Hieronima jako wielkiego pokutnika w długiej szacie albo obnażonego starca, w przepasce na biodrach, wycieńzonego postami. Czasami przedstawiany jest w kapeluszu kardynalskim, co jest aluzją do jego funkcji sekretarza papieskiego, lub w postawie siedzącej przy pulpicie. Atrybutami Świętego są: czaszka, gołębica, kamienie, klepsydra, księga, lew u stóp, oswojone lwiatko, model kościoła, pióro pisarskie, rylec do pisania i tabliczka, trąba powietrzna przypominająca Sąd Ostateczny, wielbłąd.

bł. Felicji Medy z Mediolanu ksieni (+ 1444),
św. Franciszka Borgiasza kpł. generała Jezuitów (+ 1572),
św. Grzegorza Oświeciciela bpa apostoła Armenii (+ 326),
św. Honoriusza bpa (+ 653),
św. Leoparda m. (+ IV w.),
śwśw. Wiktora, Ursusa, mm. (+ III w.),
św. Zofii wdowy (+ II w.?).

PAŹDZIERNIK

1 października

TERESA

żeńska forma bizant. imienia Tardsios; gr. teresis - obrona, opieka

Św. Teresa od Dzieciątka Jezus, dziewica. Maria Franciszka Teresa Martin urodziła się w Alencon (Normandia) w 1873 r., jako dziewiąte dziecko Ludwika i Zofii. Kiedy miała 4 lata, umarła jej matka. Wychowana w pobożnej rodzinie chrześcijańskiej i w internacie benedyktynek w Lisieux, w piętnastym roku życia - za osobistą dyspensą Leona XIII - wstąpiła do klasztoru karmelitanek. Tam otrzymała imię Teresy od Dzieciątka Jezus. W zakonnym życiu zadziwiała jej dojrzałość duchowa. Starła się doskonale spełniać wszystkie, nawet najmniejsze obowiązki. Nazwała tę drogę do doskonałości "małą drogą dziecięctwa Bożego". W 1890 r. złożyła śluby. W trzy lata później została mistrzynią nowicjuszek. Widząc, że miłość Boga jest zapomniana, oddała się Bogu jako ofiara za zbawienie świata. Swoje przeżycia i cierpienia opisała w księdze "Dzieje duszy". Zmarła na gruźlicę 30 września 1897 r., zapowiadawszy: "Chcę, przebywając w niebie, czynić dobro na ziemi. Po śmierci spuszczyć na nią deszcz róż." Beatyfikował ją Pius XI w 1923 r., kanonizował w dwa lata później. Jest patronką zakonów: karmelitanek, teresek, terezjanek; misjonarzy, misji katolickich; archidiecezji łódzkiej, Francji.

W ikonografii św. Teresa przedstawiana jest na podstawie autentycznych fotografii. Jej atrybutami są: Dziecię Jezus, księga, pęk róż, pióro pisarskie.

św. Bawona z Gandawy (+ ok. 659),

św. Domnina m. (+ IV w.),

św. Romana Hymnografa dk. (+ 650),

śwśw. Werysymba, Jego siostr Maksymy i Julii, mm. (+ 303).

2 października

ANTONI (zob. 17 stycznia)

Bł. Antoni Chevrier, wyznawca (+ 1879). Jałmużnik oraz organizator przystani dla ubogich i dzieci. Kongresy Eucharystyczne zawdzięczają mu swe powstanie. Jan Paweł II beatyfikował go w 1986 r.

Aniołów Stróżów;

św. Eleuteriusza żołnierza m. (+ ok. 680),

św. Geryna m. (+ ok. 678),

św. Leodegara bpa (+675),

św. Teofila mn. (+ VIII w.).

3 października

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan z Dukli, kapłan (1414 - 1484). Urodził się w rodzinie mieszczańskiej. Po studiach na uniwersytecie w Krakowie wstąpił do zakonu franciszkanów. Zostawszy kapłanem pracował w różnych klasztorach Małopolski. Pod wpływem św. Jana Kapistrana przeniósł się do bernardynów. Działał w Krakowie, Poznaniu i Lwowie. Pod koniec życia stracił wzrok. Miał dar prorocstwa. Św. Jan został beatyfikowany przez Klemensa XII (1733). Kanonizowany przez Jana Pawła II (1995), Patron Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego, archidiecezji przemyskiej, Lwowa, rycerstwa polskiego. Relikwie Świętego spoczywają w kościele w Dukli.

W ikonografii przedstawiany jest św. Jan z Dukli w habicie zakonnika, czasami jako niewidomy. Jego atrybutem są promienie światła.

śwśw. Dionizego, Fausta, Kajusa, Piotra, Pawła, mm. (+ III w.),

bł. Dominika Spadofory zk. (+ 1521),

śwśw. Ewalda Białego i Ewalda Czarnego misjonarzy, mm. (+ 690/696?),

---

św. Froilana bpa (+ 905),
św. Gerarda op. (+ 959),
św. Hezychiusza wyznawcy (+ IV w.),
św. Kandydy m. (+ ok. III w.),
św. Maksymiana bpa Bagai (+ V w.),
św. Marii Józefy Rosello zk. (+ 1880).

4 października

FRANCISZEK (zob. 24 stycznia)

Św. Franciszek z Asyżu, diakon. Jan Bemardone urodził się w Asyżu 1182 r. Był synem zamożnego kupca Piotra i Joanny Pica. Ojciec po powrocie z Francji do imienia syna Jan dodał Franciszek (Francuzik). Jako młody człowiek Franciszek odznaczał się wrażliwością, lubił poezję, muzykę. Ubierał się dość ekstrawagancko. Był to czas jego beztróskiego życia. Podczas zbrojnego konfliktu między Asyżem a Perugią wziął udział w walce i dostał się do niewoli. Prawie roczny pobyt w więzieniu poważnie nadwerzęzył jego zdrowie. Po powrocie do domu ciężko zachorował. Wówczas powziął zamiar zmiany żyda. Nie był on jednak trwały. W roku 1205 uzyskał ostrogi rycerskie i udał się na wojnę, prowadzoną między Fryderykiem II a papieżem. W Spoleto miał sen, w którym usłyszał wezwanie Boga. Powrócił do Asyżu. Podjął modlitwę, umartwienia i posługę ubogim. Pewnego dnia w kościele św. Damazego usłyszał głos: "Franciszku, napraw mój Kościół." Wezwanie zrozumiał dosłownie, więc zabrał się do odbudowy zrujnowanej świątyni. Aby uzyskać potrzebne fundusze, wyniósł z domu kawał sukna. Ojciec zareagował na to wydziedziczeniem syna. Pragnąc nadać temu charakter urzędowy, dokonał tego wobec biskupa. Na placu publicznym, pośród zgromadzonego tłumu przechodniów i gapiów, rozegrała się dramatyczna scena między ojcem a synem. Po decyzji ojca o wydziedziczeniu Franciszek zdjął z siebie ubranie, które kiedyś od niego dostał, i nagi złożył mu je u stóp mówiąc: "Kiedy wyrzekł się mnie ziemski ojciec, mam prawo Ciebie, Boże, odtąd wyłącznie nazywać Ojcem." Po tym wydarzeniu Franciszek zajął się odnową zniszczonych wiekiem kościołów. 24 lutego 1208 r. podczas czytania Ewangelii o rozesłaniu uczniów uderzyły go słowa: "Nie bierzcie na drogę torby ani dwóch sukien, ani sandałów, ani laski" (Mt 10,10). Odnalazł swoją drogę życia. Zrozumiał, że chodziło o budowę trudniejszą - odnowę Kościoła targanego wewnętrznymi niepokojami i herezjami. Założył zakon Braci Mniejszych, franciszkanów (1209), którzy oddawali się wędrownemu kaznodziejstwu. Później z pomocą św. Klary założył drugi zakon - żeński, klaryski (1211). Wreszcie dla świeckich założył tzw. trzeci zakon (1221). Uczestniczył w Soborze Laterańskim IV Z myślą o ewangelizacji pogan wybrał się na Wschód. W Egipcie dotarł do sułtana Melekael-Kamela, który wystawił mu glejt, dzięki któremu odbył pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Na Boże Narodzenie 1223 r., podczas jednej ze swoich misyjnych wędrówek, w Greccio zainscenizował religijny mimodram. W żłobie, przy którym stał wół i osioł, położył małe dziecko na sianie. Po czym odczytał fragment Ewangelii o narodzeniu Pana Jezusa i wygłosił homilię. Inscenizacją owego "żywego obrazu" nadał początek "żłobkom", "jasełkom", teatrowi nowożytnemu w Europie. W ostatnich latach życia usunął się do Alvermii. Tam podczas czterdziestodniowego postu - 14 września 1224 r. - otrzymał stygmaty Męki Pańskiej. Aprobował świat i stworzenie, obdarzony był niewiarygodnym osobistym wdziękiem. Dzięki niemu świat ujrzał ludzi z kart Ewangelii: prostych, odważnych, pogodnych. Wywarł olbrzymi wpływ na życie duchowe i artystyczne średniowiecza. Kiedy umierał w Asyżu 3 października 1226 r., kazał zwlec z siebie odzienie i położyć na ziemi. Rozkrzyżował przebite stygmatami ręce. Z psalmem 141 na ustach odszedł. Miał 45 lat. W dwa lata później kanonizował go Grzegorz IX. Najpopularniejszym tekstem św. Franciszka jest "Pieśń słoneczna". Pozostawił po sobie pisma: "Napomnienia", listy, teksty poetyckie, modlitewne. Św. Franciszek jest patronem zakonów, m. in.: albertynów, franciszkanów, kapucynów, franciszkanów konwentualnych, bernardynek, kapucynek, klarysek, koletanek; tercjarzy; Włoch, Asyżu, Bazylei; Akcji Katolickiej; aktorów, ekologów, niewidomych, pokoju, robotników, tapicerów, ubogich, więźniów.

Pochwalony bądź. Panie mój, ze wszystkimi Twoimi stworzeniami,
szczególnie z panem bratem słońcem,

---

przez które staje się dzień i nas przez nie oświecasz. [...]
Pochwalony bądź, Panie mój, przez brata księżyc i gwiazdy,
ukszałtowałaś je na niebie jasne i cenne, i piękne. [...]
Pochwalony bądź, Panie mój, przez brata ogień, którym rozświecisz noc;
a on jest piękny, i radosny, i krzepki, i mocny.
Pochwalony bądź, o Panie mój, przez siostrę naszą matkę ziemię,
która nas żywi i chowa, i wydaje różne owoce z barwnymi kwiatami i trawami.

Św. Franciszek, "Pieśń słoneczna"

W ikonografii św. Franciszek ukazywany jest w habicie franciszkańskim, czasami ze stygmatami. Bywa przedstawiany w otoczeniu ptaków. Jego atrybutami są: baranek, krucyfiks, księga, ryba w ręku.

św. Aurei ksieni (+ 666),
śwśw. Kajusa, Fausta, Euzebiusza, Cheremona, Lucjana, mm. (+ III w.),
śwśw. Kryspusa i Kajusa (+ I w.),
św. Petroniusza bpa (+ 450),
św. Piotra bpa m. (+ 715).

5 października

FAUSTYNA

łac. *faustus* - błogi, szczęśliwy.

Bł. Faustyna Kowalska, zakonnica. Helena Kowalska urodziła się 25 września 1905 r. w Głogowcu niedaleko Łodzi. Pochodziła z wiejskiej ubogiej rodziny. Mając 16 lat pracowała jako służąca. W cztery lata później została przyjęta do klasztoru sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie. Nadano jej imię Faustyna. Wykonywała prace służebne w ogrodzie, w kuchni, w piekarni, na furcie. Miała jedno pragnienie: uświęcić się wśród pracy i cierpienia. Posiadając zaledwie elementarne wykształcenie sięgnęła szczytów nieba. Była obdarzona darem modlitwy kontemplacyjnej. Na polecenie spowiednika spisała swe mistyczne przeżycia w "Dzienniczku", który stanowi perłę duchowości chrześcijańskiej. Ogłosiła na nowo ludziom wielkie ewangeliczne przesłanie o Miłosierdziu Boga. Na podstawie objawień poleciła namalować obraz Zbawiciela z podpisem "Jezu, ufam Tobie". Zmarła 5 października 1938 r. w Krakowie - Łagiewnikach. Beatyfikowana przez Jana Pawła II w 1993 r.

W ikonografii bł. Faustyna przedstawiana jest w czarnym habicie, stroju swego zgromadzenia.

św. Apolinarego bpa (+ ok. 250),
św. Attylana bpa (+ ok. 916),
bł. Bartłomieja Longo wyznawcy (+1926),
św. Charytyny m. (+ IV w.),
śwśw. Placyda, Maura, Eutychiusza, Wiktora, Flawii, Donata, Firmata, Fausta, mm. (+ VI w.),
bł. Rajmunda z Kapui zk. (+ 1399),
św. Trazeasza bpa (+ ok. 175).

6 października

BRUNON (zob. 12 lipca)

Św. Brunon Kartuz, opat. Urodził się w Kolonii około 1030 r. Kształcił się w Kolonii i Reims, po czym prowadził szkołę katedralną. W 1055 r. otrzymał kanonię. Następnie przyjął święcenia kapłańskie. Arcybiskup Manasses I mianował go swoim kanclerzem. Kiedy Brunon wystąpił przeciw niemu z powodu symonii, stracił urząd, majątek i musiał opuścić miasto. Wrócił do Reims w 1080 r., gdzie zaproponowano mu biskupstwo. Jednak nie przyjął tej godności. W 1084 r. pod Grenoble, w okolicy gór Chartreuse, założył z sześciu towarzyszami osadę eremicką, zwaną Wielką Kartuzją, która stała się kolebką nowego

---

zakonu - kartuzów. W 1090 r. został wezwany do Rzymu przez swojego dawnego ucznia - papieża Urbana II - na doradcę. Dwa lata później, otrzymawszy zgodę papieża na opuszczenie Rzymu, udał się do nowej pustelni. Założył ją w La Torre. W pobliskim zaś San Stefano in Bosco stworzył filię. Tam zmarł w 1101 r. Nie był oficjalnie kanonizowany Jego kult potwierdził oficjalnie Grzegorz XV (1623). Jest patronem kartuzów.

W ikonografii św. Brunon przedstawiany jest w białym habicie kartuzów. Jego atrybutami są: gałązka oliwna, globus, krzyż, mitra i pastorał u stóp, palec przy ustach, czaszka.

św. Adalberona bpa (+ 1090),
św. Artalda zk. bpa (+ 1206),
św. Magnusa bpa (+ VII w.),
św. Marii Franciszki od pięciu Ran Pana Jezusa dz. (+ 1791),
św. Romana boa w Auxerre (+ ok. 550),
św. Wiary (+ III w.).

7 października

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Matki Bożej Różańcowej. Nabożeństwo to zainicjowali dominikanie. Pius V ogłosił święto Matki Boskiej Zwycięskiej po zwycięstwie floty chrześcijańskiej nad turecką pod Lepanto 7 października 1571 (współcześnie przypisywali pokonanie Turków Maryi). Klemens XII wprowadził je pod obecną nazwą w 1716 r.

SERGIUSZ

łac. pochodzący z rzymskiego rodu Sergia i BAKCHUS gr. imię boga, sił natury, plonów, wina.

Św. Sergiusz i św. Bakchus, męczennicy (+ III/IV w.). Najbardziej popularni święci starożytnego Wschodu. Nie zachowały się o nich bliższe informacje. Starożytna "Passio" prezentowała ich jako oficerów cesarskich wojsk pogranicznych stacjonujących nad Eufratem. Za swe przekonania religijne zostali uwięzieni i poddani torturom. Ponieśli śmierć w czasach Maksymiliana lub Maksyma Dyzmy. "Martyrologium rzymskie" podaje lakoniczną notę: "Bakchusa tak długo chłostano żelaznymi knutami, aż poraniony na całym ciele wyzionął ducha, wyznając nieustannie Jezusa Chrystusa. Sergiuszowi zaś włożono na nogi buty nabite wewnątrz gwoździami. A ponieważ niezłomnie trwał w swojej wierze, święto go mieczem." Odzwierciedleniem rozpowszechnionego kultu Świętych są liczne kościoły Wschodu, powstałe już w V wieku, oraz bogata ikonografia ruska.

W ikonografii Święci męczennicy przedstawiani są z insygniami oficerskimi. Ich atrybutem jest krzyż, korona i palma męczeńska.

św. Augusta kpł. (+ ok. 560),
św. Justyny z Padwy dz. m. (+ I/II w.),
św. Marcelego, Apulejusza, mm. (+ I w.),
św. Marka pp. (+ 336),
św. Mateusza Carrieri zk. (+ 1470).

8 października

LUDWIK (zob. 15 marca)

Św. Ludwik Bertrand, kapłan. Urodził się w 1526 r. w Walencji. Pragnął pójść za Chrystusem. Wobec sprzeciwu ojca uciekł z domu. Wstąpił do dominikanów. Kiedy składał śluby zakonne, miał 19 lat. Kapłaństwo przyjął w 1547 r. Jego życie zakonne ożywiało pragnienie pracy misyjnej. 14 lutego 1562 r. wyruszył okrętem do Ameryki Południowej. Dotarł do Kolumbii. Tam pieszo przemierzał ogromne obszary, głosząc Ewangelię. Był opiekunem i obrońcą Indian. Zyskał przydomek "apostoła Indian". Niezmiernie trudy misyjne, surowe warunki życia wyniszczyły o. Ludwika. Musiał wracać do Walencji. Tutaj

---

podjął pracę przede wszystkim w konfesjonale. Był spowiednikiem m. in. św. Teresy z Avili. Zmarł 9 października 1581 r. Beatyfikował go Paweł V (1608), kanonizował Klemens X (1671).

św. Artemona kpł. m. (+ III/IV w.),
św. Ewodiusza bpa (+ V w.),
śwśw. Palacjaty i Laurencji, mm. (+ III/IV w.),
św. Pelagii dz. m. w Antiochii (+ 302),
św. Reparaty dz. m. (+ poł. III w.),
św. Walerii z Honnecourt (+ VII w.).

9 października

WINCENTY (zob. 22 stycznia)

Bł. Wincenty Kadłubek, biskup, zakonnik (1160 - 1223). Urodził się w Karwowie pod Opatowem. Pochodził z rodu Porajów herbu Róża. Studiował w Paryżu i Bolonii. Przyjął święcenia jako kapłan diecezji krakowskiej. Mając 34 lata objął prepozyturę w kolegiacie sandomierskiej. W roku 1203 został biskupem w Krakowie. Brał udział w obradach Soboru Laterańskiego IV. Po kilkunastu latach rządów zrzekł się biskupstwa i przywdział habit cystersów w Jędrzejowie. Tam zmarł. Jako pierwszy Polak opisał dzieje narodu w "Kronice polskiej". Beatyfikował go Klemens XIII w 1764 roku. Jest patronem archidiecezji warmińskiej oraz diecezji kieleckiej, sandomierskiej.

W ikonografii bł. Wincenty przedstawiany jest w stroju biskupim. Jego atrybutami są pastorał oraz infula u stóp.

św. Abrahama bpa patriarchy, św. Dionizego bpa m. (+ 258),
św. Deusdeditop. (+ 834),
św. Gislana bpa mn. (+ ok. 685),
św. Jana Leonarda zk. 1609),
św. Publii ksieni (+ poł. IV w.).

10 października

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria Angela Zofia Truszkowska, zakonnica. Urodziła się 16 maja 1825 r. Ojciec jej był prawnikiem. Przy współudziale bł. Honorata Koźmińskiego założyła Zgromadzenie Sióstr Felicjanek w Warszawie (1855), zajmujące się dziećmi. W czasie powstania styczniowego felicjanki zamieniały ochronki na szpitale polowe. Za patriotyczną działalność zgromadzenie uległo kasacji. Maria Angela przeniosła się do Krakowa i tam założyła kolejny dom. Pomoc potrzebującym łączyła z głęboką modlitwą, a szczególnie z adoracją Najświętszego Sakramentu. Zmarła 10 października 1899 r. Jej "życie znaczone było miłością. Była to troska o wszystkich głodnych chleba, serca i domu oraz prawdy ewangelicznej" - powiedział o niej Jan Paweł II, który beatyfikował ją w 1993 r.

śwśw. Daniela zk. Samuela zk. mm. (+ 1227),
śwśw. Dionizego bpa, Rustyka kpł., Eleuteriusza dk., mm. (+ III w.),
św. Gereona m. (+ III w.),
św. Paulina z Yorku bpa (+ 644),
św. Pinytosa bpa Knossos (+ ok. 180).

11 października

ALEKSANDER (zob. 26 lutego)

Św. Aleksander Sauli, biskup (1534 - 1592). Urodził się w Mediolanie. Mając 17 lat wstąpił do bamabiotów. W 1556 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Studia w Pawii zakończył doktoratem. Był profesorem uniwersytetu, następnie generałem zakonu. W roku 1570 został biskupem w Alerii na Korsyce. Rozwinął

---

duszpasterstwo dzieci, chorych, marynarzy, pielgrzymów. Żył jak najuboższy mnich. Po dwudziestu latach pracy ofiarowano mu biskupstwo w Pawii. Tam podczas wizytacji pasterskiej zmarł. Przy śmierci prosił spowiednika, aby mu czytał Mękę Pańską. Beatyfikował go Benedykt XIV (1741), kanonizował Pius X (1904).

św. Brunona z Kolonii bpa (+ 965),
św. Emanuela Torres Acosta zk. (+ 1887),
św. Firmina bpa (+ ok. 552),
św. Gumara (+ 775),
św. Kanika kpł. op. (+ 600),
św. Placydii dz. (+ 532),
św. Sarmaty (+ 357),
śwśw. Taraka, Probusa, Andronika, mm. (+ 304).

12 października

EDWIN

germ. ed- - posiadanie, władza, majątek i -win - przyjaciel; "przyjaciel dziedzictwa".

Św. Edwin, król (584 - 633). Młodość spędził na wygnaniu. Odzyskawszy tron Northumbrii (jedno z królestw na terenie dawnej Anglii), stanął w obliczu kolejnych wojen. Ożenił się z św. Etelburgą, córką św. Etelberta, króla Kentu. Małżeństwo to dało początek chrześcijaństwu w Anglii. Przyjąwszy chrzest razem z dworem (627), podjął dzieło chrystianizacji swego królestwa. Zostało ono zahamowane po jego śmierci. Edwin zginął pod Hatfield w czasie bitwy z Penda, królem Mercji.

św. Domniny m. (+ kon. III w.),
śwśw. Feliksa bpa, Cypriana bpa, mm. (+ ok. 484),
św. Monasa bpa Mediolanu (+ ok. 300),
św. Serafina z Montegrano zk. (+ 1604),
św. Walfryda bpa Yorku (+ 709).

13 października

HONORAT (zob. 11 stycznia)

Bł. Honorat Koźmiński, zakonnik, kapłan. Wacław Koźmiński urodził się w rodzinie inteligenckiej w 1829 r. w Białej Podlaskiej. Maturę uzyskał w Płocku. Studiował na wydziale budownictwa przy Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie. Jego młodzińcze lata cechowała obojętność wobec Boga. Pod zarzutem przynależności do spisku politycznego został aresztowany i osadzony w X pawilonie Cytadeli warszawskiej. W więzieniu zachorował na tyfus. Po jedenastu miesiącach więzienia został zwolniony. Przeżycia więzienne radykalnie zmieniły jego stosunek do Boga. Po ukończeniu studiów wstąpił do klasztoru kapucynów (1848), przyjmując imię zakonne Honorat. Wyświęcony na kapłana w 1852 r. Był wybitnym kaznodzieją oraz znanym spowiednikiem. Swoją głęboką religijnością i troską o człowieka zjednywał wielu ludzi dla Chrystusa. O. Honorat założył szereg zgromadzeń zakonnych - do dziś istnieją trzy zgromadzenia habitowe: felicjanki - powołane razem z bł. Marią Angelą Zofią Truszkowską (zob. 10 października), serafitki, kapucynki, i czternaście bezhabitowych, tzn. utajonych przed carskim zaborcą, który po kasacie klasztorów nie dopuszczał do ich odrodzenia się czy powstawania nowych. Zgromadzenia o. Honorata podejmowały prace charytatywne i apostołskie m. in. wśród młodzieży szkolnej i rzemieślniczej, w fabrykach, wśród ludu wiejskiego, w przytułkach dla ludzi starych i upośledzonych. Po powstaniu styczniowym skasowano klasztor, w którym przebywał. Zakonników, wśród nich i o. Honorata, wywieziono do Zakroczymia. Ostatecznie osiadł on w Nowym Mieście nad Pilicą. Wyczerpany pracą apostołską, zmarł w opinii świętości 16 grudnia 1916 r. Beatyfikował go Jan Paweł II (1988).

W ikonografii bł. Honorat przedstawiany jest w habitach kapucynów.

św. Chelldonii dz. (+ XII w.),
śwśw. Januarego, Fausta, Marcjalisa, Karpusa, mm. (+ I w.),
św. Kolmana m. (+ 1012),
św. Komgana op. (+ VIII w.),
bł. Magdaleny Panatrieri zk. (+ 1503),
św. Reginbalda bpa (+ 1039),
św. Teofila bpa Antiochii (+ ok. 180),
św. Wenancjusza op. (+ V w.).

14 października

KALIKST

gr. kalós - piękny, dobry.

Św. Kalikst I, papież, męczennik (+222/223?). Był niewolnikiem Karpofora, który dał mu wolność. Po powrocie z zesłania w kopalniach na Sardynii został archidiakonem. Zarządzał cmentarzem przy Via Appia w Rzymie, który do dziś nosi jego imię. W 217 r. został wybrany papieżem. Jego pontyfikat trwał 5 lat. W tym czasie zajął zdecydowane stanowisko wobec herezji sabelianizmu i monarchizmu, które błędnie interpretowały tajemnicę Trójcy Świętej, a także wobec schizmy Hipolita. Akceptował związki małżeńskie zawierane między osobami wolnymi a niewolnikami. Umożliwił powrót do Kościoła chrześcijanom, których poprzednio wykluczano z pokuty kościelnej, pozostawiając ich sądowi Bożemu.

W ikonografii św. Kalikst przedstawiany jest w stroju pontyfikalnym z tiarą na głowie. Jego atrybutami są: księga, kamień na księdze, pastorał.

RADZIM

łac. gaudens - radujący się.

Bł. Radzim Gaudenty, biskup (+ 1006/1011?). Pochodził z książęcego czeskiego rodu Sławnikowiców. Był przyrodnim bratem św. Wojciecha. Stale przebywał w jego otoczeniu. Razem z Wojciechem wstąpił do benedyktynów na Awentynie. Z nim przybył do Polski i towarzyszył mu w misji do Prusów. Po męczeńskiej śmierci św. Wojciecha i przeniesieniu ciała do Gniezna udał się do Rzymu. Papież Sylwester II ustanowił go biskupem. Po powrocie do Polski bł. Radzim podjął w 1000 roku obowiązki pierwszego arcybiskupa gnieźnieńskiego. Metropolii podlegały wtedy biskupstwa w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu.

MAŁGORZATA (zob. 18 stycznia)

Św. Małgorzata Maria Alacoque, dziewica, zakonnica. Urodziła się 1647 r. w Burgundii. Ojciec jej był notariuszem i sędzią. Mając 24 lata wstąpiła do wizytek w Paray-le-Monial. Mistyczka. Pan Jezus w wielu objawieniach przedstawił jej swe Serce - kochające ludzi i spragnione ich miłości. W związku z otrzymanym orędziem i poleceniem, aby ustanowiono święto czczące Jego Najświętsze Serce oraz przystępowano do pierwszopiątkowej Komunii św. wynagradzającej, doznała wielu przykrości i sprzeciwów. Małgorzata zmarła 17 października 1690 r. Beatyfikował ją Pius IX (1864), kanonizował Benedykt XV (1920).

W ikonografii św. Małgorzata Maria przedstawiana jest w czarnym habicie wizytek, w rękach trzyma przebite serce.

św. Burkharda bpa (+ 754),
św. Dominika Lorykata "Opancerzonego" ps. (+ 1060),
św. Donacjana bpa Reims (+ IV w.),
św. Fortunata bpa (+ ok. 542),
św. Fortunaty dz. m. (+ pocz. IV w.),
św. Gaudentego bpa (+ III/IV w.),
św. Justa bpa Lyonu (+ IV w.),

św. Rustyka bpa (+ VI w.).

15 października

TERESA (zob. 1 października)

Św. Teresa od Jezusa, dziewica, zakonnica, doktor Kościoła. Urodziła się w 1515 r. Pochodziła ze szlacheckiej i zamożnej rodziny zamieszkałej w Avili. Jako dziecko marzyła o męczeństwie za wiarę. Mając 12 lat przeżyła śmierć matki. Pisała o tym w swej biografii: "Gdy mi umarła matka... rozumiejąc wielkość straty, udałam się w swoim utrapieniu przed obraz Matki Bożej i rzewnie płacząc, błagałam Ją, aby mi była matką. Prośba ta, choć z dziecinną prostotą uczyniona, nie była - zdaje mi się - daremną." W 20 roku życia wstąpiła do klasztoru karmelitanek w rodzinnym mieście, w Avili. Po złożeniu ślubów ciężko zachorowała. Przez rok leczyła się poza klasztorem. Po powrocie do klasztoru jej życie duchowe ulega pogłębieniu. Utalentowana i wrażliwa odkrywa, że modlitwa jest tajemniczą bramą, przez którą wchodzi się do "twierdzy wewnętrznej". Mistyczka i wizjonerka, a jednocześnie osoba o umysłowości wielce rzeczowej i praktycznej. Przeprowadziła reformę swojego zakonu fundując 32 klasztory Część życia spędziła w ciągłych podróżach, na pertraktacjach z władzami duchownymi i świeckimi, wygłaszaniu konferencji o odnowie życia zakonnego. Z pomocą św. Jana od Krzyża przedsięwzięła również reformę karmelitów. Nową gałąź zakonu nazwano karmelitami bosymi. Łączyła kontemplację z aktywnością i umartwieniem. Mimo przeciwności konsekwentnie realizowała swoje zakonne powołanie. Miała dar serdecznej zażyłości z Bogiem. W oparciu o osobiste doświadczenie św. Teresa napisała dzieła, które są perłami literatury mistycznej. Za największe uważana jest "Twierdza wewnętrzna". Jest klasykiem literatury hiszpańskiej. Umarła 15 października 1582 r. Beatyfikował ją Paweł V (1614), kanonizował Grzegorz XV (1622). Paweł VI ogłosił św. Teresę doktorem Kościoła (1970). Jest patronką Hiszpanii, miasta Avila, Ałba de Tormes; karmelitów bosych, karmelitów trzewickowych, chorych -zwłaszcza uskarżających się na bóle głowy i serce, dusz w czyśćcu cierpiących.

"Św. Teresa była człowiekiem radości. W porze rekreacji układała zabawne piosenki i wyśpiewywała je przy tamburynie i kastanietach. Chyba jedyna święta z kastanietami. Dziwiły się wielce siostry zakonne i trochę gorszyły: <Jakże to tak?> A Teresa z ukosa: <Potrzebne to wszystko, aby życie było znośne.>"
"Naśmiewano się z niej w Toledo, że ma trzy dukaty i pragnie klasztor fundować. Rzekła: <Teresa i trzy dukaty to Jest nic. Ale Bóg, Teresa i trzy dukaty - to jest wszystko. A zatem moi panowie?> Rajców zamurowało. Dostała zgodę. Klasztor stanął, chociaż na początku jedno Jajko dzielono na trzy osoby, bo fundacja była znów bez zaopatrzenia."

Tadeusz Żychiewicz "Żywoty"

W ikonografii św. Teresa przedstawiana jest w habicie karmelitanki. Jej atrybutami są: anioł przeszywający jej serce strzałą miłości, gołąb, krzyż, pióro i księga, napis: "Misericordias Domini in aeternum cantabo", strzała.

św. Antiocha bpa (+ V w.),

św. Eutymiusza Młodszeo op.(+ 898),

św. Sewera bpa (+ V w.),

św. Tekli dz. ksieni (+ 790),

św. Teodoryka zk. (+ 1377).

16 października

JADWIGA (zob. 17 lipca)

Św. Jadwiga Śląska, księżna, wdowa. Urodziła się w 1174 (1179?) roku jako córka Bertolda IV hrabiego na Andechs (Bawaria). Otrzymała staranne wychowanie i wykształcenie w domu rodzinnym i u benedyktynek w Kitzingen. W trzynastym roku życia poślubiła Henryka I Brodatego, księcia Wrocławia, z którym miała siedmioro dzieci. W swoim życiu doświadczyła tajemnicy Krzyża. Przeżyła śmierć męża i

---

prawie wszystkich dzieci. Jej ukochany syn, Henryk Pobożny, poległ w bitwie z Tatarami pod Legnicą. Ostatnie lata spędziła w ufundowanym przez siebie klasztorze cysterek w Trzebnicy, gdzie jej córka Gertruda była przełożoną. Zasłynęła z pobożności i czynów miłosierdzia. Wyczerpana surowym życiem mniszki, chociaż nie składała ślubów, zmarła 15 października 1243 r. Kanonizowana przez Klemensa IV w 1267 r. Jej relikwie spoczywają w Trzebnicy. Patronka Polski, Śląska, archidiecezji wrocławskiej i diecezji w Gorlitz; miast: Andechs, Berlina, Krakowa, Trzebnicy, Wrocławia, Europy; uchodźców oraz pojednania i pokoju.

W ikonografii św. Jadwiga przedstawiana jest jako młoda mężatka w długiej sukni lub w księżęcym płaszczu z diademem na głowie. Czasami w habicie cysterskim. Jej atrybutami są: but w ręce, krzyż, księga, figurka Matki Bożej, makieta kościoła w dłoniach, różaniec.

św. Berchariusza op. m. (+ 685),

św. Eliflusa m. (+ IV w.),

św. Gawła (Galia) ps. (+ 627/645?),

św. Gerarda Majelli zk. (+ 1755),

św. Lullusa bpa (+ 786),

śwśw. Martyriana, Saturiana, mm. i Maksymy dz. (+ V w.).

17 października

IGNACY (zob. 31 lipca)

Św. Ignacy Antiocheński, biskup, męczennik (+ ok. 107). Następca św. Piotra na biskupstwie w Antiochii (Syria). W czasie prześladowania za cesarza Trajana został uwięziony i skazany na śmierć. Wysłano go do Rzymu, aby tam rzucić na pożarcie dzikim zwierzętom. W drodze napisał siedem listów do gmin chrześcijańskich Małej Azji, wyrażając w nich żarliwość wiary oraz głęboki pokój serca wobec czekającego go męczeństwa. Listy te są ważnym dokumentem wiary pierwotnego Kościoła. Św. Ignacy, "Teoforos" - jak przedstawia się w pismach, zginął śmiercią męczeńską na arenie w Rzymie. Jego imię wymieniane jest w Kanonie rzymskim.

W ikonografii św. Ignacy ukazwany jest w szatach biskupich rytu wschodniego lub jako młody biskup z raną na piersi. Atrybutami są: lew u stóp, IHS na piersi Świętego.

św. Contarda Ferrini prof. uniwersytetu (+ 1902),

św. Florentyna bpa (+ ok. 527),

św. Herona bpa (+ II w.),

św. Mamelty m. (+ ok. 343).

18 października

LUKASZ

gr. **Lucanós** - pochodzący z Lukami; "urodzony o świcie".

Św. Łukasz, Ewangelista (I w.). Euzebiusz i Tertulian piszą, że jego rodzinnym miastem była Antiochia Syryjska. Z pochodzenia - poganin, z zawodu - lekarz (Kol 4,14). Około 50 roku przyłączył się do św. Pawła, gdy ten odbywał drugą misyjną podróż. Towarzyszył mu w Troadzie, Filipi, Jerozolimie. Był z nim w Rzymie, a także podczas trzeciej podróży misyjnej. Po śmierci Apostoła Narodów działał (jako biskup?) w Achai i Egipcie. Według tradycji Łukasz jest autorem Ewangelii oraz Dziejów Apostolskich. Zawdzięczamy mu prawie wszystkie wiadomości o dzieciństwie Pana Jezusa oraz niejedyn rys jego Matki. Dante określił go "historykiem łagodności Chrystusowej". Miał umrzeć śmiercią naturalną w wieku 84 lat w Beocji. Patron Hiszpanii, miasta Achai; introligatorów, lekarzy, malarzy i rzeźbiarzy, notariuszy, rzeźników, złotników. Według legendy malował portrety Jezusa, apostołów, a zwłaszcza Maryi, Matki Bożej. Jeden z nich, jak opisuje Teodor Lektor z VI wieku, cesarzowa Eudoksja, żona Teodozego II Wielkiego, zabrała z Jerozolimy i przesłała św. Pulcherii, siostrze cesarza. Według innej opowieści kopią jednego z obrazów św. Łukasza jest Ikona Jasnogórska.

W ikonografii św. Łukasz prezentowany jest jako młodzieniec o ciemnych, krótkich, kędzierzawych włosach, w tunice. Sztuka zachodnia ukazuje go z tonsurą lub łysiną, czasami bez zarostu. Bywa przedstawiany, gdy maluje obraz. Jego atrybutami są: księga, paleta malarska, przyrządy medyczne, skalpel, wizerunek lub figura Matki Bożej, wół, zwój.

św. Asklepiadesa bpa m. (+ 218),
św. Atenodora bpa m. (+ III w.),
śwśw. Izaaka Jogues kpł., Jana de la Lande zk., Renata Goupil zk., mm. (1642/1646),
św. Juliana ps. (+ 377),
św. Justa m. (+ III w.),
św. Piotra z Alkantar kpł. zk. (+ 1562),

19 października

PAWEŁ (zob. 15 stycznia)

Św. Paweł od Krzyża, kapłan. Paweł Franciszek Danei urodził się w 1694 r. w Ovada (Piemont). Pochodził z zubożałej rodziny szlacheckiej. Mając 19 lat zaciągnął się do armii weneckiej, aby walczyć z Turkami. Ale już po roku podjął życie pustelnika. W jedenaście lat później został kapłanem. Był jednym z największych kaznodziejów XVIII stulecia. Jego pobożność cechowała pasyjność, czyli rozważanie i uczestniczenie w tajemnicy Męki Pańskiej. Powołał zgromadzenie pasjonistów, którego celem jest głoszenie nabożeństwa do Męki Chrystusa i wzywanie do pokuty. Założył klasztor na Monte Argentario niedaleko Orbetello (1728). Był pierwszym, a zarazem dożywotnim generałem zakonu. Razem z Marią Croiffissa di Gesù powołał także żeńskie zgromadzenie pasjonistek. Zmarł w Rzymie 18 października 1775 r. Został pochowany w bazylice św. Jana i Pawła. Beatyfikował go Pius IX w 1853 r., kanonizował w 1867. Jest patronem pasjonistów, pasjonistek oraz orędownikiem nabożeństwa do Męki Pańskiej.

W ikonografii przedstawiany jest św. Paweł w czarnym, zakonnym habicie z napisem "Passio Domini Nostri Iesu Christi" w obwódce w kształcie serca. Jego atrybutami są krucyfiks i czaszka.

św. Akwilina bpa (+ ok. 690),
św. Etbina op. (+ VII w.),
św. Fredeswindy dz. (+ ok. 750),
śwśw. Ptolemeusza i Lucjusza, mm. (+ ok. 160),
św. Warusa żołnierza m. (+ IV w.),
św. Worana bpa (+ 585).

20 października

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Kanty, kapłan. Urodził się w 1390 r. w Kętach. Studiował filozofię i teologię na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie później został profesorem. Pełnił funkcję kanonika i kustosa kolegiaty św. Florianiana w Krakowie oraz przez krótki czas proboszcza w Olkusz. Był człowiekiem żywej wiary i głębokiej pobożności. Kilkakrotnie pieszo pielgrzymował do Rzymu. Przez całe życie kapłańskie powstrzymywał się od spożywania mięsa. Niezwykle pracowity, przepisywał manuskrypty. Odnalezione niedawno rękopisy liczą 18000 stron (!). Słynął z wielkiego miłosierdzia. Nie mogąc zaradzić nędzy, wyzbył się nawet własnego odzienia i obuwia. Zmarł 24 grudnia 1473 r. Beatyfikował go Innocenty XI (1680), kanonizował Klemens XIII (1767). Jego relikwie spoczywają w kościele św. Anny w Krakowie. Jest patronem Polski, archidiecezji krakowskiej, Krakowa; profesorów, nauczycieli i studentów, szkół katolickich, "Caritasu".

"Strzeż się obrazić kogo, bo przeproszać jest niebłogo."

Św. Jan Kanty

W ikonografii św. Jan przedstawiany jest w todzie profesorskiej. Często w ręku ma krzyż. Bywa ukazany w otoczeniu studentów lub ubogich. Jego atrybutami są: scalony dzbanek, obuwie, które daje ubogiemu, pieniądze wręczone zbójcom, różaniec.

św. Andrzeja z Krety mn. m. (+ 766),
św. Artemiusza wodza cesarskiego m. (+ 362),
św. Felicjana bpa m. (+ 251),
św. Ireny dz. m. (+ VI w.),
śwśw. Jerzego dk. i Aureliusza z Kordony (+ 858),
św. Kaprasjusza m. (+ III w.),
bł. Marii-Bertilli Boscardin dz. (+ 1922),
św. Syndulfa kpl. (+ ok. 600).

21 października

JAKUB (zob. 6 maja)

Bł. Jakub Strzebię (Strepa), biskup (1340 - 1409). Był franciszkaninem. Pełnił funkcję gwardiana misyjnego Stowarzyszenia Braci Pielgrzymujących dla Chrystusa we Lwowie. Zasłynął jako gorliwy misjonarz wschodnich 1 Kresów. W 1391 r. został arcybiskupem Halicza na Rusi, gdzie konsekwentnie pracował nad ożywieniem żyda religijnego w rozległej archidiecezji. Doradca Władysława Jagiełły Senator. Prowadził życie skromne i ubogie. W swej pobożności miał szczególny kult do Najświętszego Sakramentu i NMP. Beatyfikowany przez Piusa VI (1790). Jego relikwie spoczywają w katedrze w Lubaczowie. Patron archidiecezji Iwowskiej, Lwowa, prowincji franciszkanów konwentualnych.

W ikonografii bł. Jakub przedstawiany jest w stroju biskupa. Jego atrybut to pieczęć herbowa z wizerunkiem Matki Bożej.

św. Celiny (+ 458),
śwśw. Dasjusza, Zotyka, Kajusa żołnierzy, mm. (+ IV w.),
św. Hilariona op. (+ ok. 317),
św. Malchusa mn. (+ IV w.),
bł. Piotra Capuzi z Tiferno zk. (+ 1445),
św. Urszuli m. (+ IV w.).

22 października

DONAT

łac. Donatus - dany przez Boga.

Św. Donat, biskup (+ ok. 875/877). Pochodził z zamożnej rodziny Podczas pielgrzymki do Rzymu, w tokańskim miasteczku Fiesole wybrano go przez aklamację na biskupa. Pełnił tę funkcję przez 40 lat. Brał udział w koronacji Ludwika II oraz w synodzie rzymskim (861). Pozostawił po sobie teksty poetyckie.

W ikonografii św. Donat przedstawiany jest w stroju biskupim. Stoi obok Matki Bożej. Jego atrybutem jest rozbity kielich.

śwśw. Filipa bpa, Sewera kpl., Euzebiusza, Hermesa, mm. (+ 303),
św. Marka bpa Jerozolimy (+ II w.),
św. Melaniasa bpa (+ 300),
śwśw. Nunilony dz., Alodii dz., mm. (+ 851),
św. Salome (+ I w.),
św. Werekunda bpa (+ VI w.).

---

23 października

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Kapistran, kapłan. Urodził się w 1386 r. w Capestrano. Po studiach prawniczych w Perugii był radcą dworu neapolitańskiego, następnie sędzią i gubernatorem. Podczas walk dostał się do niewoli. Przebywając w więzieniu przeżył wizję, pod wpływem której zmienił życie. Po uwolnieniu wstąpił do franciszkanów obserwantów - bernardynów. Podjął pracę wędrownego kaznodziei. Kazania głosił we Włoszech, Austrii, Francji, Niemczech, w Polsce, na pograniczu Czech i Moraw, na Węgrzech. Przemierzając te kraje organizował szpitale i inne dzieła miłosierdzia. W Polsce przebywał 8 miesięcy. Był na ślubie króla Kazimierza Jagiellończyka z Elżbietą, córką cesarza Albrechta II. Pozostawił po sobie dwa klasztory bernardynów: w Krakowie i Warszawie. Św. Jan był mediatorem w sporze o tron neapolitański, w konflikcie między Mediolanem a Bazyleą oraz na Sycylii. W swym aktywnym życiu poświęcał wiele czasu na modlitwę. Prowadził życie umartwione. Często pościł. Miał dar przepowiadania przyszłości. Św. Jan Kapistran mianowany przez Piusa II legatem - wzywał do zjednoczenia sił chrześcijańskich przeciw inwazji muzułmańskiej na Europę. Przyczynił się do zwycięstwa nad Turkami w bitwie pod Belgradem (1456). Zmarł w kilka miesięcy później 23 października w Ilok nad Dunajem. Nazwano go "apostolem zjednoczonej (po schizmie) Europy". Beatyfikowany w 1622, kanonizowany w 1690 r. Patron prawników.

W ikonografii św. Jan Kapistran przedstawiany jest w habitie franciszkańskim. Jego atrybuty: gwiazda koło głowy, krucyfiks, księga, monstrancja w rękach, noga depcząca turecki turban, sztandar z krzyżem.

bł. Bartłomieja de Breganza bpa (+ 1270),
św. Domicjusza kpl. (+ VIII w.),
św. Ignacego bpa patr. Konstantynopola (+ 877),
bł. Jana Dobrego zk. (+ 1249),
śwśw. Serwanda i Germana, mm. (+ III w.),
św. Seweryna bpa (+ V w.),
św. Teodora kpl. m. (+ 363).

24 października

ANTONI (zob. 17 stycznia)

Św. Antoni Maria Claret, biskup (1807 - 1870). Pochodził spod Barcelony W młodości uczył się tkactwa. Po studiach teologicznych przyjął święcenia kapłańskie (1835). Jako kapłan pracował w duszpasterstwie parafialnym, a później jako misjonarz w Katalonii i na Wyspach Kanaryjskich. W 1849 r. założył zgromadzenie Misjonarzy Synów Niepokalanego Serca NMP - klaretynów. Wkrótce potem mianowano go arcybiskupem w Santiago na Kubie. Okazał się gorliwym i przedsiębiorczym pasterzem. Utworzył 53 parafie. Popierał żeńskie zgromadzenie - Instytut Apostolski Maryi Niepokalanej. W 1857 r. został odwołany do Hiszpanii, aby podjąć posługę spowiednika królowej Izabeli II i wychowawcy dzieci królewskich. Założył Akademię św. Michała skupiającą artystów. Po wybuchu rewolucji w Hiszpanii towarzyszył królowej na wygnaniu w Pau i Paryżu. W latach 1869 - 1870 uczestniczył w Soborze Watykańskim I. Beatyfikował go Pius XI (1934), kanonizował Pius XII (1950).

W ikonografii św. Antoni Maria Claret przedstawiany jest w stroju biskupa z regułą zakonu klaretynów w ręku. Jego atrybutem jest medalion na szyi, krzyż na kufrze podróżnym.

bł. Alojzego Guanella zk. (+ 1915),
św. Ewergisła bpa (+ ok. 614),
śwśw. Feliksa bpa, Audakta kpl. "Januarego kpl., Fortunata i Septyma, lektorów, mm. (+ III w.),
bł. Józefa Baldo kpl. (+ 1915),
św. Marka ps. (+ 580),
św. Proklusa bpa (+ 446).

---

25 października

CHRYZANT

gr. *chrysanthes* - złoty kwiatek i **DARIA**

pers. Darajawahusz - posiadający dobro, posiadacz dobra; gr. Dareios.

Św. Chryzant i św. Daria, męczennicy (+283/284?). W oparciu o inskrypcje w "Passio" można przyjąć, że Chryzant przybył do Rzymu na studia. Nawróciwszy się, przywiódł do Chrystusa westalkę Darię oraz innych mieszkańców. Podczas prześladowania za czasów cesarza Numeriana zostali oni pochyceni i skazani na śmierć. Wyrok wykonano w sposób okrutny - wrzucono ich do dołu powstałego po nie używanym akwedukcie przy via Salaria i tam żywcem zasypano ziemią oraz kamieniami.

W ikonografii przedstawia się św. Chryzanta jako rzymskiego młodzieńca z palmą w dłoni. Czasami jako rycerza Chrystusa w wianku na głowie. Jego atrybutami są: chorągiew, kamienie, korona, tarcza. Św. Daria ukazywana jest w sztuce religijnej jako matrona rzymska z palmą w jednej, a z księgą w drugiej ręce. Jej atrybutami są: kamienie, korona, lew.

śwśw. Chrystiana i Kryspina, mm. (+ 285),
śwśw. Cyryna i Antonina, mm. (+ III w.),
św. Gaudentego bpa (+ ok. 410),
św. Hilarego bpa (+ ok. 535),
śwśw. Kryspina i Kryspiniana, mm. (+ III/IV w.),
św. Martyriusa i Margana, mm. (+ ok. 351),
św. Miniasa żołnierza m. (+ III/IV w.),
śwśw. Prota, Januarego dk“ mm.(+ III/IV w.),
św. Tadeusza Macharbpa(+ ok. 1495).

26 października

LUCJAN (zob. 7 stycznia) i **MARCJAN**

łac. Martianus - należący do Marsa, poświęcony Marsowi.

Św. Lucjan i św. Marcjan, męczennicy (+ 250/251?). W Nikomedii podczas prześladowania za czasów Decjusza, ponieśli śmierć przez spalenie. Ich relikwie znajdują się w miejscowości Vich, w Hiszpanii.

św. Bernarda Calvo bpa (+ 1243),
św. Bonawentury z Potenzy zk. (+ 1711),
bł. Damiana z Final-Borgo (+ 1484),
św. Dymitra z Salonik m. (+ IV w.),
św. Ewarysta pp. m. (+ 105),
św. Fulka bpa (+ 1229),
św. Kwadragesima (+ VI w.),
śwśw. Rogacjana kpł., Felicysyma, mm. (+ III w.),
św. Rustyka bpa (+ 461).

27 października

SABINA (zob. 29 sierpnia)

Św. Sabina, męczennica (II/III w.). Według starego przekazu była siostrą Wincentego i Chrestyny. Wszyscy troje mieli zginąć jako ofiary prześladowań w Avili (?). Męczenników wspominają stara martyrologia oraz liturgia mozarabska.

W ikonografii św. Sabina przedstawiana jest w koronie, z palmą męczeńską w ręku.

bł. Antoniny zk. (+ 1507),
św. Elesbaana króla Abisynii (+ IV w.),
św. Frumencjusza bpa w Etiopii (+ 380),
św. Gaudioza bpa (+ V/VI w.),

św. Józefa Pignatelli (+ 1811),
śwśw. Kapitoliny i Eroteidy, mm. (+ IV w.),
śwśw. Wincentego, Chrestyny, mm. (+ poł. III w.).

28 października

SZYMON (zob. 5 stycznia) i **JUDA TADEUSZ**

hebr. Jehuda - godny czci.

Św. Szymon, Apostoł (I w.). Ewangelie wymieniają go w ścisłym gronie uczniów Pana Jezusa. Miał przydomek Zelota - "Gorliwy" (Mk 3,18), z żarliwością bowiem zachowywał Prawo Mojżeszowe. Według późnych źródeł pracował na terenie dzisiejszej Brytanii(?) oraz w Babilonii i Persji. Zginął męczeńską śmiercią razem ze św. Juda Apostołem. Patron diecezji siedleckiej oraz farbiarzy, garncarzy, grabarzy, spawaczy.

W ikonografii św. Szymon w sztuce wschodniej przedstawiany jest z krótkimi włosami lub łysy, w sztuce zachodniej ma dłuższe włosy i kędzierzawą brodę. Jego atrybutami są: księga, kotwica, palma i piła (drewniana), którą miał być rozcięty, topór, włócznia.

Św. Juda Tadeusz, Apostoł (I w.). Piszą o nim Ewangelisci: św. Jan podczas opisu Ostatniej Wieczerzy (14,22), św. Mateusz (10,3) i św. Marek (3,18). Juda był bratem Jakuba Młodszego, krewnym Pana Jezusa. Jest autorem jednego z listów Nowego Testamentu. Po Zesłaniu Ducha Świętego miał prowadzić misję w Edessie. Według innych źródeł apostołował w Mezopotamii, gdzie poniósł śmierć męczeńską razem ze św. Szymonem. Patron diecezji siedleckiej, Magdeburga. Orędownik w sprawach beznadziejnych.

W ikonografii św. Juda Tadeusz przedstawiany jest w długiej, czerwonej szacie lub w brązowo-czarnym płaszczu. Trzyma mandylion z wizerunkiem Jezusa. Jego atrybutami są: barka rybacka, kamienie, krzyż, księga, laska, maczuga, miecz, pałki, którymi został zabity, topór.

śwśw. Anastazji i Cyryła, mm. (+ poł. III w.),
św. Cyryli m. (+ poł. III w.),
św. Farena bpa (+ ok. 670),
św. Fidelisa m. (+ III/IV w.),
św. Firmiliana bpa (+ 268),
św. Honorata bpa (+ ok. 397).

29 października

FELICJAN (zob. 24 stycznia)

Św. Felicjan, męczennik (III w.). "Martyrologium rzymskie" wspomina jego śmierć męczeńską w Kartaginie razem ze 124 towarzyszami. Być może współmęczennicy ponieśli śmierć podczas tego samego prześladowania, ale w różnych miejscowościach.

św. Abrahama zk. (+ IV w.),
św. Donata bpa (+ 387),
śwśw. Maksymiliana bpa m^{ca} Walentego bpa (+ ok. 440),
św. Michała Rua kpł. (+ 1910),
św. Narcyza bpa (+ ok. 212),
św. Serafina z Francofonte ps. (+ 1616),
bł. Teodora op. (+ 575),
św. Zenobiego kpł. m. (+ IV w.).

---

30 października

BONAWENTURA

wł. bemenuto - przyjęcie na świat upragnionego dziecka; "dziecko urodzone w szczęśliwym porodzie".

Bł. Benwenuta Bojani (1255 - 1292). Urodziła się w Cividale del Friuli (północne Włochy). Była siódmą córką włoskiego szlachcica. Została tercjarką dominikańską. Podejmowała surowe umartwienia. Obdarowana szczególnymi łaskami Boga. Beatyfikowana przez Klemensa XIII w 1765 r.

bł. Anioła kpł. zk. (+ 1730),

św. Eutropii m. (+ I w.),

św. Gerarda bpa (+ 1122),

św. Germana bpa Kapui (+ 540),

śwśw. Juliana, Eunusa, Makarego, mm. (+ III w.),

śwśw. Klaudiusza, Luperka, Wiktoriusza, ich ojca Marcelego, mm. (+ III w.),

św. Liberata z Loro Piceno zk. (+ 1260),

św. Maksyma m. (+ pocz. IV w.),

św. Saturnina m. (+ III/IV w.),

św. Serapiona bpa (+ 212),

śwśw. Zenobiego bpa i Zenobii, mm. (+ pocz. IV w.).

31 października

ALFONS (zob. 1 sierpnia)

Św. Alfons Rodriguez (1531 - 1617). Urodził się w rodzinie kupca w Segowii (Hiszpania). Po śmierci ojca prowadził rodzinne przedsiębiorstwo. W wieku 17 lat ożenił się. Siedem lat później stracił żonę i dwoje dzieci. Dwukrotnie rozpoczynał studia teologiczne, niestety bez powodzenia. W 1571 r. wstąpił do jezuitów. Jako brat zakonny przez 40 lat pełnił funkcję furtiana kolegium w Palma na Majorce. Zasłynął z uprzejmości, dobroci i cierpliwości. Był mężem surowych umartwień i ciągłej modlitwy. Wzniósł się na szczyty modlitwy mistycznej. W roku 1825 beatyfikowany. Kanonizował go Leon XIII (1888).

śwśw. Ampliata, Urbana, Narcyza, mm. (+ I w.),

św. Antonina bpa (+ VII w.),

bł. Krzysztofa z Romandiola kpł. zk. (1272),

św. Kwinktyna senatora m. (+ III w.),

bł. Tomasza z Florencji zk. (+ 1447),

św. Wolfganga bpa (+ 994).

LISTOPAD

1 listopada

WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

Św. Bonifacy IV papież. Święcąc Panteon 13 maja 609 r., zarządził, aby ten dzień obchodzono ku czci NMP i świętych męczenników. Papież Grzegorz IV w 835 r. postanowił, że będzie to Uroczystość Wszystkich Świętych.

św. Austremoniusza bpa Clermont (+ 300),
św. Benigna kpl. m. (+ poł. II w.),
śwśw. Curenii i Juliany, mm. (+ pocz. II w.),
śwśw. Jana bpa, Jakuba kpl., mm. (+ 344),
św. Licyniusza bpa (+ ok. 606),
św. Marcelego bpa (+ IV w.),
św. Marii m. (+ pocz. II w.),
bł. Rajnera z Arezzo zk. (+ 1304),
bł. Rupera Mayera (+ 1937),
św. Seweryna mn. (+ VI w.),
św. Wigora bpa (+ VI w.).

2 listopada

MALACHIASZ

hebr. imię teoforyczne Mal'akijah - posłaniec Jahwe, zwiastujący Jahwe.

Św. Malachiasz, biskup, kardynał (1094 - 1148). Urodził się w Armagh (Irlandia). Ojciec był lektorem w szkole klasztornej. Malachiasz otrzymał święcenia kapłańskie w 1119 r. W cztery lata później został biskupem w Connor, a następnie w Down. Prowadził życie ascety Kiedy Malachiasz był w Rzymie, Innocenty II mianował go swoim legatem na Irlandię. Podczas podróży zatrzymał się w Clairvaux, gdzie zaprzyjaźnił się ze św. Bernardem. W Irlandii, ewangelizując swą ojczyznę, założył liczne klasztory W czasie następnej wyprawy na kontynent zmarł w Clairvaux. Św. Bernard nazywał Malachiasza "biskupem-prorokiem". Być może powaga Świętego zaważyła na tym, że Malachiaszowi zaczęto przypisywać przepowiednię o papieżach i ich pontyfikatach, którą odnaleziono dopiero w 1595 r. Kanonizował go Klemens III (1190).

śwśw. Acyndyna, Pegazjusza, Aftoniusza, Elpidifora, Anempodista, mm. (+ ok. 350),
św. Ambrożego op. (+ 521),
św. Eustochii m. (+ poł. IV w.),
św. Jerzego bpa w Vienne (+ ok. 670),
śwśw. Karteriusza, Styriaka, Tobiasza, Eudoksjusza, Agapiusa, mm. (+ IV w.),
bł. Małgorzaty księżnej d'Alencon zk. (+ 1521),
św. Marcjana bpa Kyros (+ ok. 381),
św. Teodota bpa Laodycei (+ IV w.),
św. Wiktoryna bpa m. (+ III w.).

3 listopada

MARCIN (zob. 13 kwietnia)

Św. Marcin de Porres, zakonnik. Urodził się 9 grudnia 1569 r. w Limie. Był nieślubnym dzieckiem Mulatki Anny Valasquez i hiszpańskiego szlachcica Juana de Porres - późniejszego gubernatora Panamy Marcin przerwał studia medyczne i pracował jako felczer-balwierz. Mimo sprzeciwu ojca wstąpił do dominikanów, gdzie do końca życia jako brat zakonny prowadził infirmerię (szpitalik zakonny). Opiekował się tam nie tylko chorymi zakonnikami, ale wszystkimi, którzy przychodzili, niezależnie od ich pozycji społecznej i koloru skóry. Dobroć okazywana chorym, opuszczonym, nieszczęśliwym uczyniła z niego

żywą legendę. Spędzał wiele czasu, zwłaszcza w nocy, na modlitwie i surowej pokucie. Miał szczególne nabożeństwo do Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. Otrzymał od Boga wiele łask, między innymi dar czytania w ludzkich sercach i sumieniach. Mistyk. Zmarł 3 listopada 1639 r. Beatyfikował go Grzegorz XVI (1837), kanonizował Jan XXIII (1962). Patron fryzjerów, pielęgniarek, robotników, szkół i telewizji w Peru.

W ikonografii św. Marcin przedstawiany jest w habitie dominikańskim. Jego atrybuty to: anioł trzymający bicz i łańcuch, koszyk chleba, a obok mysz, krzyż, różaniec.

św. Domnusa bpa (+ ok. 538),
śwśw. Germana, Teofila, Cezarego, Witalisa, mm. (+ II/III w.),
św. Hermengaudiusa bpa (+ 1035),
św. Huberta bpa (+ 727),
św. Kwartusa (+ I w.),
św. Piotra Franciszka Néron kpł. m. (+ 1860),
św. Pirmina bpa w Meaux (+ ok. 755),
św. Sylwii (+ ok. 594) - matki św. Grzegorza Wielkiego,
bł. Szymona zk. (+ ok. 1329),
św. Wenefrydy dz. m. (+ VII w.).

4 listopada

KAROL (zob. 2 marca)

Św. Karol Boromeusz, biskup. Urodził się na zamku Arona w 1538 r. jako syn arystokratycznego rodu. Studia ukończył na uniwersytecie w Pawii, uzyskując doktorat obojga praw (1559). Znamca sztuki. Grał pięknie na wiolonczeli. W 23 roku życia mianowany kardynałem i arcybiskupem Mediolanu. Święcenia kapłańskie i biskupie przyjął dopiero dwa lata później. Po niespodziewanej śmierci brata, która była dla niego duchowym wstrząsem, podjął życie pełne pobożności i ascezy Współpracując ze swoim wujem, papieżem Piusem IV, doprowadził do końca Sobór Trydencki. Uchwały tego soboru wprowadził w swej diecezji. Założył pierwsze seminarium duchowne. Hojny dla ubogich, żył ubogo. Podczas zarazy w Mediolanie (1576) niósł pomoc chorym, oddał wszystko, nawet własne łóżko. Zmarł 3 listopada 1584 r. Pozostawił po sobie dorobek pisarski. Beatyfikowany w 1602 r., kanonizowany w 1610. Patron boromeuszek, diecezji w Lugano i Bazylei, uniwersytetu w Salzburgu; bibliotekarzy, instytutów wiedzy katechetycznej, proboszczów, profesorów seminarium.

W ikonografii św. Karol Boromeusz przedstawiany jest w stroju kardynalskim. Jego atrybutami są: bicz, czaszka, gołąb, kapelusz kardynalski, krucyfiks; postronek na szyi, który nosił podczas procesji pokutnych.

śwśw. Agrykoli i Witalisa, mm. (+ 304),
św. Amancjusza bpa (+ V w.),
św. Emeryka królewicza (+ 1031),
bł. Franciszki Amboise księżnej i zk. (+ 1485),
bł. Heleny Enselmini zk. (+ 1230),
św. Joannicjusza op. (+ 846),
św. Modesty dz. (+ ok. 659),
św. Pieriusa kpł. (+ IV w.).

5 listopada

ZACHARIASZ (zob. 22 marca)

Św. Zachariasz (+ I w.), Kapłan "z oddziału Abiasza". Ojciec Jana Chrzciciela (Łk 1,5-25,59-79). Sprawiedliwy mąż żyjący ze swoją żoną Elżbietą w bezdzietnym małżeństwie. Kiedy, wyznaczony przez losowanie, składał w świątyni ofiarę kadzenia, ukazał mu się anioł i przepowiedział, że jego żona urodzi

---

syna, któremu ma nadać imię Jan. Z powodu niedowierzania został porażony niemową. Odzyskał mowę dopiero przy obrzezaniu syna, kiedy napisał na tabliczce jego imię Jan. Ewangelia św. Łukasza wkłada w jego usta hymn "Benedictus", który wskazuje na posłannictwo Jana Chrzciciela. Po narodzeniu Jana Chrzciciela ani Pismo Święte, ani tradycja nie podają o jego rodzicach żadnych informacji.

ELŻBIETA (zob. 18 czerwca)

Św. Elżbieta (+ I w) żona Zachariasza i matka Jana Chrzciciela (Łk 1,5-80). Według Ewangelii św. Łukasza pochodziła z rodu Arona. Uchodząca za bezpłodną, mimo podeszłego wieku urodziła syna. Jej brzemienność - przedstawiona w kontekście zwiastowania NMP - miała być dowodem, "że dla Boga nie ma nic niemożliwego". Maryja odwiedziła spokrewnioną z nią Elżbietę, która za natchnieniem Ducha Świętego poznała w niej Matkę Boga i powitała ją słowami: "Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony owoc żywota Twojego." Maryja pozostała przy Elżbiecie aż do jej rozwiązania. Św. Elżbieta jest patronką matek, żon, położnych.

W ikonografii św. Zachariasz, podobnie jak św. Elżbieta, występują w cyklach poświęconych Janowi Chrzcicielowi. Atrybutami św. Zachariasza są: gałązka oliwna w ręce, imię Jan; czasami bywa przedstawiany na osle jako zapowiedź Chrystusa triumfującego w Niedzielę Palmową. Św. Elżbieta ukazywana jest często w scenie nawiedzenia NMP lub tuż po urodzeniu św. Jana. Rzadko występuje osobno.

św. Dominika Mau m. (+ 1862),
śwśw. Domnina, Teotyma, Filoteusza, Sylwiana, mm. (+ 307),
św. Fibicjusa op. bpa (+ VI w.),
św. Geralda bpa (+ 1122),
bł. Gomidiasa Keumurdziana m. (+ 1707),
św. Letusa kpł. (+ ok. 875),
św. Magnusa bpa (+ ok. 550).

6 listopada

KALINIK

gr. Kallimachos, Kallichoros; kolós - najpiękniejszy, nike - zwycięstwo - "świętujący zwycięstwo, zwycięski".

Św. Kalinik, męczennik (+ 638). Według "Martyrologium rzymskiego" po bitwie pod Yarmouk panowanie bizantyjskie w Syrii i Palestynie zostało złamane. Saraceni w lecie 637 r. opanowali Gazę. Dowódca arabski Amr kazał przyprowadzić broniących ją żołnierzy. Od Kalinika i jego 10 towarzyszy zażądał, aby wyrzekli się wiary. Gdy odmówili, zostali uwięzieni. Wycierpieli wiele. Potem przywieziono ich do Jerozolimy i stracono u bram miasta.

św. Feliksa m. (+ III/IV w.),
św. Feliksa mn. (+ VI w.),
błbł. Hieronima Hermosilla, Walentego Berrio-Ochoa, bpów, mm. (+ 1861),
bł. Krystyny (+ 1312),
św. Leonarda z Limoges eremity (+ pocz. XI w.),
św. Melaniasza bpa (+ 540),
bł. Nuna zk. (+ 1431),
św. Winoka op.(+ ok. 715).

7 listopada

WILLIBRORD

germ. wille- - chęć, wola i -bala - mocny, odważny, męźny.

Św. Willibrord, biskup (658 - 739). Urodził się w Northumbrii. Jego ojciec Wilgilis po śmierci małżonki udał się na pustelnię i tam zamieszkał z kilku towarzyszami. Willibrord został mnichem, wstąpił do

---

opactwa w Ripon. Stamtąd udał się do Irlandii, a potem już jako kapłan popłynął do Fryzji (Holandia), gdzie podjął pracę misyjną. Król Franków, Pepin II, wydelegował go do Rzymu w celu uzyskania kościelnych uprawnień na ten teren misyjny. Podczas drugiej podróży do Rzymu Willibrord otrzymał sakrę biskupią i paliusz arcybiskupa misyjnego (695). Po powrocie zamieszkał w Utrechcie, gdzie wybudował katedrę oraz założył szkołę katedralną. Był fundatorem klasztorów w Esternacht i Limburgu. Jest patronem diecezji w Utrechcie, Haarlem, Niderlandów, Luksemburga.

W ikonografii św. Willibrord przedstawiany jest w stroju biskupim. Jego atrybuty: beczka, mitra, pastorał, dziecko na księdze, model kościoła.

bł. Achillesa bpa (+ 312),
bł. Antoniego Baldinucci kpł. (+ 1717),
św. Engelberta bpa m. (+ 1225),
św. Florencjusza bpa (+ ok. 600),
św. Herkulana bpa m. (+ ok. 549),
śwśw. Hierona, Nikandra, Hezychiusza, mm. (+ III w.),
śwśw. Melazypa, Antoniego, Karyny, mm. (+ IV w.),
bł. Piotra z Ruffii m. (+ 1365),
św. Prosdocyma bpa Padwy (+ III w.),
św. Rufusa bpa (+ IV w.),
bł. Wincentego Grossi kpł. (+ 1917).

8 listopada

GODFRYD

germ. Gotfryd - Bóg moją pewnością, pokojem.

Św. Godfryd z Amiens, biskup (1005 - 1115). Mając 25 lat otrzymał święcenia kapłańskie. Wkrótce potem został opatem w Nogent-sous-Coucy, gdzie odnowił życie zakonne. W 1104 r. mianowano go biskupem w Amiens. Ponieważ popierał stanowisko mieszczan, pragnących uzyskać większą wolność, był zmuszony do opuszczenia swojej stolicy. Schronił się w Chartreuse - Wielkiej Kartuzji, podejmując życie mnicha. Synod w Beauvais nakazał mu powrót do diecezji. Niedługo po ponownym objęciu diecezji zmarł w Soissons, gdzie go pochowano.

św. Adeodata pp. (+ 618),
Świętych Czterech Koronowanych, mm. (+ 306),
bł. Jana Dunsza Szkota (+1308),
śwśw. Józefa Nghi, Pawła Ngan, Marcina Thinh, Marcina Tho, Jana Cou, mm. (+ 1840),
św. Klarusa kpł. (+ ok. 369),
śwśw. Klaudiusza, Nikostrata, Symforiana, Kastoriusza, Symplicjusza, mm. (+ 306),
św. Maura bpa (+ IV/V w.),
śwśw. Sewera, Seweriana, Korpofora, Wiktoryna, mm. (+ IV w.),
św. Willehada bpa (+ 789).

9 listopada

ELŻBIETA (zob. 18 czerwca)

Bł. Elżbieta od Trójcy Przenajświętszej. Elżbieta Catez urodziła się 18 lipca 1880 r. w Avor niedaleko Bourges, gdzie stacjonował oddział, w którym jej ojciec był kapitanem. Kiedy miała 7 lat, zmarł jej ojciec. Matka wychowywała ją dość surowo. O jej życiu zadecydowały fakty związane z przygotowaniem się do pierwszej Komunii św. Elżbieta potwierdzała wielokrotnie, że dzień ten był dla niej decydujący. Jako kilkunastoletnia dziewczyna doświadczała pierwszych łask mistycznych. Była piękna, radosna i naturalna w sposobie bycia, budziła ogólną sympatię. Jej pragnienia wstąpienia do klasztoru spotykały się ze zdecydowanym i stałym sprzeciwem matki. Dopiero kiedy Elżbieta skończyła 21 lat, wyraziła po-

---

wściągliwą zgodę. W ciągu pięciu lat pracy, modlitwy, głębokiego cierpienia wspięła się na szczyty duchowe. Jej zakonne imię "Od Trójcy Przenajświętszej" stało się programem jej życia, a także drogą, na której odkryła Boga Trójjedynego. Ostatnie miesiące przyniosły jej ciężką chorobę, którą przeżyła jako wstępowanie przez krzyż ku Bogu. Zmarła w marcu 1906 r. Pozostawiła po sobie pisma mistyczne. Beatyfikował ją Jan Paweł II w 1984 r.

"Wiara to twarzą w twarz w ciemnościach..."

św. Agrypina bpa (+ III w.),
św. Benigny bpa (+ 467),
bł. Joanny zk. (+ 1307),
bł. Ludwika Morbioli (+ 1485),
św. Orestesa m. (+ III/IV w.),
śwśw. Sopatry cesarzówny i Eustolii (+ VI/VII w.),
św. Teodora żołnierza m. (+ IV w.).

10 listopada

LEON (zob. 19 kwietnia)

Św. Leon Wielki, papież, doktor Kościoła. Urodził się około 400 r. w Tuscji. Papież Celestyn I mianował go archidiakonem. Kiedy przebywał jako legat w Galii, został obrany papieżem (440). Jego pontyfikat przypadł na czasy licznych sporów teologicznych i zamieszania pośród hierarchii kościelnej. Musiał zwalczać liczne herezje oraz tendencje odśrodkowe, podejmowane przez episkopaty Afryki Północnej, Galii. Poprzez swoich legatów brał udział na soborze w Chelcedonie (451). Przeprowadził uznanie prymatu stolicy Piotrowej zarówno przez cesarza zachodniego Walentyniana III, jak i przez Konstantynopol. Bronił Italię i Rzym przed najezdami barbarzyńców. Wyjechał naprzeciw Attyli, króla Hurtów, i jego wojskom, wstrzymał ich marsz i skłonił do odwrotu (452). W trzy lata później podjął pertraktacje ze stojącym u bram Rzymu Genzerykiem, królem Wandalów. Niestety, król nie dotrzymawszy umowy złupił Wieczne Miasto. Papież był obrońcą kultury zachodniej. Zmarł 10 listopada 461 r. Zachowało się po nim 200 listów i 100 mów wygłoszonych do Rzymian podczas różnych świąt. Pozwalają one poznać wiedzę teologiczną papieża oraz ówczesne życie liturgiczne. Pochowany w bazylice św. Piotra na Watykanie. W roku 1754 Benedykt XIV ogłosił go doktorem Kościoła. Patron muzyków i śpiewaków.

W ikonografii św. Leon Wielki przedstawiany jest w szatach papieskich i w tiarze, czasami w szatach liturgicznych rytu wschodniego lub jako papież piszący Jego atrybutami są: księga, kielich oraz orszak z półksiężycem, któremu zastępuje drogę.

św. Aida bpa (+ 589),
św. Andrzeja Avellino kpł. (+ 1608),
śwśw. Demetriusza bpa, Aniana dk., Eustozjusza, mm. (+ ok. 260),
św. Justa bpa (+ ok. 627),
św. Monitora bpa (+ V w.),
św. Probusa bpa (+ IV/V w.),
śwśw. Tryfenny i Tryfozy (+ I w.).

11 listopada

MARCIN (zob. 13 kwietnia)

Św. Marcin z Tours, biskup. Urodził się w 316/317? r. w Sabarii (Szombathely?) - na terenie dzisiejszych Węgier. Jego ojciec był trybunem wojskowym. Uczył się w Ticinium (Pawia). Mając 15 lat wstąpił do armii Konstancjusza II. Żebrakowi proszącemu o jałmużnę u bram miasta Amiens oddał połowę swej opończy. Następnego nocy ukazał mu się Chrystus odziany w ten płaszcz. Pod wpływem tego wydarzenia przyjął chrzest i opuścił wojsko (356). Miał wtedy 18 lat. Odwiedził swoich rodziców, których doprowadził do chrześcijaństwa. Następnie udał się do św. Hilarego, biskupa Poitiers, stając się jego uczniem. Po

---

pewnym czasie osiadł jako pustelnik na wysepce Gallinaria w pobliżu Genui. W 361 r. założył pierwszy klasztor w Galii - w Ligugé. Dziesięć lat później, mimo jego sprzeciwu, lud wybrał go biskupem Tours. Św. Marcin jako pasterz diecezji prowadził nadal surowe życie mniszę, budząc sprzeciw okolicznych biskupów. Klasztory, które zakładał, łączyły koncepcję życia mniszego z pracą misyjną. Sam odbył wiele wypraw misyjnych. Zmarł 8 listopada 397 r. w Candes podczas podróży duszpasterskiej. Jego ciało sprowadzono Loarą do Tours i pochowano 11 listopada. Jako pierwszy wyznawca - nie męczennik - zaczął odbierać cześć świętego w Kościele Zachodnim. Relikwie spoczywają w bazylice wzniesionej ku czci Świętego. Jest patronem Francji, królewskiego rodu Merowingów, diecezji w Eisenstadt, Mainz, Rotterburga, Amiens; dzieci, hotelarzy, jeźdźców, kawalerii, kapeluszników, kowali, krawców, młynarzy, tkaczy, podróżników, więźniów, właścicieli winnic, żebraków, żołnierzy.

W ikonografii przedstawiany jest św. Marcin w stroju biskupa lub jako żołnierz oddający płaszcz żebrakowi. Jego atrybutami są: dzban, gęś na księdze, gęś u jego stóp, koń, księga, model kościoła, dwa psy lub żebrak u jego stóp.

św. Bartłomieja op. (+ 1055),
św. Jana Jałmużnika bpa (+ 619),
św. Mennasa ps. (+ ok. 580),
św. Mennasa żotnierza m. (+ III/IV w.),
św. Teodora Studyty op. (+ 826),
św. Werana bpa (+ V w.).

12 listopada

JOZAFAT

hebr. imię biblijne Jehoszafat - "Jahwe sędzi".

Św. Jozafat Kuncewicz, biskup, męczennik. Jan urodził się w 1580 r. we Włodzimierzu Wołyńskim. Pochodził z rodziny mieszczańskiej. Wysłany do Wilna, aby przysposobił się do zawodu kupieckiego, zetknął się tam ze sprawą unii. W 1604 r. przyjął habit bazylikański oraz imię Jozafat. W pięć lat później po studiach teologicznych został kapłanem. W wieku 38 lat został arcybiskupem unickim w Połocku, gdzie podjął pracę bardziej misjonarza niż pasterza. Będąc biskupem nadal prowadził życie skromne i surowe. Swoje jednoizbowe mieszkanie dzielił z bezdomnym. Jego działalność budziła niezadowolenie przeciwników unii z Kościołem Rzymskim. Po powrocie z sejmku w Warszawie (1621) doszło nawet do zamieszek i tumultów prawosławnej ludności. Kiedy wyszedł do tłumu demonstrującego przed jego mieszkaniem w Witebsku 12 listopada 1623 r., został napadnięty i zabity. Sponiewierane ciało Świętego utopiono w Dźwinie. Arcybiskup Jozafat został beatyfikowany w 1643 r. Kanonizowany w 1867 r. Jest patronem diecezji siedleckiej, drohiczyńskiej, zakonu bazylianów, Rusi, Litwy, Wilna. Jego relikwie odbyły tułaczą i długą drogę. W związku z rozszerzającym się wpływem prawosławia na terenach wschodnich Królestwa Polskiego były one składane w miastach Białorusi, na Litwie, w Polsce. W 1667 r. powróciły do Połocka. W 1706 r. z obawy przed profanacją umieszczono je w kaplicy zamku Radziwiłłów w Białej Podlaskiej. Po kanonizacji Świętego carat zażądał, aby je ukryto w podziemiu kościoła bazylianów. W 1916 r. przewieziono je do kościoła bazylianów św. Barbary w Wiedniu. Od 1949 r. spoczywają w bazylice św. Piotra na Watykanie.

W ikonografii św. Jozafat Kuncewicz przedstawiany jest w stroju biskupim ryty wschodniego. Jego atrybutem jest topór.

śwśw. Aureliusza bpa, Publiusza bpa, mm. (+ II/III w.),
św. Diego (+ 1463),
św. Emiliana de la Cogolla mn. (+ 574),
bł. Gabriela Ferretti kpł. (+ 1456),
bł. Jana "Della Pace" zk. (+ 1332),
św. Kuniberta bpa Kolonii (+ 660),

św. Lebuina kpl. (+ 785),
św. Nila op. (+ V w.).

13 listopada

BENEDYKT (zob. 12 lutego)

JAN (zob. 31 stycznia)

MATEUSZ (zob. 21 września)

IZAAK hebr. imię biblijne Jishak - "Bóg się uśmiechnął".

KRYSTYN (zob. 13 marca)

Święci: Benedykt, Jan, Mateusz, Izaak, Krystyn, męczennicy (+ 1003). Benedykt (ur. 970) pochodził z Benewentu. Był benedyktynem, następnie pustelnikiem. Po pewnym czasie przyłączył się do św. Romualda. Jan (ur. 940) pochodził z rodziny patrycjuszów weneckich. Z dożą Piotrem I Orseolo potajemnie opuścił Wenecję, udając się do opactwa benedyktyńskiego w Cusan koło Perpignan. Była to jedna z sensacji średniowiecza. Tam pędzili życie pustelnicze. Po pewnym czasie opuścili opactwo. Jan udał się do św. Romualda, tam zaprzyjaźnił się z Benedyktem. Obaj przez pewien czas byli eremitami. Zapewne na prośbę Brunona z Kwerfurtu zdecydowali się na wyjazd do Polski. Po przybyciu na dwór Bolesława Chrobrego i założeniu pustelni na terenie, który im podarował (osiedlili się na terenie dzisiejszego Wojciechowa pod Międzyrzeczem), dołączyli do nich Polacy możnego rodu: rodzeni bracia Mateusz i Izaak - nowicjusze, oraz Krystyn - klasztorny sługa. W nocy z 10 na 11 listopada 1003 r. zostali napadnięci przez zbójców i wymordowani. "Żywot pięciu braci męczenników" napisał wkrótce potem Bruno z Kwerfurtu (1006). Są to pierwsi męczennicy polscy wyniesieni na ołtarze. W poczet świętych wpisał ich Jan XVIII. Patronują diecezji gorzowskiej. W archidiecezji poznańskiej i wrocławskiej ich pamiątkę obchodzi się jako święto.

W ikonografii Pięciu Braci Męczenników przedstawianych jest w białych habitach kamedulskich. Atrybutem jest koło tortury.

bł. Alojzego Versiglia bpa (+ 1930),

śwśw. Antonina, Zebinasa, Germana, Ennaty, mm. (+ 308),

śwśw. Arkadiusza, Paschazego, Probusa, Eutychiana, mm. (+ 437),

bł. Augustyny Pietreniani (+ 1894),

św. Brycjusza bpa (+ 444),

św. Dydaka zk. (+ 1463),

św. Eugeniusza bpa w Toledo (+ 657),

św. Homobona (+ 1197),

bł. Kaliksta Caravario kpl. m. (+ 1930),

św. Mikołaja I pp. (+ 867),

św. Mitriusa m. (+ ok. 300),

śwśw. Walentego, Solutora, Wiktora, mm. (+ III/IV w.).

14 listopada

MIKOŁAJ (zob. 21 marca)

Św. Mikołaj Tavelič. Według "Martyrologium rzymskiego" pochodził z dalmatyńskiego Šibenika. Był franciszkaninem. Pracował jako duszpasterz w Bośni. Wysłany do Ziemi Świętej działał tam przez dłuższy czas. Zginął wraz z trzema towarzyszami ścięty mieczem w 1391 r. Męczenników kanonizował Paweł VI (1970).

św. Hipacego bpa (+ IV w.),

bł. Jana Licci zk. (+ 1511),

św. Jukunda bpa (+ VI w.),

śwśw. Klementyna, Teodota, Filomena, mm. (+ ok. II w.),

św. Serapiona bpa Aleksandrii (+ 251),
bł. Serapiona zk. m. (+ 1240),
bł. Stefana Teodora Cuénot bpa m. (+ 1861),
św. Wawrzyńca bpa Dublina (+ 1180).

15 listopada

ALBERT (zob. 17 czerwca)

Św. Albert Wielki, biskup, doktor Kościoła. Urodził się około 1200 r. w rodzie rycerskim w Szwabii. Podczas studiów w Padwie wstąpił do dominikanów. Po przyjęciu święceń kapłańskich (1223) nauczał w Kolonii, Hildesheimie, Fryburgu, Ratyzbonie, Strasburgu. Wykładał na uniwersytecie w Paryżu. Mistrz św. Tomasza z Akwinu. W 1254 r. został prowincjałem na terenie Niemiec. W roku 1260 mianowany biskupem Ratyzbony. Przyczynił się do odnowy tej zaniedbanej diecezji. W dwa lata później zrezygnował z funkcji rządcy diecezji. W latach następnych spełniał niektóre poruczenia papieskie - zwłaszcza mediacyjne. Brał także udział w głoszeniu krucjaty na terenie Niemiec i Czech. Uczestniczył w soborze powszechnym w Lyonie (1274). Św. Albert był jednym z największych umysłów chrześcijańskiego średniowiecza. Przedmiotem jego naukowych zainteresowań były niemal wszystkie dziedziny ówczesnej wiedzy. Jednocześnie posiadał umiejętność łączenia wiedzy z dobrocią, dlatego był nazywany "doktorem powszechnym" i "sumą dobroci". Zmarł 15 listopada 1280 r. w Kolonii, gdzie go pochowano. Beatyfikowany przez Grzegorza XV w 1438 r. Kanonizował go i ogłosił doktorem Kościoła Pius XI (1931). Patron górników, studiujących nauki przyrodnicze, uczonych.

W ikonografii św. Albert przedstawiany jest w habitach dominikańskich, czasami w mitrze lub jako profesor. Jego atrybutami są: księga, krzyż, lilia jako symbol wiernej duszy, mitra, ptasie pióro.

św. Abiba dk. m (+ 322),
św. Guriasa i Samonasa, mm. (+ 306),
św. Józefa Pignatelli kpł. zk. (+ 1811),
św. Leopolda margrabiego (+ 1136),
św. Mahuta bpa w Aleth (+ ok. 640).

16 listopada

GERTRUDA (zob. 17 marca)

Św. Gertruda Wielka, dziewica, zakonnica. Urodziła się w 1256 r. w Turyngii. Gdy miała 5 lat, powierzono ją ówczesnym zwyczajem na wychowanie benedyktynek w Helfta. Spędziła tam całe życie. Najpierw jako uczennica, zdobywając solidne wykształcenie humanistyczne i teologiczne, później jako mniszka. Jest jedną z największych mistyczek chrześcijaństwa. Jej zjednoczenie z Bogiem skupiło się na tajemnicy miłości Serca Jezusowego. Swoje modlitwy i objawienia zapisała w pismach, które po niej pozostały. Umarła 13/17? listopada 1302 r. Jest patronką Ameryki Południowej. Kult Świętej na prośbę króla polskiego Augusta II Sasa, rozciągnął na cały Kościół Klemens XII w 1732 r.

W ikonografii św. Gertruda przedstawiana jest w stroju opatki, z krzyżem w ręku.

św. Agnieszki z Asyżu dz. zk. (+ 1253),
św. Edmunda bpa (+ 1240),
św. Euchariusza bpa (+ 449),
bł. Łucji z Narni dz. (+ 1544),
św. Małgorzaty Szkockiej, królowej (+ 1093),
św. Otmara op. (+ 759).

---

17 listopada

ELŻBIETA (zob. 18 czerwca)

Św. Elżbieta Węgierska, królowa (1207 - 1231). Córka Andrzeja II króla Węgier. Mając 14 lat poślubiła landgrafa Turynii, Ludwika IV. Z małżeństwa urodziło się troje dzieci. Mąż zmarł podczas wyprawy krzyżowej. Elżbieta, zgodnie z frankońskim prawem spadkowym opuściwszy Wartburg, zamieszkała w Marburgu, gdzie ufundowała szpital. W 1228 r. złożyła ślub wyrzeczenia się świata i przyjęła habit tercjarki św. Franciszka. Ostatnie lata spędziła w skrajnym ubóstwie, oddając się bez reszty chorym i biednym. W 4 lata po śmierci kanonizował ją Grzegorz IX. Jest patronką elżbietanek, III zakonu św. Franciszka, Niemiec, Węgier. Jej imię przyjęło jako swoją nazwę kilka zgromadzeń zakonnych i dzieł katolickich.

W ikonografii św. Elżbieta przedstawiana jest w stroju królewskim. Jej atrybutami są: chleb, kilka monet; różę, w które według legendy zamieniły się w chleb w chwili, gdy ukradkiem wynosząc je dla biednych natknęła się na męża, który z tego powodu robił jej często wyrzuty; różaniec.

śwśw. Acisklusa i Wiktorii, mm, (+ 400),

śwśw. Alfeusza i Zacheusza, mm. (+ 303),

św. Grzegorza Cudotwórcy bpa (+ ok. 270),

św. Grzegorza bpa Tours (+ 594),

św. Hugona bpa (+ 1200),

błbł. Rocha Gonzalesa de Sancta Cruz, Alfonsa Rodrigueza, Jana del Castillo, mm. (+ 1628).

18 listopada

KAROLINA (zob. 2 marca)

Bł. Karolina Kózkówna, dziewica, męczennica (1898 - 1914). Urodziła się w podtarnowskiej wsi Wał-Ruda. Rodzice jej posiadali niewielkie gospodarstwo. Pracowała z nimi na roli. Była prostą, religijną dziewczyną. Zginęła na początku I wojny światowej. Carski żołnierz uprowadził ją przemocą i bestialsko zamordował gdy broniła się pragnąc zachować dziewictwo. Po kilku dniach znaleziono jej zmasakrowane zwłoki. Pochowano ją w parafialnym kościele we wsi Zabawa. W 1987 r. Jan Paweł II beatyfikował Karolinę w Tarnowie.

W ikonografii Błogosławiona przedstawiana jest z palmą w ręce.

ODO(N)

germ. Odward - dziedzictwo, majątek.

Św. Odo(n) z Cluny, opat (ok. 878 - 942). Urodził się w Akwitanii. Pochodził z rycerskiego rodu. Wychowywał się na książęcym dworze Wilhelma Akwitańskiego. W wieku 30 lat wstąpił do benedyktynów. W 924 r. został opatem sprawującym zwierzchność nad klasztorami w Baume i Chluny. Za jego czasów Chluny, po przeprowadzonych reformach życia zakonnego, otrzymało niezależność oraz zyskało znaczenie w Europie.

św. Filipiny Duchesne (+ 1852),

św. Hezychiusza żołnierza m. (+ IV w.),

św. Leonarda Kimury m. (+ 1619),

św. Orikulusa m. (+ V w.),

św. Romana m. (+ 303),

św. Tomasza mn. (+ 551).

19 listopada

SALOMEA

hebr. shalom – pokój.

Bł. Salomea, księżna, dziewica, zakonnica (1212 - 1268). Była córką Leszka Białego i Grzymisławy, księżniczki ruskiej. Poślubiła księcia węgierskiego Kolomana. Żyła z nim w dziewiczym małżeństwie. W roku 1219 zasiadła z mężem na tronie halickim. Wkrótce potem, po klęsce z wojskami księcia nowogrodzkiego Mściśława, zostali zmuszeni do rezygnacji z Halicza i udali się na Węgry. W 20 lat później Koloman zmarł na skutek ran odniesionych w bitwie z Tatarami. Po jego śmierci Salomea wróciła do Polski i w 1245 r. wstąpiła do klasztoru klarysek w Zawichoście koło Sandomierza. Ze względu na niebezpieczeństwo najazdu Tatarów jej brat, książę sandomierski i krakowski, Bolesław Wstydlivy, ufundował i przeniósł klasztor do Skały pod Krakowem. Księżna Salomea założyła przy nim miasto na prawie niemieckim. Kult Świętej aprobował Klemens X (1673). Jej relikwie spoczywają w klasztorze franciszkanów w Krakowie.

W ikonografii atrybutem bł. Salomei jest gwiazda uchodząca z jej ust w chwili śmierci.

św. Azasa żołnierza m. (+ IV w.),

św. Barlaama m. (+ 303),

bł. Jakuba Benfatti bpa (1332),

śwśw. Fausta z Aleksandrii dk., Dionizego, mm. (+ III/IV w.),

św. Kryspina bpa m. (+ III w.),

św. Matyldy (Mechtyldy) dz. (+ 1298).

20 listopada

RAFAŁ (zob. 29 września)

Św. Rafał Kalinowski, kapłan, zakonnik. Józef Kalinowski urodził się w 1835 r. w Wilnie. Ojciec był profesorem matematyki na Uniwersytecie Wileńskim. Po ukończeniu Instytutu Szlacheckiego (1843 - 1850) podjął studia w Instytucie Agronomicznym w Hory-Horkach koło Orszy. Zrezygnował z nich po dwu latach. Przeniósł się do Mikołajewskiej Szkoły Inżynierii Wojskowej w Petersburgu. Po jej ukończeniu (1855) został adiunktem matematyki oraz awansował do stopnia porucznika. Następnie pracował przy budowie kolei żelaznej Odessa - Kijów - Kursk. Z powodów zdrowotnych otrzymał zwolnienie z wojska w 1863 r. Gdy wybuchło powstanie styczniowe, objął obowiązki naczelnika litewskiego Wydziału Wojny. Po upadku powstania został aresztowany i osadzony w więzieniu. W wyniku procesu skazano go na karę śmierci. W więzieniu otaczała go atmosfera świętości. Wskutek interwencji krewnych i przyjaciół, a także z obawy, że po śmierci Polacy mogą uważać Józefa Kalinowskiego za męczennika i świętego, władze carskie zamieniły mu wyrok na dziesięcioletnią katorgę na Syberii. Po ciężkich robotach, zmianach kolejnych miejsc zsyłki oraz wielu przeżyciach Kalinowski powrócił do kraju w 1874 r. Tutaj zaproponowano mu stanowisko wychowawcy Augusta (kandydata na ołtarze) - syna księcia Władysława Czartoryskiego. Opiekował się nim przez trzy lata. W 1877 r. Józef Kalinowski wstąpił do nowicjatu karmelitów w Grazu, przybierając imię Rafał. Po studiach filozoficznych i teologicznych otrzymał święcenia kapłańskie (1882). W kilka miesięcy później został przeorem klasztoru w Czernej, następnie w Wadowicach. Był spowiednikiem o wyjątkowych darach, nazwano go "ofiara konfesjonau". Zmarł 15 listopada 1907 r. Jego relikwie spoczywają w kościele karmelitów w Czernej. Beatyfikował go Jan Paweł II w 1983 r., kanonizował w 1991. Patron oficerów i żołnierzy. Orędownik w sprawach trudnych i bez nadziejnych.

W ikonografii Święty przedstawiany jest podczas modlitwy, w habicie karmelity.

św. Agapiusa m. (+ 306),

św. Bernwarda bpa (+ 1022),

św. Edmunda króla m. (+ 870),

śwśw. Eustachego, Tespezjusza, Anatola, mm. (+ IV w.),

św. Feliksa de Valois kpł. (+ 1212),

św. Grzegorza z Dekapolu (+ 842),

bł. Marii Kortuny Viti zk. (+ 1922),

św. Nersasa bpa (+ IV w.),
św. Sylwestra bpa (+ ok. 525),
św. Symplicjusza bpa (+ III w.).

21 listopada

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Ofiarowanie Najświętszej Maryi Panny. Protoewangelia Jakuba z III w. mówi, iż Maryję ofiarowano na służbę w świątyni, kiedy miała trzy lata. Od VI w. święto to obchodzono w Jerozolimie. Na Zachodzie od czasów wypraw krzyżowych. Potwierdzone przez Sykstusa V (1585 - 1590) i Klemensa VIII (1592 - 1605).

św. Alberta bpa Liège m. (+ 1192),
św. Gelazego I pp. (+ 496),
św. Heliodora m. (+ poł. II w.),
św. Kolumbana op. (+ 615),
św. Rufusa (+ I w.).

22 listopada

CECYLIA

łac. *caecus* - ślepy, ciemny, wątpliwy; imię związane z rodową miejscowością *Caeculo*.

Św. Cecylia, dziewica i męczennica (II - III w.). Jedna z najsłynniejszych męczennic Kościoła Rzymskiego. Trudno jednak odróżnić w opisie jej męczeństwa fakty historyczne od legendy. Według starej tradycji złożyła ślub czystości, jednak zmuszono ją do małżeństwa z poganinem Walerianem. Święta pozyskała dla Chrystusa męża i jego brata Tyburcjusza. Razem z nimi poniosła męczeńską śmierć przez ścięcie mieczem. Ciało św. Cecylii odkryto w 822 r. w katakumbach, a następnie złożono w bazylice jej poświęconej na Zatybrzu. Imię św. Cecylii wymieniane jest w Kanonie rzymskim. Jest patronką chórzystów, lutników, muzyków, organistów, zespołów wokalny-muzycznych.

W ikonografii św. Cecylia przedstawiana jest jako orantka. Późniejsze prezentacje ukazują ją w tunice z palmą męczeńską w dłoni. Czasami gra na organach. Jej atrybutami są: anioł, instrumenty muzyczne - cytra, harfa, lutnia, organy, płonąca lampka, miecz, wieniec z białych i czerwonych róż - oznaczających jej niewinność i męczeństwo.

śwśw. Filomena i Apfiasza, mm. (+ I w.),
śwśw. Marka i Stefana, mm. (+ III/IV w.),
św. Pragmacjusza bpa (+ 533),
św. Salwatora Lilli zk. m. w Ziemi Świętej (+ 1894).

23 listopada

KLEMENS (zob. 15 marca)

Św. Klemens I, papież, męczennik (+ 97). Trzeci następca św. Piotra, rządził Kościołem w latach 88 - 97. Według Tertuliana miał otrzymać święcenia kapłańskie z rąk Piotra Apostoła. Papież Klemens napisał list do chrześcijan w Koryncie. Dokument ten jest świadectwem znaczenia biskupa rzymskiego w I wieku. Tradycja podaje, że poniósł męczeńską śmierć. Imię św. Klemensa wymieniane jest w Kanonie rzymskim. Patron narodów słowiańskich; dzieci, górników, kamieniarzy, kapeluszników, marynarzy.

W ikonografii św. Klemens przedstawiany jest w papieskim stroju pontyfikalnym. Jego atrybutami są: Baranek Apokalipsy, kotwica, którą uwiązano mu u szyi, księga, maty krzyż, paliusz.

św. Amfilocha bpa (+ ok. 403),
św. Felicyty m. (+ III w.), św.
św. Grzegorza bpa (+ ok. 603),

św. Lukrecji m. (+ IV/V w.),
bł. Michała Augustyna Pro zk. m. w Meksyku (+ 1927),
św. Syzyniusza m. (+ III/IV w.),
św. Trudona kpł. (+ 690).

24 listopada

FLORA

łac. imię bogini kwiatów i wiosny.

Św. Flora, dziewica i męczennica (+ 851). Pochodziła z Kordoby. Jako chrześcijanka, ze swoją towarzyszką św. Marią, została ścięta przez Maurów.

św. Aleksandra m. (+ IV w.),
św. Balsamona op. (+ 1232),
św. Chryzogona m. (+ III/IV w.),
św. Kolmana bpa (+ VI w.),
bł. Piotra Dumoulin Borie bpa m. (+ 1838),
św. Porcjana op. (+ ok. 532),
św. Protazego bpa (+ ok. 356),
św. Romana kpł. (+ 380).

25 listopada

KATARZYNA (zob. 2 lutego)

Św. Katarzyna Aleksandryjska, dziewica, męczennica. Poniosła męczeńską śmierć ok. 307/312? r. Relikwie znajdują się w klasztorze jej imienia, u podnóża Góry Synaj. Jest patronką zakonu katarzynek; Nowego Targu; uniwersytetów; adwokatów, bibliotekarzy, drukarzy, filozofów chrześcijańskich, grzeszników, kolejarzy, kołodziejów, literatów, mężatek, młodych dziewcząt, młynarzy, modystek, mówców, notariuszy, piekarzy, powroźników, prządek, studentów, szwaczek, uczonych, woźniców, zecerów. Należy do Czternastu Świętych Wspomożycieli. Według legendy Katarzyna urodziła się w Aleksandrii. Była córką króla Kustosa. Otrzymała gruntowne wykształcenie. Słynęła z urody. Podczas prześladowania chrześcijan przez cesarza Maksencjusza została przymuszona do złożenia ofiary bogom. Odmówiła głosząc prawdę o Bogu Jedynym. Wówczas cesarz zarządził dysputę między Katarzyną a pięćdziesięciu tamtejszymi filozofami i retorami. Katarzyna pokonała swoich adwersarzy, udowadniając prawdziwość chrześcijaństwa, i doprowadziła wielu z nich do wiary w Chrystusa. Miała wtedy 18 lat. Cesarz rozgniewany obrotem sprawy skazał ją na głód, tortury, łamanie kołem. Modlitwa jej sprawiła, że podczas miażdżenia kołem zstąpił anioł i spowodował, że rozpadło się ono w rękach kata. Ostatecznie wykonano wyrok śmierci przez ścięcie.

W ikonografii św. Katarzyna przedstawiana jest w koronie królewskiej, z palmą męczeńską w dłoni. Jej atrybutami są: anioł, Dziecię Jezus, nakładające na jej palec pierścień jako oblubienicy, filozofowie, z którymi prowadziła dysputę, gałązka palmowa, koło, korona w ręku, krzyż, księga, miecz, piorun.

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria od Pana Jezusa Dobrego Pasterza, zakonnica. Franciszka Siedliska urodziła się 12 grudnia 1842 r. w ziemiańskiej rodzinie, w Roszkowskiej Woli koło Rawy Mazowieckiej. Ciężka choroba wypełniła jej lata dzieciństwa. Otrzymała staranne i solidne wychowanie w domu. Nieśmiała, łagodna, ciągle cierpiąca, pragnęła wstąpić do klasztoru, jednak sprzeciw ojca opóźnił tę decyzję. Zakonnica została dopiero w 1870 r. Najpierw jako tercjarka franciszkańska, potem jako twórczyni i organizatorka nowego zgromadzenia zakonnego Najświętszej Rodziny z Nazaretu - nazaretanek (1873). Przyjęła imię: Maria od Pana Jezusa Dobrego Pasterza. Zgromadzenie podjęło pracę w szkołach, sierocińcach, ochronkach, internatach - w Rzymie, Stanach Zjednoczonych, Paryżu, Londynie, Krakowie, Częstochowie, Lwowie. Zmarła 21 listopada 1902 r. w Rzymie. Beatyfikował ją Jan Paweł II w 1989 r.

---

bł. Beatryczy z Ornacieu zk. (+ 1303),
bł. Elżbiety "Dobrej" tercjarki (+ 1420),
bł. Humilisa zk. (+ 1637),
św. Merkuriusza żołnierza m. (+ poł. III w.),
św. Mojżesza kpł. m. (+ 251).

26 listopada

LEONARD (zob. 19 kwietnia)

Św. Leonard z Porto Maurizio (1676 - 1751). Piotr Hieronim Casanuova urodził się w małym porcie nad morzem Liguryjskim. Ojciec był właścicielem statku. Matka osierociła go, kiedy miał 2 lata. Podczas studiów w Rzymie wstąpił do reformatów, przyjmując imię zakonne Leonard. W 1703 r. został kapłanem. Wkrótce potem zapadł na ciężką chorobę. Swoje uzdrowienie przypisywał wstawiennictwu NMP. Leonard przez 43 lata głosił misje ludowe na terenie Italii, zyskując tytuł "apostoła Włoch". Rozpowszechnił nabożeństwo Drogi Krzyżowej. Stacje Męki Pańskiej erygował w prawie sześćuset kościołach, między innymi w Koloseum rzymskim. Sterany wyczerpującą pracą misjonarską, zmarł w Rzymie 26 listopada 1751 r. Beatyfikowany w 1795 r., kanonizowany w 1867. Pius XI ogłosił go patronem misji ludowych.

W ikonografii atrybutem św. Leonarda jest chorągiew i księga.

św. Alpiusza bpa (+ 430),
św. Basola (+ VII w.),
św. Bellina bpa Padwy m. (+ 1147),
bł. Delfiny dz. (+ 1358),
śwśw. Fileasza, Hezychiusza, Pachomiusza i Teodora, bpów, Fausta kpł., Didiusa i Ammoniusa, mm. (+ IV w.),
św. Konrada bpa (+ 975),
św. Marcelego kpł. m. (+ 347),
św. Nikona mn. (+ 998),
św. Piotra bpa Aleksandrii m. (+ 311),
św. Styliana ps. (+ ok. 610),
św. Sylwestra op. (+ 1267),
św. Syrycjusza pp. (+ 399).

27 listopada

WIRGILIUSZ

łac. *Virgilius* - członek rodu *Virgilia*.

Św. Wirgiliusz (Fergal), biskup (+ 784). Urodził się w Irlandii. Ok. 743 r. przybył do Salzburga. W dwa lata później został opatem klasztoru św. Piotra, a tym samym zarządcą diecezji. Sakrę biskupią przyjął w roku 755. W Salzburgu wybudował nową katedrę. Wysłał misjonarzy do Karyntii (płd. Austria), stając się apostołem tego kraju. Kanonizował go Grzegorz IX (1233).

śwśw. Akacjusza kpł., Hirenarcha, mm. (+ ok. 500),
bł. Bernardyna z Fossa zk. i kpł. (+ 1503),
św. Jakuba m. w Persji (+ ok. 420),
św. Maksyma bpa w Riez (+ 460),
św. Waleriana bpa (+ 388).

---

28 listopada

STEFAN (zob. 29 marca)

Św. Stefan Młodszy, męczennik (713 - 764). Pochodził z Konstantynopola. W młodym wieku podjął życie mnicha. Był igumenem mnichów na górze św. Auksencjusza. Zrzekł się jednak tej godności i podjął życie pustelnika. Podczas sporów o cześć świętych obrazów opowiedział się po stronie obrońców dotychczasowego kultu. Tym samym naraził się na prześladowanie cesarza Konstantyna V. W czerwcu 762 r. zażądano od niego podpisania dokumentów nielegalnego synodu konstantynopolskiego, potępiającego oddawanie czci obrazom. Gdy odmówił, zamknięto go w klasztorze, następnie zesłano na jedną z wysepek na morzu Marmara. Po pewnym czasie wtrącono go do więzienia w Konstantynopolu, gdzie z tych samych powodów przebywało już 300 mnichów. Dotkliwie pobity, wkrótce zmarł.

śwśw. Bazylego mn., Piotra mn., Andrzeja mn., mm. (+ 764),

św. Jakuba z Marchii kpł. zk. (+ 1476),

św. Jakuba Thompsona m. w Anglii (+ 1582),

śwśw. Papiniana, Mansweta, Waleriana, Urbana, Krescensa, Eustachego, Kreskoniusa, Krescencjana, Feliksa, Hortulana, Florencjana, bpów, mm. (+ V w.),

św. Rufusa m. (+ III/IV w.),

św. Sostenesa (+ I w.).

29 listopada

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria Klementyna Anuarita Nengapeta (+ 1965). Młoda, czarna zakonnica ze zgromadzenia Najświętszej Rodziny. Zginęła broniąc swej czystości, gdy przybyła odwiedzić siostry, które były wtedy deportowane w Zairze. Jan Paweł II beatyfikował ją w Kinszasie w 1985 r.

błbł. Dionizego zk., Redempta zk., mm. na Sumatrze (+ 1638),

św. Filemona m. (+ ok. 275),

bł. Franciszka Antoniego Fasani kpł. zk. (+ 1742),

św. Paramona m. (+ 250),

św. Radboda bpa (+ 917),

św. Saturnina bpa Tuluzy i m. (+ 250),

śwśw. Syzynyusza dk. i Saturnina, mm. (+ pocz. IV w.).

30 listopada

ANDRZEJ (zob. 4 lutego)

Św. Andrzej, Apostoł (+ ok. 70). pochodził z Betsaidy. Brat św. Piotra. Rybak. Początkowo był uczniem Jana Chrzciciela. Pod jego wpływem poszedł za Chrystusem, gdy Ten przyjmował chrzest w Jordanie. Pierwszy powołany przez Jezusa na apostoła. Przez cały okres publicznej działalności Pana Jezusa należał do Jego najbliższego otoczenia. W ich domu w Kafamaum Chrystus niejednokrotnie się zatrzymywał. Był świadkiem cudu w Kanie (J 1,40-2,12), cudownego rozmnożenia chleba (J 6,8 nn). Pośredniczył między Mistrzem a poganami (J 12,21 nn). Po Zesłaniu Ducha Świętego według apokryfów Andrzej Apostoł miał pracować w Foncie i Bitynii (dzisiaj zachodnia Turcja) oraz w Tracji (Bułgaria), Scytii (dolny bieg Dunaju) i Grecji. Tam też 30 listopada 70 r. w Patras, przeżegnawszy zebranych wyznawców, został ukrzyżowany głową w dół na krzyżu w kształcie litery X. Jest patronem prawosławia, Słowian (szczególnie obrządków wschodnich); archidiecezji warmińskiej, Austrii, Bułgarii, Burgundii, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Rosji, Sycylii, Szkocji; szeregu miast, m. in. Bordeaux, Brescii, Brugii, Hanoweru, Neapolu, Rawenny, oraz małżeństw, podróżujących, rybaków, rycerzy, woźni, rzeźników. Orędownik zakochanych, wspomaga w sprawach matrymonialnych i wyprasaniu potomstwa.

W ikonografii św. Andrzej Apostoł przedstawiany jest jako starszy mężczyzna o gęstych, siwych włosach i krzaczastej, krótkiej brodzie. Jako apostoł nosi długi płaszcz. Czasami ukazywany jako rybak w krótkiej

---

tunice. Powracającą sceną w sztuce religijnej jest chwila jego ukrzyżowania. Atrybutami Świętego są: “krzyż św. Andrzeja” w kształcie X, księga, ryba, sieć.

bł. Fryderyka brata zk. (+ 1329),
św. Konstancjusza (+ ok. 418),
św. Kutberta Mayne m. w Anglii (+ 1577),
św. Trojana bpa (+ 550),
św. Zozyma (+ ok. 550).

GRUDZIEŃ

1 grudnia

EDMUND

germ. ed- - majątek, dziedzictwo, -mund -opieka; “opiekun dziedzicznej posiadłości”.

Św. Edmund Campion, kapłan, męczennik (1540 - 1581). Urodził się w Londynie. Syn księgarza. Studiował w Oxfordzie. Był diakonem anglikańskim. Studium Ojców Kościoła przekonało go o wyjątkowej autentyczności Kościoła katolickiego, do którego wstąpił w 1573 r. Z tego powodu zagrożony aresztowaniem opuścił Anglię, schronił się na kontynencie, a następnie udał do Rzymu. Tam wstąpił do jezuitów. Po odbyciu nowicjatu w Brnie podjął wykłady z retoryki w Pradze. W 1579 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Był świetnym mówcą. Pisał wiersze i dramaty dla teatrów jezuickich kolegów. Najbardziej znanym jest jego traktat “Decem rationes”, w którym podejmuje polemikę z Kościołem anglikańskim. Rok później wezwano go do Rzymu, skąd został wysłany z misją do Anglii. Do Londynu dotarł wśród trudności. Tam przez kilka miesięcy pracował duszpastersko w konspiracji. Wkrótce potem musiał schronić się na prowincję. Wskutek zdrady ks. Campion został ujęty i więziony w londyńskim Tower. Tutaj obietnicami i groźbami usiłowano go skłonić do przejścia na anglikanizm. Odmówił. Wobec tego poddano go torturom, a następnie wytoczono proces, oskarżając o “zdradę stanu”. Z rozkazu królowej Elżbiety I skazany na śmierć, zginął 1 grudnia 1581 r. na szafocie. Beatyfikowany w roku 1886, kanonizowany w 1970. W ikonografii św. Edmund przedstawiany jest w stroju jezuitę. Jego atrybutem jest strzała.

św. Ageryka bpa (+ 588),
św. Aleksandra Briant kpl. m. (+ 1581),
św. Ananiasza m. (+ 345),
św. Ansana m. (+ III/IV w.),
bł. Antoniego Bonfandini kpl. zk. (+ 1482),
św. Eligiusza bpa (+ 660),
bł. Jana z Vercelli zk. (+ 1283),
św. Kastrycjana bpa (+ III w.),
św. Natalii (+ III/IV w.),
św. Olimpiadesa konsula m. (+ III/IV w.),
św. Prokula bpa m. (+ poł. II w.),
św. Radulfa kpl. m. (+ 1581),
św. Ursycyna bpa (+ ok. 344).

2 grudnia

RAFAŁ (zob. 29 września)

Bł. Rafał Melchior Chyliński, kapłan, zakonnik. Melchior Chyliński urodził się w rodzinie szlacheckiej 1690 r., we wsi Wysoczka (woj. poznańskie). W 1712 r. zaciągnął się do wojska, jako zwolennik króla Stanisława Leszczyńskiego. Z czasem został oficerem i komendantem chorągwi. W trzy lata później opuścił wojsko. Wkrótce potem wstąpił do franciszkanów. Tam otrzymał imię zakonne Rafał. Dwa lata później przyjął święcenia kapłańskie. Życie ascetyczne łączył z posługą misyjną. Przebywał w klasztorach w Radziejowie, Poznaniu, Warszawie, Kaliszu, Gnieźnie, Warce nad Pilicą. Był cenionym spowiednikiem, kaznodzieją i opiekunem cierpiących, ubogich, opuszczonych. Jego pobożność oraz miłosierdzie zjednały mu za życia opinię świętości. Zmarł 2 grudnia 1741 r. w Łagiewnikach koło Łodzi. Tam znajdują się jego relikwie. Ojca Rafała beatyfikował Jan Paweł II w Warszawie (1991).

W ikonografii bł. Rafał przedstawiany jest w brązowym habicie franciszkańskim i w czerwonej stule. Jego atrybutami są: księga na stole, dyscyplina, krzyż.

św. Bibiany dz. m. (+ III w.),
św. Blanki królowej (+ 1252),
św. Chromacjusza bpa (+ 408),

bł. Jana Ruysbrocka kpł. (+ 1381),
bł. Marii Anieli Astorch zk, (+ 1665),
św. Sylwana bpa (+ V w.),
św. Sylweriusza pp. (+ 537).

3 grudnia

FRANCISZEK (zob. 24 stycznia)

Św. Franciszek Ksawery, kapłan. Urodził się w 1506 r. na zamku Xavier (Hiszpania). Ojciec był doktorem uniwersytetu w Bolonii, prezydentem Rady Królewskiej Navarry. W 1525 r. Franciszek podjął studia teologiczne w Paryżu. Uzyskawszy stopień magistra wykładał w kolegium. Zaprzyjaźnił się wtedy z Ignacym Loyolą. W 1534 r. złożył z nim i innymi towarzyszami śluby. Dało to początek Towarzystwu Jezusowemu. W trzy lata później przyjął święcenia kapłańskie. W latach 1537 - 1538 apostołował w Bolonii, a następnie w Rzymie. W tym czasie Paweł III zatwierdził nowe zgromadzenie jezuitów. W 1541 r., zaopatrzony w królewskie pełnomocnictwa oraz mandat legata papieskiego, przez Lizbonę wyruszył na misje do Indii. Wylądował w Goa 6 maja 1542 r. Pokorą i niezwykłą postawą pełną miłości zjednał sobie tamtejszych mieszkańców. Nawrócił niezliczone rzesze. Zorganizował liczne misje, seminarium, nowicjat. Odbił misje, m. in. do Malakki (północny Singapur), na Moluki, Cejlon, wyspę Ambon, Kochin (Wietnam). Następnie rozpoczął ewangelizację w Japonii, gdzie założył stuosobową wspólnotę chrześcijan. Był tytanem pracy nadzwyczajne sukcesy były owocem jego modlitwy i głębokiego życia wewnętrznego. Zmarł 3 grudnia 1552 r. na wyspie Sancian koło Kantonu podczas misji do Chin. Ciało jego sprowadzono do Goa, gdzie spoczywa w kościele Di Gesù. Św. Franciszka kanonizował Grzegorz XV (1622). Jest patronem zakonu misjonarzy, misji katolickich (1927), Indii, Japonii; marynarzy. Orędownik w czasie zarazy i burz.

W ikonografii św. Franciszek Ksawery przedstawiany jest w sukni jezuickiej obszytej muszlami lub w komży i stule. Niekiedy otoczony jest gronem tubylców. Jego atrybutami są: gorejące serce, krab, krzyż, laska pielgrzyma, stuła.

św. Biryne bpa Dorchester (+ 650),
św. Galganusa ps. (+ 1181),
św. Kasjana m. (+ III/IV w.),
św. Lucjusza (+ II w.?),
św. Miroklesa bpa (+ ok. 341).

4 grudnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan Damasceński, kapłan, doktor Kościoła (ok. 675 - ok. 749). Urodził się w Damaszku w chrześcijańskiej rodzinie arabskiej. Był synem ostatniego namiestnika miasta. Jan przez kilka lat pełnił obowiązki logoteta - przedstawiciela ludności chrześcijańskiej wobec kalifa. Z powodu zaostżenia się postawy kalifa w stosunku do chrześcijan zrezygnował z urzędu i udał się do klasztoru św. Saby niedaleko Jerozolimy. Tam przyjął święcenia kapłańskie. Kościołowi służył ogromną wiedzą i wymową. Przez długie lata był doradcą patriarchy W sporze z obrazoburcami wy stał w obronie obrazów. Napisał liczne i cenne dzieła teologiczne. Część z nich jest syntezą teologii wschodniej, na którą wywarł ogromny wpływ. Pisał hymny poświęcone Matce Bożej. Zmarł w klasztorze św. Saby. Jest uważany za ostatniego z Ojców Kościoła Wschodniego. W 1890 r. ogłoszony doktorem Kościoła. Jest patronem farmaceutów, malarzy ikon oraz obrazów świętych.

W ikonografii św. Jan Damasceński przedstawiany jest w chwili, kiedy anioł uzdrawia go, przykładając rękę, którą - według legendy - odciął mu cesarz bizantyjski Leon. Jego atrybutem jest księga, pióro pisarskie.

BARBARA

gr. *bárbaros* - nie mówiący po grecku, barbarzyński, cudzoziemiec.

Św. Barbara, dziewica, męczennica (+ 306). Poniosła męczeńską śmierć w Nikomedii (lub Heliopolis). Jest patronką archidiecezji katowickiej, Edessy, Kairu; architektów, cieśli, dzwonników, flisaków, górników, hutników, kamieniarzy, kowali, ludwisarzy, marynarzy, murarzy, saperów, strażników, szcztokarzy, tkaczy, więźniów, wytwórców sztucznych ogni, żołnierzy (szczególnie artylerzystów i załóg twierdz) oraz patronką dobrej śmierci. Jedna z Czternastu Świętych Wspomożycieli. Według starej legendy była piękną córką bogatego poganina Dioskura z Heliopolis w Bitynii (płn. cz. Azji Mniejszej). Ojciec wysłał ją na naukę do Nikomedii. Tam zetknęła się z chrześcijaństwem. Prowadziła korespondencję z wielkim filozofem i pisarzem Orygenesem z Aleksandrii. Pod jego wpływem przyjęła chrzest i złożyła ślub czystości. Ojciec dowiedziawszy się o tym, pragnąc wydać ją za żonę i złamać opór dziewczyny, uwięził ją w wieży. Jej zdecydowana postawa wywołała w nim gniew tak wielki, że ją zabił. Wkrótce przypłacił to nagłą śmiercią od pioruna.

W ikonografii św. Barbara przedstawiana jest w długiej, pofałdowanej tunice i w płaszczu, z koroną na głowie, niekiedy w czepku. W ręku trzyma kielich i Hostię. Według legendy tuż przed śmiercią anioł przyniósł jej Komunię św. Czasami ukazywana jest z wieżą, w której była więziona, oraz z mieczem, od którego zginęła. Atrybuty: anioł z gałązką palmową, dwa miecze u jej stóp, gałązka palmowa, kielich, księga, lew u stóp, miecz, monstrancja, pawie lub strusie pióro, wieża.

św. Annona bpa (+ 1075),
św. Bernarda bpa kard. (+ 1133),
św. Feliksa bpa (+ ok.432),
bł. Filipa Rinaldi zk. (+ 1931),
św. Maruty bpa (+ ok. 420),
bł. Piotra Pettinaro tercjarza (+ 1361),
św. Osmunda bpa (+ 1099),
św. Teofanesa (+ 780).

5 grudnia

SABA

hebr. *saba* - zajęcie, zmiana, niewola.

Św. Saba Jerozolimski, kapłan, opat. Urodził się w 439 r. w Mutalascie koło Cezarei Kapadockiej. Gdy ojca, oficera armii cesarskiej, przeniesiono do odległego garnizonu, Saba wychowywał się u krewnych. Od ósmego roku życia przebywał w klasztorze. Kiedy miał 18 lat, udał się do Palestyny. Przez jakiś czas przebywał w klasztorze Theoktistos. W 469 r. podjął życie pustelnika na Pustyni Judzkiej. Z czasem gromadzili się wokół niego uczniowie. Założył dla nich Wielką Ławrę - klasztor Mar Saba. Święcenia kapłańskie przyjął w wieku 48 lat. W kilka lat później został archimadrytą wszystkich klasztorów i pustelników palestyńskich. Nie mogąc poddać dyscyplinie monastycznej niektórych pustelników, usunął się na pustelnię. Po pewnym czasie opuścił ją jednak, udał się do Jerozolimy i tam w pobliżu potoku Cedron założył Nową Ławrę. Zgromadziła ona kilkuset mnichów mieszkających w rozlicznych grotach. Saba założył w sumie 15 klasztorów i 3 hospicja dla pielgrzymów. W sporach doktrynalnych opowiedział się za nauką Soboru Chalcedońskiego (451). Z myślą o jej przyjęciu udał się do cesarza Anastazego I w Konstantynopolu. Saba jest autorem "Typikonu" - księgi regulującej przebieg całorocznej liturgii. Została ona przyjęta przez cały Kościół Wschodni. Zmarł w Mar Saba 5 grudnia 532 r.

bł. Bartłomieja zk. (+ 1495),
św. Dalmacjusza bpa m. (+ III w.),
św. Jana bpa w Polybotum (+ IX w.),
św. Jana Almonda m. (+ 1612),
śwśw. Juliusza, Potamii, Kryspina, Feliksa, Gratusa, mm. (+ 304),

---

św. Kryspiny m. (+ 304),
św. Mikołaja Stensena kpł. (+ 1686),
św. Nicecjusza (+ 561),
św. Pelina bpa Brindisi m. (+ poł. IV w.).

6 grudnia

MIKOŁAJ (zob. 21 marca)

Św. Mikołaj, biskup (+ ok. 343/352?). Urodził się w Patras w Grecji. Był biskupem Miry (Azja Mniejsza) na początku IV wieku. W działalności pasterskiej odznaczał się wrażliwością na ludzką biedę i nieszczęście. Swoją pomoc ofiarował dyskretnie lub anonimowo. Uczestniczył w soborze powszechnym w Nicei (325). Postać Świętego, mimo braku wiadomości o jego życiu, jest jedną z najbardziej barwnych w hagiografii. Był tematem wielu legend. Jego relikwie od roku 1087 znajdują się w Bari. W XIII wieku pojawił się zwyczaj rozdawania w szkołach pod patronatem św. Mikołaja stypendiów i zapomóg. Przekształcił się później w zwyczaj ofiarowania prezentów zwłaszcza dzieciom. Św. Mikołaj jest patronem Grecji, Rusi, Antwerpii, Berlina, Miry, Moskwy, Nowogrodu; bednarzy cukierników, dzieci, flisaków, jeńców, kupców, marynarzy, młynarzy, notariuszy panien, piekarzy pielgrzymów, piwowarów, podróżnych, rybaków, sędziów, studentów, więźniów, żeglarzy. Jeden z Czternastu Świętych Wspomożycieli. W ikonografii św. Mikołaj przedstawiany jest w stroju biskupa rytu łacińskiego lub greckiego. Jego atrybutami są m. in.: anioł, anioł z mitrą, chleb, troje dzieci lub młodzieńców w cebrzyku, trzy jabłka, trzy złote kule na księdze lub w dłoni (posag, jaki wg legendy podarował biednym pannom), pastorał, księga, kotwica, sakiewka z pieniędzmi, trzy sakiewki, okręt, worek prezentów.

św. Abrahama bpa (+ 557),
św. Aselli dz. (+ ok. 385),
śśw. Dionizji, Datywy, Leoncji, Terencjusza, Emiliana, Bonifacego, mm. (+ 484),
św. Majoryka m. (+ 484),
św. Piotra Paschazego bpa z Jean m. (+ 1300),
św. Polichroniusza kpł. m. (+ IV w.).

7 grudnia

AMBROŻY

gr. ambrosios - nieśmiertelny.

Św. Ambroży, biskup, doktor Kościoła. Urodził się około 340 r. w Trewirze. Ojciec był namiestnikiem cesarskim, prefektem Galii. Po jego śmierci Ambroży wraz z matką i rodzeństwem przeniósł się do Rzymu. Tam skończył szkołę retoryki i prawa. W wieku 30 lat został mianowany przez cesarza namiestnikiem prowincji Ligurii i Emilii ze stolicą w Mediolanie. W 374 r. podczas sporu arian z katolikami w sprawie wyboru biskupa Ambroży udał się do kościoła, aby załagodzić konflikt i oto nieoczekiwanie został wybrany głową Kościoła w tym mieście. By jeszcze katechumenem. Zaskoczony namiestnik prosił o czas do namysłu. W nocy uciekł z miasta. Po długiej podróży o świtaniu ujrzał, że stoi u bram Mediolanu. Przyjął to jako znak woli Bożej. 30 listopada ochrzcił się. W dniu 7 grudnia otrzymał sakrę biskupią. Dał się poznać jako pasterz rozważny, wrażliwy na krzywdę ludzką. Wyróżniał się silną wolą, poczuciem ładu, zmysłem praktycznym. Cieszył się wielkim autorytetem, o czym świadczą nadawane mu określenia: "kolumna Kościoła", "perła, która błyszczy na palcu Boga". Ideałem przyświecającym działalności św. Ambrożego było państwo, w którym Kościół i władza świecka wzajemnie udzielają sobie pomocy, a wiara spaja cesarstwo. Był świetnym mówcą. Uczestniczył w synodach w Akwilei (381) i Rzymie (382). Zajął zdecydowane stanowisko wobec arian, zwłaszcza w sytuacji, gdy do Mediolanu przeniosła się matka cesarza Justyna, ich jawna zwolenniczka. Był doradcą cesarzy. Pod wpływem Ambrożego wydano dekret uznający wyznanie katolickie za jedyną religię państwową (27 lutego 380). Nie bez sugestii biskupa Mediolanu cesarz Gracjan zrzekł się tytułu i stroju arcykapłana, jaki przynależał cesarzom rzymskim, oraz usunął z gmachu rzymskiego senatu ołtarz bogini Wiktorii, stanowiący symbol dawnej wiary. Pozo-

---

stawał w przyjaznych stosunkach z cesarzem Teodozjuszem. Gdy ten z powodu zamieszek w Tesaloniakach (390) kazał zebrać mieszkańców miasta w amfiteatrze i tam wymordował ponad 7000 osób, Ambroży wymógł na cesarzu odbycie publicznej pokuty. Przyczynił się także do nawrócenia św. Augustyna. Zmarł w Wielki Piątek 397 r. Jego relikwie znajdują się w bazylice mediolańskiej. Pozostawił po sobie liczne pisma moralno-ascetyczne, dogmatyczne, mowy, listy oraz hymny - te weszły na stałe do liturgii. Jego święto ustalono w rocznicę konsekracji biskupiej. Jest patronem Bolonii, Mediolanu; pszczelarzy. W ikonografii św. Ambrożego przedstawiany jest w stroju pontyfikalnym. Malarze często ukazywali go w grupie czterech ojców Kościoła. Jego atrybutami są: bicz o trzech rzemieniach, dziecko w kołysce, gołąb i ptasie pióro jako znak boskiej inspiracji, księga, krzyż, mitra, model kościoła, napis: "Dobra mowa jest jak plaster miodu", pastorał, pióro, ul.

św. Agatona żołnierza m. (+ 250),

św. Atenodora m. (+ IV w.),

św. Eutychniana pp. m. (+ 283),

św. Marcina op. (+ VI w.),

św. Serwusa m. (+ V w.),

św. Urbana bpa (+ IV w.).

8 grudnia

MARYJA (zob. 1 stycznia)

Niepokalane Poczęcie NMP. Maryja w chwili poczęcia została zachowana od grzechu pierworodnego i jego skutków. Jedno z najstarszych świąt (VIII w.). W 1166 r. cesarz bizantyjski Manuel I Komnenos nadał mu rangę państwową. Sobór w Bazylei (1437) zlecił, aby było obchodzone w całym Kościele. Pius IX ogłosił tę prawdę jako dogmat wiary katolickiej (8 grudnia 1854). Do jego zrozumienia i spopularyzowania przyczyniły się objawienia w Lourdes (1858).

ROMARYK

germ. hrom- - sława i -rik - pan, władca.

Św. Romaryk, opat. Pochodził z rodu Merowingów. Pełnił wysoką godność na dworze króla Teodeberta II. Zrezygnował z zaszczytów i udał się do Luxeuil, gdzie został mnichem. Około 620 r. otrzymał od króla posiadłość Villa Habendum w Wogezach. W niej ze swoim przyjacielem św. Amatem założył klasztor. Później pełnił w nim obowiązki opata. Zmarł 8 grudnia 653 r.

św. Euchariusza bpa Trewiru (+ III w.),

św. Hildemana op. bpa (+ 843),

św. Makarego m. (+ 250),

św. Patapiusa ps. (+ VI w.).

9 grudnia

LEOKADIA

gr. Leokades - troszczący się o lud.

Św. Leokadia, dziewica, męczennica (+ 304). Pochodziła z Toledo. Informacje o Świętej są skąpe. Według przekazów umarła z wycieńczenia w więzieniu, do którego wtrącił ją namiestnik Dacjan podczas prześladowania chrześcijan. W bazylice jej imienia, gdzie znajdują się relikwie Świętej, odbywały się słynne synody tolekańskie w VII wieku. Jest patronką Hiszpanii, Toledo.

W ikonografii św. Leokadia przedstawiana jest z palmą męczeńską. Jej atrybutem jest wieża.

św. Cypriana op. (+ VI w.),

św. Gorgonii (+ ok. 370),

bł. Liboriusza Wagnera kpł. m. (+ 1631),

św. Piotra Fourrier kpł. zk. (+ 1640),
św. Prokula bpa (+ 300),
św. Restytuta bpa m. (+ ok. 360),
św. Syrusa bpa Pawii (+ IV w.).

10 grudnia

GRZEGORZ (zob. 2 stycznia)

Św. Grzegorz III, papież. Był z pochodzenia Syryjczykiem. Jako papież kontynuował działalność swego poprzednika Grzegorza II. Nie dopuścił do niszczenia obrazów w Italii. Na synodzie rzymskim (731), po nieudanych próbach pojednania z cesarzem Leonem III Izauryjskim, ekskomunikował popieranych przez niego obrazoburców. Wraz z senatem mianował Karola Młota konsulem Rzymu oraz wezwał go do obrony przed Longobardami. Zmarł w 11 roku pontyfikatu - 10 grudnia 741 r.

W ikonografii św. Grzegorz przedstawiany jest w kapie, paliuszu lub tiarze na głowie.

św. Deusdedita bpa (+ ok. 680),
śwśw. Eulalii i Julii, mm. (+ 304),
św. Gemella m. (+ poł. IV w.),
śwśw. Karpofora kpł. i Abundiusa dk., mm. (+ III/IV w.),
św. Maura m. (+ III w.),
św. Melchiadesa pp. m. (+ 314),
śwśw. Mennasa, Hermogenesa, Eugrafa, mm. (+ pocz. IV w.),
św. Syndulfa bpa (+ ok. 650),
św. Tomasza op. (+ 720).

11 grudnia

DAMAZY

gr. damáo - ujarzmiam, oswajam; oswojony, ujarzmiony, łagodny.

Św. Damazy I, papież. Urodził się około 305 r. w Hiszpanii. Za papieża Liberiusza (352 - 366) był diakonem i prezbiterem. Wybrany biskupem Rzymu (366), miał konkurenta Ursyna. Dopiero synod zwołany w 378 r. ostatecznie rozstrzygnął spór. W swoich 10 listach do biskupów Wschodu Damazy wyjaśnił doktrynę katolicką wobec ówczesnych herezji. Stanowisko to potwierdził sobór konstantynopolitański w roku 381. Dzięki wpływom papieża Teodozjusza Wielkiego ogłosił chrześcijaństwo religią państwową (380). Na życzenie papieża Damazego św. Hieronim opracował przekład Pisma św. na język łaciński, zwany Wulgatą. Stał się on urzędowym tekstem Kościoła. Św. Damazy odnowił i udostępnił rzymskie katakumby. Pochowanym tam świętym dedykował swoje heksametry. Zmarł 11 grudnia 384 r. Jego relikwie spoczywają w głównym ołtarzu kościoła S. Lorenzo in Damaso, który sam ufundował.

W ikonografii św. Damazy przedstawiany jest w ornacie, z tiarą i pastorałem. Czasami jako papież spoczywający na tronie. Jego atrybutami są: książka, pastorał i pierścień z diamentem, będącym aluzją do jego imienia - "adamas" (diament).

św. Barsaby m. (+ ok. 342),
św. Daniela Słupnika (+ 493),
bł. Hieronima Ramizzi zk. (+ 1455),
św. Hugolina Magalotti ps. (+ 1373),
św. Sabina bpa (+ 420),
śwśw. Trazona, Poncjana, Pretekstata, mm. (+ II - III w.),
św. Wiktoryna, Fuscjana, mm. (+ III - IV)

---

12 grudnia

JOANNA (zob. 4 lutego)

Św. Joanna Franciszka Frémyot de Chantal, baronowa, wdowa, zakonnica (1572 - 1641). Urodziła się w Dijon. Ojciec był prezydentem parlamentu Burgundii. Mając niecałe dwa lata straciła matkę. Otrzymała staranne wykształcenie. W 1592 r. poślubiła Krzysztofa II barona de Chantal, z którym miała sześcioro dzieci. Owdowiawszy w 29 roku życia, poświęciła się wychowaniu dzieci oraz podjęła głębokie życie wewnętrzne. W marcu 1604 r. spotkała św. Franciszka Salezego. Od tego czasu datuje się ich wyjątkowa i jedyna w swoim rodzaju przyjaźń duchowa. W trzy lata później św. Franciszek przedstawił baronowej projekt zgromadzenia akcentujący umartwienie wewnętrzne. W 1610 r. Joanna, zapewniwszy przyszłość dzieciom, opuściła Dijon. W Annecy założyła pierwszy klasztor nowego zgromadzenia Sióstr Nawiedzenia NMP - wizytek. Przez następne lata założyła 87 fundacji. Zmarła podczas podróży Jej relikwie złożono w kościele wizytek w Annecy Beatyfikował ją Benedykt XIV (1751), kanonizował Klemens XIII (1767). Jest patronką sióstr wizytek. Do Polski zakon ten sprowadziła w 1650 r. królowa Maria Ludwika Gonzaga, żona Jana Kazimierza.

śwśw. Ammonarii, Merkurii, Dionizji, mm. (+ 250),

bł. Bartoła tercjarza (+ 1300),

śwśw. Epimacha, Aleksandra, mm. (+ 250),

św. Finiana op. (+ 549),

bł. Konrada z Offidy zk. (+ 1306),

śwśw. Maksencjusza, Konstancjusza, Justyna, mm. (+ III/IV w.),

św. Synezjusza m. (+ 275).

13 grudnia

LUCJA

łac. Lucia - urodzona o wschodzie słońca.

Św. Łucja, dziewica, męczennica (+ ok. 304). Pochodziła z Syrakuz na Sycylii. Po torturach, którymi usiłowano ją skłonić do porzucenia wiary, poniosła śmierć męczeńską przeszyta mieczem. Imię jej wymienia się w Kanonie rzymskim. Jest patronką Toledo; krawców, ociemniałych, rolników, szwaczek, tkaczy; orędowniczką w chorobach oczu. Legenda z V/VI wieku głosi, że Łucja udała się do grobu św. Agaty, aby za jej pośrednictwem uprosić zdrowie dla swej chorej matki. Od Świętej otrzymała nie tylko dar, o który prosiła, ale zapewnienie, że sama dostąpi chwaty męczeństwa. Po powrocie do domu złożyła ślub dozgonnej czystości i rozdała majątek ubogim. Kandydat do jej ręki zadenuncjował ją jako chrześcijankę. Uwieczoną skazano na pohańbienie w domu publicznym, lecz oprawcy żadną siłą nie mogli jej ruszyć z miejsca, nawet parą wołów. Kiedy sędzia nakazał spalić ją na stosie, ogień jej nie tknął. Wtedy wydał wyrok śmierci przez ścięcie mieczem. Miała 23 lata.

W ikonografii przedstawia się św. Łucję w stroju rzymskiej niewiasty z palmą męczeństwa w ręce i z tacą, na której leży para oczu. Jej atrybutami są: lampa, miecz, palma męczeństwa, płomień u stóp; na tacy oczy, które jej wyłupiono; sztylet.

św. Antiocha m. (+ pocz. II w.),

bł. Antoniego Grassi zk. (+ 1671),

św. Autberta bpa (+ ok. 670),

śwśw. Eustracjusza, Auksencjusza, Eugeniusza, Mardariusza, Orestesa, mm. (+ III/IV w.), św. Judoka kpl. (+ 669),

św. Otylii ksieni (+ 720).

---

14 grudnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan od Krzyża, zakonnik, kapłan, doktor Kościoła (1542 - 1591). Jan de Yepes urodził się w Fontiveros koło Avili. Po śmierci ojca pracował zarobkowo jako krawiec, tkacz, pielęgniarz. Mając 21 lat wstąpił do karmelitów. Podczas studiów w Salamance otrzymał święcenia kapłańskie (1566). Pokochawszy krzyż Chrystusa, nigdy nie przestał cierpieć. Był głównym pomocnikiem św. Teresy z Avila w reformie zakonu. Spowiednik, mistrz nowicjatu, wystąpił z próbą zreformowania zakonu. W 1578 r. został aresztowany przez oponentów i osadzony na 9 miesięcy w więzieniu klasztornym. Traktowany jako buntownik dostępował wielu mistycznych łask. Poematy, które wtedy powstały: "Pieśń duchowa", "Noce ciemności", należą do szczytów mistyki. Jan od Krzyża głosił konieczność całkowitego ogołocenia wewnętrznego, aby dojść do pełni zjednoczenia z Bogiem. Po ucieczce z zakonnego więzienia podjął dalszą reformę klasztorów. Umarł w Ubeda z 13 na 14 grudnia mając 49 lat. Pozostawił po sobie pisma prozą i wierszem, ukazujące jego duchowe doświadczenia oraz rozumienie mistyki od strony teologicznej. Jego relikwie znajdują się w kościele karmelitów w Segovii. Beatyfikowany w 1591 r., kanonizowany w 1726. Pius XI ogłosił go doktorem Kościoła (1926). Jest patronem karmelitów bosych.

W ikonografii św. Jan od Krzyża przedstawiany jest w habitach karmelitańskich. Jego atrybutami są: otwarta księga, krucyfiks, lilia, orzeł u jego stóp.

św. Agnella op. (+ 596),

śwśw. Druzusa, Zozyma, Teodora, mm. (+ II w.),

śwśw. Herona, Arseniusza, Izydora, mm. (+ 250),

bł. Marii Franciszki Schervier zk. (+ 1876),

śwśw. Nikazjusza bpa Reims, jego siostry św. Eutropii, mm. (+ 407),

św. Pompejusza bpa Pawii (+ V w.),

św. Spiridiona bpa (+ 348),

św. Wenancjusza Fortunata bpa w Poitiers (+ 600),

św. Wiatora bpa Bergamo (+ IV w.).

15 grudnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Bł. Jan Karol Steeb, kapłan (+ 1856). Pochodził z Tybingi. Był protestantem. Na katolicyzm przeszedł pod wpływem lektury dzieł Bossueta. W 1796 r. przyjął święcenia kapłańskie. Przy współudziale Wincenty Poloni założył zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia. Beatyfikował go Paweł VI (1975).

św. Chrystiany m. w Gruzji (+ IV w.),

św. Euzebiusza bpa m. (+ 371),

śwśw. Ireneusza, Antoniego, Teodora, Satumina, Wiktora, mm. (+ III w.),

św. Maksymina (+ VI w.),

św. Marii od Krzyża di Rosa zk. (+ 1855),

św. Maryna op. (+ 1170),

św. Waleriana bpa m. (+ ok. 460).

16 grudnia

ADELAJDA

germ. adal - szlachetny ród; wywodząca się ze szlachetnego rodu.

Św. Adelajda, cesarzowa (931/932? - 999). Córka Rudolfa II, króla Burgundii. Wcześniej wydano ją za Lotara II, króla Italii. Mieli córkę Emmę. Owdowiała mając 20 lat. Uwięziona przez Berengariusza II, pretendenta do tronu, zdołała zbiec. Znalazła opiekę u Ottona I, który pojął ją za żonę. Miała z nim troje dzieci. 25 grudnia 962 roku razem z mężem otrzymała z rąk papieża Jana XII koronę cesarską. Po śmierci Ottona, jako regentka, okazała niepospolite zalety umysłu i serca. Nazwano ją "najwybitniejszą kobietą X

---

wieku”. W ostatnich latach życia usunęła się do klasztoru Selz nad Renem i tam żyła jako mniszka. Zmarła 16 grudnia 999 r. Jej imię jest wybite na odwrocie monety Bolesława Chrobrego. Kanonizował ją Urban II (1097).

W ikonografii przedstawia się św. Adelajdę w stroju cesarzowej, z insygniami władzy, w ręku trzymając kościół lub klasztor.

św. Adona bpa (+ 875),

św. Albiny dz. m. (+ poł. III w.),

św. Dawida króla i proroka (+ X w. przed Chr.),

św. Ireniona bpa (+ 391),

bł. Marii od Aniołów ksieni (+ 1717),

bł. Sebastiana Maggi zk. (+ 1494),

śwśw. Walentego, jego syna Konkordiusza, Nawalisa, Agrykoli, mm. (+ III w.).

17 grudnia

ŁAZARZ

hebr. Eleazar - “Bóg wspomógł”.

Św. Łazarz, biskup (+ I w). Brat Marii i Marty. Mieszkali razem w Betanii, na wschodnim zboczu Góry Oliwnej. Chrystus darzył ich swoją przyjaźnią i bywał w ich domu. Kiedy Łazarz zmarł i został pochowany, Jezus przybył do Betanii i wskrzesił go (J 11,1-44). Ewangelista Jan opisuje także inny pobyt Jezusa w domu Łazarza na dzień przed Jego wjazdem do Jerozolimy (12,1-11). Według starej tradycji wschodniej Łazarz po Zesłaniu Ducha Świętego udał się na Cypr i tam był biskupem. Średniowieczna legenda opowiada o skazaniu świętego rodzeństwa z Betanii na wygnanie. Umieszczono ich na statku bez steru, który odepchnięto od brzegu. Po wielu miesiącach tułaczki przybyli oni do Marsylii. Łazarz był w niej pierwszym biskupem.

W ikonografii ukazuje się św. Łazarza najczęściej w scenie wskrzeszenia oraz na uczcie w Betanii.

bł. Beggi zk. (+ 693),

śwśw. Floriana, Kalanika, mm. (+ 638),

św. Jana z Moutha kpł. zk. (+ 1213),

św. Modesta patr. (+ 618),

św. Olimpij wdowy (+ ok. 409),

św. Sturmusza op. (+ 779),

św. Wiwiny zk. (+ 1170).

18 grudnia

PAWEŁ (zob. 15 stycznia) i **PIOTR** (zob. 21 lutego)

Śwśw. Paweł Mi, Piotr Doung-Lac, Piotr Truat, męczennicy (+ 1838). Byli katechumenami. Gdy wybuchło prześladowanie chrześcijan w Wietnamie, aresztowano ich, wtrącono do więzienia, poddano torturom. Zamęczono ich przez uduszenie. Beatyfikowani w 1900 r., kanonizowani w 1988.

św. Auksencjusza bpa (+ 360),

św. Gacjana bpa Tours (+ pocz. IV w.),

św. Kacjana bpa (+ V w.),

śwśw. Kwinktusa, Symplicjusza, mm. (+ poł. III w.),

śwśw. Rufusa i Zozyrna, mm. (+ 117/118),

śwśw. Tomasza Tran Van-Thieu (+ 1838), Emanuela Le Van-Phung (+ 1859) mm.,

św. Wunibalda op. (+ 761).

---

19 grudnia

ANASTAZY (zob. 15 kwietnia)

Anastazy I, papież. Pochodził z Rzymu. Na stolicę Piotrową wybrany w 399 r. Szczególną troską otoczył Kościół afrykański. Zmarł 19 grudnia 401 r. Św. Augustyn nazwał go “mężem apostołskiej gorliwości”. W ikonografii przedstawia się św. Anastazego w papieskim stroju pontyfikalnym. Jego atrybutem jest księga.

św. Eleonory mn. (+ 657),
św. Grzegorza bpa (+ VI w.),
śwśw. Meuris, Thei, mm. (+ 308),
św. Nemezjusza m. (+ 250),
św. Tymoteusza dk. m. (+ II w.),
bł. Urbana V pp. (+ 1370).

20 grudnia

MAKARY

gr. makários – szczęśliwy

i **EUGENIUSZ**

gr. Eugénēs - dobrze urodzony.

Św. Makary i św. Eugeniusz, kapłani (+ poł. IV w.). Byli kapłanami w Antiochii. Publicznie wystąpili przeciw decyzjom i zachowaniu Juliana Odstępcy. Zostali pochyceni i torturowani. Następnie zesłano ich do Mauretanii. Tam prowadzili działalność misyjną. Nie ma jednoznacznych dokumentów na temat ich męczeńskiej śmierci.

śwśw. Ammona, Zenona, Ptolemeusza, Ingena, Teofila, mm. (+ 250),
św. Dominika bpa (+ 680),
św. Dominika z Silos op. (+ 1073),
św. Filogoniusza bpa Antiochii (+ 324),
śwśw. Liberata i Bajula (+ II w.),
bł. Wincentego Romano kpł. (+ 1831).

21 grudnia

PIOTR (zob. 21 lutego)

Św. Piotr Kanizy, kapłan, doktor Kościoła. Urodził się w 1521 r. w Nijmegen (Holandia) jako syn Jakuba Kanijs, który pełnił w tym mieście urząd burmistrza. Piotr studiował teologię w Kolonii. W 1543 r. wstąpił do jezuitów. Po ukończeniu doktoratu skierowano go do krajów germańskich, aby powstrzymał napór protestantyzmu. Pracował w Ingolstadium, Wiedniu, Pradze, Augsburgu, Innsbrucku, Monachium. Jego aktywność przejawiała się głównie w kaznodziejstwie oraz nauczaniu. Założył i zreformował liczne kolegia, uniwersytety w Niemczech. W 1558 r. odbył krótką podróż do Polski (Kraków, Łowicz, Piotrków), towarzysząc nuncjuszowi Kamilowi Mentuati. Cieszył się przyjaźnią kardynała Hozjusza. Jako teolog papieski brał udział w soborze trydenckim (1562). Napisał wiele rozpraw apologetycznych. Jednym z jego popularnych dzieł był katechizm (200 wydań). Ostatnie lata spędził we Fryburgu szwajcarskim. Zmarł 21 grudnia 1597 r. Beatyfikował go Pius IX (1864), kanonizował oraz ogłosił doktorem Kościoła Pius XI (1925). Jest określany “apostolem Niemiec”. Patron diecezji Brixen, Innsbrucku oraz szkolnych organizacji katolickich w Niemczech.

W ikonografii przedstawia się św. Piotra Kanizego w sutannie jezuity. Jego atrybutami są: katechizm, krucyfiks, młotek, pióro.

św. Anastazego bpa m. (+ 609),
św. Gliceriusza kpł. m. (+ III/IV w.),

św. Jana Wincencjusza mn. (+ 1012),
św. Temistoklesa m. (+ III w.).

22 grudnia

FRANCISZKA (zob. 24 stycznia)

Św. Franciszka Ksawera Cabrini, dziewica, zakonnica. Urodziła się w 1850 r. w Lombardii. Po studiach nauczycielskich pracowała przez dwa lata w szkole. Z powodu słabego zdrowia odmawiano jej przyjęcia do zakonu. W 1880 r. założyła z kilku swymi towarzyszkami zgromadzenie Misjonarek Najświętszego Serca Jezusowego, którego celem była praca zarówno wśród wierzących, jak i niewierzących, zwłaszcza na Wschodzie. W 1887 r. otworzyła dom w Rzymie. Leon XIII ze względu na pilne potrzeby duszpasterskie emigracji włoskiej w Stanach Zjednoczonych zachęcił ją, aby tam podjęła pracę ze swoimi siostrami. Franciszka wyjechała do Ameryki w 1888. Siostry prowadziły katechizację, pracowały w szpitalach, w więzieniach oraz wśród ubogich. W kilka lat później wyjechały na misje do Chin i Afryki. W 1907 r. zgromadzenie misjonarek zostało zatwierdzone przez Stolicę Apostolską. Franciszka Ksawera zmarła 22 grudnia 1917 r. w Chicago. Pius XII beatyfikował ją w 1938 r., kanonizował w 1946. Franciszka jest patronką emigrantów.

W ikonografii św. Franciszka Ksawera przedstawiana jest w stroju zakonnym, zgodnie z fotografią z 1914 r. Jej atrybutem Serce Boże.

św. Cheremona bpa m. (+ 250),
św. Flawiana m. (+ poł. IV w.),
św. Ischyryona m. (+ 250),
bł. Judyty mn. (+ 1136),
św. Zenona żołnierza m. (+ III/IV w.).

23 grudnia

WIKTORIA (zob. 25 lutego)

Św. Wiktoria, męczennica (III/IV w.). Pochodziła z Sabiny pod Rzymem. Zginęła śmiercią męczeńską. Jej relikwie znajdują się w Subiaco oraz w katedrze w Łowiczu. Podanie głosi, że Wiktoria miała przyjaciółkę Anatolię. Obie były zaręczone: Wiktoria z Eugeniuszem, Anatolia z Aureliuszem. Obie ślubowały czystość. Umocnił je w tych postanowieniach Anioł, który powiedział: "Jest miejsce na dziewictwo, czystość i małżeństwo, z tym, że dziewictwo to złoto, czystość (niewinność) - srebro, małżeństwo - brąz." Dziewczęta wybrały "złoto", co spowodowało agresję narzeczonych, którzy wydali je rzymskim władzom. Wiktoria została przebita mieczem.

W ikonografii przedstawia się św. Wiktorię, gdy rozdaje pieniądze i klejnoty ubogim. Jej atrybutami są: anioł, miecz w sercu, palma męczeńska.

św. Iwona z Chartres bpa (+1116),
bł. Małgorzaty Sabaudzkiej wdowy (+ 1464),
bł. Marii Małgorzaty d'Youville zk. (+ 1771),
śwśw. Migdoniusza i Mardoniusza, mm. (+ IV w.),
bł. Serwulusa (+ ok. 590),
śwśw. Teodula, Eupora, Gelazego, Saturnina, Eunicjana. Zetyka, Leomenesa, Agatopoda, Bazylidesa, Ewarysta, mm. (+ 250),
św. Torlakura Thorhallsona bpa (+ 1193).

24 grudnia

ADAM hebr. 'adamah - ziemia, ziemski; sumer. adamu - mój ojciec

EWA hebr. hawwah - żyjąca, dająca, życie, matka żyjących.

Adam i Ewa, pierwsi rodzice (Rdz 2,7-3,24). Adam - pierwszy człowiek, praojciec ludzkości. Według relacji biblijnej o stworzeniu Bóg ulepił go "z prochu ziemi i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia" (Rdz 2,7), czyli ducha, czyniąc go zdolnym do samodzielnej egzystencji fizycznej, religijno-moralnej. Ukształtował go na "obraz i podobieństwo" Swoje (Rdz 1,26; 5,1). Z Ewą, swą niewiastą, cieszył się rajem - pełnią szczęścia. Po grzechu pierworodnym stracił szczególną i wyjątkową więź z Bogiem. Musiał pracować i w pocie czoła zdobywać swój chleb powszedni. Był pierwszym rolnikiem. Będąc ojcem ziemskim jest figurą Chrystusa, od którego pochodzimy według ducha (Rz 5,12-21; Kol. 1,15; 3,9-10; 1 Tm 2,13-14). Ewa - pierwsza kobieta, pramatka, małżonka Adama (Rdz 3,20; 4,1; Tb 8,6; 2 Kor 11,3; 1 Tym 2,13). Opis jej stworzenia "z żebra Adama" podkreśla tożsamość człowieczeństwa kobiety i mężczyzny. Zwiedziona przez szatana popełniła grzech, powodując nieszczęście duchowe i egzystencjalne. Grzech i kara nie przekreśliły zawartego w błogosławieństwie Bożym daru przekazywania życia, choć sprowadziły cierpienia i trudy. Ewa jest figurą Maryi, przez którą przyszło na świat zbawienie. Jedna z legend głosi, że Adam miał być pochowany w okolicach Hebronu, inna zaś podaje, że na Kalwarii, gdzie krople krwi umierającego Chrystusa padły poprzez szczeliny spękanej trzęsieniem ziemi na czaszkę Adama.

W ikonografii ukazuje się Adama i Ewę w scenach biblijnych: stworzenie Ewy obok Adama leżącego na ziemi; scena w raju: Adam w przepasce z liści figowych stoi pod drzewem wraz z Ewą, która podaje mu owoc zerwany z drzewa (czasami winogrona); Adam i Ewa wypędzani z raju przez anioła. Atrybutami są: baranek, kłos i łopata - symbol troski o pożywienie.

św. Adeli ksieni (+ 734),
św. Delfina bpa Bordeaux (+ ok. 404),
św. Grzegorza kpł. m. (+ III/IV w.),
św. Irmy ksieni (+ 710),
św. Józefa Sarbela Maklouf ps. (+ 1898),
bł. Pauli-Elżbiety Certoli zk. (+ 1865),
św. Tarsylii dz. (+ ok. 593).

25 grudnia

MARIA (zob. 1 stycznia)

Bł. Maria od Aniołów Wüllenweber, zakonnica (+ 1907). W 1888 r. założyła zgromadzenie Sióstr Salwatorianek. Była w nim pierwszą przełożoną. Beatyfikował ją Paweł VI (1968).

św. Anastazji (+ III/IV w.),
św. Eugenii m. (+ poł. III w.).

26 grudnia

SZCZEPAN (zob. 29 marca)

Św. Szczepan, diakon, męczennik (+ ok. 36?). Był jednym z siedmiu diakonów Kościoła jerozolimskiego, podejmujących prace charytatywne, m. in. opiekę nad wdowami. Według Dziejów Apostolskich, "pełen łaski i mocy Ducha Świętego", głosił Ewangelię z mądrością, której nikt nie mógł się przeciwstawić. Został oskarżony przez Sanhedryn, że występuje przeciw Prawu i Świątyni. W mowie obrończej Szczepan ukazał dzieje Izraela z perspektywy chrześcijańskiej, konkludując, że naród ten stale lekceważył wolę Boga (Dz 6,8-7,53). Wyznał publicznie Chrystusa, za co został ukamienowany (Dz 7,54-60). Protomartyr - pierwszy męczennik. Jego imię włączono do Kanonu rzymskiego. Patron diecezji wiedeńskiej; kamieniarzy, kucharzy, tkaczy.

W ikonografii św. Szczepan występuje jako młody diakon w białej tunice lub w bogato tkanej dalmatyce. Jego atrybutami są: księga Ewangelii, kamienie na księdze lub w jego rękach, gałązka palmowa.

św. Dionizego pp. (+ 268),

św. Teodora (+ VI w.),
bł. Wincenty-Marii Lopez y Vicuna dz. zk. (+ 1890),
św. Zenona bpa (+ ok. 400),
św. Zozyma pp. (+ 418).

27 grudnia

JAN (zob. 31 stycznia)

Św. Jan, Apostoł, Ewangelista (+ ok. 100). Prorok, teolog, mistyk. Był synem Zebedeusza i Salome, młodszym bratem Jakuba Starszego (Mt 4,21). Pracował jako rybak. Uczeń Jana Chrzciciela. Razem ze św. Andrzejem poszedł za Jezusem (J 1,38-40). Był jego umiłowanym uczniem. Ewangelia odnotowuje obecność Jana podczas Przemienienia na Górze Tabor (Mk 9,2), przy wskrzeszeniu córki Jaira (Mk 5,37) oraz w czasie aresztowania Jezusa w Ogrodzie Oliwnym (Mk 14,33). Podczas Ostatniej Wieczerzy spoczął na piersi Zbawiciela. Chrystus z krzyża powierza mu swoją Matkę, a Jej Jana jako przybranego syna (J 19,26-27). Po zmartwychwstaniu przybywa razem ze św. Piotrem do grobu, gdzie "ujrzał i uwierzył" (J 20, 8), że Chrystus żyje. Był z Piotrem podczas cudownego uzdrowienia paralytyka przy Złotej Bramie (Dz 4,13). Przebywał przez wiele lat w Jerozolimie (Gal 2,9), potem w Samarii (?), następnie w Efezie. W tym mieście miał się opiekować Najświętszą Panną Maryją aż do jej "Zaśnięcia". W Efezie napisał Ewangelię i trzy listy apostołskie. Przez cesarza Domicjana został zesłany na wyspę Patmos, tam napisał Apokalipsę. Za panowania Nerwy powrócił do Efezu. Tutaj, jako jedyny z apostołów, zmarł śmiercią naturalną. Patron Albanii, Azji Mniejszej; aptekarzy bednarzy dziewic, zawodów związanych z pisaniem i przepisywaniem: introligatorów, kopistów, kreślarzy, litografów, papierników, pisarzy; oraz owczarzy, płatnerzy skrybów, ślusarzy, teologów, uprawiających winorośl, wdów. Jemu poświęcona jest katedra papieży - bazylika Zbawiciela na La-teranie, "matka wszystkich kościołów".

W ikonografii św. Jan przedstawiany jest jako stary Apostoł, czasami jako młodzieniec w tunice i płaszczu, rzadko jako rybak. Najczęściej występuje w scenach będących ilustracjami tekstów Pisma św: Jan jest jedną z centralnych postaci podczas Ostatniej Wieczerzy, Jan pod krzyżem obok Maryi, Jan podczas Zaśnięcia NMP, Jan na Patmos, Jan i jego wizje apokaliptyczne. Bywa przedstawiany w scenie męczeństwa - zanurzony w kotle z wrzącą oliwą. Jego atrybutami są: diakon Prochor, któremu dyktuje tekst, gołębnica, kielich z Hostią, kielich z wężem, kocioł z oliwą, księga, orzeł w locie, na księdze lub u jego stóp, siedem apokaliptycznych plag, zwój.

bł. Bartłomieja Tolomei zk. (+ 1348),
św. Fabioli wdowy (+ 399),
św. Maksyma bpa (+ 282),
św. Nikarety dz. (+ ok. 404),
śwśw. braci Teodora i Teofanesa bpa, mm. (+ 841, 845).

28 grudnia

KASPER (zob. 6 stycznia)

Św. Kasper del Bufalo, zakonnik. Po odbyciu studiów teologicznych w Rzymie został kapelanem i kanonikiem kościoła św. Marka. W czasach napoleońskich odmówił przysięgi konstytucyjnej żył na wygnaniu w północnej Italii i na Korsyce. Po upadku cesarstwa wrócił do Rzymu, gdzie głosił misje ludowe z taką gorliwością, że określono je jako "wielkie duchowe trzęsienia ziemi". Z myślą o tej formie duszpasterskiego oddziaływania założył kongregację męską i żeńską. Zmarł podczas epidemii cholery w 1836 r. Kanonizował go Pius XII (1954).

św. Antoniego mn. (+ ok. 520),
św. Cezariusza m. (+ 310),
św. Domniona kpl. (+ 394),
śwśw. Domny, Agapy, Teofilii dz., Indesa, mm. (+ III/IV w.),

św. Młodzianków, mm., św. Troadiusa m. (+ 250).

29 grudnia

TOMASZ (zob. 28 stycznia)

Św. Tomasz Becket, biskup, męczennik. Urodził się w 1118 r. w Londynie. Studiował w Paryżu. Po przyjęciu święceń kapłańskich kontynuował studia na prawie w Bolonii. Kiedy wrócił do kraju, został archidiakonem. W 1155 r. mianowany lordem kanclerzem, stał się najbliższym współpracownikiem Henryka II. Kiedy siedem lat później został arcybiskupem Canterbury, zrezygnował z kanclerstwa. Zmienił radykalnie styl życia, podejmując ascezę. Dawniejsze oddanie królowi zamienił na głęboką troskę o Kościół, o zachowanie jego praw i przywilejów. Próby poszerzenia zakresu i kompetencji sądów królewskich kosztem kościelnych oraz ograniczenia władzy Kościoła spowodowały konflikt Tomasza z królem. Musiał chronić się ucieczką. W 1170 r. doszło do pojednawczego spotkania króla z arcybiskupem. Tomasz powrócił do Anglii. Jednak spokój trwał niezbyt długo. Kiedy Tomasz odmówił zdjęcia kar z biskupów, został zamordowany podczas niesporów w katedrze, 29 grudnia 1170 r. Aleksander III kanonizował arcybiskupa Tomasza w trzy lata później. Henryk II u jego grobu odbył publiczną pokutę. Grobowiec Świętego i jego relikwie zniszczył Henryk VIII (1538). Patron Anglii, duchownych.

W ikonografii św. Tomasz przedstawiany jest w stroju biskupim. Jego atrybutami są: model kościoła, krzyż, miecz, palma męczeńska.

śwśw. Dominika, Wiktora, Prymiana, Lybozjusza, Saturnina, Krescencjusza, Sekunda, Honorata, mm. (+ ok. 258),

św. Ebrufła op. (+ ok. 596),

św. Gerarda op. (+ 1029),

św. Marcelego op. (+ 480),

św. Trofima bpa Aries (+ I w.).

30 grudnia

EGWIN

germ. eg- - miecz, -win - przyjaciel; przyjaciel miecza, wojownik.

Św. Egwin, biskup. Kształcił się u benedyktynów w Worcester. Tam został mnichem, potem kapłanem. W 639 r. powołano go na biskupstwo w rodzinnym mieście. Reformator życia kościelnego. Bronił świętości małżeństwa. Doradca Eldera, króla Mercji, jego syna Kenreda oraz Offy I, króla wschodnich Sasów. Podczas pobytu w Rzymie otrzymał od papieża zgodę na rezygnację z biskupstwa. W ostatnich latach życia pełnił obowiązki opata w Evesham. Zmarł 30 grudnia 717 r.

św. Anyzji m. (+ ok. 300),

św. Anyzjusza bpa Tesalonik (+ 407),

św. Liberiusza bpa (+ IV w.),

bł. Małgorzaty Colonna zk. (+ 1284),

św. Rajnera bpa (+ 1077),

św. Sabina bpa, Eksuperancjusza dk., Marcelego dk., Wenustiana namiestnika, mm. (+ V/VI).

31 grudnia

SYLWESTER

łac. silvestris - leśny, mieszkający w lesie.

Św. Sylwester I, papież (+ 335). Z pochodzenia Rzymianin. Na stolicę Piotrową wstąpił w 314 r. Po edykcie mediolańskim kończącym erę prześladowań chrześcijan w cesarstwie rzymskim podjął organizację kultu Bożego. Za jego pontyfikatu odbył się I sobór powszechny w Nicei (325). Wysłał tam swoich legatów, a następnie zatwierdził uchwały tegoż soboru. Za jego rządów wybudowano bazyliki rzymskie:

św. Jana na Lateranie, św. Piotra w Watykanie, które konsekrował. Patron diecezji i miasta Modeny Tam znajdują się także jego relikwie.

Ikonografia przedstawia św. Sylwestra w papieskim stroju pontyfikalnym lub jako papieża w tiarze i czerwonym płaszczu. Jego atrybutami są: kościół, księga, trzyramienny krzyż, paliusz, tiara, wąż z książką, smok u stóp.

KATARZYNA (zob. 2 lutego)

Św. Katarzyna Labouré, dziewica, zakonnica. Urodziła się w 1806 r. w burgundzkiej wiosce Fain-les-Moutiers. Po śmierci matki pomagała ojcu w prowadzeniu gospodarstwa. Pragnęła wstąpić do klasztoru, lecz spotykała się ze sprzeciwem ojca. Wysłał ją do Paryża, gdzie u swego stryja pracowała w skromnej restauracji. Mając 24 lata wstąpiła do szarytek. Podczas odbywania nowicjatu w domu na rue du Bac w Paryżu doznała mistycznych łask. Z wizji, jaką miała 27 listopada 1830 r., wywodzi się praktyka “cudownego medalika”, będącego wyrazem ufności i orędownictwa Maryi. Mimo sławy tych objawień Katarzyna pozostała cicha i nieznana. Zmarła 31 grudnia 1876 r. Beatyfikował ją Pius XI (1933), kanonizował Pius XII (1947).

św. Barbacjana kpl. (+ VI w.),

św. Kolumby dz. m. (+ III w.),

św. Melanii Młodszej mn. (+ 439),

św. Zotyka kpl. (+ IV w.).
